

† **Petroniu Florea**

CUVINTELE DOMNULUI

Predici exegetice duminicale

Editura Episcop Nicolae Popovici, Oradea
2004

Cuvânt înainte

În Biserică credinciosul se află în spațiul liturgic, sacru, care îi este închinat lui Dumnezeu și sfințelor slujbe. Aici nu ne mai găsim în mijlocul societății, nu mai suntem înconjurați de case și blocuri, drumuri și automobile, piețe și magazine, câmpii, dealuri sau munți, ci de sfinți, scene din istoria mântuirii și de alți credincioși, care se străduiesc să-și lucreze mântuirea. De asemenea, în timpul sfințelor slujbe din Biserică, noi depășim timpul fizic, cronologic și intrăm într-un timp liturgic, sacru, în care devenim contemporani cu evenimentele pe care le sărbătorim, și prăznuim împreună cu sfinții din împărăția lui Dumnezeu.

Pe lângă rugăciuni și cântări, la sfințele slujbe din Biserică se fac și citiri din cărțile Vechiului și Noului Testament, pentru că Sfânta Scriptură este Cartea de căpătâi a oricărui creștin. Vecernia și Utrenia încep cu psalmi. La Sfânta Liturghie, ca și la alte servicii religioase, avem Apostolul și Evanghelia. Lecturile biblice din cadrul cultului divin public au rolul de a-i familiariza pe creștini cu textul inspirat de Dumnezeu, de a-i convinge să urmeze exemplele pozitive prezentate și de a-i determina să se ferească de exemplele negative înfățișate, precum și de a le trezi dorul să citească Sfânta Scriptură și în particular. Pentru a ne introduce în timpul liturgic, majoritatea pasajelor din Sfânta Evanghelie sau a pericopelor evanghelice care se citesc la Sfânta Liturghie încep cu cuvintele: „În vremea aceea”, prin care noi intrăm în atmosfera vremii în care Domnul Hristos își desfășura activitatea publică pe pământ.

Pentru că nu toți oamenii care frecventează Biserica înțeleg cuvântul Scripturii care se citește acolo, în predicile pe care le rostesc, preoții îl explică pe înțelesul tuturor.

După formă, predicile se împart în exegetice și tematice. Predica exegetică explică textul scripturistic verset cu verset, tratând fiecare idee în parte. Avantajul acestui gen de predică este că nu-l lasă pe vorbitor să se îndepărteze de la textul Scripturii. Predica tematică tratează o singură temă, de care se ocupă însă în amănunt.

Cartea de față cuprinde pericopele evanghelice duminicale și explicarea lor verset cu verset, din dorința de a lămuri aceste pericope rânduite de Biserică să se citească la Sfânta Liturghie.

Orice creștin poate citi Sfânta Scriptură, ori aceasta o pot face numai preoții?

În Biserică se citesc părți din Sfânta Scriptură, atât din Vechiul Testament, cât și din Noul Testament, dar pe lângă aceste lecturi, credincioșii au datoria de a citi Sfânta Scriptură și acasă, pentru a se hrăni duhovnicește. Chiar Mântuitorul ne-a îndemnat: „Cercetați Scripturile” (Ioan 5,39), iar în altă parte a spus: „Vă rătăciți neștiind Scripturile” (Mat. 22,29). Textul original grecesc spune: „Πλανάσθε μη ειδότες τας γραφάς”, ceea ce s-ar traduce mai corect: „Vă rătăciți, neînțelegând Scripturile”. De fapt aceste cuvinte reprezintă răspunsul Domnului Hristos dat saducheilor, care I-au pus Domnului o întrebare din Vechiul Testament, deci ei citaseră din Scriptura lor, pe care au dovedit că o cunoșteau, însă nu o înțelegeau corect.

Toți creștinii trebuie să citească Sfânta Scriptură. Atunci însă când întâlnesc pasaje mai dificile, pe care nu le înțeleg, trebuie să se adreseze preoților pentru lămuriri.

Unele texte din Sfânta Scriptură au un grad mai înalt de dificultate. În această situație se apelează la interpretările Scripturii făcute de Sfinții Părinți, care au trăit în curăție și sfințenie, dedicându-și întreaga viață lui Dumnezeu, fapt pentru care Domnul le-a descoperit multe dintre tainele Sale. Unul dintre cei mai mari interpreți ai Sfintei Scripturi a fost Sfântul Ioan Gură de Aur. Acesta a realizat o tâlcuire de excepție a epistolelor pauline, întrucât Sfântul Pavel însuși îi grăia în urechea dreaptă înțelesurile lor. Capul Sfântului Ioan Gură de Aur se găsește la mănăstirea Vatopedu din Sfântul Munte Athos, iar urechea dreaptă, cea în care Sfântul Pavel îi șoptea interpretarea textelor epistolelor sale, este nestrăcută până astăzi.

Vom da un pasaj din Sfânta Scriptură mai greu de înțeles, dar pe care Sfântul Ioan Gură de Aur l-a lămurit. Este vorba despre textul Sfântului Pavel: „Nu știți, oare, că noi îi vom judeca pe îngeri?” (I Cor. 6,3). De vreme ce noi nu avem dreptul să judecăm nici pe aproapele nostru, pentru că Mântuitorul a spus: „Nu judecați, ca să nu

fiți judecați” (Mat. 7,1), cum îi vom judeca atunci pe sfinții îngeri? Sfântul Ioan Gură de Aur spune că textul din I Cor. 6,3 se referă la judecata de apoi, când „Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale” (Mat. 16,27). Atunci văzând noi existența noastră și a îngerilor, vom face o comparație între modul cum trebuia să trăim și cum am viețuit în realitate, având ca exemplu pe îngeri, care nu s-au abătut de la menirea lor. Nu îi vom judeca noi pe îngeri, dar vom face o comparație între ei și noi.

Dacă necreștinii ar citi Sfânta Scriptură, și ei ar veni la adevăr, pentru că „Cuvântul lui Dumnezeu este viu și lucrător” (Evrei 4,12). În acest sens un indian hinduist, Sundar Singh, care a trăit la începutul secolului trecut, era în căutarea Dumnezeului Celui adevărat și a vrut să citească Scriptura. Simțea el că acolo va găsi adevărul. Un vecin hinduist însă i-a spus: „Nu citi Biblia, pentru că este o putere tainică în ea, care te va converti la creștinism”¹. Acel hinduist nu a mințit, pentru că după ce Singh a citit Scriptura, s-a botezat. Diavolul se teme de cuvântul Domnului din Scriptură, de aceea îi îndeamnă pe oameni să nu o citească. În unele țări musulmane este interzis prin lege să introduci Sfânta Scriptură, iar cei ce încalcă această lege, riscă pedeapsa cu moartea.

De ce Biserica nu îngăduie tuturor creștinilor să tălmăcească și să propovăduiască cuvântul Sfintei Scripturi?

Pentru că nu oricine poate înțelege Scriptura, ci pentru aceasta este necesară în primul rând o pregătire de specialitate, apoi o anumită înălțime morală. Vom prezenta două exemple din Sfânta Scriptură, care atestă faptul că aceasta nu poate fi înțeleasă de oricine. Sfântul Apostol Petru mărturisește despre Sfântul Apostol Pavel că „în toate epistolele sale sunt unele lucruri cu anevoie de înțeles, pe care cei neștiutori și neîntăriți le răstălmăcesc spre a lor pierzare” (II Petru 3,16). „Un bărbat din Etiopia, famen, mare dregător al Candachiei, regina Etiopiei, care era peste toată vistieria ei și care venise la Ierusalim ca să se închine, se întorcea acasă; și șezând în carul său,

¹ **Friedrich Heiler**, *The Gospel of Sadhu Sundar Singh*, New Delhi, 1989, p. 40.

citea pe proorocul Isaia. Iar Duhul Sfânt i-a zis lui Filip: Apropie-te și te alipește de carul acesta. Și alergând Filip l-a auzit citind pe proorocul Isaia, și i-a zis: Înțelege, oare, ce citești? Iar el a zis: Cum aş putea să înțeleg, dacă nu mă va călăuzi cineva? Și a rugat pe Filip să se urce și să șadă cu el” (Fapte 8,27-31).

Dacă cineva vrea să vestească altora cuvântul lui Dumnezeu, trebuie să aprofundeze el mai întâi, pentru că „nemo dat quod non habet”, adică „nimeni nu dă ceea ce nu are”, deci trebuie să studieze teologia. Apostolii nu au avut diplome academice pentru a propovădui cuvântul lui Dumnezeu, dar să nu uităm că ei au fost ucenicii Mântuitorului mai bine de trei ani de zile. Ei au avut școala lui Iisus, care i-a trimis întâi de probă la propovăduire, iar după înviere le-a zis: „Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer și pe pământ. Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Mat. 28, 18-20), iar la Rusalii le-a împărțășit Duhul Sfânt, când i-a îmbrăcat cu putere de sus. Pentru a propovădui cineva cuvântul lui Dumnezeu, trebuie să primească această misiune din partea Bisericii. Sfântul Pavel spune despre cei care vor să predice de capul lor: „Cum vor propovădui dacă nu sunt trimiși?” (Rom. 10,15).

Pentru a pătrunde în tainele Scripturii există anumite reguli, care sunt foarte importante.

1. În primul rând orice text scripturistic se citește și se interpretează în contextul lui. Cei abătuți de la dreapta credință întrebuințează anumite texte din Scriptură fără să țină cont de context, pentru a-și argumenta în acest fel învățăturile lor greșite. Dacă utilizăm această metodă însă, putem spune că în Scriptură scrie de două ori „nu este Dumnezeu” (Ps 13,1 și 52,1). Textul complet însă este: „Zis-a cel nebun în inima sa: «Nu este Dumnezeu!»”, deci contextul este capital în înțelegerea corectă a Sfintei Scripturi. Cel ce interpretează un text fără să țină seama de contextul lui, îl mutilează. Este ca și cum ai tăia mâna unui om și o prezinți cuiva ca pe un om întreg. Nu se poate defini ceva în mod corect, decât pe baza întregului, nu pornind de la părți din întreg.

2. Pentru a verifica un text sau a-l lămurii, trebuie citite locurile paralele din Scriptură. Primele trei Evanghelii (Matei, Marcu și Luca) sunt sinoptice², adică dacă sunt puse în paralel, se constată că ele relatează aceleași evenimente, în aceeași ordine, cu foarte mici schimbări, deci în aceste trei Evanghelii este relatat același eveniment de trei ori. Dacă este prezentat mai succint într-o Evanghelie, în celelalte Evanghelii se găsesc mai multe amănunte pentru a-l putea lămurii.

3. Pentru o interpretare corectă a Scripturilor, trebuie cunoscute realitățile, mentalitățile, geografia, istoria și obiceiurile evreilor din vremea în care s-a scris Scriptura. De exemplu, nu ne putem da cu părerea despre levirat, despre dreptul de întâi născut, despre legea talionului și altele, care apar în Scriptură, dacă nu le cunoaștem. Sfânta Scriptură nu se explică pe dibuite.

4. Regula credinței ne învață că nu ne putem abate de la adevărul Scripturii, ci acesta trebuie respectat cu strictețe. Bunăoară în Scriptură nu se vorbește nicăieri despre reîncarnare, din contră, se vorbește despre învierea morților, care este total opusă teoriei dăunătoare a metempsihozei. Totuși sunt unii care pretind că dacă anumite texte ar fi interpretate după modul lor de gândire, ar sprijini aparent reîncarnarea. Nu se poate face așa ceva, decât cu rea intenție și distorsionând adevărul.

Cum este posibil ca Dumnezeu să fi rezervat tâlcuirea Sfintei Scripturi doar unor oameni cu pregătire?

Pentru orice lucru trebuie o pregătire. Dumnezeu Însuși înainte de a crea lumea s-a gândit să o facă și cum să o aducă în existență. Cu siguranță nu a făcut-o la voia întâmplării.

De asemenea întruparea Cuvântului lui Dumnezeu nu s-a făcut de pe o zi pe alta, ci a fost cugetată de Dumnezeu din veci, încă înainte de a crea lumea. Sfântul Pavel numește întruparea Fiului lui Dumnezeu „taina cea din veac ascunsă” (Efes. 3,9).

Înainte de a-și începe activitatea publică, Mântuitorul s-a retras în pustiul Carantaniei pentru rugăciune. S-a pregătit pentru activitatea

² Acest termen este compus din cuvintele grecești συν (împreună) și ὄψη (privire, vedere) și înseamnă: „dintr-o privire”.

Sa. La fel a procedat și înainte de patimi, s-a retras în grădina Ghetsimani să se roage.

Ce este de fapt pregătirea? Este un timp dedicat unui anumit scop, în care te instruiești, te formezi, pentru a duce la bun sfârșit ceea ce intenționezi să faci.

Sfinții Apostoli s-au pregătit pentru misiunea lor în preajma Mântuitorului mai bine de trei ani. Sfântul Pavel era un intelectual de clasă, pentru că studiasse pe lângă Gamaliel, unul dintre cei mai vestiți cărturari din vremea lui. Cu toate acestea, după ce i s-a arătat Domnul Hristos pe drumul Damascului, s-a retras trei ani în Arabia ca să se pregătească pentru misiunea pe care Dumnezeu i-a încredințat-o (Gal. 1,17-18).

Sfânta Scriptură poate fi numită Biblie?

„Sfânta Scriptură” și „Biblia” sunt doi termeni diferiți pentru același lucru. Unul este preluat din latină, iar celălalt din greacă. În latină, a scrie se spune: „scribo, scribere, scripsi, scriptum”, deci „Scriptură” înseamnă „scrierile”, iar „Santa Scriptura”, „Scrierile Sfinte”. „Biblie” vine de la termenul grecesc „βιβλίον”, care înseamnă „carte”. Iar „τα βιβλία”, cum mai spunem noi, înseamnă „Cărțile”, întrucât Biblia cuprinde 66 de cărți: 39 Vechiul Testament și 27 Noul Testament.

Există în Sfânta Scriptură texte care se contrazic?

Cu siguranță nu. Același Duh Sfânt a inspirat pe toți autorii cărților Sfintei Scripturi, încât nu se poate afirma un lucru într-o carte a Sfintei Scripturi, care să fie contrazis de alta. Aparent pot exista anumite contradicții, dacă sunt citite superficial textele sfinte, dar dacă sunt studiate cu atenție, se observă că nu există nici o contradicție în Scriptură.

Duminica a doua după Paști

(a Sfântului Apostol Toma)

Evangelhia de la Ioan (20,19-31)

„În ziua cea dintâi a săptămânii, atunci când s-a înserat, și ușile fiind încuiate, unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mijloc și le-a zis: Pace vouă! Și zicând acestea, le-a arătat mâinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii, văzând pe Domnul. Și Iisus le-a zis iarăși: Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt; căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute. Iar Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus. Deci au zis lui ceilalți ucenici: Am văzut pe Domnul! Dar el le-a zis: Dacă nu voi vedea, în mâinile Lui, semnul cuielei, și dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielei, și dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede. Și după opt zile, ucenicii Lui erau iarăși înăuntru, și Toma, împreună cu ei. Și a venit Iisus, ușile fiind încuiate, și a stat în mijloc și a zis: Pace vouă! Apoi a zis lui Toma: Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea și nu fi necredincios ci credincios. A răspuns Toma și I-a zis: Domnul meu și Dumnezeu meu! Iisus I-a zis: Pentru că M-ai văzut ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut! Deci și alte multe minuni a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartea aceasta. Iar acestea s-au scris, ca să credeți că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, și, crezând, să aveți viață în numele Lui”.

Frați creștini: Hristos a înviat!

Ne-am bucurat de Sfintele Paști că moartea a fost biruită. Mormântul gol al lui Iisus simbolizează iadul golit de Mântuitorul, unde dreptii Vechiului Testament așteptau cu nerăbdare venirea Lui, pentru că Domnul Hristos nu a înviat numai pentru Sine. Satana și slujitorii săi, care păzeau iadul, au fost neputincioși când Mântuitorul a scos de acolo sufletele dreptilor din Vechiul Testament, asemenea străjerilor de la mormântul lui Iisus, în momentul apariției îngerului, care a răsturnat piatra de la ușa mormântului.

A trecut deja o săptămână de la Sfintele Paști, iar fiorul pe care l-am simțit când am auzit pentru prima dată „Hristos a înviat!” ne-a însoțit pe parcursul acestei săptămâni, numită de Biserică „cea luminată”.

În amintirea patimilor lui Iisus am postit în sfântul și marele post. În cinstea învierii Lui am consumat mâncare de dulce întreaga săptămână care se încheie astăzi.

Să ne întoarcem însă în timp și să vedem care era atmosfera în Ierusalim după învierea Domnului din morți. Să analizăm textul evanghelic citit astăzi la Sfânta Liturghie și purtați de relatarea Sfântului Evanghelist Ioan, unul dintre Apostoli, să vedem ce făceau aceștia.

La început evanghelistul Ioan vorbește despre ziua învierii Domnului, și spune că *„fiind seară, în ziua aceea, cea dintâi a săptămânii, unde erau adunați ucenicii, ușile erau încuiate de frica iudeilor”*.

Apostolii nu împărtășeau aceeași bucurie pe care o avem noi astăzi. Ei erau copleșiți de frică. Dacă evreii L-au omorât pe Învățătorul lor, puteau să-i omoare și pe ei. Domnul Hristos le spusese de fapt pe când era încă în viață: „Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său. Dacă au păzit cuvântul Meu, și pe al vostru îl vor păzi; dacă M-au prigonit pe Mine, și pe voi vă vor prigoni” (Ioan 15,20) „și vă vor scoate pe voi din sinagogi; ba chiar va veni ceasul când tot cel ce vă va uide va crede că aduce închinare lui Dumnezeu” (Ioan 16,2). Apostolii însă mai erau cuprinși de o mare tulburare. După ce mai bine de trei ani fuseseră în preajma lui Iisus, după moartea Lui ei erau total dezorientați, nu mai știau ce să creadă și ce să facă. Proorocul Zaharia a spus: „Bate-voi păstorul și se vor risipi oile” (Zaharia 13,7). În acest moment Apostolii erau buimăciți din punct de vedere spiritual. Erau asemenea unei turme de oi abandonate de păstorul lor.

Dar pe când stăteau ei copleșiți de evenimentele întâmplate, *„a venit Iisus și a stat în mijloc și le-a zis: Pace vouă! Și zicând acestea, le-a arătat mâinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii, văzând pe Domnul”*.

Relatând același eveniment, Sfântul Evanghelist Luca mărturisește că în momentul apariției lui Iisus „ucenicii s-au înspăimântat și s-au înfricoșat, crezând că văd un duh. Și Iisus le-a zis: De ce sunteți tulburați și

pentru ce se ridică astfel de gânduri în inimile voastre? Vedeți mâinile Mele și picioarele Mele, că Eu Însumi sunt; pipăiți-Mă și vedeți, că duhul nu are carne și oase, precum Mă vedeți pe Mine că am” (Luca 24,37-39). Mâinile și picioarele străpunse, precum și coasta însulțată le-au dovedit Apostolilor fără drept de tăgadă că Iisus înviase cu trupul, nefiind o apariție fantomatică și amăgitoare, fapt pentru care s-au liniștit. Atunci și-au adus aminte că înainte de intrarea triumfală în Ierusalim, Domnul le-a zis: „Iată, ne suim la Ierusalim și Fiul Omului va fi predat arhierilor și cărturarilor; și-L vor osândi la moarte și-L vor da în mâna păgânilor. Și-L vor batjocori și-L vor scuipa și-L vor biciui și-L vor omori, dar după trei zile va învia” (Marcu 10,33-34). Tot ce spusese Domnul că se va întâmpla, a avut loc. Apostolii îl regăsiseră pe Domnul lor și bucuria a luat locul întristării.

„Și Iisus le-a zis iarăși: Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi”.

În aceste cuvinte vedem scopul alegerii Apostolilor de către Iisus, și anume, trimiterea lor în lume. Precum Tatăl L-a trimis pe Fiul în lume, așa și Fiul își trimite Apostolii în lume. Prin întrupare, viața de ascultare, moartea pe cruce și învierea Sa din morți, Domnul și-a îndeplinit misiunea pe pământ. Porțile raiului sunt deschise acum pentru toți oamenii, iar datoria Apostolilor este de a-i atrage pe toți oamenii de la căile lor rătăcite și de a le arăta calea spre rai. Misiunea lui Iisus este continuată de Apostoli, care trebuie să semene sămânța împărăției cerurilor în inimile oamenilor. Dumnezeu mărturisise încă din Vechiul Testament, prin gura proorocului Iezechiel: „Precum este adevărat că Eu sunt viu, tot așa este de adevărat că Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu. Întoarceți-vă, întoarceți-vă de la căile voastre cele rele!” (Iezechiel 33,11), pentru că „Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4).

Sfântul Evanghelist Matei, prezentând același eveniment ca și Sfântul Ioan, spune: „Și apropiindu-se Iisus, le-a vorbit ucenicilor, zicând: Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer și pe pământ. Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă” (Mat. 28,18-20), arătând prin aceasta că toate neamurile lumii sunt chemate să îmbrățișeze învățătura Mântuitorului. Sfântul Marcu reproduce

și el cuvintele Mântuitorului adresate Apostolilor în acest moment: „Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi” (Marcu 16,15-16). Scopul venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu este dobândirea împărăției cerurilor de către toți oamenii. Pentru a intra însă în împărăția lui Dumnezeu, toți oamenii trebuie să fie botezați, acesta fiind pe de o parte semnul credinței lor (pentru că „cel ce va crede se va boteza”), iar pe de altă parte prin botez vor dobândi iertarea păcatelor (a păcatului strămoșesc și a celor personale), care sunt obstacole în calea spre rai.

„Și zicând acestea, Iisus a suflat asupra Apostolilor și le-a zis: Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute”.

Pentru că omul este supus căderii și cât timp trăiește păcătuiește, „căci nu este om care să nu păcătuiască” (III Regi 8,46) „și nu este om drept pe pământ care să facă binele și să nu păcătuiască” (Ecclesiast 7,20), iar botezul nu se mai poate repeta, pentru că „este un Domn, o credință, un botez” (Efes. 4,5), Mântuitorul le-a dat Apostolilor și urmașilor acestora (episcopi și preoți) puterea de a lega și dezlega păcatele oamenilor prin taina spovedaniei. Cunoscând firea slabă a oamenilor și înclinația lor spre păcat, Mântuitorul le-a oferit și după botez posibilitatea iertării păcatelor, pentru a avea în acest fel acces în împărăția lui Dumnezeu.

„Iar Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus. Deci i-au zis ceilalți ucenici: Am văzut pe Domnul! Dar el le-a zis: Dacă nu voi vedea, în mâinile Lui, semnul cuielor, și dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielor, și dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede”.

Evenimentul învierii este atât de mare, încât copleșește rațiunea umană. Până la Iisus, nimeni nu a mai văzut un mort să învieze. Proorocul Ilie a readus la viață pe fiul văduvei din Sarepta Sidonului (III Regi 17,17-22), la fel a făcut și Mântuitorul cu fiica lui Iair (Marcu 5,41-42), cu fiul văduvei din Nain (Luca 7,14-15) și cu prietenul său, Lazăr (Ioan 11,43-44), dar morții fuseseră chemați la viață de un om viu. Un om mort însă, care prin propria lui putere să învieze, nu mai văzuse nimeni. Toate cele patru

persoane readuse la viață au reluat modul de existență pe care l-au avut înainte de a muri. Au revenit la o viață tot așa de supusă bolilor, trebuințelor naturale și morții, ca și cea dinainte. Ei au mai trăit o perioadă de timp, după care au murit. Iisus Hristos însă prin înviere a intrat într-o dimensiune de viață cu totul deosebită de cea anterioară, de cea istorică, pe care o trăim cu toții, supuși stihiei acestei lumi, la o viață fără boli, fără moarte. Astfel învierea Domnului nu înseamnă simpla revenire a timpului pierdut prin moarte. Hristos prin înviere nu revine la o viață muritoare, la suferințele ei actuale, pentru a relua pelerinajul unei vechi condiții. Învierea nu este reîntoarcere, ci trecere dincolo de moarte, biruire a ei. Învierea este o revelație, o revărsare a harului, care nu desființează natura umană, ci o transfigurează. Ea apare ca o erupție, dând o nouă existență și față firii noastre. Învierea nu este din lumea aceasta, dar este pentru lumea aceasta. Este un dar de sus care depășește infinit structurile acestei lumi.

În atitudinea lui Toma nu poate fi condamnată necredința în înviere, pentru că nici ceilalți Apostoli nu au crezut în ea, până ce au văzut pe Domnul înviat. La Toma este de blamat neîncrederea acestuia în spusele celorlalți Apostoli. Toma devine astfel simbolul neîncrederii.

„Și după opt zile, ucenicii erau iarăși înăuntru, și Toma, împreună cu ei. Și a venit Iisus, ușile fiind încuiate, și a stat în mijloc și a zis: Pace vouă! Apoi a zis lui Toma: Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea și nu fi necredincios, ci credincios”.

Evangelistul subliniază faptul că Domnul Hristos a intrat prin ușile încuiate. Aceasta o face pentru a ilustra că Iisus avea trup, dar în urma învierii, acest corp omenesc deținea niște calități pe care nu le au trupurile noastre.

După ce le spune Apostolilor: „Pace vouă!”, Iisus i se adresează lui Toma: „Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea și nu fi necredincios, ci credincios”. Prin aceste cuvinte, Mântuitorul îi descoperă de fapt Apostolului, care se îndoia, ceea ce acesta afirmase înaintea celorlalți ucenici, că dacă nu va vedea, în mâinile lui Iisus, semnul cuielor, și dacă nu va pune degetul său în semnul cuielor, și mâna lui în coasta Acestuia, nu va crede. Fără să fi stat de vorbă cu vreunul dintre Apostoli, Hristos știa ce gândea Toma și cum a reacționat la vestea că Domnul se arătase ucenicilor cu o săptămână în urmă.

Văzându-L pe Domnul înviat și auzind aceste cuvinte, Toma este copleșit și nu poate spune decât: „*Domnul meu și Dumnezeuul meu!*”.

Atunci „*Iisus i-a zis: Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!*”.

În predica de pe munte, Iisus enunțase înaintea ascultătorilor nouă fericiri, moduri, atitudini sau căi, prin care cineva poate ajunge la fericirea în Dumnezeu. Antifonul al treilea de la Sfânta Liturghie conține aceste fericiri. În scurta convorbire cu Toma, Mântuitorul ne mai revelează încă o fericire, a celor care cred, a celor care au încredere în Dumnezeu și acceptă ca adevărate cele ce vin de la El, fără să aștepte o dovadă imediată, palpabilă, a celor descoperite de Dumnezeu, sau despre El.

Evangelhia se încheie cu cuvintele: „*Și alte multe minuni a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartea aceasta. Iar acestea s-au scris ca să credeți că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, și, crezând, să aveți viață în numele Lui*”.

Aceste cuvinte ale Sfântului Ioan Evanghelistul repetă de fapt cele spuse de Domnul în cea de-a zecea fericire. Toate arătările lui Iisus cel înviat nu au avut decât rolul de a dovedi Apostolilor că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, iar noi crezând acestea, să avem viață în numele Lui.

Sfânta Evanghelie citită astăzi la Sfânta Liturghie ne ilustrează cât de limitată era credința Apostolilor. Aceștia au fost oameni asemenea nouă, care s-au format la școala lui Iisus. Nu simplul fapt că au stat trei ani și jumătate lângă Mântuitorul lumii i-a făcut sfinți, pentru că și Iuda a fost Apostol, și a căzut din această treaptă, ci credința lor manifestată în fapte. După ce s-au încredințat că Iisus a înviat din morți, Apostolii au mers și la moarte pentru El. Aceasta trebuie să învățăm de la Apostoli, să ne dovedim credința pe care o avem, în fapte.

AMIN

Duminica a treia după Paști

(a mironosițelor)

Evangelhia de la Marcu (15,43-47; 16,1-8)

„În vremea aceea a venit Iosif cel din Arimateea, sfetnic ales, care aștepta și el împărăția lui Dumnezeu, și, îndrăznind, a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Iisus. Iar Pilat s-a mirat că a și murit și, chemând pe sutaș, l-a întrebat dacă a murit de mult. Și aflând de la sutaș, a dăruit lui Iosif trupul. Și Iosif, cumpărând giulgiu și coborându-L de pe cruce, L-a înfășurat în giulgiu și L-a pus într-un mormânt care era săpat în stâncă, și a prăvălit o piatră la ușa mormântului. Iar Maria Magdalena și Maria, mama lui Iosi, priveau unde L-au pus. Și după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, și Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă. Și dis-de-dimineață, în prima zi a săptămânii (Duminică), pe când răsărea soarele, au venit la mormânt. Și ziceau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului? Dar, ridicându-și ochii, au văzut că piatra fusese răsturnată; căci era foarte mare. Și, intrând în mormânt, au văzut un tânăr șezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmânt alb, și s-au spăimântat. Iar el le-a zis: Nu vă înspăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că va merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo îl veți vedea, după cum v-a spus. Și ieșind, au fugit de la mormânt, că erau cuprinse de frică și de uimire, și nimănui nimic n-au spus, căci se temeau”.

Frați creștini: Hristos a înviat!

Ne găsim în cea de-a treia duminică după Sfintele Paști, închinată de Biserică femeilor mironosițe. Acestea s-au dovedit mai curajoase decât Apostolii Mântuitorului, pentru că au fost alături de El în toate momentele grele, chiar și în timpul răstignirii, când dintre Apostoli, doar Sfântul Ioan era de față. Mironosițele au fost prezente la coborârea de pe cruce și la punerea în mormânt a trupului Domnului Hristos, și tot ele au venit duminică dimineața,

după sabbat, să ungă trupul Domnului cu miresme, conform tradiției evreiești.

Să trecem acum la analizarea pericopei evanghelice citite astăzi la Sfânta Liturghie .

„În vremea aceea a venit Iosif cel din Arimateea, sfetnic ales, care aștepta și el împărăția lui Dumnezeu, și, îndrăznind, a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Iisus”.

Prin minunile și prin învățătura Sa, Mântuitorul și-a câștigat adepți nu doar în rândul oamenilor simpli din popor, ci și între cei de vază, precum: Nicodim, „care era fariseu și fruntaș al iudeilor” (Ioan 3,1); Iair, „care era mai-marele sinagogii” (Luca 8,41); Zaheu, „care era mai-marele vameșilor” (Luca 19,2); un dregător regesc (Ioan 4,46) și chiar între stăpânitorii romani, ca de pildă, sutașul roman (Matei 8,5). Iosif din Arimateea era sfetnic ales, dar și „ucenic al lui Iisus, dar într-ascuns, de frica iudeilor” (Ioan 19,38).

După ce Domnul Hristos a murit pe cruce, Iosif din Arimateea s-a dus la Pilat și a cerut trupul lui Iisus.

„Iar Pilat s-a mirat că a și murit și, chemând pe sutaș, l-a întrebat dacă a murit de mult. Și aflând de la sutaș, a dăruit lui Iosif trupul”.

Condamnații la moarte prin răstignire se chinuiau zile întregi pe cruce, de aceea pedeapsa răstignirii era socotită cea mai cumplită și era rezervată celor mai mari criminali. Mântuitorul a fost răstignit timp de șase ore, de la ceasul al treilea (Marcu 15,25), care corespunde orei nouă dimineața, „până la ceasul al nouălea (ora trei după amiaza), când catapeteasma templului s-a sfâșiat pe la mijloc. Și Iisus, strigând cu glas tare, a zis: Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul Meu. Și acestea zicând, Și-a dat duhul” (Luca 23,44-46).

În ziua răstignirii Domnului, pentru că se apropia sabbatul (care începe la evrei vineri seara și se încheie sâmbăta seara) și Paștile evreilor, aceștia nu voiau ca trupurile să rămâne pe cruce, de aceea au cerut voie lui Pilat să le zdrobească fluierile picioarelor celor răstigniți, pentru a le grăbi moartea. „Deci iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămână trupurile sâmbăta pe cruce, căci era mare

ziua sâmbetei aceleia, au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierile picioarelor și să-i ridice. Deci au venit ostașii și au zdrobit fluierile celui dintâi și ale celuiilalt, care era răstignit împreună cu el. Dar venind la Iisus, dacă au văzut că deja murise, nu l-au zdrobit fluierile. Ci unul din ostași cu sulița a împuns coasta Lui și îndată a ieșit sânge și apă” (Ioan 19,31-34).

Ponțiu Pilat a fost procurator între anii 26 și 37 d. Hr., deci la răstignirea Mântuitorului era în funcție de aproximativ șapte ani. În această perioadă el a condamnat la moarte mai multe persoane, iar pentru că răstignirea se practica destul de frecvent la romani, el știa cam câtă vreme durează agonia unui răstignit, de aceea s-a mirat când a auzit că Domnul Hristos a murit pe cruce după numai șase ore de chin.

Pilat l-a chemat pe sutaș să-l întrebe dacă Mântuitorul a murit de mult. Aflând că Domnul Hristos era mort, i-a dat voie lui Iosif să coboare trupul de pe cruce.

„Și Iosif, cumpărând giulgiu și coborându-L de pe cruce, L-a înfășurat în giulgiu și L-a pus într-un mormânt care era săpat în stâncă, și a prăvălit o piatră la ușa mormântului”.

După ce a primit de la Pilat permisiunea să coboare de pe cruce trupul Mântuitorului, Iosif a cumpărat un giulgiu pentru îngropare. Pentru a nu-l prinde sabbatul, când nu avea voie să desfășoare nici o activitate, Iosif, ajutat de femeile mironosițe, a înfășurat în grabă trupul lui Iisus în giulgiu, fără să-L ungă cu miresme, și L-a îngropat. Sfântul Ioan Evanghelistul spune că „a venit și Nicodim, cel care venise la El mai înainte noaptea, aducând ca la o sută de litre de amestec de smirnă și aloe. Au luat deci trupul lui Iisus și L-au înfășurat în giulgiu cu miresme, precum este obiceiul de înmormântare la iudei” (Ioan 19,39-40). Conform Evangheliei după Ioan, după ce au coborât trupul Mântuitorului de pe cruce, Iosif, Nicodim și femeile mironosițe L-au așezat pe piatra ungerii de lângă Golgota, dar nu au avut timp să-L ungă cu aromate, după rânduială, ci au înmuiat numai giulgiul în miresme și au înfășurat apoi trupul Domnului cu el. „Iar în locul unde a fost răstignit Iisus era o grădină, și în grădină un mormânt nou, în care

nu mai fusese nimeni îngropat. Deci, din pricina vinerii iudeilor, acolo L-au pus pe Iisus, pentru că mormântul era aproape” (Ioan 19,41-42). Acest mormânt era al lui Iosif din Arimateea (Matei 27,60) și probabil din acest motiv a cerut el trupul de la Pilat. După ce trupul Domnului a fost așezat în mormânt, Iosif a prăvălit o piatră la intrare.

„Iar Maria Magdalena și Maria, mama lui Iosi, priveau unde L-au pus”.

Femeile mironosițe priveau cu atenție unde a fost așezat trupul, pentru a veni după sabbat să-l ungă cu miresme, după rânduială.

„Și după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, și Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă. Și dis-de-diminează, în prima zi a săptămânii (Duminică), pe când răsărea soarele, au venit la mormânt. Și ziceau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului? Dar, ridicându-și ochii, au văzut că piatra fusese răsturnată; căci era foarte mare”.

Duminică dimineața femeile mironosițe au cumpărat aromate, pentru a unge după rânduială trupul Domnului Hristos și s-au îndreptat spre mormânt. În Sfânta Scriptură nu apare nicăieri termenul de femei „mironosițe”. Acesta le-a fost atribuit femeilor tocmai în urma faptului că ele au cumpărat miresme pentru a unge cu ele trupul Mântuitorului. Corespondentul grecesc al acestui termen este „μυροφόρες γυναίκες”, care literal se traduce: „femei purtătoare de mir”.

Pe drum femeile erau preocupate cum vor intra în mormânt, pentru că la ușa lui era o piatră foarte mare, pe care ele nu ar fi putut-o urni singure din loc. Dar când au ajuns la locul unde era îngropat trupul Mântuitorului, au văzut că piatra era răsturnată, pentru că „îngerul Domnului, coborând din cer și venind, a prăvălit piatra” (Matei 28,2).

„Și, intrând în mormânt, au văzut un tânăr șezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmânt alb, și s-au spăimântat”.

Cuprinse de uimire pentru că piatra nu mai era la locul ei, femeile au intrat în mormânt, unde au văzut un înger, de care s-au înfricoșat.

„Iar el le-a zis: Nu vă însălmântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus”.

Îngerul le-a spus femeilor să nu se teamă. Dacă îl caută pe Domnul Hristos, Acesta a înviat, iar îngerul le-a arătat mironosițelor locul unde a zăcut trupul Lui.

„Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că va merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo Îl veți vedea, după cum v-a spus”.

Îngerul le îndeamnă pe femei să le spună Apostolilor că Domnul înviat va merge în Galileea și acolo Îl vor vedea.

„Și ieșind, au fugit de la mormânt, că erau cuprinse de frică și de uimire, și nimănui nimic n-au spus, căci se temeau”.

Cuprinse de frică, femeile au ieșit din mormânt și au luat-o la fugă, fără să spună cuiva ce au văzut. Sfântul Evanghelist Ioan însă relatează că Maria Magdalena s-a dus în grabă la Apostolii Petru și Ioan și le-a spus că trupul Domnului nu mai este în mormânt. Cei doi au alergat acolo, unde „au văzut giulgiurile puse jos, iar mahrama, care fusese pe capul Lui, nu era pusă împreună cu giulgiurile, ci înfășurată, la o parte, într-un loc” (Ioan 20,2-7). Din cauza spaimei, femeile mironosițe nici nu au observat giulgiul și mahrama Mântuitorului, care rămăseseră goale, în mormânt, ca o dovadă incontestabilă a învierii Lui din morți.

Evenimentul răstignirii Mântuitorului a fost dureros și trist. Fiul lui Dumnezeu, Care a venit în lume din iubire față de om și a săvârșit numai bine pe pământ, încât evreii au afirmat: „Niciodată nu s-a arătat așa în Israel” (Matei 9,33), a fost judecat de oameni, osândit la moarte pe nedrept, batjocorit și răstignit. Prin toate acestea, răutatea omenească a ajuns la apogeu, însă Domnul Hristos și de pe cruce se ruga lui Dumnezeu Tatăl pentru călăii Săi: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac” (Luca 23,34). Durerea Maicii Domnului, a femeilor mironosițe și a Sfinților Apostoli nu poate fi descrisă în cuvinte, însă aceasta s-a transformat în bucurie deplină după înviere.

Să învățăm din Evanghelia de astăzi să avem tăria de a ne mărturisi credința în Hristos înaintea oamenilor, așa cum au avut-o Iosif din Arimateea și femeile mironosițe, care nu s-au lepădat de Mântuitorul în momentele grele, pentru că Domnul Hristos a spus: „Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri” (Matei 10,32-33). Din moment ce nu trăim vremuri de prigoană, este cu atât mai ușor să ne mărturisim credința în Hristos. Să nu o facem însă numai formal, cu vorba, ci să fugim de păcat și să cultivăm virtutea, pentru că Mântuitorul a afirmat: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Matei 7,21).

AMIN

Duminica a patra după Paști

(a slăbănogului)

Evangelhia de la Ioan (5,1-15)

„În vremea aceea, fiind sărbătoare, S-a suit Iisus în Ierusalim. Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, era o scăldătoare, care pe evreiește se numește Vitezda, având cinci pridvoare. În acestea zăcea mulțime de bolnavi, orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei. Căci un înger al Domnului se cobora la vreme în scăldătoare și tulbura apa și cine intra întâi, după tulburarea apei, se făcea sănătos, de orice boală era ținut. Și era acolo un om, care era bolnav de treizeci și opt de ani. Iisus, văzându-l pe acesta zăcând și știind că este așa încă de multă vreme, i-a zis: *Voiești să te faci sănătos?* Bolnavul I-a răspuns: *Doamne, nu am om, care să mă arunce în scăldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea mea.* Iisus i-a zis: *Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă.* Și îndată omul s-a făcut sănătos, și-a luat patul și umbla. Dar în ziua aceea era sâmbătă. Deci ziceau iudeii către cel vindecat: *Este zi de sâmbătă și nu-ți este îngăduit să-ți iei patul.* El le-a răspuns: *Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul și umblă.* Ei l-au întrebat: *Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău și umblă?* Iar cel vindecat nu știa cine este, căci Iisus se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc. După aceasta Iisus l-a aflat în templu și i-a zis: *Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău.* Atunci omul a plecat și a spus iudeilor că Iisus este *Cel ce l-a făcut sănătos*”.

Frați creștini: Hristos a înviat!

Sfânta Evanghelie de astăzi ne prezintă o minune săvârșită de Mântuitorul.

„În vremea aceea, fiind sărbătoare, S-a suit Iisus în Ierusalim. Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, era o scăldătoare, care pe evreiește se numește Vitezda, având cinci pridvoare”.

Țara Sfântă se întinde în cea mai mare parte la șes. Aceasta se datorează în mare măsură faptului că ea se învecinează la vest cu Marea Mediterană, iar în sud estul ei se află Marea Moartă, cel mai jos loc de pe fața pământului, situat la aproximativ 400 de metri sub nivelul oceanului planetar. Ierusalimul se găsește la o altitudine de aproximativ 800 de metri,

de aceea cei care voiau să ajungă în acest oraș, trebuiau să urce spre el. În acest sens în pericopa evanghelică de astăzi se menționează faptul că Mântuitorul s-a suit la Ierusalim, iar în pilda samarineanului milostiv se spune că „un om cobora de la Ierusalim la Ierihon” (Luca 10,30).

Domnul Hristos s-a suit la Ierusalim pentru că era sărbătoare. Sfântul Ioan Evanghelistul nu menționează ce sărbătoare era, iar ceilalți evangheliști nu prezintă această minune. Sfânta Scriptură relatează însă faptul că Maica Domnului și dreptul Iosif „în fiecare an, se duceau de sărbătoarea Paștilor, la Ierusalim” (Luca 2,41). Învățat de mic cu aceste pelerinaje, probabil că Domnul Hristos se ducea în fiecare an la Ierusalim de Paști, deci în pericopa evanghelică de astăzi poate fi vorba chiar despre această sărbătoare.

Demn de remarcat este faptul că Mântuitorul nu era însoțit în această călătorie de Apostolii Săi.

Nu departe de Poarta Oilor, pe unde probabil Domnul Hristos a intrat în orașul sfânt, se găsea scăldătoarea Vitezda.

„În acestea zăcea mulțime de bolnavi, orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei. Căci un înger al Domnului se cobora la vreme în scăldătoare și tulbura apa și cine intra întâi, după tulburarea apei, se făcea sănătos, de orice boală era ținut”.

În această scăldătoare se cobora din când în când un înger trimis de Dumnezeu, care tulbura apa, iar orice bolnav intra primul în apă după tulburarea ei, se însănătoșea, de aceea în cele cinci pridvoare ale scăldătorii se găseau foarte mulți bolnavi, care așteptau mișcarea apei. Acest înger trimis de Dumnezeu să tulbure apa de la Vitezda dovedește că Domnul săvârșea în permanență minuni cu poporul ales.

„Și era acolo un om, care era bolnav de treizeci și opt de ani. Iisus, văzându-l pe acesta zăcând și știind că este așa încă de multă vreme, i-a zis: Voiești să te faci sănătos? Bolnavul I-a răspuns: Doamne, nu am om, care să mă arunce în scăldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea mea”.

Printre cei care așteptau tulburarea apei, se găsea și un om, bolnav de treizeci și opt de ani. Sfânta Evanghelie nu indică de câtă vreme se găsea acest bolnav la Vitezda, numai faptul că suferea de această boală de treizeci și opt de ani. Văzându-l și cunoscând îndelungata lui suferință,

Mântuitorul l-a întrebat dacă vrea să se facă sănătos. Paralicul i-a dat de înțeles Domnului Hristos că dorește acest lucru și însuși prezența lui la scăldătoarea Vitezda confirma acest fapt, dar din cauza neputinței, până ajungea el la apă, după tulburarea ei, altcineva intra în scăldătoare și lua tămăduire. Sfântul Ioan nu dă diagnosticul bolii de care suferea acest bărbat. Unii interpreți ai Sfintei Scripturi au tras concluzia că era paralic, probabil din cauză că avea cu sine un pat. Ținând cont însă de îndelungata lui suferință, este cert că avea nevoie de un pat, pe care să stea întins ziua și să se odihnească noaptea. Totuși faptul că el se putea deplasa de pe pridvor până în apă, după cum singur a mărturisit, chiar dacă o făcea greu, ne îndreptățește să credem că era fie parțial paralizat, fie suferea de altă boală.

Bolnavul nu îl cunoștea pe Mântuitorul, de aceea când a auzit întrebarea Lui, dacă vrea să se facă sănătos, el s-a gândit că Domnul îi vorbește de tămăduirea prin afundarea în apa tulburată a scăldătorii. Din acest motiv, bolnavul i-a spus Mântuitorului că nu are om care să-l arunce în scăldătoare și până ajunge el în apă, după tulburarea ei, altcineva intră înaintea lui și ia tămăduire. Bolnavul se plângea că nu avea om care să-i facă un bine, fără să știe că el stătea de vorbă cu Fiul lui Dumnezeu, prin care s-au făcut cerul și pământul (Ioan 1,3), Căruia Îi plăcea să Se numească „Fiul Omului” (Matei 9,6; 12,40; 16,13, etc.), de la care vine „toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit” (Iacov 1,17).

„Iisus i-a zis: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă. Și îndată omul s-a făcut sănătos, și-a luat patul și umbla”.

Domnul Hristos văzând că acest bolnav avea nevoie de mila oamenilor, însă nimeni nu îl ajuta, l-a tămăduit.

Ce constatăm la această minune? Spre deosebire de celelalte vindecări ale Mântuitorului, înainte de care Domnul îi întreba pe cei care cereau tămăduire dacă au credința că El poate săvârși acea vindecare, cum a fost cazul celor doi orbi din Capernaum, cărora le-a spus: „Credeți că pot să fac Eu aceasta?” (Matei 9,28), sau pur și simplu constata prezența credinței, cum s-a întâmplat cu Bartimeu orbul, căruia Domnul i-a spus: „Credința ta te-a mântuit” (Luca 18,42), sau cu sutașul roman, căruia i-a zis: „Fie ție după cum ai crezut” (Matei 8,13), pe bolnavul de la Vitezda, Mântuitorul nu îl întreabă dacă are credința că El îl poate tămădui, nici după vindecare nu îi spune că datorită credinței a fost tămăduit. Aceasta s-a

întâmpilat în primul rând pentru că bolnavul nu știa cu cine vorbește. Chiar dacă auzise de Domnul Hristos și de minunile Lui, el nu știa că stă de vorbă cu Mântuitorul lumii. În al doilea rând, tocmai din cauză că nu știa cu cine stă de vorbă, bolnavul nu i-a cerut Domnului Hristos să-l vindece, ci Mântuitorul i-a oferit tămăduirea, fiindu-i milă de suferința lui.

„Dar în ziua aceea era sâmbătă. Deci ziceau iudeii către cel vindecat: Este zi de sâmbătă și nu-ți este îngăduit să-ți iei patul. El le-a răspuns: Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul și umblă. Ei l-au întrebat: Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău și umblă? Iar cel vindecat nu știa cine este, căci Iisus se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc”.

Sărbătoarea de care vorbește pericopa evanghelică de astăzi dura mai multe zile. Noi știm că Dumnezeu a poruncit poporului ales în Vechiul Testament să serbeze Paștile timp de șapte zile: „Să păzești luna Aviv și să prăznuiești Paștile Domnului Dumnezeului tău, pentru că în luna Aviv te-a scos Domnul Dumnezeuul tău din Egipt, noaptea. Să nu mânânci în timpul Paștilor pâine dospită; șapte zile să mânânci azime, pâinea durerii, ca să-ți aduci aminte de ieșirea ta din pământul Egiptului în toate zilele vieții tale, căci cu grăbire ai ieșit tu din pământul Egiptului” (Deut. 16,1 și 3). În timpul prăznuirii Paștilor evreiești, Mântuitorul s-a întâlnit cu bolnavul de la Vitezda chiar într-o zi de sâmbătă.

Dacă atunci când Mântuitorul vindeca pe cineva în zi de sâmbătă I se reproșa de ce a făcut un bine cuiva tocmai în această zi, de această dată evreii l-au luat la rost pe cel tămăduit, de ce își ducea patul. Acesta s-a scuzat și a zis că Cel ce l-a tămăduit i-a zis să-și ia patul și să umble. La întrebarea iudeilor, cine este Cel ce i-a zis aceste cuvinte, cel ce fusese bolnav nu a putut răspunde, pentru că nu știa cine era Mântuitorul și nu l-a putut nici arăta lor, pentru că Domnul Hristos plecase din acel loc.

„După aceasta Iisus l-a aflat în templu și i-a zis: Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău”.

Ceva mai târziu, în aceeași zi, Mântuitorul a aflat pe cel pe care îl tămăduise, în templu. Acesta dădea cu siguranță slavă lui Dumnezeu, pentru că după o suferință de treizeci și opt de ani, fusese tămăduit în mod miraculos. Domnul Hristos l-a îndemnat să nu mai păcătuiască, pentru a nu se îmbolnăvi din nou, poate chiar mai rău decât prima dată. Din cuvintele

Mântuitorului constatăm că boala îi venise acestui om din cauza păcatelor, așa cum se întâmplă în lume în cea mai mare parte, suferința fiind o urmare a păcatelor noastre.

„Atunci omul a plecat și a spus iudeilor că Iisus este Cel ce l-a făcut sănătos”.

După ce L-a văzut pe Mântuitorul în templu și a aflat cine este, cel ce fusese bolnav le-a spus iudeilor că El îl făcuse sănătos.

Pericopa evanghelică de astăzi se încheie aici, dar Evanghelistul Ioan continuă: „Pentru aceasta iudeii prigoneau pe Iisus și căutau să-L omoare, că făcea aceasta sâmbăta” (Ioan 5,16). În realitate conducătorii poporului ales nu voiau să-L omoare pe Domnul Hristos pentru că săvârșea minuni în zi de sâmbătă, acest lucru îl spuneau ei mulțimilor, ci ei erau deranjați chiar de minunile Mântuitorului. Astfel, după ce Domnul Hristos l-a înviat pe Lazăr din morți, „mulți dintre iudeii care văzuseră ce a făcut Iisus, au crezut în El. Iar unii dintre ei s-au dus la farisei și le-au spus cele ce făcuse Iisus. Deci arhieriei și fariseii au adunat sinedriul și ziceau: Ce facem, pentru că Omul Acesta face multe minuni? Dacă-L lăsăm așa toți vor crede în El, și vor veni romanii și ne vor lua țara și neamul. Deci din ziua aceea, s-au hotărât ca să-L omoare” (Ioan 11,45-48 și 53). Conducătorii evreilor nu erau interesați de viața spirituală a poporului, ci de propriile lor privilegii, iar vorbele aspre ale Domnului Hristos adresate lor, îi făceau să se simtă amenințați, de aceea voiau cu orice preț să scape de El.

În pericopa evanghelică de astăzi vedem iubirea lui Dumnezeu față de om și faptul că bolile sunt urmare a păcatelor noastre. Drept aceea, să-I răspundem lui Dumnezeu cu aceeași iubire, cu care ne înconjoară El, și să ne ferim de păcat, pentru că aduce suferință în lumea aceasta, dar și în veșnicie, și să cultivăm virtuțile, pentru că numai așa vom putea ajunge în împărăția lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a cincea după Paști

(a samarinencii)

Evangelhia de la Ioan (4,5-42)

„În vremea aceea, a venit Iisus la o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de locul pe care Iacov l-a dat lui Iosif, fiul său; și era acolo fântâna lui Iacov. Iar Iisus, fiind ostenit de călătorie, S-a așezat lângă fântână și era ca la al șaselea ceas. Atunci a venit o femeie din Samaria să scoată apă. Iisus i-a zis: Dă-Mi să beau, căci ucenicii Lui se duseseră în cetate, ca să cumpere merinde. Femeia samarineancă I-a zis: Cum Tu, care ești iudeu, ceri să bei de la mine, care sunt femeie samarineancă? Pentru că iudeii nu au amestec cu samarinenii. Iisus a răspuns și i-a zis: Dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-ți zice: Dă-Mi să beau, tu ai fi cerut de la El, și ți-ar fi dat apă vie. Femeia I-a zis: Doamne, nici găleată nu ai, și fântâna e adâncă; de unde, dar, ai apa cea vie? Nu cumva ești Tu mai mare decât părintele nostru Iacov, care ne-a dat această fântână și el însuși a băut din ea și fiii lui și turmele lui? Iisus a răspuns și i-a zis: Oricine bea din apa aceasta va înseta iarăși; dar cel ce va bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta în veac, căci apa pe care i-o voi da Eu se va face în el izvor de apă curgătoare spre viață veșnică. Femeia a zis către El: Doamne, dă-mi această apă ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot. Iisus i-a zis: Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici. Femeia a răspuns și a zis: N-am bărbat. Iisus i-a zis: Bine ai zis că nu ai bărbat. Căci cinci bărbați ai avut și cel pe care îl ai acum nu-ți este bărbat. Aceasta adevărat ai spus. Femeia I-a zis: Doamne, văd că Tu ești prooroc. Părinții noștri s-au închinat pe acest munte, iar voi ziceți că în Ierusalim este locul unde trebuie să ne închinăm. Și Iisus i-a zis: Femeie, crede-Mă că vine ceasul când nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim nu vă veți închina Tatălui. Voi vă închinați căruia nu știți; noi ne închinăm Căruia știm, pentru că mântuirea din iudei este. Dar vine ceasul și acum este, când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr, că și Tatăl astfel de închinători își dorește. Duh este Dumnezeu și cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh și în

adevăr. I-a zis femeia: Știm că va veni Mesia care se cheamă Hristos; când va veni, Acela ne va vesti nouă toate. Iisus i-a zis: Eu sunt, Cel ce vorbesc cu tine. Dar atunci au sosit ucenicii Lui. Și se mirau că vorbea cu o femeie. Însă nimeni n-a zis: Ce o întrebi, sau: Ce vorbești cu ea? Iar femeia și-a lăsat găleata și s-a dus în cetate și a zis oamenilor: Veniți de vedeți un om care mi-a spus toate câte am făcut. Nu cumva acesta este Hristosul? Și au ieșit din cetate și veneau către El. Între timp, ucenicii Lui Îl rugau, zicând: Învățătorule, mănâncă. Iar El le-a zis: Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu o știți. Ziceau deci ucenicii între ei: Nu cumva I-a adus cineva să mănânce? Iisus le-a zis: Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis pe Mine și să săvârșesc lucrul Lui. Nu ziceți voi că mai sunt patru luni și vine secerișul? Iată zic vouă: Ridicați ochii voștri și priviți holdele că sunt albe pentru seceriș. Iar cel ce seceră primește plată și adună roade spre viața veșnică, ca să se bucure împreună și cel ce seamănă și cel ce seceră. Căci în aceasta se adevărește cuvântul: Că unul este semănătorul și altul secerătorul. Eu v-am trimis să secerăți ceea ce voi n-ați muncit; alții au muncit și voi ați intrat în munca lor. Și mulți samarineni din cetatea aceea au crezut în El, pentru cuvântul femeii care mărturisea: Mi-a spus toate câte am făcut. Deci, după ce au venit la El, samarinenii Îl rugau să rămână la ei. Și a rămas acolo două zile. Și cu mult mai mulți au crezut pentru cuvântul Lui, iar femeii i-au zis: Credem nu numai pentru cuvântul tău, căci noi înșine am auzit și știm că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mântuitorul lumii”.

Frați creștini: Hristos a înviat!

Fiul lui Dumnezeu a venit în lume „ca să caute și să mântuiască pe cel pierdut” (Matei 18,11). Prin cuvântările Sale, Mântuitorul răspândea vestea cea bună a împărăției lui Dumnezeu, de aceea El întotdeauna căuta să propovăduiască la cât mai multă lume. În acest sens le-a spus o dată Apostolilor: „Să mergem în altă parte, prin cetățile și satele învecinate, ca să propovăduiesc și acolo, căci pentru aceasta am venit” (Marcu 1,38). Cu altă ocazie, „pe când mulțimea Îl îmbulzea, ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu, și El ședea lângă lacul Ghenizaret, a văzut două corăbii oprite lângă țărm,

iar pescarii, coborând din ele, spălau mrejele. Și urcându-Se într-una din corăbii care era a lui Simon, l-a rugat s-o depărteze puțin de la uscat. Și șezând în corabie, învăța, din ea, mulțimile” (Luca 5,1-3). De vreme ce Domnul Hristos intenționa să își facă cunoscută învățătura la cât mai multă lume, este firesc că El nu purta prea multe discuții particulare, de aceea în Sfintele Evanghelii sunt amintite doar trei astfel de convorbiri, cu Nicodim (Ioan 3,1-21), cu femeia samarineancă, citită astăzi la Sfânta Liturghie, și scurta discuție cu Pontiu Pilat (Matei 27,11-14; Marcu 15,1-5 și Ioan 19,9-11).

„În vremea aceea, a venit Iisus la o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de locul pe care Iacov l-a dat lui Iosif, fiul său; și era acolo fântâna lui Iacov. Iar Iisus, fiind ostenit de călătorie, S-a așezat lângă fântână și era ca la al șaselea ceas. Atunci a venit o femeie din Samaria să scoată apă. Iisus i-a zis: Dă-Mi să beau, căci ucenicii Lui se duseseră în cetate, ca să cumpere merinde”.

Trecând Domnul Hristos împreună cu Apostolii prin Samaria, au ajuns la cetatea Sihar, lângă care se găsea renumita fântână a lui Iacov. În Țara Sfântă apa este o problemă, pentru că nu există prea multe râuri și lacuri, iar precipitațiile sunt rare. Unele zone ale țării sunt deșertice, de aceea un izvor sau o fântână este o adevărată binecuvântare pentru locuitorii acelor ținuturi.

Ca la al șaselea ceas, deci în jurul orei doisprezece de la miezul zilei, Mântuitorul S-a așezat lângă fântână, în timp ce Apostolii au plecat în cetatea Sihar, pentru a cumpăra ceva de mâncare. O femeie din cetate a venit să scoată apă din fântână, iar Domnul Hristos i-a cerut să-I dea să bea, pentru că El nu avea nici un vas cu care să scoată apă.

În faptul că Mântuitorul a ostenit și a însetat avem dovada că era om adevărat, asemenea nouă.

„Femeia samarineancă I-a zis: Cum Tu, care ești iudeu, ceri să bei de la mine, care sunt femeie samarineancă? Pentru că iudeii nu au amestec cu samarinenii”.

În anul 933 î. d. Hr. o parte din poporul ales s-a rupt de regele Roboam, fiul lui Solomon, și a înființat Regatul de Nord, cu capitala la Samaria. Acest regat a fost invadat în anul 722 de asirienii conduși de regele Sargon al II-lea și desființat. Populația a fost dusă în exil pe

întinsele teritorii ale Imperiului Asirian și împrăștiată printre neamurile păgâne de acolo, de unde nu s-a mai întors niciodată. În locul populației deportate au fost aduși păgâni din diverse locuri ale Imperiului Asirian. Puținii locuitori care au scăpat de exil s-au amestecat cu păgânii aduși aici și au fost repede asimilați. Astfel s-a născut poporul samarinean, cu care evreii din Regatul de Sud au fost permanent în conflict. Cea mai gravă problemă a samarinenilor în relația lor cu evreii o constituia faptul că erau politeiști. Despre credința samarinenilor Sfânta Scriptură afirmă: „Fiecare seminție din Regatul de Nord și-a făcut dumnezeii săi și i-a pus în capiştile pe care le făcuseră samarinenii pe înălțimi” (IV Regi 17,29).

Din cauză că samarinenii erau politeiști, evreii îi disprețuiau, socotind că simpla întâlnire cu un samarinean este prilej de îtinare. Evreii din Galileea care călătoreau la Ierusalim nu apucau drumul drept, prin Samaria, ci traversau Iordanul și mergeau până la Ierihon, de unde treceau râul în Iudeea. Mântuitorul însă nu a ocolit Samaria, iar faptul că i-a cerut femeii samarinence apă să bea, a fost pentru ea prilej de mare uimire.

„Iisus a răspuns și i-a zis: Dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-ți zice: Dă-Mi să beau, tu ai fi cerut de la El, și ți-ar fi dat apă vie. Femeia I-a zis: Doamne, nici găleată nu ai, și fântâna e adâncă; de unde, dar, ai apa cea vie? Nu cumva ești Tu mai mare decât părintele nostru Iacov, care ne-a dat această fântână și el însuși a băut din ea și fiii lui și turmele lui? Iisus a răspuns și i-a zis: Oricine bea din apa aceasta va înseta iarăși; dar cel ce va bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta în veac, căci apa pe care i-o voi da Eu se va face în el izvor de apă curgătoare spre viață veșnică. Femeia a zis către El: Doamne, dă-mi această apă ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot”.

Mântuitorul i-a spus femeii că dacă ar ști cine este El, ea l-ar cere apă să bea și i-ar da apa cea vie. Samarineanca L-a întrebat de unde are El această apă, nu cumva este mai mare decât Iacov, de la care era fântâna? Domnul Hristos i-a răspuns că oricine bea apă din fântână însetează din nou, dar cine bea din apa Lui nu mai însetează niciodată, pentru că

prin această apă dobândește viața veșnică. Prin această comparație, Mântuitorul îi arată femeii că este mai mare decât Iacov.

Apa de care vorbește Domnul Hristos este învățătura Lui, prin care se dobândește viața de veci. Mântuitorul le-a spus evreilor: „Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea. Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura: râuri de apă vie vor curge din pânțele lui” (Ioan 7,37-38). „Lucrați nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru mâncarea ce rămâne spre viața veșnică și pe care o va da vouă Fiul Omului, căci pe El L-a pecetluit Dumnezeu Tatăl. Deci au zis către El: Ce să facem, ca să săvârșim lucrările lui Dumnezeu? Iisus a răspuns și le-a zis: Aceasta este lucrarea lui Dumnezeu, ca să credeți în Acela pe Care El L-a trimis. Și Iisus le-a zis: Eu sunt pâinea vieții; cel ce vine la Mine nu va flămânzi și cel ce va crede în Mine nu va înseta niciodată. Că aceasta este voia Tatălui Meu, ca oricine vede pe Fiul și crede în El să aibă viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (Ioan 6,27-29; 35 și 40).

Prin cuvintele: „Cel ce va bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta în veac”, Mântuitorul arată că nu există altă învățătură mai înaltă decât a Lui, iar cine o cunoaște, nu mai simte nevoia să se adape din alte învățături.

Prin expresia: „Apa pe care i-o voi da Eu se va face în el izvor de apă curgătoare spre viață veșnică”, Mântuitorul precizează faptul că prin învățătura Lui se dobândește viața veșnică în împărăția lui Dumnezeu. Inspirat fiind de Dumnezeu, Sfântul Petru I-a zis Mântuitorului: „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice” (Ioan 6,68), iar când și-a trimis Apostolii la propovăduire, Domnul Hristos le-a poruncit: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă” (Matei 28,19-20), „cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi” (Marcu 16,16).

Auzind cuvintele Mântuitorului, femeia i-a cerut apa prin care nu va mai înseta în veci, adică L-a rugat să-i împărtășească învățătura Lui.

„Iisus i-a zis: Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici. Femeia a răspuns și a zis: N-am bărbat. Iisus i-a zis: Bine ai zis că nu

ai bărbat. Căci cinci bărbați ai avut și cel pe care îl ai acum nu-ți este bărbat. Aceasta adevărat ai spus. Femeia I-a zis: Doamne, văd că Tu ești prooroc”.

La cererea samarinencii, Mântuitorul i-a spus femeii să-l aducă și pe soțul ei, pentru că Domnul Hristos voia să propovăduiască întotdeauna Evanghelia împărăției la cât mai multă lume. Femeia I-a răspuns că nu are soț, iar Mântuitorul i-a replicat că pe bună dreptate spune acest lucru, pentru că trăiește cu un bărbat fără a fi căsătorită cu el, așa cum a făcut și cu ceilalți cinci bărbați din viața ei. Văzând că-i cunoaște viața, samarineanca I-a zis Domnului Hristos că este prooroc.

Cu femeia samarineancă s-a întâmplat același lucru ca și cu Natanael, despre care Mântuitorul a afirmat: „Iată, cu adevărat, israelitean în care nu este vicleșug. Natanael I-a zis: De unde mă cunoști? A răspuns Iisus și i-a zis: Mai înainte de a te chema Filip, te-am văzut când erai sub smochin. I-a răspuns Natanael: Rabi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești regele lui Israel” (Ioan 1,47-49).

Femeia samarineancă i-a zis Mântuitorului: „*Părinții noștri s-au închinat pe acest munte, iar voi ziceți că în Ierusalim este locul unde trebuie să ne închinăm. Și Iisus i-a zis: Femeie, crede-Mă că vine ceasul când nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim nu vă veți închina Tatălui”.*

Văzând femeia că Mântuitorul este prooroc, L-a întrebat unde se cade să se închine lui Dumnezeu, pe Muntele Garizim, unde samarinenii avuseseră un templu, sau la templul din Ierusalim?

Din întrebarea femeii samarinence vedem că era ageră la minte și preocupată de viața spirituală.

Domnul Hristos i-a răspuns că va veni vremea când nu se vor închina lui Dumnezeu nici în Garizim, nici în Ierusalim. Răspunsul Mântuitorului făcea referire în primul rând la faptul că templul de pe Muntele Garizim nu mai exista, el fiind distrus în anul 128 î. d. Hr. de către regele evreu Ioan Hyrcan, iar templul din Ierusalim urma să fie distrus de către romani în anul 70 d. Hr. Nici unul dintre aceste două temple nu a mai fost rezidit, pe locul templului din Ierusalim înălțându-se astăzi moscheea lui Omar. Despre dărâmarea templului din Ierusalim Mântuitorul a făcut chiar o profeție: „Și ieșind Iisus din

templu, S-a dus și s-au apropiat de El ucenicii Lui, ca să-I arate clădirile templului. Iar El, răspunzând, le-a zis: Vedeți toate acestea? Adevărat grăiesc vouă: Nu va rămâne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească” (Matei 24,1-2).

În al doilea rând, prin cuvintele Sale, Mântuitorul se referă la faptul că Noul Testament ia locul Vechiului Legământ, „pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1,17). Vechiul Testament a fost doar un pedagog, „o călăuză spre Hristos” (Gal. 3,24). Această Lege însă nu a fost desăvârșită, pentru că în acest caz nu mai era necesară Legea Nouă, „căci dacă Testamentul cel dintâi ar fi fost fără de prihană, nu s-ar mai fi căutat loc pentru al doilea” (Evrei 8,7). Dărmarea templului din Ierusalim este de fapt un semn că Legea Veche s-a încheiat.

„Voi vă închinați căruia nu știți; noi ne închinăm Căruia știm, pentru că mântuirea din iudei este”.

Mântuitorul îi spune femeii că samarinenii nu știu cui se închină, pentru că s-au rătăcit de la adevărata închinare și sunt politeiști. Evreii și-au păstrat credința și și-au împlinit menirea de popor ales al lui Dumnezeu, motiv pentru care Mântuitorul lumii s-a născut în sânul acestui popor.

Domnul Hristos continuă: *„Dar vine ceasul și acum este, când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr, că și Tatăl astfel de închinători își dorește. Duh este Dumnezeu și cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh și în adevăr”.*

Prin aceste cuvinte Mântuitorul își exprimă amărăciunea pentru faptul că deși evreii și-au păstrat credința în adevăratul Dumnezeu, nu L-au acceptat ca Mântuitor, pentru că „întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit” (Ioan 1,11). Evreii țineau Legea în litera ei, iar nu în duh, de aceea Mântuitorul le-a spus „că litera ucide, iar duhul face viu” (II Cor. 3,16). Domnul Hristos le-a și atras în acest sens atenția evreilor: „De aceea vă spun că împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roadele ei” (Matei 21,43). „Și zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar

fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților” (Matei 8,11-12).

„I-a zis femeia: Știm că va veni Mesia care se cheamă Hristos; când va veni, Acela ne va vesti nouă toate. Iisus i-a zis: Eu sunt, Cel ce vorbesc cu tine”.

Auzind cuvintele Mântuitorului, samarineanca I-a zis că știe de venirea lui Mesia și de faptul că prin El se va da revelația desăvârșită, iar Domnul Hristos i-a mărturisit că El este Mesia.

„Dar atunci au sosit ucenicii Lui. Și se mirau că vorbea cu o femeie. Însă nimeni n-a zis: Ce o întrebi, sau: Ce vorbești cu ea?”.

Pe când vorbea Mântuitorul cu femeia, ucenicii s-au întors din cetate cu merindea și robiți fiind mentalității evreiești, s-au mirat că Domnul stă de vorbă cu o samarineancă.

„Iar femeia și-a lăsat găleata și s-a dus în cetate și a zis oamenilor: Veniți de vedeți un om care mi-a spus toate câte am făcut. Nu cumva acesta este Hristosul? Și au ieșit din cetate și veneau către El”.

La sosirea Apostolilor, femeia și-a lăsat găleata pentru apă lângă fântână, uitând practic motivul pentru care se găsea acolo, și a alergat în cetate, vestindu-le locuitorilor că a întâlnit un prooroc, despre care înclina să creadă că este Mântuitorul lumii. La cuvintele ei, locuitorii din Sihar au ieșit din cetate și s-au îndreptat spre Domnul Hristos.

„Între timp, ucenicii Lui Îl rugau, zicând: Învățătorule, mănâncă. Iar El le-a zis: Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu o știți. Ziceau deci ucenicii între ei: Nu cumva I-a adus cineva să mănânce? Iisus le-a zis: Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis pe Mine și să săvârșesc lucrul Lui”.

În timp ce femeia era plecată, Apostolii Îl îmbiau pe Mântuitorul cu alimentele cumpărate, însă Domnul refuza, spunându-le că El are de mâncat o altă mâncare, pe care ei nu o știu. Auzind cuvintele Lui, ucenicii socoteau că până ei au fost în cetate, cineva I-a adus Mântuitorului de mâncare. Domnul însă le-a spus că mâncarea Lui este să împlinească voia lui Dumnezeu Tatăl, adică să propovăduiască Evanghelia împărăției cerurilor, ceea ce El făcuse de fapt, în convorbirea cu femeia samarineancă.

„Nu ziceți voi că mai sunt patru luni și vine secerișul? Iată zic vouă: Ridicați ochii voștri și priviți holdele că sunt albe pentru seceriș. Iar cel ce seceră primește plată și adună roade spre viața veșnică, ca să se bucure împreună și cel ce seamănă și cel ce seceră. Căci în aceasta se adevărește cuvântul: Că unul este semănătorul și altul secerătorul. Eu v-am trimis să secerăți ceea ce voi n-ați muncit; alții au muncit și voi ați intrat în munca lor”.

De vreme ce mai erau patru luni până la secerișul holdelor, este evident că Mântuitorul înțelege prin holdele albe pentru seceriș sufletele oamenilor, pentru că plinirea vremii sosise, iar lumea era pregătită pentru primirea învățaturii Lui.

Cei ce seamănă cuvântul lui Dumnezeu sunt Apostolii și misionarii creștini, care au răspândit învățătura lui Hristos la diferite popoare, câștigându-le pentru Hristos. Cei ce seceră sunt urmașii lor, slujitorii Bisericii, care păstoresc oile cele cuvântătoare și poartă de grijă ca adevărul să fie păstrat nealterat în Biserică. Atât cei ce răspândesc cuvântul lui Dumnezeu, cât și cei ce îi păstoresc pe credincioși, iau pentru aceasta răsplată în împărăția lui Dumnezeu.

În poporul ales situația era însă alta, pentru că evreii Îl cunoșteau pe adevăratul Dumnezeu prin Legea Veche, primită de Moise în Sinai și prin intermediul proorocilor, care au fost semănătorii credinței în poporul ales. Misiunea Apostolilor între evrei era de a culege roadele credinței lor, lămurindu-i de faptul că Iisus Hristos este Mântuitorul lumii, Mesia cel promis, în care s-au împlinit proorociile Vechiului Testament, ceea ce îi face secerătorii poporului ales.

„Și mulți samarineni din cetatea aceea au crezut în El, pentru cuvântul femeii care mărturisea: Mi-a spus toate câte am făcut. Deci, după ce au venit la El, samarinenii Îl rugau să rămână la ei. Și a rămas acolo două zile. Și cu mult mai mulți au crezut pentru cuvântul Lui, iar femeii i-au zis: Credem nu numai pentru cuvântul tău, căci noi înșine am auzit și știm că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mântuitorul lumii”.

Mulți samarineni din Sihar auzind mărturia femeii, că Domnul Hristos îi cunoștea trecutul, au crezut în El, de aceea Sfântul Pavel a afirmat: „Credința este din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui

Hristos” (Rom. 10,17). Venind la Mântuitorul, locuitorii Siharului L-au rugat să rămână la ei, pentru a asculta și ei învățătura Lui, iar Domnul a zăbovit în cetatea lor două zile. După ce Mântuitorul a plecat din Sihar, mai mulți dintre locuitorii cetății au crezut în El și i-au spus femeii că nu doar datorită mărturiei ei cred în Iisus Hristos, ci singuri s-au convins că El este Mântuitorul lumii, din cuvintele Lui.

Sfântul Pavel a afirmat: „În Hristos nu mai este iudeu, nici elin; nu mai este nici rob, nici liber; nu mai este parte bărbătească și parte femeiască, pentru că voi toți una sunteți în Hristos Iisus” (Gal. 3,27-28). Ceea ce nu au reușit iudaismul și religia samarinenilor în 1000 de ani, de la 933 î.d.Hr. până la Mântuitorul, o unire între evrei și samarineni, a realizat învățătura Domnului Hristos în doar câțiva ani. Astfel după pogorârea Sfântului Duh, Evanghelia a fost predicată și în Samaria, unde a luat ființă de timpuriu o Biserică, iar animozitățile dintre evreii creștini și samarinenii încreștinați au dispărut. Faptul acesta este consemnat în Sfânta Scriptură. Vom menționa două citate în acest sens: „Biserica în toată Iudeea, Galileea și Samaria avea pace, zidindu-se și umblând în frica de Domnul, și sporea prin mângâierea Duhului Sfânt” (Fapte 9,31). Sfântul Pavel și Barnaba (care erau evrei) „au trecut prin Fenicia și prin Samaria, istorisind despre convertirea neamurilor și făceau tuturor fraților mare bucurie” (Fapte15,3).

Din această pericopă evanghelică învățăm să nu ne asemănăm evreilor, care mai bine de trei ani au văzut minunile Mântuitorului și l-au ascultat învățătura, dar nu l-au acceptat, ci să urmăm pilda samarinenilor din Sihar, în cetatea cărora Domnul Hristos a poposit numai două zile, iar ei au crezut că El este Mântuitorul lumii.

AMIN

Duminica a șasea după Paști

(a orbului din naștere)

Evangelhia de la Ioan (9,1-38)

„În vremea aceea, trecând, Iisus, a văzut un om orb din naștere. Și ucenicii Lui L-au întrebat, zicând: *Învățătorule, cine a păcătuit; acesta sau părinții lui, de s-a născut orb?* Iisus a răspuns: *Nici el n-a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu. Trebuie să fac, până este ziua, lucrările Celui ce M-a trimis pe Mine; că vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze. Atât cât sunt în lume, Lumină a lumii sunt. Acestea zicând, a scuipat jos și a făcut tină din scuipat, și a uns cu tină ochii orbului. Și i-a zis: Mergi de te spală în scaldătoarea Siloamului (care se tâlcuiește: trimis). Deci s-a dus și s-a spălat și a venit văzând. Iar vecinii și cei ce-l văzuseră mai înainte că era orb ziceau: Nu este acesta cel ce ședea și cerșea? Unii ziceau: El este. Alții ziceau: Nu este el, ci seamănă cu el. Dar acela zicea: Eu sunt. Deci îi ziceau: Cum ți s-au deschis ochii? Acela a răspuns: Omul care se numește Iisus a făcut tină și a uns ochii mei; și mi-a zis: Mergi la scaldătoarea Siloamului și te spală. Deci, ducându-mă și spălându-mă, am văzut. Zis-au lui: Unde este Acela? Și el a zis: Nu știu. L-au dus la farisei pe cel ce fusese oarecând orb. Și era sâmbătă în ziua în care Iisus a făcut tină și i-a deschis ochii. Deci iarăși îl întrebau și fariseii cum a văzut. Iar el le-a zis: Tină a pus pe ochii mei, și m-am spălat și văd. Deci ziceau unii dintre farisei: Acest om nu este de la Dumnezeu, fiindcă nu ține sâmbăta. Iar alții ziceau: Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni? Și era dezbinare între ei. Au zis deci orbului iarăși: Dar tu ce zici despre El, că ți-a deschis ochii? Iar el a zis că prooroc este. Dar iudeii n-au crezut despre el că era orb și a văzut, până ce n-au chemat pe părinții celui ce vedea. Și i-au întrebat, zicând: Acesta este fiul vostru, despre care ziceți că s-a născut orb? Deci cum vede el acum? Au răspuns deci părinții lui și au zis: Știm că acesta este fiul nostru și că s-a născut orb. Dar cum vede el acum, noi nu știm; sau cine i-a deschis ochii lui, noi nu știm. Întrebați-l pe el; este în vârstă; va vorbi singur despre sine. Acestea le-au spus părinții lui, pentru că se*

temeau de iudei. Căci iudeii puseseră acum la cale că, dacă cineva va mărturisi că El este Hristos, să fie dat afară din sinagogă. De aceea au zis părinții lui: Este în vârstă; întrebați-l pe el. Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și i-au zis: Dă slavă lui Dumnezeu. Noi știm că Omul Acesta e păcătos. A răspuns deci acela: Dacă este păcătos, nu știu. Un lucru știu: că fiind orb, acum văd. Deci i-au zis: Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii? Le-a răspuns: V-am spus acum și n-ați auzit? De ce voiți să auziți iarăși? Nu cumva voiți și voi să vă faceți ucenici ai Lui? Și l-au ocărât și i-au zis: Tu ești ucenic al Aceluia, iar noi suntem ucenici ai lui Moise. Noi știm că Dumnezeu a vorbit lui Moise, iar pe Acesta nu-L știm de unde este. A răspuns omul și le-a zis: Tocmai în aceasta stă minunea: că voi nu știți de unde este și El mi-a deschis ochii. Și noi știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși; dar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acesta îl ascultă. Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere. De n-ar fi Acesta de la Dumnezeu n-ar putea să facă nimic. Au răspuns și i-au zis: În păcate te-ai născut tot, și tu ne înveți pe noi? Și l-au dat afară. Și a auzit Iisus că l-au dat afară. Și, găsindu-l, i-a zis: Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu? El a răspuns și a zis: Dar cine este, Doamne, ca să cred în El? Și a zis Iisus: L-ai și văzut! Și Cel ce vorbește cu tine Acela este. Iar el a zis: Cred, Doamne. Și s-a închinat Lui”.

Frați creștini: Hristos a înviat!

Sfânta Evanghelie de astăzi ne prezintă o minune a Mântuitorului, una din faptele bune săvârșite de Acesta din iubire și compasiune, și anume vindecarea unui orb din naștere.

„În vremea aceea, trecând, Iisus, a văzut un om orb din naștere. Și ucenicii Lui L-au întrebat, zicând: Învățătorule, cine a păcătuit; acesta sau părinții lui, de s-a născut orb?”.

În cea de-a doua poruncă din Decalog, Dumnezeu spune poporului ales: „Să nu-ți faci chip cioplit și nici un fel de asemănare a nici unui lucru din câte sunt în cer, sus, și din câte sunt pe pământ, jos, și din câte sunt în apele de sub pământ! Să nu te închini lor, nici să le slujești, că Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu zelos, care pedepsesc pe copii pentru vina părinților ce Mă urăsc pe Mine, până la

al treilea și al patrulea neam” (Ieș. 20,4-5). De aici înțelegem că multe necazuri, boli sau suferințe pe care le îndurăm, ne vin ca urmare a păcatelor părinților noștri sau a înaintașilor lor. Din cuvintele adresate de Mântuitorul slăbănogului de la Vitezda, după ce l-a vindecat: „De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău” (Ioan 5,14), constatăm că suferința lui era provocată de păcatele săvârșite. La aceste două cauze ale bolilor (păcatele înaintașilor și cele personale) fac referire Apostolii în întrebarea lor adresată Mântuitorului.

Dumnezeu nu iubește suferința, dar o îngăduie pentru a întoarce pe cei păcătoși la El. Foarte mulți oameni uită de Dumnezeu când sunt sănătoși și le merge bine, dar imediat ce apare un necaz în viața lor, își aduc aminte de El și aleargă la Biserică. Poate chiar de aceea Dumnezeu îi lasă pe unii mai multă vreme în suferință, pentru ca întoarcerea lor spre Domnul să nu fie de scurtă durată, ci definitivă. Când suntem în necaz sau în suferință trupească, suntem mai puternici spiritual. Sfântul Pavel a scris în acest sens: „De aceea mă bucur în slăbiciuni, în defăimări, în nevoi, în prigoniri, în strâmtorări pentru Hristos, căci, când sunt slab, atunci sunt tare” (II Cor. 12,10).

Vom prezenta și atitudinea Sfântului Ioan Gură de Aur față de necazuri și chiar moarte. Acesta a fost exilat din Constantinopol, unde era patriarh, pentru că o mustrase pe împărăteasa Eudoxia pentru păcatele ei. Atunci sfântul a scris memorabilele cuvinte: „De va vrea împăratul să mă fierăstruiască, am pildă pe profetul Isaia. De va vrea să mă arunce în mare, îmi voi aduce aminte de profetul Iona. De îi este voia să mă bage în groapă, am pe Daniel băgat în groapa leilor. De va vrea să mă ucidă cu pietre, am pe Ștefan întâiul mucenic, ce a pățimit aceasta. De va vrea să-mi ia capul, am pe Ioan Botezătorul. De va vrea să-mi ia averea, de o am, s-o ia, căci gol am ieșit din pântecul mamei mele, gol mă voi și duce din viață”.

Prin suferință Dumnezeu ne șterge multe păcate. Pentru acele păcate noi ar trebui să mergem în iad, dar printr-o suferință mai scurtă sau mai lungă, Dumnezeu ne scapă de pedeapsa iadului, pentru că ispășim în această viață în loc să ispășim în veșnicie, iar când ne mutăm din această viață, mergem la fericire și odihnă veșnică. Așa trebuie să acceptăm necazurile, ca pe un mijloc prin care ne dovedim

credința și ne-o întărim. Dar nu numai atât, prin acestea scăpăm de osânda veșnică și ne învrednicim de rai.

Privind astfel viața, înțelegem de ce mor unii copii nevinovați. Aceștia dacă ar fi trăit până la maturitate, ar fi putut ajunge niște păcătoși. Pentru a-i feri de aceasta, Dumnezeu, care cunoaște și viitorul, și ca un Părinte, îi iubește pe toți oamenii, îi ia de copii la El și îi mântuiește. Alți oameni cu viață curată mor tineri. În acest caz Dumnezeu este vânător iscusit și îi ia pe aceștia la El, când sunt cel mai pregătiți pentru rai. De asemenea unii suferă o moarte violentă. Prin aceasta ei își ispășesc unele păcate, și în acest fel merg în rai.

Vom da un exemplu în acest sens. Un călugăr tânăr din deșertul Egiptului făcea ascultare pe lângă un călugăr bătrân, cu viață îmbunătățită. Tânărul monah l-a rugat pe bătrân să-i îngăduie să se ducă până în Alexandria, pentru a face niște cumpărături. Când a ajuns acolo, a aflat că guvernatorul orașului murise și tocmai era înmormântarea lui. Guvernatorul murise liniștit, în patul lui, și la înmormântare participa tot orașul. Erau acolo notabilitățile orașului, soldați, fanfară și un alai impresionant. Călugărul știa că guvernatorul fusese un mare păcătos și se mira în sinea lui de ce înmormântare frumoasă are parte. După ce și-a făcut cumpărăturile, monahul s-a întors la chilia lui. Când a ajuns acolo, a constatat cu stupeoare că bătrânul călugăr cu care viețuia, fusese sfâșiat de un leu. S-a mâhnit tare călugărul. Cum adică, acel guvernator, care era un mare păcătos, a murit în patul lui și a avut o înmormântare atât de frumoasă, iar bătrânul călugăr cu viață sfântă a fost omorât de un leu? A început să se roage lui Dumnezeu și să-L întrebe de ce s-a întâmplat așa. Dumnezeu i-a descoperit într-un vis că guvernatorul fusese într-adevăr un mare păcătos, dar odată a făcut și el o faptă bună, ajutând o femeie bătrână și pentru aceasta Dumnezeu i-a făcut parte de o moarte liniștită și de o înmormântare frumoasă. Bătrânul călugăr care trăise în curăție, săvârșise un păcat în tinerețe, pentru care ar fi trebuit să meargă în iad. Pentru a-l scăpa de acesta, Dumnezeu a îngăduit să sufere o moarte tragică și acum bătrânul se odihnește în rai, pentru că a suferit pe pământ. Acesta este modul în care lucrează Dumnezeu. El întotdeauna alege ce este mai bun pentru noi.

Evangelhia continuă: „*Isus a răspuns: Nici el n-a păcătuît, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu*”.

Mântuitorul adeverește aici faptul că orbul s-a născut așa nu din pricina vreunui păcat, ci pentru a se arăta în el lucrările lui Dumnezeu. De vreme ce Domnul Hristos urma să-l vindece, iar nimeni nu a putut face vreodată un orb din naștere să vadă, prin aceasta Mântuitorul își dovedea încă o dată dumnezeirea înaintea ucenicilor și a celorlalți martori ai tămăduirii.

Domnul Hristos spune: „*Trebuie să fac, până este ziuă, lucrările Celui ce M-a trimis pe Mine; că vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze. Atât cât sunt în lume, Lumină a lumii sunt*”.

Ziua reprezintă această viață. Mântuitorul trebuie să-și îndeplinească misiunea pământească, la care L-a trimis Dumnezeu Tatăl, cât timp este în viață. După moartea Lui, El Îl va trimite pe Duhul Sfânt, așa cum le-a promis Apostolilor și celor ce vor crede în ei: „Și Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor vă va da vouă ca să fie cu voi în veac” (Ioan 14,16).

Tot așa trebuie să-și lucreze mântuirea orice om, pentru că vine noaptea, adică moartea, când nimeni nu mai poate face nimic pentru mântuirea sa. Tocmai pentru că unii oameni nu sunt preocupați de propria mântuire, Dumnezeu le trimite necazuri și suferințe, pentru a-i conștientiza de situația lor. Astfel Dumnezeu respectă și libertatea omului, nu-l obligă să se întoarcă spre El, dar îi sugerează acest lucru.

Pornind de la afirmația Mântuitorului: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 8,12), pe care o repetă acum înaintea Sfinților Apostoli, Sfinții Părinți au spus că poruncile lui Dumnezeu sunt lumină pe pământ. Omului orbit de păcat, îi era imposibil să găsească drumul spre împărăția lui Dumnezeu. În această situație, poruncile Mântuitorului, precum și exemplul vieții Lui, sunt asemenea unui far călăuzitor, care indică omului calea spre împărăția cerurilor.

Mântuitorul lumii mai este lumină și prin faptul că a dat lumină ochilor orbilor, așa cum s-a întâmplat și în cazul minunii citite astăzi la Sfânta Liturghie.

„Acestea zicând, Iisus a scuipat jos și a făcut tină din scuipat, și a uns cu tină ochii orbului. Și i-a zis: Mergi de te spală în scăldătoarea Siloamului (care se tâlcuiește: trimis). Deci s-a dus și s-a spălat și a venit văzând”.

Ce remarcăm din această minune săvârșită de Mântuitorul? Orbul nu a solicitat vindecarea, ci Domnul Hristos i-a uns ochii cu tină, iar în loc să-l întrebe dacă are credință, l-a trimis să se spele în scăldătoarea Siloamului. Deci Mântuitorul tocmai de aceea a săvârșit această minune, pentru a se arăta prin ea lucrarea lui Dumnezeu.

De ce la această tămăduire Domnul Hristos nu i-a spus orbului: “Vezi!”, și acesta să vadă, cum s-a întâmplat la alte vindecări, ci i-a uns ochii cu tină? Acest om s-a născut orb, iar cum Adam a fost creat din pământ, parcă orbul ar fi fost creat incomplet, iar Mântuitorul îi desăvârșește creația.

„Iar vecinii și cei ce-l văzuseră mai înainte că era orb ziceau: Nu este acesta cel ce ședea și cerșea? Unii ziceau: El este. Alții ziceau: Nu este el, ci seamănă cu el. Dar acela zicea: Eu sunt. Deci îi ziceau: Cum ți s-au deschis ochii? Acela a răspuns: Omul care se numește Iisus a făcut tină și a uns ochii mei; și mi-a zis: Mergi la scăldătoarea Siloamului și te spală. Deci, ducându-mă și spălându-mă, am văzut. Zis-au lui: Unde este Acela? Și el a zis: Nu știu”.

Întrucât unii dintre cei care-l cunoșteau pe cel ce fusese orb, văzându-l, credeau că este altcineva, iar alții spuneau că el este orbul din naștere, acesta le explică ce s-a întâmplat cu el și cine l-a vindecat.

„L-au dus la farisei pe cel ce fusese oarecând orb. Și era sâmbătă în ziua în care Iisus a făcut tină și i-a deschis ochii. Deci iarăși îl întrebau și fariseii cum a văzut. Iar el le-a zis: Tină a pus pe ochii mei, și m-am spălat și văd. Deci ziceau unii dintre farisei: Acest om nu este de la Dumnezeu, fiindcă nu ține sâmbăta. Iar alții ziceau: Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni? Și era dezbinare între ei. Au zis deci orbului iarăși: Dar tu ce zici despre El, că ți-a deschis ochii? Iar el a zis că prooroc este”.

Evreii l-au dus pe orbul tămăduit la farisei, iar la întrebarea lor, acesta le-a relatat ce s-a întâmplat cu el.

Minunea cu orbul a fost săvârșită de Mântuitorul în zi de sâmbătă, iar unii dintre farisei, fiind robiți mentalității Vechiului Testament, în loc să se bucure că un om a fost tămăduit, spuneau că Domnul Hristos nu este de la Dumnezeu, pentru că nu respectă porunca Domnului: „Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințești. Lucrează șase zile și-ți fă în acelea toate treburile tale, iar ziua a șaptea este odihna Domnului Dumnezeului tău: să nu faci în acea zi nici un lucru: nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău, nici orice dobitoc al tău, nici străinul care rămâne la tine, că în șase zile a făcut Domnul cerul și pământul, marea și toate cele ce sunt într-însele, iar în ziua a șaptea S-a odihnit. De aceea a binecuvântat Domnul ziua a șaptea și a sfințit-o” (Ieș. 20,8-11). Alți farisei însă, spuneau că un păcătos nu poate face o asemenea minune, încât era dezbinare între ei. În această situație, fariseii îl întreabă pe cel ce fusese orb ce părere are de faptul că Mântuitorul i-a deschis ochii, iar el le răspunde că Îl consideră prooroc.

„Dar iudeii n-au crezut despre el că era orb și a văzut, până ce n-au chemat pe părinții celui ce vedea. Și i-au întrebat, zicând: Acesta este fiul vostru, despre care ziceți că s-a născut orb? Deci cum vede el acum? Au răspuns deci părinții lui și au zis: Știm că acesta este fiul nostru și că s-a născut orb. Dar cum vede el acum, noi nu știm; sau cine i-a deschis ochii lui, noi nu știm. Întrebați-l pe el; este în vârstă; va vorbi singur despre sine. Acestea le-au spus părinții lui, pentru că se temeau de iudei. Căci iudeii puseseră acum la cale că, dacă cineva va mărturisi că El este Hristos, să fie dat afară din sinagogă. De aceea au zis părinții lui: Este în vârstă; întrebați-l pe el”.

Fariseii nu au crezut că cel cu care vorbeau fusese orb, de aceea i-au chemat părinții să dea mărturie pentru acest fapt. Părinții orbului tămăduit confirmă acest lucru, dar de teama de a nu fi scoși din sinagogă, ceea ce reprezenta un lucru foarte grav pentru evrei, le spun fariseilor că ei nu știu cine le-a vindecat fiul, nici modul tămăduirii, să-l întrebe pe el.

„Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și i-au zis: Dă slavă lui Dumnezeu. Noi știm că Omul Acesta e păcătos. A răspuns deci acela: Dacă este păcătos, nu știu. Un lucru știu: că fiind

orb, acum văd. Deci i-au zis: *Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii? Le-a răspuns: V-am spus acum și n-ați auzit? De ce voiți să auziți iarăși? Nu cumva voiți și voi să vă faceți ucenici ai Lui? Și l-au ocărat și i-au zis: Tu ești ucenic al Aceluia, iar noi suntem ucenici ai lui Moise. Noi știm că Dumnezeu a vorbit lui Moise, iar pe Acesta nu-L știm de unde este. A răspuns omul și le-a zis: Tocmai în aceasta stă minunea: că voi nu știți de unde este și El mi-a deschis ochii. Și noi știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși; dar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acesta îl ascultă. Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere. De n-ar fi Acesta de la Dumnezeu n-ar putea să facă nimic. Au răspuns și i-au zis: În păcate te-ai născut tot, și tu ne înveți pe noi? Și l-au dat afară”.*

Fariseii îl cheamă din nou pe fostul orb și după ce îi spun că ei îl consideră pe Domnul Hristos un păcătos, îl întreabă încă o dată cum a luat tămăduire. Acesta le răspunde că el nu știe dacă Mântuitorul este păcătos, dar de un lucru este sigur, după ce toată viața a fost orb, acum vede. La rândul lui, cel ce a fost orb, îi întreabă pe farisei de ce insistă să le repete modul tămăduirii, vor cumva să devină ucenici ai Mântuitorului? Auzind acest cuvânt, fariseii răspund că ei sunt ucenici ai lui Moise, dar despre Mântuitorul nu știu de unde este. Cel tămăduit le spune că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși, ci pe cei care Îl cinstesc și împlinesc voia Lui, deci Cel ce l-a tămăduit este de la Dumnezeu, pentru că nimeni nu a vindecat vreodată un orb din naștere. La această replică, fariseii l-au scos afară pe fostul orb.

Din cuvintele orbului vindecat învățăm că pentru a fi ascultată rugăciunea cuiva, acesta trebuie să fie cinstitor de Dumnezeu și împlinitor al voii Lui, pentru că Domnul nu-i ascultă pe păcătoși. Acest lucru Dumnezeu nu îl face din răutate, din dorința de a se răzbuna pe om, dar dacă noi nu ascultăm de Dumnezeu și nu Îi împlinim poruncile, cum putem pretinde ca El să ne asculte rugăciunile și să le îplinească?

„Și a auzit Iisus că l-au dat afară. Și, găsimdu-l, i-a zis: Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu? El a răspuns și a zis: Dar cine este, Doamne, ca să cred în El? Și a zis Iisus: L-ai și văzut! Și Cel ce vorbește cu tine Acela este. Iar el a zis: Cred, Doamne. Și s-a închinat Lui”.

După ce fariseii l-au scos afară pe cel tămăduit, Domnul Hristos l-a întrebat dacă crede în Fiul lui Dumnezeu, iar după ce îi spune că El este Acela, cel ce fusese orb își mărturisește credința în El și I se închină. Mântuitorul nu l-a întrebat pe orbul din naștere înainte de tămăduire dacă crede că El îl poate vindeca, însă îl întreabă acum dacă crede în El, pentru a-i confirma că El este Fiul lui Dumnezeu, după ce de fapt cel tămăduit afirmase înaintea fariseilor că Domnul Hristos a ieșit de la Dumnezeu.

Pericopa evanghelică de astăzi ne prezintă în paralel un om orb trupest, care avea deschiși ochii minții, crezând și mărturisind că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu și niște farisei, care deși vedeau cu ochii fizici, erau orbi din punct de vedere duhovnicesc și afirmău că Mântuitorul este un păcătos. Acest paralelism este evidențiat chiar de Mântuitorul, care mărturisește: „Spre judecată am venit în lumea aceasta, ca cei care nu văd să vadă, iar cei care văd să fie orbi. Și au auzit acestea unii dintre fariseii, care erau cu El, și I-au zis: Oare și noi suntem orbi? Iisus le-a zis: Dacă ați fi orbi n-ați avea păcat. Dar acum ziceți: Noi vedem. De aceea păcatul rămâne asupra voastră” (Ioan 9,39-41).

Să învățăm din această Evangheliie să nu rămânem împietriți atunci când Dumnezeu ne trimite câte un semn, pentru că minuni au loc și astăzi, dar nu avem noi ochi să le vedem sau minte să le înțelegem. Să nu ne luăm după ce spun cei rătăciți de la adevărata credință, care sunt ruși din trupul Bisericii, pentru că „dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă” (Matei 15,13). Datoria noastră este să ne întărim credința și să ne înmulțim faptele bune, iar Dumnezeu va face cu noi cea mai mare minune, care este existența veșnică fericită alături de El și de sfinți, în împărăția cerurilor.

AMIN

Duminica a șaptea după Paști
(a Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic)
Evanghelia de la Ioan (17,1-13)

„În vremea aceea, ridicându-și ochii Săi la cer, Iisus a zis: Părinte, a venit ceasul! Preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te preaslăvească. Precum I-ai dat stăpânire peste tot trupul, ca să dea viață veșnică tuturor acelor pe care Tu i-ai dat Lui. Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis. Eu Te-am preaslăvit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârșit. Și acum, preaslăvește-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine, mai înainte de a fi lumea. Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat Mie din lume. Ai Tăi erau și Mie Mi i-ai dat și cuvântul Tău l-au păzit. Acum au cunoscut că toate câte Mi-ai dat sunt de la Tine; pentru că cuvintele pe care Mi le-ai dat le-am dat lor, iar ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieșit, și au crezut că Tu M-ai trimis. Eu pentru aceștia Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ai Tăi sunt. Și toate ale Mele sunt ale Tale, și ale Tale sunt ale Mele și M-am preaslăvit întru ei. Și Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt și Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău, în care Mi i-ai dat, ca să fie una precum suntem și Noi. Când eram cu ei în lume, Eu îi păzeam în numele Tău, pe cei ce Mi i-ai dat; și i-am păzit și n-a pierit nici unul dintre ei, decât fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura. Iar acum, vin la Tine și acestea le grăiesc în lume, ca să fie deplină bucuria Mea în ei”.

Sfânta Biserică a rânduit ca astăzi la Sfânta Liturghie să se citească o Evanghelie cu un conținut teologic deosebit de bogat. Este vorba de rugăciunea Mântuitorului din grădina Ghetsimani, înainte de patima Sa.

„În vremea aceea, ridicându-și ochii Săi la cer, Iisus a zis: Părinte, a venit ceasul!”.

Prin aceste cuvinte, Mântuitorul arată că este conștient de faptul că ceasul răstignirii Sale este foarte aproape. Nu zilele, ci orele îi sunt deja numărate. Domnul Hristos nu a primit nici o amenințare

că va fi arestat, condamnat și răstignit. Complotul prinderii Sale a fost făcut în mare taină, încât nici unul dintre Apostoli nu știa de el, afară bineînțeles de Iuda. Mântuitorul, ca Fiul al lui Dumnezeu însă, știa ce urmează să se întâmple și când îi zice Tatălui „a veni ceasul”, îi mărturisește că El este pregătit pentru încheierea misiunii Sale pământești, care trebuia încununată de moarte și înviere, urmate apoi de înălțarea la cer și de șederea de-a dreapta Tatălui.

Răstignirea urma să aibă loc nu pentru că unii oameni păcătoși o doreau, ci pentru că Dumnezeu o îngăduia, altfel oamenii nu ar fi avut nici o putere asupra Domnului Hristos. Acest fapt este relatat de Sfânta Scriptură, când Pilat îi spune lui Iisus: „Nu știi că am putere să Te eliberez și putere am să Te răstignesc? Iisus a răspuns: N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ți-ar fi fost dat ție de sus” (Ioan 19,10-11). Și în Evanghelia după Matei vedem că în momentul în care soldații și mulțimile amăgite de arhieriei voiau să-L aresteze pe Iisus și Apostolul Petru a scos sabia, pentru a-L apăra pe Domnul, Acesta i-a spus: „Ți se pare că nu pot să rog pe Tatăl Meu și să-Mi trimită acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri? Dar cum se vor împlini Scripturile, că așa trebuie să fie?” (Mat. 26,53-54).

Deci jertfa Domnului Hristos pe cruce și timpul răstignirii fuseseră hotărâte de Dumnezeu. Nu oamenii L-au prins pe Mântuitorul, ci El s-a dat pe Sine în mâinile lor. Planul lui Dumnezeu era ca Fiul Lui să moară pentru a-l mântui pe om. Acum se realiza planul dumnezeiesc.

Dacă la începutul activității Sale publice, Domnul Hristos a spus Mamei Sale în Cana Galileii: „Încă n-a venit ceasul Meu” (Ioan 2,4), „înainte de sărbătoarea Paștilor, știind Iisus că a sosit ceasul Lui, ca să treacă din lumea aceasta la Tatăl” (Ioan 13,1), s-a rugat: „Părinte, de este cu puțință, treacă de la Mine paharul acesta!” (Mat. 26,39), pentru că și Lui îi era greu să accepte moartea, dar cu toate acestea se supune Tatălui, pentru că adaugă: „Nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiești”. Aceasta denotă fără echivoc ascultarea Fiului de Tatăl. Fiul se predă cu totul Tatălui.

Mântuitorul se roagă în continuare: „*Părinte, preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te preaslăvească. Precum I-ai dat stăpânire*

peste tot trupul, ca să dea viață veșnică tuturor acelor pe care Tu i-ai dat Lui”.

Domnul Hristos știa modul în care își va încheia misiunea pământească: răstignirea și moartea trupului pe cruce, dar El privea mai departe de răstignire, El vedea învierea, consecință a răstignirii, prin care Dumnezeu Tatăl îl va preaslăvi. Sfântul Apostol Pavel spune referitor la aceasta că Fiul lui Dumnezeu „S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte de cruce. Pentru aceea, și Dumnezeu Tatăl L-a preînălțat și I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume; ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt. Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl” (Filip. 2,8-11).

După ce „Dumnezeu Tatăl L-a înviat din morți” (Fapte 13,30) pe Domnul Hristos, preaslăvind-L, și Mântuitorul L-a preaslăvit pe Tatăl, oferind viața veșnică tuturor celor pe care Tatăl I-a încredințat Lui și cred în El, după cum a spus pe când era încă în viață: „Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi” (Ioan 11,25).

Evangelistul Ioan continuă și explică: „*Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis*”.

Viața veșnică o dobândesc numai cei care Îl cunosc prin credință pe Dumnezeu și pe Iisus Hristos, care a fost trimis de Dumnezeu Tatăl în lume. Dacă nu ar fi așa, s-ar mântui și hinduiștii, budiștii, musulmanii, evreii și toți oamenii, iar jertfa Domnului Hristos ar fi zadarnică. Fără credința în Hristos însă, și în învierea Lui, „zadarnică este credința voastră - zice Sfântul Pavel - sunteți încă în păcatele voastre” (I Cor. 15,17), căci a spus Domnul Hristos: „Cine nu este cu Mine este împotriva Mea și cine nu adună cu Mine risipește” (Matei 12,30).

Dumnezeu oferă tuturor viața veșnică după moarte, dar raiul îl dobândesc numai cei ce împlinesc voia lui Dumnezeu exprimată în porunci, pentru că „cel ce păzește poruncile rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu în el” (I Ioan 3,24).

Hristos se roagă: *„Eu Te-am preaslăvit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârșit. Și acum, preaslăvește-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine, mai înainte de a fi lumea”*.

Domnul Hristos îi mărturisește lui Dumnezeu Tatăl că misiunea Sa pământească a fost încheiată. A vestit împărăția lui Dumnezeu și modul de a intra în ea, iar prin viața și minunile Sale, L-a preaslăvit pe Dumnezeu pe pământ. Pentru că a ascultat de Tatăl și a împlinit întru totul voia Lui, Fiul lui Dumnezeu vrea să revină la slava Lui, pe care a avut-o înainte de a fi creată lumea. La această slavă Mântuitorul știe că poate ajunge numai prin moartea pe cruce, învierea și înălțarea cu trupul la cer, de aceea îi spune Tatălui că este pregătit să facă și acest pas.

Prin întrupare, Fiul lui Dumnezeu s-a golit de slava Lui dumnezeiască, a coborât din măreția și strălucirea Lui, „s-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om. S-a smerit pe Sine” (Filip. 2,7-8). Dar de ce a trebuit să se smerească Fiul lui Dumnezeu? Omul nu poate vedea fața lui Dumnezeu și să fie viu, căci Domnul i-a spus lui Moise: „Nu poate vedea omul fața Mea și să trăiască” (Ieșire 33,20). De aceea Fiul lui Dumnezeu și-a ascuns dumnezeirea în omenitatea Sa, în trupul luat din Fecioara Maria. Cu toate că din tot ceea ce făcea Domnul Hristos dovedea cu prisosință că este Fiul lui Dumnezeu, ochii oamenilor fără credință îl vedeau doar pe omul Hristos. Deși El era Dumnezeu și om, era văzut numai ca om.

Iisus continuă: *„Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat Mie din lume. Ai Tăi erau și Mie Mi i-ai dat și cuvântul Tău l-au păzit. Acum au cunoscut că toate câte Mi-ai dat sunt de la Tine; pentru că cuvintele pe care Mi le-ai dat le-am dat lor, iar ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieșit, și au crezut că Tu M-ai trimis și toate ale Mele sunt ale Tale, și ale Tale sunt ale Mele”*.

Cu toate că în Sfânta Treime există identitate de voință și de acțiune, iar la toate lucrările lui Dumnezeu în afară au participat toate cele trei persoane ale Sfintei Treimi (toate ale Mele sunt ale Tale, și ale Tale sunt ale Mele), totuși crearea lumii îi este atribuită

lui Dumnezeu Tatăl, mântuirea Fiului, iar sfințirea ei Sfântului Duh. La aceasta se referă în primul rând Mântuitorul când îi spune lui Dumnezeu Tatăl că oamenii care erau ai Tatălui (prin creație), i-a primit El.

În al doilea rând Domnul Hristos face referire la Sfinții Apostoli, care au fost luați din lume și chemați de Dumnezeu la lucrarea de mântuire a ei. Mântuitorul nu și-a ales Apostolii la voia întâmplării. Sfântul Pavel spune că „pe cei pe care i-a cunoscut Dumnezeu mai înainte, mai înainte i-a și hotărât să fie asemenea chipului Fiului Său. Iar pe care i-a hotărât mai înainte, pe aceștia i-a și chemat; și pe care i-a chemat, pe aceștia i-a și îndreptat; iar pe care i-a îndreptat, pe aceștia i-a și mărit” (Romani 8,29-30). Dumnezeu în atotștiința Lui cunoaște viitorul, deci știe și faptele pe care oamenii nu le-au săvârșit încă, de aceea i-a și ales Mântuitorul pe cei doisprezece Apostoli, ca pe unii ce vor împlini misiunea încredințată lor, pentru că „nimeni nu-și ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, după cum și Aaron” (Evrei 5,4).

Ca dovadă că și-a încheiat activitatea pământească, Mântuitorul îi spune lui Dumnezeu Tatăl că Apostolii s-au convins că El este Fiul lui Dumnezeu. Vom aminti două afirmații ale Apostolilor în acest sens. Sfântul Petru i-a zis Mântuitorului, în numele Apostolilor: „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu” (Matei 16,16). Iar atunci când Domnul Hristos a umblat pe mare, toți Apostolii i-au zis în cor: „Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu” (Mat. 14,33).

Domnul Hristos continuă: *„Eu pentru aceștia Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ai Tăi sunt. M-am preaslăvit întru ei. Și Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt și Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău, în care Mi i-ai dat, ca să fie una precum suntem și Noi”*.

Mântuitorul se roagă pentru Sfinții Apostoli. El știe că mai are puțin de trăit și de acum înainte nu va mai sta cu Apostolii, pentru că urmează să fie arestat, judecat și răstignit, de aceea Îl roagă pe Tatăl să aibă grijă de ei.

Mântuitorul spune: *„Când eram cu ei în lume, Eu îi păzeam în numele Tău, pe cei ce Mi i-ai dat; și i-am păzit și n-a pierit nici unul dintre ei, decât fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura”*.

Altă dovadă că Mântuitorul și-a încheiat misiunea pe pământ, o avem în faptul că deja vorbește despre legătura Lui cu Apostolii la trecut.

Domnul Hristos îl amintește aici pe Iuda, despre care s-a profețit în Vechiul Testament că Îl va vinde. Proorocul Zaharia spune: *„Și le-am zis: Dacă socotiți cu cale, dați-mi simbria, iar dacă nu, să nu mi-o plătiți. Și mi-au cântărit simbria mea treizeci de arginți”* (Zaharia 11,12). Vom prezenta și textul Noului Testament care înfățișează vânzarea Mântuitorului: *„Unul din cei doisprezece, numit Iuda Iscarioteanul, ducându-se la arhierei, a zis: Ce voiți să-mi dați și eu Îl voi da în mâinile voastre? Iar ei i-au dat treizeci de arginți”* (Mat. 26,14-15).

Ce remarcăm de aici? Domnul Hristos știa tot ceea ce I se va întâmpla, dar nu s-a ferit de moarte, pentru că jertfa Lui pe cruce a fost modul ales de Dumnezeu pentru mântuirea omului din robia diavolului și a păcatului.

Iuda a trebuit să Îl vândă pe Mântuitorul, acesta a fost rolul lui. Nu intenționăm să-l dispulăm, dar trebuie să prezentăm cu obiectivitate situația lui. În primul rând el a fost înșelat de diavol, pentru că „satana a intrat în el, și, ducându-se, a vorbit cu arhierei și cu căpeteniile oastei, cum să-L dea în mâinile lor” (Luca 22,3-4). Iar în al doilea rând Iuda nu știa că Domnul Hristos va fi dat morții. Acest fapt se vede în aceea că după ce Mântuitorul a fost condamnat la moarte de către evrei, „Iuda, cel ce L-a vândut, văzând că a fost osândit, s-a căit și a adus înapoi arhiereilor și bătrânilor cei treizeci de arginți, zicând: Am greșit vânzând sânge nevinovat. Ei i-au zis: Ce ne privește pe noi? Tu vei vedea. Și el, aruncând arginții în templu, a plecat și, ducându-se, s-a spânzurat. Iar arhiereii, luând banii, au zis: Nu se cuvine să-i punem în vistieria templului, deoarece sunt preț de sânge. Și ținând ei sfat, au cumpărat cu ei țarina olarului, pentru îngroparea străinilor. Pentru aceea s-a numit țarina aceea țarina sângelui, până în ziua de astăzi” (Mat. 27,3-8). Și acest fapt a fost profețit în Vechiul Testament: „Atunci a grăit Domnul către mine:

Aruncă olarului prețul acela cu care Eu am fost prețuit de ei. Și am luat cei treizeci de arginți și i-am aruncat în vistieria templului Domnului, pentru olar” (Zaharia 11,13).

Greșeala capitală a lui Iuda a constat în faptul că, deși s-a căit pentru fapta sa, nu l-a cerut Mântuitorului iertare. Dacă venea să își ceară iertare de la Domnul, cu siguranță o dobândea, pentru că și Apostolul Petru s-a lepădat de trei ori de Mântuitorul și Hristos l-a iertat și Saul (viitorul Apostol Pavel) i-a prigonit pe creștini și Dumnezeu l-a iertat.

În momentul în care Iuda a hotărât să se spânzure, a fost din nou biruit de diavol, de această dată însă definitiv.

Pericopa evanghelică de astăzi se încheie cu cuvintele Mântuitorului: *„Iar acum, vin la Tine Părinte și acestea le grăiesc în lume, ca să fie deplină bucuria Mea în ei”*.

Domnul Hristos Îl roagă pe Dumnezeu Tatăl să aibă grijă de Apostoli în lume, dar câteva versete mai încolo, care nu s-au citit astăzi în Sfânta Evanghelie, Mântuitorul îi spune Tatălui: „Părinte, voiesc ca, unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava Mea pe care Mi-ai dat-o” (Ioan 17,24). Deci Mântuitorul se roagă pentru mântuirea Apostolilor.

Tot în rugăciunea din Ghetsimani, dar în partea care nu s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie, Domnul Hristos îi spune Tatălui: „Nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvântul lor” (Ioan 17,20). Deci Mântuitorul se roagă pentru toți creștinii.

Rugăciunea Domnului Hristos din Ghetsimani, din care s-a citit o parte în Sfânta Evanghelie de astăzi, arată că Mântuitorul se pregătea să se ducă la Tatăl. Totuși El nu se gândea numai la Sine, ci era preocupat de soarta Apostolilor, în mâinile cărora încredința misiunea începută de El, precum și de soarta tuturor creștinilor. Cu toate că Iisus urma să se despartă de Apostoli și să se ducă la Tatăl, El le-a spus: „Voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor vă va da vouă, ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului” (Ioan 14,16-17), iar prin sfânta împărtășanie, Domnul Hristos este de-a pururi cu noi, conform promisiunii făcute după înviere: „Iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Mat. 28,20).

Să nu ne întristăm deci de faptul că Mântuitorul s-a dus la Tatăl, ci să ne bucurăm pentru că și-a încheiat misiunea pe pământ și ne-a deschis calea spre rai. Înainte de jertfa pe cruce, Domnul Hristos le-a spus Apostolilor: „Mă duc să vă gătesc vouă loc. Și dacă Mă voi duce și vă voi găti loc, iarăși voi veni și vă voi lua la Mine, ca să fiți și voi unde sunt Eu” (Ioan 14,2-3). De vreme ce noi „nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie” (Evrei 13,14), iar Mântuitorul ne-a gătit loc în împărăția cerurilor, unde „multe locașuri sunt” (Ioan 14,2), să ne străduim și noi, pe pământ, să împlinim poruncile lui Dumnezeu, pentru că așa cum a spus Domnul Hristos: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui” (Ioan 14,21).

AMIN

Duminica întâia după pogorârea Sfântului Duh

(a tuturor sfinților)

Evangelhia de la Matei (10,32-35; 37-38; 19,27-30)

„Zis-a Domnul către ucenicii Săi: Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa. Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine. Și cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine. Atunci Petru, răspunzând, I-a zis: Iată noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi oare ce va fi? Iar Iisus le-a zis: Adevărat zic vouă că voi cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Și oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țarine, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică. Și mulți dintâi vor fi pe urmă, și cei de pe urmă vor fi întâi”.

Prima duminică după Rusalii este închinată tuturor sfinților, pentru că în ziua pogorârii Sfântului Duh a luat ființă Biserica, botezându-se „ca la trei mii de suflete” (Fapte 2,41), iar sfinții sunt cei mai buni creștini, cei care au realizat sfințenia, la care este chemat tot cel ce se botează. În această duminică se văd practic roadele pogorârii Sfântului Duh, pentru că creștinii au conlucrat cu Dumnezeu în realizarea sfințeniei.

„Zis-a Domnul către ucenicii Săi: Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri”.

Prin aceste cuvinte, Domnul Hristos ne cere să-L mărturisim înaintea oamenilor, așa cum El a mărturisit că este Fiul lui Dumnezeu în timpul activității Sale publice, cum L-a mărturisit Sfântul Ioan Botezătorul și toți mucenicii și mărturisitorii din istoria Bisericii.

Unii au murit pentru credința lor în Iisus Hristos. Moartea pentru credință este o încercare foarte grea, prin care ne dovedim într-adevăr dacă Îi urmăm sau nu lui Dumnezeu. Mântuitorul îi avertizase pe Apostoli și pe toți cei ce vor crede în El: „Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său. Dacă M-au prigonit pe Mine, și pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, și pe al vostru îl vor păzi” (Ioan 15,20). Va veni o vreme când „vă vor ucide pe voi și veți fi urâți de toate neamurile pentru numele Meu” (Mat. 24,9) și „tot cel ce vă va ucide, va crede că aduce închinare lui Dumnezeu. Și acestea le vor face, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine” (Ioan 16,2-3). Dar Domnul Hristos a mai spus: „Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeți-vă mai curând de acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în gheenă” (Mat. 10,28). Toți Apostolii Domnului, în afară de Sfântul Ioan, au murit martiri, deci au urmat pilda lui Hristos. În primele trei veacuri creștine, împărații romani îi persecutau și chiar îi ucideau pe creștini pentru credința lor, dar aceștia s-au arătat a fi următori cu fapta ai lui Iisus, pentru că Domnul Hristos a murit pe cruce pentru păcatele oamenilor, iar prin aceasta și-au gătit loc în împărăția lui Dumnezeu. Vom da câteva exemple în acest sens: Sfântul Ignatie Teoforul a fost condamnat la moarte pentru credința lui în Hristos. În drumul său spre Roma, unde urma să fie aruncat în arenă la fiare, a primit o scrisoare de la creștinii din Roma, care l-au rugat să nu se lase martirizat, ci să le îngăduie să mijlocească pe lângă puternicii vremii, pentru a fi scutit de martiriu. Sfântul Ignatie însă le-a scris creștinilor din Roma: „Să nu cumva să mijlociți și să fiu lipsit de bucuria de a fi mucenic. Sunt grâul lui Dumnezeu. Lăsați-mă să fiu măcinat de dinții fiarelor, ca să mă fac pâine neprihănită lui Hristos”.

Sfântul Irineu de Sirmium a fost adus în fața guvernatorului Probus al Pannoniei pentru că era creștin și i s-a spus că dacă jertfește idolilor îi va fi cruțată viața, iar dacă refuză, va fi dat morții. Sfântul

Irineu a răspuns: „Dacă voi fi chinuit, mă voi bucura, pentru că mă voi face părtaş suferințelor Domnului Hristos”. Venind însă părinții lui și văzând că este chinuit, îl rugau să se lepede de Hristos și să jertfească zeilor. Soția și rudeniile Sfântului, plângând pentru tinerețea lui, îl rugau și ei același lucru. Copiii lui, îmbrățișându-i picioarele, îi ziceau: „Tată, ai milă de tine și de noi”. Sfântul însă avea în minte cuvintele Domnului: „De cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri” (Matei 10,33) și a refuzat să jertfească zeilor. Văzând aceasta, guvernatorul Probus a pus să fie tăiat cu sabia și să fie aruncat în râul Sava.

Vom relata o întâmplare tristă și emoționantă, pentru a vedea că martirii nu s-au încheiat odată cu anul 313, când prin edictul de toleranță de la Milan al împăratului Constantin cel Mare, creștinii au dobândit libertate de manifestare. În Uniunea Sovietică niște cercetători au descoperit o groapă comună, în care fuseseră îngropate câteva sute de persoane. N-au găsit nici un document referitor la acea groapă, de aceea s-au hotărât să-i întrebe pe localnici dacă știu ceva despre acel loc. Nimeni nu știa nimic. În împrejurimi însă un cioban bătrân își păștea oile și cercetătorii s-au hotărât să-l întrebe și pe el despre groapa comună. Ciobanul le-a răspuns: „Eu știu ce s-a întâmplat și vă pot spune totul, cu condiția să mă lăsați în viață”. Oamenii de știință au promis acest lucru. Bătrânul a început să le povestească: „Când eram eu tânăr, autoritățile comuniste văzând că Biserica este puternică și le zădărnicește planurile de răspândire a ateismului, au hotărât să termine cu credința și cu Biserica în Uniunea Sovietică, de aceea au adunat într-un lagăr toți preoții din regiune, în frunte cu episcopul. Comuniștii le-au spus: «O să vă omorâm pe toți. Dacă însă cineva dintre voi se leapădă de Hristos, îi cruțăm viața». Episcopul i-a adunat pe toți preoții și le-a spus că el merge la moarte pentru Hristos, căci și Mântuitorul a murit pentru păcatele noastre. Preoții să facă cum vor voi. Toți preoții au spus că vor să moară pentru Hristos, împreună cu episcopul lor. Nici unul nu s-a lepădat de Dumnezeu. Atunci episcopul a ales pe cel mai tânăr preot dintre toți și i-a spus: «Cu toții vom fi omorâți pentru credința în Hristos. Tu să spui că te lepezi de Hristos, fără să o faci în sinea ta, ca să fii cruțat și să poți povesti în

viitor ce s-a întâmplat aici». Tânărul preot a refuzat aceasta, dar episcopul l-a obligat să accepte. Comuniștii au venit și au întrebat câți se leapădă dintre preoți, și mare le-a fost mirarea când au constatat că un singur preot vrea să scape de moarte. I-au omorât pe toți, i-au aruncat într-o groapă comună în mare taină, iar pe preotul cel tânăr l-au cruțat. Bătrânul cioban le-a spus cercetătorilor: «Eu sunt acel preot tânăr și numai pentru aceasta am acceptat să nu mor pentru Hristos, pentru a spune și altora ce s-a întâmplat aici»”.

Nouă nu ne cere nimeni astăzi să murim pentru credința în Hristos și nici măcar nu suntem persecutați pentru aceasta, tocmai de aceea să ne mărturisim credința noastră, având în minte exemplele martirilor, care au suferit chinuri și moarte pentru Hristos. De cei ce se leapădă însă de Hristos, și Mântuitorul se va lepăda înaintea lui Dumnezeu Tatăl, iar aceștia nu vor ajunge în rai.

În altă împrejurare, Mântuitorul le-a spus Sfinților Apostoli: „De cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui său cu sfinții îngeri” (Marcu 8,38). Deci Domnul Hristos nu ne cere numai să credem în El și să ne mărturisim cu vorba această credință, ci să împlinim și poruncile Lui, pentru că așa cum a afirmat, „nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Matei 7,21).

„Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa. Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine. Și cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine”.

Creștinii trebuie să aibă o percepție corectă a lumii și a realităților ei. În univers există o scară a valorilor, pe care trebuie să o privim corect, iar nu răsturnată sau chiar inversată. Pe această scară întâi este Dumnezeu, Creatorul nostru, apoi părinții, frații și surorile, soția, copiii, prietenii, bunurile materiale și altele (adică creația). Să vedem tot ce este creat ca pe un dar de la Dumnezeu, deci dacă Domnul ne-a dat toate acestea, pe El trebuie să-L iubim mai întâi.

În măsura în care cei care ne înconjoară sau propriile noastre rude ne sunt o piedică în manifestarea credinței noastre și a dobândirii raiului, noi trebuie să alegem între Dumnezeu și ei, de aceea Domnul a zis prin proorocul Ieremia: „Blestemat fie omul care se încrede în om și își face sprijin din trup omenesc și a cărui inimă se depărtează de Domnul” (Ieremia 17,5). Dacă cei apropiați nouă nu se află pe calea spre împărăția lui Dumnezeu, noi avem datoria de a-i aduce pe această cale. Dacă nu reușim acest lucru, ci riscăm să fim noi influențați spre rău, punându-ne în pericol mântuirea, este mai bine să ne depărtăm de ei, pentru că în acest fel dobândim viața veșnică alături de Dumnezeu și de sfinți, care ne vor întotdeauna binele.

Când vorbește de mântuirea noastră, Mântuitorul nu face referire doar la cei apropiați nouă, ci și la noi înșine, atunci când zice: „Și dacă ochiul tău te smintește, scoate-l și aruncă-l de la tine, că mai bine este pentru tine să intri în viață cu un singur ochi, decât, având amândoi ochii, să fii aruncat în gheena focului” (Matei 18,9). Cu siguranță că Domnul Hristos nu se referă aici la ochiul fizic, ci la păcat, care ne orbește și ne robește și nu ne îngăduie să ne mântuim.

Asumarea crucii personale de care vorbește Mântuitorul, se referă la suferința creată de despărțirea de cei dragi, precum și de lupta pe care trebuie să o ducem cu păcatul, care nu este deloc ușoară. Însă mai bine este să suferim o perioadă de timp mai scurtă sau mai îndelungată pe pământ și să ne mângâiem pe veci în împărăția lui Dumnezeu, decât să nu ne asumăm responsabilitățile viețuirii creștine, ducând o existență prin care încercăm să nu supărăm pe nimeni, fapt pentru care vom avea de suferit în veșnicie.

„Atunci Petru, răspunzând, I-a zis: Iată noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi oare ce va fi? Iar Iisus le-a zis: Adevărat zic vouă că voi cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel”.

Întrucât Sfinții Apostoli au părăsit tot ce aveau și au urmat lui Hristos, în împărăția cerurilor vor fi cu El, pentru că Mântuitorul le-a spus înainte de răstignire și înviere: „În casa Tatălui Meu multe locașuri sunt. Mă duc să vă găsesc vouă loc. Și dacă Mă voi duce și vă voi găti

loc, iarăși voi veni și vă voi lua la Mine, ca să fiți și voi unde sunt Eu” (Ioan 14,2-3). La sfârșitul lumii, Domnul Hristos va veni din nou pe pământ, ca Judecător, iar Sfinții Apostoli vor fi aproape de tronul slavei Lui, pentru că au fost alături de El și în timpul activității Sale pământești și după pogorârea Sfântului Duh au răspândit Evanghelia împărăției cerurilor în toată lumea cunoscută de atunci. Ei nu vor avea puterea să-i judece și să-i osândească pe evrei, pentru că nici „Dumnezeu Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului” (Ioan 5,22), căci „dreptatea și judecata sunt temelia scaunului Său” (Ps. 88,14), însă vor da mărturie înaintea Dreptului Judecător, că aceștia nu L-au primit ca Mântuitor, ci chiar L-au răstignit, zicând: „Sângele Lui asupra noastră și asupra copiilor noștri!” (Matei 27,25). Sfinții Apostoli le vor arăta evreilor neamurile care L-au acceptat pe Iisus Hristos ca Mântuitor, făcând o comparație între situația „urmașilor lui Avraam”, cărora le-a fost promisă împărăția cerurilor, dar singuri au refuzat-o și situația popoarelor creștine, „care de la răsărit și de la apus au venit să stea la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor” (Matei 8,11). Apostolii Domnului vor participa la judecarea evreilor, dar aceasta o va face Iisus Hristos Judecătorul.

„Și oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țarine, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică. Și mulți dintâi vor fi pe urmă, și cei de pe urmă vor fi întâi”.

Toți cei care și-au lăsat familiile și agoniseala lor, pentru a urma lui Hristos, asemenea Sfinților Apostoli, primesc de la Dumnezeu „cu mult mai mult în vremea aceasta” (Luca 18,30), pentru că renunțând la bunurile materiale, se lipsesc de niște griji și îi dedică mai mult timp lui Dumnezeu, care îi binecuvintează cu viață îndelungată, liniște sufletească și sănătate, ori acestea sunt cu mult mai valoroase decât toți banii și bogățiile acestei lumi. Aceștia dobândesc pe deasupra și viața de veci, pentru că I-au dovedit lui Dumnezeu, ca și Avraam și Iov, că Îl iubesc pe Creator mai mult decât creatura.

De multe ori cei care renunță la bunurile materiale pentru Dumnezeu sunt disprețuiți de cei avuți, fiind considerați ultimii oameni, însă atâta vreme cât cei bogați nu au timp pentru Dumnezeu

și pentru viața spirituală, din cauza grijilor lumești, ei sunt cei cu adevărat săraci. Sfântul Pavel mărturisește: „Mi se pare că Dumnezeu, pe noi, Apostolii, ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe niște osândiți la moarte, fiindcă ne-am făcut priveriște lumii și îngerilor și oamenilor. Noi suntem nebuni pentru Hristos; voi însă înțelepți întru Hristos. Noi suntem slabi; voi însă sunteți tari. Voi sunteți întru slavă, iar noi suntem întru necinste! Până în ceasul de acum flămânzim și însetăm; suntem goi și suntem palmuiți și pribegim, și ne ostenim, lucrând cu mâinile noastre. Ocărăți fiind, binecuvântăm. Prigoniți fiind, răbdăm. Huliți fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până astăzi” (I Cor. 4,9-13). Cu toate acestea, la a doua venire a Domnului Hristos, nu cei cu bogății materiale vor sta lângă Dreptul Judecător, ci Sfinții Apostoli și cei care au renunțat la lume, pentru a-și găti un colțișor în rai.

Din Sfânta Evanghelie de astăzi învățăm să ne dovedim prin fapte credința în Iisus Hristos, să Îl iubim pe Dumnezeu Creatorul mai mult decât iubim creatura și să nu ne adunăm averi pe pământ, ci să urmărim îndemnul Mântuitorului: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură” (Mat. 6,19-20).

AMIN

Duminica a doua după pogorârea Sfântului Duh

(a sfinților români)

Evangelhia de la Matei (4,18-23)

„În vremea aceea, pe când umbla Iisus pe lângă Marea Galileii, a văzut pe doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El. Și de acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele și i-a chemat. Iar ei îndată, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El. Și a străbătut Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evangelhia împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor”.

Prima duminică după pogorârea Sfântului Duh este a tuturor sfinților. Duminica de astăzi, care este a doua după Rusalii, este dedicată sfinților români, cunoscuți și necunoscuți nouă, pentru că pe cei mai mulți dintre sfinți noi nu-i știm, dar Dumnezeu îi cunoaște și-i cinstește. Deci astăzi este o zi festivă pentru noi.

Biserica vorbește mereu de sfinți. În fiecare zi noi sărbătorim unul sau mai mulți sfinți, iar toți creștinii sunt chemați să devină sfinți. Ce este însă sfințenia? Este trăirea în ascultare de Dumnezeu, care se manifestă prin ferirea de păcat, viețuirea în virtute și creșterea în iubire față de Dumnezeu, de aproapele și de întreaga creatură. Sfântul nu mai trăiește pentru sine, ci pentru ceilalți. Sfântul și-a predat întreaga viață lui Dumnezeu, încât poate spune ca Sfântul Pavel: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (Gal. 2,20).

Sfântul reșează viața omului în hotarele paradisiace trăite de Adam și Eva înaintea căderii în păcat. Dacă sfântul stă în ascultare de Dumnezeu, lumea îl ascultă pe sfânt. Astfel oamenii sfinți au oprit furtuni năprasnice sau au adus ploaie în vreme de secetă. Au tămăduit bolnavi sau au înviat chiar morți. Animalele se supun sfinților. Astfel Sfântul Gherasim de la Iordan avea un leu de slujitor. Sfântul Serafim de Sarov hrănea o ursoaică uriașă. Sfântul Antonie cel Mare a vrut să

treacă Nilul și negăsind nici o barcă, a traversat fluviul pe spinarea unui crocodil.

Prin sfinți noi ne încărcăm de sfințenie, participând la sfințenia lui Dumnezeu, pentru că aceasta este o însușire a Lui. Prin sfinți noi ne umplem de Dumnezeu, iar nu de lume, ori de materie, pentru că „lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I Ioan 2,17). Sfinții nu și-au adunat averi pe acest pământ, ci în împărăția lui Dumnezeu, împlinind prin aceasta îndemnul Mântuitorului: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură” (Mat. 6,19-20).

Sfințenia nu este un bun rezervat doar sfinților, ci sfințenia este descoperirea și realizarea acelei sfințenii pe care fiecare dintre noi am primit-o în ziua botezului, și în care suntem chemați a crește, dar pe care au realizat-o numai sfinții.

Poporul nostru este mai sărac din punct de vedere material decât alte popoare, de aceea mulți români emigrează în țări cu un nivel material mai ridicat. Aceste țări oferă mai mult din punct de vedere material, dar spiritual Europa și lumea întreagă au nevoie de noi, de spiritualitatea noastră, pentru că poporul român este un popor credincios, din sânul căruia s-au ridicat mulți sfinți. Vom enumera câțiva dintre sfinții români: Calinic de la Cernica, domnitorul martir Constantin Brâncoveanu cu cei patru fii ai săi: Constantin, Ștefan, Radu, Matei și sfetnicul Ianache, Dionisie Exiguul, Ghelasie de la Râmeț, Gherman din Dobrogea, Ioan Casian, Ioan Valahul, Ilie Iorest, Iosif de la Partoș, Oprea, Sava Brancovici, Sofronie, Ștefan cel Mare, Teodora de la Sihla, Visarion, și cel mai recent sfânt român cunoscut, Ioan Iacob Hozevitul.

Prin spiritualitate și prin sfinți poporul român se impune în lume, acestea fiind tezaurul, comoara noastră, darul cel mai de preț făcut de noi umanității. Piramidele din Egipt, statuia libertății, turnul Eiffel sau alte mari realizări materiale sunt frumoase, impresionante chiar, dar nu înalță pe nimeni spre Dumnezeu. Le admiră multă lume, dar ele rămân pe pământ, nimeni nu le ia cu el în cer, însă rugăciunile

unui umil călugăr român dintr-un vârful de munte urcă la Dumnezeu și Îl înduplecă să mai rabde lumea, care din nefericire devine din ce în ce mai păcătoasă și se îndepărtează tot mai mult de Dumnezeu. Vedem aceasta în Sfânta Scriptură, în dialogul purtat de Avraam cu Dumnezeu despre cetatea Sodoma: „«Poate în cetatea aceea să fie cincizeci de drepti: îi vei pierde, oare, și nu vei cruța tot locul acela pentru cei cincizeci de drepti, de se vor afla în cetate? Nu se poate ca Tu să faci una ca asta și să pierzi pe cel drept ca și pe cel fără de lege și să se întâmple celui drept ce se întâmplă celui necredincios! Departe de Tine una ca asta! Judecătorul a tot pământul va face, oare, nedreptate?» Zis-a Domnul: «De se vor găsi în cetatea Sodomei cincizeci de drepti, voi cruța pentru ei toată cetatea și tot locul acela». Și răspunzând Avraam, a zis: «Iată, citez să vorbesc Stăpânului meu, eu, care sunt pulbere și cenușă! Poate că lipsesc cinci din cincizeci de drepti; poate să fie numai patruzeci și cinci; pentru lipsa a cinci vei pierde, oare, toată cetatea?» Zis-a Domnul: «Nu o voi pierde de voi găsi acolo patruzeci și cinci de drepti» Și a adăugat Avraam să grăiască Domnului și a zis: «Dar de se vor găsi acolo numai patruzeci de drepti?» Și Domnul a zis: «Nu o voi pierde pentru cei patruzeci!» Și a zis iarăși Avraam: «Să nu Se mânie Stăpânul meu de voi mai grăi: Dar de se vor găsi acolo numai treizeci de drepti?» Zis-a Domnul: «Nu o voi pierde de voi găsi acolo treizeci». Și a zis Avraam: «Iată, mai citez să vorbesc Stăpânului meu! Poate că se vor găsi acolo numai douăzeci de drepti». Răspuns-a Domnul: «Nu o voi pierde pentru cei douăzeci». Și a mai zis Avraam: «Să nu se mânie Stăpânul meu de voi mai grăi încă o dată: Dar de se vor găsi acolo numai zece drepti?» Iar Domnul i-a zis: «Pentru cei zece nu o voi pierde» (Fac. 18,24-32), dar cei zece drepti nu s-au aflat, de aceea cetatea a fost ștearsă de pe fața pământului. Deci rugăciunile călugărilor cu viață sfântă sunt cele care opresc mânia lui Dumnezeu pornită cu dreptate asupra noastră.

Să trecem acum la analiza pericopei evanghelice care s-a citit astăzi la Sfânta Liturhie.

„În vremea aceea, pe când umbla Iisus pe lângă Marea Galileii, a văzut pe doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe

Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El”.

După ce a fost botezat de Sfântul Ioan Botezătorul în râul Iordan și s-a retras pentru post și rugăciune în pustiu la Carantaniei, Mântuitorul și-a început activitatea publică, prin alegerea celor doisprezece Apostoli. Sfânta Evanghelie de astăzi ne prezintă alegerea celor dintâi Apostoli.

Trecând pe lângă Marea Galileii, Domnul Hristos a văzut doi frați, pe Petru și pe Andrei, care pescuiau, și i-a chemat să-I urmeze. Din celelalte relatări evanghelice cunoaștem faptul că fratele lui Andrei se numea Simon, dar când l-a chemat la apostolie, Mântuitorul i-a spus: „Tu ești Simon, fiul lui Iona; tu te vei numi Chifa (ce se tâlcuiește: Petru)” (Ioan 1,42).

La invitația Mântuitorului de a-I urma, cei doi frați și-au lăsat mrejele și s-au dus îndată după El. Sfântul Evanghelist Luca ne prezintă același episod, și spune că la chemarea Domnului Hristos, Petru și Andrei „trăgând corăbiile la țărm, au lăsat totul și au mers după El” (Luca 5,11), deci au părăsit toate cele lumești și au urmat Lui.

În baza chipului lui Dumnezeu din om, când Mântuitorul i-a chemat pe ucenici să-L urmeze, ei au lăsat totul și au mers după El. Cum s-ar fi putut petrece un asemenea fapt, dacă le-ar fi fost străin, necunoscut? Prezența Lui între ei trezea o memorie originală, ontologică a propriului lor chip. Recunoașterea era și de o parte și de alta. Nu numai Apostolii au recunoscut chipul lui Dumnezeu pe fața lui Iisus, dar și Hristos a regăsit chipul lui Dumnezeu în înfățișarea Apostolilor. Astfel Mântuitorul nu-și alegea ca ucenici niște necunoscuți, iar Apostolii nu-și părăseau casele, familiile și tot ce aveau, pentru a urma unui străin.

„Și de acolo, mergând Iisus mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele și i-a chemat. Iar ei îndată, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El”.

Ducându-se mai departe, Mântuitorul a văzut alți doi frați, pe Iacov și Ioan, fiii lui Zevedeu, și i-a chemat să-I urmeze. Asemenea lui

Petru și Andrei, și aceștia au lăsat corabia și pe tatăl lor, deci tot ce aveau, și au plecat după Domnul Hristos.

Din aceste două perechi de frați, Mântuitorul își va alcătui grupul restrâns al Apostolilor apropiați Lui (Petru, Iacov și Ioan), cu care va intra în casa lui Iair și îi va învia fiica (Marcu 5,37), și în fața cărora se va schimba la față în Muntele Taborului (Matei 17-1).

„Și a străbătut Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor”.

Țara Sfântă era împărțită în timpul Mântuitorului în mai multe provincii: Galileea, Trahonitida, Decapole, Samaria, Perea, Iudeea și Idumeea. Domnul Hristos s-a născut în Betleemul Iudeii, datorită recensământului poruncit de împăratul roman Octavian Augustus, dar după întoarcerea din Egipt a locuit în Nazaret, care se găsea în Galileea, provincie la care va ține întotdeauna foarte mult. Din Evanghelia de astăzi, precum și din alte locuri din Noul Testament (Matei 4,12-17; Marcu 1,14 și Luca 4,14-15), vedem că Mântuitorul și-a început activitatea publică în Galileea, iar prima minune a săvârșit-o în Cana Galileii (Ioan 2,11).

Din această pericopă evanghelică reținem că după cum Apostolii au fost chemați de Mântuitorul și nu s-au putut opune chemării Lui, ci au lăsat toate câte aveau și I-au urmat, tot așa trebuie să se întâmple cu cei care au vocația de a-I sluji lui Dumnezeu. Dacă unele persoane lipsite de vocație însă, vor cu tot dinadinsul să îi urmeze, să nu uite cuvintele Mântuitorului spuse Apostolilor: „Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi” (Ioan 15,16).

Să ne rugăm lui Dumnezeu și tuturor sfinților români să poarte grijă de noi și de țara noastră, ca să umblăm pe căile Domnului și să ajungem cât mai mulți alături de ei, în împărăția lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a treia după pogorârea Sfântului Duh

(despre grijile vieții)

Evangelhia de la Matei (6,22-33)

„Zis-a Domnul către ucenicii Săi: Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat. Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult! Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona. De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcăminte? Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele? Și cine dintre voi, îngrijindu-se poate să adauge staturii sale un cot? Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijiți? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia. Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor? Deci, nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca? Că după toate acestea se străduiesc neamurile; știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă”.

Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie ne prezintă o parte din predica de pe munte a Mântuitorului, în care vorbește despre importanța credinței, despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu și despre necesitatea cultivării virtuților.

„Zis-a Domnul către ucenicii Săi: Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat. Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult!”.

Așa cum omul vede lumea materială cu ochii fizici, pe Dumnezeu și realitățile spirituale le sesizează prin credință, care este ochiul sufletului. Dacă omul are o credință dreaptă, sufletul îi este curat, deci manifestările omului vor fi bune, dar dacă credința este greșită, sufletul va fi întunecat și faptele acelui om vor fi rele, pentru că „omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe când omul cel rău, din comoara lui cea rea scoate afară cele rele” (Matei 12,35). Dacă un om cu o credință greșită are sufletul întunecat, unul lipsit de credință îl are într-o beznă de nepătruns, iar din inima lui ies „gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, furtișaguri, mărturii mincinoase, hule” (Matei 15,19).

„Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona”.

Din punct de vedere spiritual, omul are în viață posibilitatea de a alege între două căi, a virtuții sau a păcatului. În afară de virtute și de păcat nu este nimic. Nu există o stare neutră morală sau spirituală, de aceea Mântuitorul ne îndeamnă: „Intrați prin poarta cea strâmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei care o află. Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află” (Matei 7,13-14). Prin faptele sale, omul dovedește ce cale își alege. Dacă ascultă de Dumnezeu și împlinește poruncile, se află pe calea spre rai, dacă ascultă de diavol și săvârșește păcatul, se află pe calea spre iad, deci așa cum nu poate călători pe amândouă căile deodată, tot așa nu poate să asculte și de Dumnezeu și de diavol. Chiar dacă de multe ori faptele omului sunt amestecate, și bune și rele, unele dintre ele sunt mai multe și acestea indică pe ce cale se găsește omul, a virtuții sau a păcatului. Celui care săvârșește anumite fapte bune, fără a fi constant în acțiunile sale, Dumnezeu îi zice: „Știu faptele tale; că nu ești nici rece, nici fierbinte. O, de ai fi rece sau fierbinte! Astfel, fiindcă ești căldicel - nici fierbinte, nici rece - am să te vărs din gura Mea” (Apoc. 3,15-16). Drept aceea, să evităm păcatul și să urmăm calea virtuții, pentru a ne găti loc în împărăția lui Dumnezeu.

„De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea?”

Noi nu trebuie să fim preocupați de hrana noastră sufletească, de aceasta s-a îngrijit Dumnezeu pentru noi, descoperindu-ne voia Lui, prin care dobândim viața de veci. Sfânta Scriptură este merindea duhovnicească a creștinului. Sfântul Petru I-a spus Mântuitorului: „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice” (Ioan 6,68), iar Domnul Hristos și-a trimis Apostolii la propovăduire, zicând: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă” (Matei 28,19-20), „cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi” (Marcu 16,16). Biserica are sarcina de a se îngriji ca învățătura ei de credință, hrana duhovnicească a creștinilor, să fie păstrată și transmisă nealterată, până la sfârșitul veacurilor.

Datoria noastră este să ne îngrijim de suflet, să nu-i oferim altă merinde duhovnicească decât cea revelată de Dumnezeu și păstrată în Biserică, și să împlinim ceea ce Dumnezeu ne poruncește, pentru că Mântuitorul a spus: „Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el” (Ioan 14,23).

De asemenea, nu îmbrăcămintea trupului, precum nici celelalte trebuințe ale lui nu trebuie să ne fie o prioritate în viață, ci să ne păstrăm trupul curat, neîntinându-l prin păcat, pentru că este templu al Sfântului Duh. Sfântul Pavel ne spune: „Nu știți că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care-L aveți de la Dumnezeu și că voi nu sunteți ai voștri? Căci ați fost cumpărați cu preț! Slăviți, dar, pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu” (I Cor. 6,19-20).

„Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele?”

Păsările, animalele, peștii și toate viețuitoarele de pe pământ nu au rațiune, pentru că aceasta nu le este necesară, întrucât omul a fost creat de Dumnezeu și așezat drept stăpân al lumii văzute, pentru a

o conduce spre scopul ei suprem, îndumnezeirea. Referatul biblic relatează: „Și a zis Dumnezeu: «Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsc pe pământ și tot pământul!»». Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie. Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul!»” (Fac. 1,26-28). Ca dovadă a faptului că omul a fost făcut stăpânul universului material, avem aceea că nu Dumnezeu dă nume animalelor, ci Adam, primul om. Sfânta Scriptură spune: „Și Domnul Dumnezeu, Care făcuse din pământ toate fiarele câmpului și toate păsările cerului, le-a adus la Adam, ca să vadă cum le va numi; așa ca toate ființele vii să se numească precum le va numi Adam. Și a pus Adam nume tuturor animalelor și tuturor păsărilor cerului” (Fac. 2,19-20). Când omul dă nume animalelor în rai, el apare în amețitoarea demnitate de colaborator al lui Dumnezeu, de continuator la opera creației.

Rolul deosebit al omului în creație se observă prin aceea că toate au fost create de Dumnezeu prin cuvânt, a zis Domnul: „Să fie” (Fac. cap. 1) și s-au făcut. Pe om însă Dumnezeu l-a creat cu mâinile Sale (Fac. 2,7). De la început i-a oferit o cinste deosebită. Și singur omul din toate cele văzute și cugetate a fost zidit de Dumnezeu ca o ființă îndoită, având trup și suflet. Psalmistul I se adresează în acest sens admirativ lui Dumnezeu: „Ce este omul că-ți amintești de el? Sau fiul omului, că-l cercetezi pe el? Micșoratu-l-ai cu puțin față de îngeri, cu mărire și cu cinste l-ai încununat. Pusu-l-ai peste lucrul mâinilor Tale, toate le-ai supus sub picioarele lui” (Ps. 8,4-6).

Animalele, păsările și peștii nu au suflet, deci nici rațiune, aceasta fiind una dintre cele trei însușiri ale sufletului (rațiune, voință și sentiment), dar nici nu au nevoie de ea, pentru că după căderea omului în păcat, Dumnezeu le poartă de grijă animalelor sălbatice, iar omul celor domestice. Tocmai pentru că omul este mai presus decât animalele, întrucât este înzestrat cu rațiune, trebuie să accepte

conștient purtarea de grijă a lui Dumnezeu, spre deosebire de animale, care beneficiază de ea, fără să conștientizeze acest fapt.

„Și cine dintre voi, îngrijindu-se poate să adauge staturii sale un cot?”

Omul a fost creat de Dumnezeu și trebuie să-și accepte situația de creatură. Așa cum nici o viețuitoare de pe pământ nu își poate depăși starea sau situația ei, nici omul nu poate, viața lui fiind în mâna lui Dumnezeu.

„Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijiți? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia”.

În viață nu trebuie să ne preocupe exagerat îmbrăcămintea sau celelalte necesități ale trupului, ci ferirea lui de păcat. Oricât de împodobite și de strălucitoare ar fi hainele noastre, crinii sau celelalte flori sunt mai frumoase decât ele, pentru că Dumnezeu le-a creat, iar „cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria” (Ps. 18,1). În acest sens există o întâmplare în literatura duhovnicească: „Un om care trecea printr-un câmp, a întâlnit un călugăr bătrân, care lovea cu bastonul niște flori. Călătorul l-a întrebat de ce face aceasta, iar monahul i-a răspuns: «Bat aceste flori, pentru că prin frumusețea lor, strigă prea tare către mine că Dumnezeu le-a creat»”. Oricât de grandioase realizări și opere de artă înfăptuiește omul, ce a creat Dumnezeu este mai frumos.

„Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor? Deci, nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca? Că după toate acestea se străduiesc neamurile; știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă”.

În Țara Sfântă pământul este destul de arid, iar pădurile sunt rare, de aceea în lipsa lemnului, evreii făceau foc cu iarbă. De vreme ce Dumnezeu se îngrijește de iarbă și de flori, care trăiesc atât de puțin, cu atât mai mult poartă grijă de om, creatura lui preferată, care este veșnică. Pentru noi, procurarea hranei și a îmbrăcămintei nu

trebuie să constituie preocuparea de căpetenie în viață, așa cum este pentru neamuri, ci noi trebuie să ne ferim în primul rând sufletul și trupul de păcat, cultivând virtutea, iar în acest fel călătorim spre împărăția lui Dumnezeu, iar Domnul văzând râvna noastră, ne binecuvintează și cu darurile cele pământești.

Evreii erau poporul ales al lui Dumnezeu, singurii care aveau o religie revelată și Îl cunoșteau pe adevăratul Dumnezeu, de aceea ei se numeau numai pe ei „popor”, în timp ce pe toate celelalte noroade le numeau „neamuri”, termen echivalent pentru ei cu cel de „păgâni”. Când Mântuitorul spune că neamurile se îngrijesc de hrană și îmbrăcăminte, El înțelege prin acest termen pe cei care nu L-au cunoscut pe Dumnezeu și nu Îi urmează.

În această pericopă evanghelică vedem cum Dumnezeu se îngrijește de lumea pe care a creat-o. Omul, spre deosebire de restul creaturilor de pe pământ, este conștient de purtarea de grijă a lui Dumnezeu, de aceea are datoria de a nu rămâne pasiv, ci de a colabora cu El în împlinirea virtuților, prin care își gătește loc în împărăția lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a patra după pogorârea Sfântului Duh

(vindecarea slugii sutaşului)

Evangelhia de la Matei (8,5-13)

„În vremea aceea, când a intrat Iisus în Capernaum, s-a apropiat de El un sutaş, rugându-L, şi zicând: Doamne, sluga mea zace în casă, slăbănog, chinuindu-se cumplit. Şi i-a zis Iisus: Venind, îl voi vindeca. Dar sutaşul, răspunzând, I-a zis: Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperişul meu, ci numai zi cu cuvântul şi se va vindeca sluga mea. Că şi eu sunt om sub stăpânirea altora şi am sub mine ostaşi şi-i spun acestuia: Du-te, şi se duce; şi celuiilalt: Vino, şi vine; şi slugii mele: Fă aceasta, şi face. Auzind, Iisus S-a minunat şi a zis celor ce veneau după El: Adevărat grăiesc vouă: la nimeni, în Israel, n-am găsit atâta credinţă. Şi zic vouă că mulţi de la răsărit şi de la apus vor veni şi vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacov în împărăţia cerurilor. Iar fiii împărăţiei vor fi aruncaţi în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor. Şi a zis Iisus sutaşului: Du-te, fie ție după cum ai crezut. Şi s-a însănătoşit sluga lui în ceasul acela”.

În duminica de astăzi Biserica a rânduit ca la Sfânta Liturghie să se citească o Evanghelie care ne relatează una dintre multele minuni ale Mântuitorului. Este vorba despre vindecarea slugii sutaşului roman. Atât de multe minuni a săvârşit Mântuitorul şi atât de diverse, încât nimic nu ne mai surprinde. Ce este de fapt o minune sau un miracol? Minunea este o lucrare sau o acţiune în care legile naturii sunt biruite pe moment, dar nu desfiinţate definitiv, având ca rezultat tămăduirea unei boli incurabile, oprirea unei furtuni, învierea din morţi a unei persoane şi multe altele. Dumnezeu a imprimat nişte legi lumii create de El, după care aceasta se guvernează, dar Fiul lui Dumnezeu poate birui momentan, fără a anula definitiv aceste legi, cu scopul de a face binele.

Trebuie să cunoaştem în primul rând motivele pentru care Domnul Hristos săvârşeă minuni. În primul rând prin acestea El îşi dovedea dumnezeirea înaintea evreilor, pentru a-i face să creadă în El,

iar în al doilea rând prin minuni își demonstra iubirea față de om și mila față de suferința lui.

Dacă ar fi să împărțim minunile Domnului, acestea s-ar clasifica în trei categorii: minuni săvârșite de Mântuitorul asupra Lui Însuși, asupra oamenilor și asupra naturii sau a firii înconjurătoare.

Minuni săvârșite de Domnul asupra Lui Însuși sunt: nașterea Sa ca om dintr-o fecioară, învierea din morți și înălțarea cu trupul la cer.

Minuni asupra oamenilor: trei învieri din morți (a fiicei lui Iair, a fiului văduvei din Nain și a lui Lazăr), foarte multe vindecări (unele asupra unor boli incurabile, cum a fost femeia cu scurgerea de sânge de doisprezece ani și vindecarea orbului din naștere), exorcizări de demoni și altele.

Asupra naturii înconjurătoare: prefacerea apei în vin în Cana Galileii, înmulțirea a cinci pâini și doi pești pentru a sătura mulțimile înfometate, umblarea pe mare, oprirea unor furtuni pe mare și altele.

Să trecem acum la minunea relatată de pericopa evanghelică de astăzi.

„În vremea aceea, când a intrat Iisus în Capernaum, s-a apropiat de El un sutaș, rugându-L, și zicând: Doamne, sluga mea zace în casă, slăbănog, chinuindu-se cumplit”.

Domnul Hristos s-a născut în Betleemul Iudeii și a copilărit în Nazaretul Galileii. După ce a fost botezat de Sfântul Ioan în Iordan și a fost ispitit de diavol în pustiu la Carantaniei, dar înainte de a-și alege cei doisprezece Apostoli, Mântuitorul „a părăsit Nazaretul și a venit de a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftali” (Matei 4,13), în cetatea viitorilor Apostoli Petru și Andrei.

După ce a rostit predica de pe munte, Domnul Hristos a intrat în Capernaum și a fost întâmpinat de un sutaș (centurionul sau sutașul era un ofițer în armata romană, care avea în subordine o sută de soldați), care l-a rugat să-i vindece slujitorul bolnav. Sutașul spune și boala de care suferea sluga sa: „Doamne, slujitorul meu zace în casă, slăbănog, chinuindu-se cumplit”, deci slujitorul era paralizat (textul Sfintei Scripturi întrebuințează adeseori termenul de slăbănogi pentru paralizați, o denumire mai veche a acestei boli). Paralizia însă știm prea bine că este o boală nedureroasă fizic,

deci „chinul cumplit” la care se referă centurionul roman era zbuciumul sufletesc al slujitorului.

„Și i-a zis Iisus: Venind, îl voi vindeca. Dar sutașul, răspunzând, I-a zis: Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvântul și se va vindeca sluga mea. Că și eu sunt om sub stăpânirea altora și am sub mine ostași și-i spun aceștia: Du-te, și se duce; și celuiilalt: Vino, și vine; și slugii mele: Fă aceasta, și face”.

În general când Mântuitorul săvârșea minuni asupra oamenilor, îi întreba pe aceștia dacă au credința că El poate face minunea respectivă. Nici în minunea relatată de Evanghelia de astăzi credința nu lipsește, numai că de această dată nu Hristos îi cere sutașului să creadă, ci acesta I se adresează Mântuitorului mânat de credința pe care o avea în dumnezeirea Lui. Astfel, când Mântuitorul i-a spus că îi va tămădui slujitorul, sutașul i-a răspuns: „Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvântul și se va vindeca sluga mea”. Sutașul credea deci în dumnezeirea lui Iisus, de aceea L-a rugat să-i vindece sluga, dar în plus avea și certitudinea că Domnul Hristos poate săvârși această minune de la distanță, cum s-a întâmplat cu fiica femeii cananeience, iar cuvintele sale: „Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu”, arată smerenia sa.

„Auzind, Iisus S-a minunat și a zis celor ce veneau după El: Adevărat grăiesc vouă: la nimeni, în Israel, n-am găsit atâta credință. Și zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților”.

Într-adevăr nimeni nu a avut atâta credință încât să ceară Mântuitorului în întreaga Sa activitate publică tămăduirea unei persoane care nu era de față, iar faptul că această cerere venea de la un roman păgân, L-a surprins și pe Domnul Hristos. Evreii erau poporul ales de Dumnezeu, ei credeau în Dumnezeul cel adevărat, aveau credința cea dreaptă, însă simpla lor credință nu era suficientă pentru a le găti loc în împărăția lui Dumnezeu, ci pentru aceasta aveau nevoie de fapte bune, pe care centurionul roman le săvârșise, pentru că bătrânii iudeilor care au intervenit pe lângă

Mântuitorul să-i vindece slujitorul, i-au zis: „Vrednic este să-i faci lui aceasta, căci iubește neamul nostru și el ne-a zidit sinagoga” (Luca 7,4-5).

Vorbind despre importanța capitală a faptelor bune, Sfântul Iacov spune: „Ce folos, frații mei, dacă zice cineva că are credință, iar fapte nu are? Oare credința poate să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt goi și lipsiți de hrana cea de toate zilele, și cineva dintre voi le-ar zice: Mergeți în pace! Încălziți-vă și vă săturați, dar nu le dați cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul? Așa și cu credința: dacă nu are fapte, e moartă în ea însăși. Dar va zice cineva: Tu ai credință, iar eu am fapte; arată-mi credința ta fără fapte și eu îți voi arăta, din faptele mele, credința mea. Tu crezi că unul este Dumnezeu? Bine faci; dar și demonii cred și se cutremură. Vrei însă să înțelegi, omule nesocotit, că credința fără de fapte moartă este? Avraam, părintele nostru, au nu din fapte s-a îndreptat, când a pus pe Isaac, fiul său, pe jertfelnic? Vezi că, credința lucra împreună cu faptele lui și din fapte credința s-a desăvârșit? Și s-a împlinit Scriptura care zice: «Și a crezut Avraam lui Dumnezeu și i s-a socotit lui ca dreptate» și «a fost numit prieten al lui Dumnezeu». Vedeți dar că din fapte este îndreptat omul, iar nu numai din credință. La fel și Rahav, desfrânata, au nu din fapte s-a îndreptat când a primit pe cei trimiși și i-a scos afară, pe altă cale? Căci precum trupul fără suflet mort este, astfel și credința fără de fapte, moartă este” (Iac. 2,14-26).

La credința manifestată prin fapte bune face Domnul Hristos referire, când spune că mulți care nu fac parte din poporul ales vor ajunge în rai, în timp ce evreii nu vor fi acceptați în sânul lui Avraam.

„Și a zis Iisus sutașului: Du-te, fie ție după cum ai crezut. Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela”.

Văzând credința sutașului, Domnul Hristos i-a vindecat sluga.

În minunile Sale, Mântuitorul se folosea și de dumnezeirea Sa, dar și de umanitatea Sa. Astfel nu săvârșea cele dumnezeiești ca Dumnezeu, pentru că le săvârșea prin trup și nu numai cu dumnezeirea. Nici cele omenești nu le lucra ca om, căci atunci când voia le săvârșea

cu putere dumnezeiască, dând timp trupului să lucreze ale lui. Nu săvârșea cele dumnezeiești ca Dumnezeu, fiindcă era și om, dar nici cele omenești ca om, căci era și Dumnezeu. Cum nu făcea faptele dumnezeiești ca Dumnezeu, o arată umblarea în mod trupesc cu picioarele pe apă. Este în puterea lui Dumnezeu să întărească apa, dar nu este propriu lui Dumnezeu să umble cu picioare omenești, nici nu este caracteristic lui Dumnezeu să aibă trup cu picioare și oase. Este în puterea lui Dumnezeu să facă Fecioara să ia în pântece, dar nu este propriu lui Dumnezeu să ia forma persoanei umane și celelalte membre omenești. Domnul Hristos nu a săvârșit cele ale omului ca un om, pentru că era născut din Fecioară, dar aceasta nu s-a întâmplat cum se întâmplă omului, căci ce om se naște din Fecioară? De asemenea, să umble cu picioarele este propriu omului, însă să umble pe apă nu este o caracteristică omenească, fiindcă ce om a făcut aceasta? Mântuitorul lucra mai presus de om cele omenești, căci umbla cu adevărat cu picioarele ce aveau un volum corporal și o greutate materială, pe apa fluidă și nestatornică, trecând pe mare ca pe uscat și arătând prin această umblare, deodată cu puterea dumnezeirii Sale și nedespărțită de ea, lucrarea naturală a trupului, căci mișcarea aceasta de trecere aparținea prin fire trupului și nu dumnezeirii. Iisus Hristos săvârșea minunile cu ambele firi (dumnezeiască și omenească), dând de exemplu lumină ochilor orbului prin ungerea cu tină și oprind curgerea sângelui de la femeia cea bolnavă prin atingere, iar cu puterea dumnezeiască săvârșea vindecarea. A făcut minuni și numai ca Dumnezeu, cum a fost vindecarea relatată de Evanghelia de astăzi.

Noi credem că Domnul nostru Iisus Hristos este Mântuitorul lumii și aceasta este bine. Să nu credem însă ca și evreii, limitându-ne la o simplă acceptare teoretică a lui Dumnezeu și a învățăturilor Lui, fără a ne materializa în fapte credința noastră. Să credem, dar să dovedim prin fapte că suntem împlinitori a ceea ce credem, pentru că Domnul Hristos a spus: „Nu oricine îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Mat. 7,21).

AMIN

Duminica a cincea după pogorârea Sfântului Duh (vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarei)

Evangelhia de la Matei (8,28-34; 9,1)

„În vremea aceea, când a trecut Iisus dincolo, în ținutul Gadarenilor, L-au întâmpinat doi demonizați, care ieșeau din morminte, foarte cumpliti, încât nimeni nu putea să treacă pe calea aceea. Și iată, au început să strige și să zică: Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești? Departe de ei era o turmă mare de porci, păscând. Iar demonii Îl rugau, zicând: Dacă ne scoți afară, trimite-ne în turma de porci. Și El le-a zis: Duceți-vă. Iar ei, ieșind, s-au dus în turma de porci. Și iată, toată turma s-a aruncat de pe țarm în mare și a pierit în apă. Iar păzitorii au fugit și, ducându-se în cetate, au spus toate cele întâmplare cu demonizații. Și iată toată cetatea a ieșit în întâmpinarea lui Iisus și, văzându-L, L-au rugat să treacă din hotarele lor. Intrând în corabie, Iisus a trecut și a venit în cetatea Sa”.

Pasajul evanghelic care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie ne înfățișează întâlnirea lui Iisus cu doi oameni posedați de diavol. Pe noi nu ne impresionează prea mult suferința celor doi îndrăciți, întrucât descrierea evangelistului Matei nu ne prezintă cu lux de amănunte manifestările demonizaților. Autorul Sfânt consemnează de fapt alungarea de către Iisus a demonilor din cei doi oameni și nu modul lor de manifestare. Să fim conștienți însă că posedarea de diavol este cea mai cruntă și înfiorătoare realitate la care poate ajunge omul păcătos.

Un călugăr grec a vizitat România și ne-a mărturisit că a rămas surprins de numărul mare de demonizați de la noi și de mulțimea exorcizărilor de demoni de la mănăstirile românești. Prin ce ar fi poporul nostru mai păcătos decât altele? Sau datorită cărui fapt românii ar fi preferați de diavol mai mult decât alți oameni? Cu siguranță sunt oameni posedați de diavol, din nefericire însă, există unii care se prefac că sunt îndrăciți. Vă vom da un exemplu. O femeie dintr-o parohie s-a dus la o mănăstire și se comporta ca o posedată de diavol. Din întâmplare, preotul din parohia ei s-a nimerit și el la mănăstire. S-a apropiat de femeie și a întrebat-o de ce nu se manifestă

așa și în parohie. Aceasta i-a mărturisit că acolo îi este rușine de familie și cunoscuți. Ea era de fapt o prefăcută, care nu știm ce urmărea. Rugăciunile unor preoți îmbunătățiți? Compasiunea oamenilor? Mila lui Dumnezeu? Este greu de știut ce gândea această femeie, dar nu este bine ce făcea ea.

Să vedem ce este de fapt un demonizat. Acesta este un om în care s-a sălășluit cu acordul lui, unul sau mai mulți demoni și care nu se mai poate manifesta liber. Acest om este o unealtă oarbă sau un instrument docil în mâinile celor care îl posedă. Posedatul este asemenea unei jucării teleghidate, care face fără împotrivire tot ceea ce vor cei ce îl stăpânesc.

Îndrăcirea este cea mai joasă decădere umană. Pentru a se ajunge aici, se străbat anumite trepte.

Primul pas este ispitirea omului de către diavol să accepte și să împlinească voia lui. Urmează acceptarea ispitei în gând, așteptarea ocaziei de a păcătui cu fapta, săvârșirea propriu-zisă a păcatului, care coincide cu împlinirea voii Satanei. Acest fapt duce cu vremea la patimă sau viciu (adică omul este dependent de un anume păcat și nu mai poate scăpa de el, deci nu mai are libertate), după care urmează demonizarea propriu-zisă (diavolul pune stăpânire pe om și face cu el ce vrea). La început omul are libertate, dar dacă face ce vrea diavolul, încet-încet libertatea omului dispare, iar diavolul face ce vrea cu omul.

Să trecem acum la Evanghelia care s-a citit astăzi.

„În vremea aceea, când a trecut Iisus dincolo, în ținutul Gadarenilor, L-au întâmpinat doi demonizați, care ieșeau din morminte, foarte cumpliți, încât nimeni nu putea să treacă pe calea aceea. Și iată, au început să strige și să zică: Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?”

La început, Evanghelistul Matei relatează locul unde Iisus a fost întâmpinat de cei doi demonizați, și anume ținutul Gadarenilor. Autorul Sfânt nu ne dă prea multe date despre cei doi îndrăciți, ne spune doar că locuiau în morminte și erau foarte cumpliți, încât nimeni nu putea să treacă pe calea aceea. Ne putem imagina manifestările violente ale celor doi, care îi făceau pe toți locuitorii să evite zona aceea.

Când L-au văzut pe Iisus, demonizații au început să strige: „Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?”. Din aceste cuvinte se vede clar că nu cei doi îndrăciți vorbeau, ci diavolii din ei. Un îndrăcit este irațional, strigă și rostește de multe ori cuvinte fără noimă și propoziții lipsite de sens. Diavolii însă erau lucizi și perfect conștienți cu cine aveau de-a face. Ei știau că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, și au și mărturisit-o: „Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu?”. Aceste cuvinte au două sensuri. Pe de o parte, diavolul recunoaște că nu are nimic comun cu Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire, iar diavolul este ură, Dumnezeu este creator, diavolul este distrugător și exemplele ar putea continua. Pe de altă parte, diavolilor le era frică de Iisus, de aceea au și exclamat: „Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?”.

Diavolilor le este frică de Dumnezeu. Acest lucru îl mărturisește Sfântul Iacov: „Dracii cred și se cutremură” (Iacov 2,19). Ei cred în Dumnezeu, dar pentru că au libertate, pe care Dumnezeu le-o respectă, luptă contra Lui și se cutremură numai la gândul că va veni vremea în care vor da socoteală pentru tot răul făcut. Dracii știu că va veni sfârșitul lumii, care coincide cu sfârșitul stăpânirii lor asupra lumii văzute, și cu pedepsirea lor, dar ei doresc ca acest sfârșit să se întâmple cât mai târziu, pentru a-și putea satisface cât mai mult voile lor păcătoase. Acest gând îi înspăimânta pe demonii din Evanghelie, de aceea i-au spus lui Iisus: „Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?”.

Evanghelistul continuă: „*Departa de ei era o turmă mare de porci, păscând. Iar demonii Îl rugau pe Iisus, zicând: Dacă ne scoți afară, trimite-ne în turma de porci. Și El le-a zis: Duceți-vă. Iar ei, ieșind, s-au dus în turma de porci. Și iată, toată turma s-a aruncat de pe țarm în mare și a pierit în apă*”.

La o oarecare distanță de cei doi îndrăciți păștea o turmă numeroasă de porci, despre care Sfântul Marcu spune că erau „cam la două mii de capete” (Marcu 5,13). Turma păștea la depărtare, pentru că nimeni nu putea sta în apropierea demonizaților, aceștia fiind periculoși, de aceea porcarii mânau animalele departe de aceștia.

Evangelistul Luca relatând același eveniment, spune că demonii „Îl rugau pe Iisus să nu le poruncească să meargă în adânc” (Luca 8,31). Demonii fiind alungați din cei doi oameni de către Iisus, nu voiau să se întoarcă în iad. Atât de rău este acolo, încât nici dracilor nu le place, de aceea au cerut îngăduința să intre în porci. Iisus le-a dat voie și, după ce demonii au intrat în porci, întreaga turmă s-a aruncat în mare și s-a înecat.

Iisus i-a scos pe diavoli din oameni și le-a îngăduit să intre în porci pentru a dovedi prin aceasta neprețuita valoare a omului față de animale înaintea lui Dumnezeu.

Evreii nu mâncau carne de porc, pentru că acest animal era considerat necurat sau spurcat în legea lor și ei nu mănâncă nici astăzi această carne. Porcii erau crescuți numai pentru comerțul cu cei de alt neam. Pornind de la interdicția evreilor de a consuma carne de porc și de la faptul că Irod cel Mare, regele lor, și-a ucis propria soție, pe Mariamne, și trei fii, pe Alexandru, Aristobul și Antipater, crezând că aceștia vor să-i uzurpe tronul, ieșise vorba între iudei: „Melius Herodius porcum esse quam filium”, adică: „Pentru Irod este mai bine să fii porc decât fiu”.

Evangelistul Matei continuă: *„Iar păzitorii au fugit și, ducându-se în cetate, au spus toate cele întâmplate cu demonizații”*. De vreme ce turma de porci se afla departe de cei doi demonizați, după cum relatează Sfântul Matei mai devreme, porcarii au fugit de frică să nu li se impute lor paguba, nu datorită minunii săvârșite de Iisus.

„Și iată toată cetatea a ieșit în întâmpinarea lui Iisus și, văzându-L, L-au rugat să treacă din hotarele lor”.

Locuitorii cetății în loc să fie bucuroși că Iisus îi exorcizase pe cei doi demonizați și scăpase ținutul de teroarea lor, erau supărați de paguba produsă prin moartea porcilor, de aceea L-au rugat pe Domnul Hristos să plece din hotarele lor.

Auzind acestea, Iisus a intrat *„în corabie, a trecut marea și a venit în cetatea Sa”*. Cu aceste cuvinte Evanghelia se încheie.

Sunt mulți oameni care pretind că diavolul nu există. Ei afirmă că necuratul este doar o invenție a preoților pentru a înspăimânta pe

cei creduli, ori este manifestarea părții negative din om. Sfânta Scriptură abundă însă în informații despre diavoli, pe care îi prezintă ca pe niște ființe reale și nu ca pe niște plăsmuiri. Sfânta Evanghelie de astăzi deși ne prezintă foarte pe scurt prezența malefică a puterilor întunericului în această lume, dovedește că diavolul este real și face numai rău. Diavolul există și de multe ori luptă pentru pierzania noastră chiar mai mult decât ne străduim noi înșine pentru mântuirea noastră, de aceea Scriptura spune că „diavolul umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită” (I Petru 5,8). Afirmția aceasta a Sfântului Petru nu este o simplă metaforă, ci crudul adevăr. Dacă Satana și-a permis să ispitească în pustia Carantaniei pe Fiul lui Dumnezeu, care a creat cerul și pământul, nu îl va ispiti pe om? Pentru a le atrage atenția Apostolilor asupra seriozității luptei cu necuratul, Mântuitorul le-a spus: „Iată, Satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu” (Luca 22,31).

Noi nu avem a ne teme de diavol, pentru că el nu are nici o putere asupra noastră, ci folosește propriile noastre puteri împotriva noastră, dacă noi ne supunem lui. El ne îndeamnă la păcat, dar nu ne poate sili la acesta. Ne îmbie să facem răul, dar nu ne duce el mâna sau piciorul la rău, ci noi singuri o facem, dacă ascultăm de el. Diavolul este asemenea unui câine în lanț, care nu ne poate mușca, decât atunci când ne apropiem de el. Dacă stăm departe, numai latră la noi. Sfinții Părinți spun că Dumnezeu nu îngăduie niciodată diavolului să ispitească pe om peste puterile sale.

Dacă noi nu ne supunem diavolului, ci lui Dumnezeu, nu trebuie să ne temem de nimic, pentru că Domnul a zis: „Nu vă temeți, nu vă tulburați, nici nu vă înspăimânați, că Domnul Dumnezeu vostru merge cu voi, ca să lupte pentru voi cu dușmanii voștri și să vă izbăvească” (Deut. 20,3-4).

AMIN

Duminica a șasea după pogorârea Sfântului Duh

(vindecarea slăbănogului din Capernaum)

Evanghelia de la Matei (9,1-8)

„În vremea aceea, intrând în corabie, Iisus a trecut și a venit în cetatea Sa. Și iată, I-au adus un slăbănog zăcând pe pat. Și Iisus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale! Dar unii dintre cărturari ziceau în sine: Acesta hulește. Și Iisus, știind gândurile lor, le-a zis: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre? Căci ce este mai lesne a zice: Iertate sunt păcatele tale, sau a zice: Scoală-te și umblă? Dar ca să știți că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele, a zis slăbănogului: Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta. Și, sculându-se, s-a dus la casa sa. Iar mulțimile văzând acestea, s-au înspăimântat și au slăvit pe Dumnezeu, Cel care dă oamenilor asemenea putere”.

Pericopa evanghelică de astăzi ne înfățișează una dintre primele minuni săvârșite de Mântuitorul, este vorba de vindecarea paralticului din Capernaum. Aceeași minune este prezentată și în a doua duminică a sfântului și marelui post, dar din Evanghelia după Marcu (2,1-12).

„În vremea aceea, intrând în corabie, Iisus a trecut și a venit în cetatea Sa”.

Domnul Hristos s-a născut în Betleemul Iudeii și a copilărit în Nazaretul Galileii. După ce a fost botezat de Sfântul Ioan în Iordan și a fost ispitit de diavol în pustiu la Carantaniei, dar înainte de a-și alege cei doisprezece Apostoli, Mântuitorul „a părăsit Nazaretul și a venit de a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftali” (Matei 4,13). De acum înainte, Domnul Hristos va considera Capernaum drept cetatea Lui.

În Capernaum Mântuitorul și-a ales cei dintâi Apostoli și tot aici a săvârșit unele dintre primele Sale minuni. Într-o zi a alungat un duh necurat dintr-un posedat (Marcu 1,23-27) și a vindecat de friguri pe soacra lui Petru (Marcu 1,29-31). „Iar când s-a făcut seară și soarele apusese, au adus la El pe toți bolnavii și demonizații. Și toată

cetatea era adunată la ușă. Și a tămăduit pe mulți care pătimeau de felurite boli și demoni mulți a alungat” (Marcu 1,32-34).

Cu toate că vindecările amintite sunt printre primele săvârșite de Mântuitorul, cea dintâi minune a Domnului Hristos a avut loc la nunta din Cana Galileii, despre care Sfântul Ioan Evanghelistul afirmă: „Acest început al minunilor l-a făcut Iisus în Cana Galileii și Și-a arătat slava Sa; și ucenicii Săi au crezut în El” (Ioan 2,11). Mântuitorul își alesese înainte de această nuntă doar o parte dintre Apostoli, și anume: pe Andrei (Ioan 1,40), Petru (Ioan 1,41-42), Filip (Ioan 1,43) și Natanael (Ioan 1,45-49) și cu ei a participat la nuntă. Domnul Hristos nu îi avea încă pe toți cei doisprezece Apostoli nici la tămăduirea paralticului din Capernaum, pentru că imediat după săvârșirea acestei minuni, Mântuitorul îl cheamă la apostolie pe Matei: „Și plecând Iisus de acolo, a văzut un om care ședea la vamă, cu numele Matei, și i-a zis acestuia: Vino după Mine. Și sculându-se, a mers după El” (Matei 9,9).

Pentru că orașul Capernaum era situat pe malul Mării Galileii, Mântuitorul pleca și venea în această cetate și cu corabia și pe jos. Pericopa evanghelică de astăzi relatează faptul că Domnul Hristos a venit cu corabia în Capernaum.

„Și iată, I-au adus un slăbănog zăcând pe pat. Și Iisus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale!”

Celelalte relatări ale acestei minuni (Marcu 2,2-4 și Luca 5,18-19) ne prezintă faptul că din cauza mulțimilor care au venit să asculte cuvintele Mântuitorului și să ia tămăduire, cei care îl purtau pe paraltic nu au putut intra pe ușă la Domnul Hristos, ci desfăcând acoperișul casei, printr-o spărtură au lăsat patul cu cel bolnav jos. În Țara Sfântă, precum și în întregul Orient Mijlociu, plouă foarte rar, de aceea casele nu sunt acoperite cu șarpantă, ca pe la noi, ci acoperișurile caselor sunt drepte. În această situație, cei care îl duceau pe paraltic au desfăcut câteva scânduri și cărămizi, și pe acolo au lăsat în jos patul cu cel bolnav. Sfântul Luca spune în acest sens că cei care îl purtau pe paraltic „s-au suit pe acoperiș și, printre cărămizi, l-au lăsat pe cel bolnav cu patul în mijloc, înaintea lui Iisus” (Luca 5,19).

De asemenea, nici patul bolnavului nu trebuie să ne închipuim că era din lemn masiv și foarte greu, ci trebuie să fi fost un fel de targă.

Văzând credința celor care îl cărau pe cel bolnav, Mântuitorul i-a iertat paralizicului păcatele.

Trebuie menționat aici faptul că Domnul Hristos nu i-a iertat păcatele celui bolnav pentru credința lui, ci pentru credința celor care l-au adus la El.

Există unii care spun că nu trebuie să ne rugăm pentru alții, ci numai pentru noi, pentru că Dumnezeu nu ascultă rugăciunea făcută pentru alții. Sfântul Iacov însă ne îndeamnă: „Rugați-vă unul pentru altul” (Iacov 5,16). Sfântul Pavel le cerea celor cărora le adresa epistolele să se roage pentru el (Efes. 6,19; I Tes. 5,25; II Tes. 3,1; Evrei 13,18), iar Mântuitorul ne îndeamnă să ne rugăm chiar pentru vrăjmași: „Rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc” (Matei 5,44). Când ne rugăm pentru alții, suntem mai aproape de Dumnezeu decât atunci când ne rugăm pentru noi înșine. Rugăciunea pentru noi are o doză de egoism, pornește din interese personale. Rugăciunea pentru alții este generoasă, pornește din iubire, de aceea Dumnezeu ascultă această rugăciune și îi place. Sunt unii care se roagă pentru ei înșiși, dar pentru alții nu se roagă. Argumentează că sunt păcătoși și Dumnezeu nu le ascultă rugăciunea. Dacă Dumnezeu nu ascultă rugăciunea pentru vrednicia ta, atunci cu siguranță o va asculta pentru dragostea ta, întrucât tu arăți iubire pentru persoana pomenită în rugăciune și Dumnezeu este iubire.

Rugăciunea pentru alții are mare putere. Din nenumăratele exemple, vom prezenta doar două. După ce evreii au plecat din robia egipteană, în timpul peregrinărilor lor prin pustie, la Rafidim i-au atacat amaleciții. Moise l-a trimis pe Iosua Navi la luptă, „iar Moise cu Aaron și Or s-au suit în vârful muntelui. Când își ridica Moise mâinile, biruia Israel; iar când își lăsa el mâinile, biruiau amaleciții. Dar obosind mâinile lui Moise, au luat o piatră și au pus-o lângă el și a șezut Moise pe piatră; iar Aaron și Or îi sprijineau mâinile, unul de o parte și altul de altă parte. Și au stat mâinile lui ridicate până la asfințitul soarelui. Și a zdrobit Iosua pe Amalec și tot poporul lui cu

ascuțișul sabiei” (Ieș. 17,10-13). „În Iope era o uceniță, cu numele Tavita, care, tâlcuindu-se, se zice Căprioară. Aceasta era plină de fapte bune și de milosteniile pe care le făcea. Și în zilele acelea ea s-a îmbolnăvit și a murit. Și, scâldând-o, au pus-o în camera de sus. Și fiind aproape Lida de Iope, ucenicii, auzind că Petru este în Lida, au trimis pe doi bărbați la el, rugându-l: Nu pregeta să vii până la noi. Și Petru, sculându-se, a venit cu ei. Când a sosit, l-au dus în camera de sus și l-au înconjurat toate văduvele, plângând și arătând cămășile și hainele câte le făcea Căprioara, pe când era cu ele. Și Petru, scoțând afară pe toți, a îngenunchiat și s-a rugat și, întorcându-se către trup, a zis: Tavita scoală-te! Iar ea și-a deschis ochii și, văzând pe Petru, a șezut. Și dându-i mâna, Petru a ridicat-o și, chemând pe sfinți și pe văduve, le-a dat-o vie” (Fapte 9,36-41).

De asemenea unii spun că nu trebuie să ne rugăm sfinților, pentru că ei nu mijlocesc pe lângă Dumnezeu pentru noi. Dacă Mântuitorul a ascultat de Maica Domnului la nunta din Cana Galileii (Ioan 2,5) și de Apostolii Săi, care au intervenit pentru tămăduirea fiicei femeii cananeience (Matei 15,23), cu siguranță împlinește rugăciunile sfinților făcute pentru noi. De aceea, să ne rugăm Maicii Domnului și sfinților, pentru că mijlocirea lor pentru noi are mare trecere la Dumnezeu.

„Dar unii dintre cărturari ziceau în sine: Acesta hulește”.

Cărturarii cunoșteau faptul că numai Dumnezeu are puterea de a ierta păcatele, de aceea auzind cuvintele Domnului Hristos, unii dintre ei socoteau că hulește, pentru că ei nu știau sau nu voiau să știe că Iisus este Fiul lui Dumnezeu.

„Și Iisus, știind gândurile lor, le-a zis: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre? Căci ce este mai lesne a zice: Iertate sunt păcatele tale, sau a zice: Scoală-te și umblă? Dar ca să știți că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele, a zis slăbănogului: Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta. Și, sculându-se, s-a dus la casa sa. Iar mulțimile văzând acestea, s-au înspăimântat și au slăvit pe Dumnezeu, Cel care dă oamenilor asemenea putere”.

Domnul Hristos a cunoscut gândurile cărturarilor și i-a întrebat ce consideră că este mai lesne a zice paralticului: „Iertate sunt

păcatele tale sau: Scoală-te și umblă?”. Pentru om ambele lucruri sunt nu doar grele, ci de-a dreptul imposibile. Fără să mai aștepte însă răspunsul cărturarilor, Mântuitorul l-a tămăduit pe paralytic, pentru a le dovedi că are puterea de a ierta păcatele oamenilor și de a le oferi vindecare, deci El le poate însănătoși atât sufletele, cât și trupurile. Faptul că Domnul Hristos i-a iertat întâi celui bolnav păcatele și abia apoi i-a tămăduit trupul, arată că Dumnezeu se îngrijește întâi de sufletul omului, abia apoi de trupul lui. De fapt Mântuitorul a și afirmat: „Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?” (Marcu 8,36-37). Drept aceea, ne-a îndemnat: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta” (Matei 6,19-21). Sufletul este veșnic, pe când trupul este muritor, de aceea să căutăm întotdeauna să ne împlinim datoriile față de suflet măcar tot atât cât le îndeplinim pe cele față de trup.

AMIN

Duminica a șaptea după pogorârea Sfântului Duh

(vindecarea a doi orbi și a unui mut în Capernaum)

Evanghelia de la Matei (9,27-35)

„În vremea aceea, pe când trecea Iisus, doi orbi se țineau după El strigând și zicând: Miluiește-ne pe noi, Fiule al lui David. După ce a intrat în casă, au venit la El orbii și Iisus i-a întrebat: Credeți că pot să fac Eu aceasta? Zis-au Lui: Da, Doamne! Atunci S-a atins de ochii lor, zicând: După credința voastră, fie vouă! Și s-au deschis ochii lor. Iar Iisus le-a poruncit cu asprime, zicând: Vedeți, nimeni să nu știe. Iar ei, ieșind, L-au vestit în tot ținutul acela. Și plecând ei, iată au adus la El un om mut, având demon. Și fiind scos demonul, mutul a grăit. Iar mulțimile se minunau zicând: Niciodată nu s-a arătat așa ceva în Israel. Dar fariseii ziceau: Cu domnul demonilor scoate pe demoni. Și Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor”.

Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie ne înfățișează două minuni săvârșite de Mântuitorul.

„În vremea aceea, pe când trecea Iisus, doi orbi se țineau după El strigând și zicând: Miluiește-ne pe noi, Fiule al lui David”.

După ce Mântuitorul a vindecat în Capernaum pe femeia cu scurgere de sânge de doisprezece ani și a înviat pe fiica lui Iair, doi orbi se țineau după El, rugându-L să-i miluiască. Cei doi îl numeau pe Domnul Hristos „Fiul lui David”, așa cum este amintit în cartea neamului din Evanghelia după Matei (Matei 1,1), cum L-a strigat femeia cananeiancă (Matei 15,22), Bartimeu orbul (Luca 18,38) și cum Îl știa mulțimile (Matei 12,23).

„După ce a intrat în casă, au venit la El orbii și Iisus i-a întrebat: Credeți că pot să fac Eu aceasta? Zis-au Lui: Da, Doamne!”.

Intrând Mântuitorul în casă, orbii au venit la El, iar Domnul i-a întrebat dacă au credința că El îi poate tămădui. Cei doi au răspuns afirmativ.

În aproape toate vindecările Mântuitorului relatate de Sfintele Evanghelii, constatăm prezența credinței. Pe unii bolnavi Domnul Hristos îi întreba dacă au credință, cum este cazul celor doi orbi din

pericopa evanghelică de astăzi. La alții, Mântuitorul descoperă o credință foarte puternică, cum s-a întâmplat cu femeia cananeeiancă. Acesteia Domnul i-a zis: „O, femeie, mare este credința ta; fie ție după cum voiești. Și s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela” (Matei 15,28). De asemenea, văzând credința sutașului roman, „Iisus S-a minunat și a zis celor ce veneau după El: Adevărat grăiesc vouă: la nimeni, în Israel, n-am găsit atâta credință. Și a zis Iisus sutașului: Du-te, fie ție după cum ai crezut. Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela” (Matei 8,10 și 13). Pe unii, Domnul îi tămăduiește pentru credința altora, cum s-a întâmplat cu paralizicul din Capernaum, pe care îl purtau patru bărbați. „Și văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale, scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta. Și s-a sculat îndată și, luându-și patul, a ieșit înaintea tuturor, încât erau toți uimiți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată” (Marcu 2,5 și 11-12). În minunile săvârșite de El, Mântuitorul cerea credința celor ce voiau să fie tămăduiți, dovedind prin aceasta că ele au fost posibile numai prin credința lor. De fapt tot Mântuitorul săvârșește minunea, numai că cel bolnav făcea ca această minune să aibă loc, prin credința lui.

Credința dă celui ce o are o forță nemaipomenită, extraordinară, pe care nu o avea înainte să creadă. Rolul credinței este primordial în viața spirituală, fără ea neputându-se stabili o legătură între Dumnezeu și om. Credința este poarta vieții veșnice, începutul relației noastre cu Dumnezeu și menținerea acestei relații.

Auzind că orbii au credință, Mântuitorul „S-a atins de ochii lor, zicând: *După credința voastră, fie vouă! Și s-au deschis ochii lor*”.

Domnul Hristos s-a atins de ochii orbilor, dar nu El singur i-a tămăduit, ci prin credință, ei au devenit împreună lucrători cu El, pentru că credința este ușa de intrare a lucrării lui Dumnezeu în ființa omenească.

„Iar Iisus le-a poruncit cu asprime, zicând: *Vedeți, nimeni să nu știe. Iar ei, ieșind, L-au vestit în tot ținutul acela*”.

În urma multor minuni, Domnul Hristos le poruncește celor care erau de față să nu spună nimănui ce au văzut. În acest sens, după ce a înviat-o pe fiica lui Iair, „părinții ei au rămas uimiți. Iar El le-a poruncit să nu spună nimănui ce s-a întâmplat” (Luca 8,56).

Mântuitorul le spunea celor ce erau de față la minunile Lui să nu zică nimănui ce au văzut, pentru a-i lăsa pe ceilalți evrei care vedeau faptele Lui minunate, să se convingă singuri că El este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, Mesia cel așteptat. Astfel, după ce Mântuitorul a înviat pe fiul văduvei din Nain, „Ioan Botezătorul a trimis pe doi dintre ucenicii săi la Iisus, zicând: Tu ești Cel ce va să vină sau să așteptăm pe altul? Și ajungând la El, bărbatii au zis: Ioan Botezătorul ne-a trimis la Tine, zicând: Tu ești Cel ce va să vină sau să așteptăm pe altul? Și în acel ceas El a vindecat pe mulți de boli și de răni și de duhuri rele și multor orbi le-a dăruit vederea. Și răspunzând, le-a zis: Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce ați văzut și cele ce ați auzit: Orbii văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc, surzii aud, morții înviază și săracilor li se binevestește” (Luca 7,19-22). Prin aceste cuvinte, Mântuitorul arată că s-au împlinit profețiile mesianice făcute de proorocul Isaia: „În vremea aceea, cei surzi vor auzi cuvintele cărții și ochii celor orbi vor vedea fără umbră și fără întuneric. Cei smeriți se vor bucura întru Domnul și cei săraci se vor veseli de Sfântul lui Israel” (Isaia 29,18-19). „Atunci se vor deschide ochii celor orbi și urechile celor surzi vor auzi. Atunci va sări șchiopul ca cerbul și limpede va fi limba gângavilor” (Isaia 35,5-6). Domnul Hristos nu a vrut să afirme despre Sine că este Mântuitorul lumii, ci le-a dovedit aceasta ucenicilor Sfântului Ioan Botezătorul prin fapte, demonstrându-le că proorociile din Vechiul Testament s-au împlinit.

Mântuitorul le-a poruncit celor doi care fuseseră orbi să nu spună nimănui ce s-a întâmplat cu ei, dar aceștia au vestit în tot ținutul minunea săvârșită de Domnul Hristos asupra lor. Tot așa s-a întâmplat și la tămăduirea unui surdo mut. Mântuitorul le-a spus celor de față să nu spună nimănui ce au văzut. „Dar, cu cât le poruncea, cu atât ei Îl vesteau mai mult” (Marcu 7,36). Conform psihologiei omului căzut, cu cât i se interzice un anume lucru, cu atât caută mai mult să-l săvârșească, în consecință, exact așa au procedat și cei doi care fuseseră orbi.

„Și plecând ei, iată au adus la El un om mut, având demon. Și fiind scos demonul, mutul a grăit”.

După ce au plecat cei doi orbi tămăduiți, a fost adus la Mântuitorul un om mut, posedat de diavol. Domnul a alungat duhul necurat din el, iar cel ce fusese mut a început să grăiască.

„Iar mulțimile se minunau zicând: Niciodată nu s-a arătat așa ceva în Israel”.

Văzând vindecările săvârșite de Mântuitorul, poporul se minuna și zicea că niciodată nu a fost așa ceva în Israel, recunoscând prin aceasta în mod indirect că proorociile mesianice s-au împlinit în Iisus Hristos.

„Dar fariseii ziceau: Cu domnul demonilor scoate pe demoni”.

Fariseii erau invidioși pe minunile Mântuitorului și spuneau că alungă demonii cu căpetenia demonilor. Același lucru l-au zis despre Domnul Hristos și după ce a exorcizat un demonizat, orb și mut: „Acesta nu scoate pe demoni decât cu Beelzebul, căpetenia demonilor. Cunoscând gândurile lor, Iisus le-a zis: Orice împărăție care se dezbină în sine se pustiește, orice cetate sau casă care se dezbină în sine nu va dăinui. Dacă satana scoate pe satana, s-a dezbinat în sine; dar atunci cum va dăinui împărăția lui? Și dacă Eu scot pe demoni cu Beelzebul, feciorii voștri cu cine îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători. Iar dacă Eu cu Duhul lui Dumnezeu scot pe demoni, iată a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu” (Matei 12,24-28). Prin aceste cuvinte, Mântuitorul le spune fariseilor că alungă demonii din cei posedați cu Duhul lui Dumnezeu, în timp ce fiii lor lucrează cu Beelzebul.

În cartea Faptele Apostolilor, după relatarea pogorârii Sfântului Duh și a înființării Bisericii, avem o întâmplare cu niște evrei nebotezați, care alungau duhurile cele necurate. Văzând că Sfinții Apostoli făceau exorcizări în numele lui Iisus, iar diavolii fugeau imediat la auzul acestui nume, „au încercat unii dintre iudeii care cutreierau lumea, scoțând demoni, să cheme peste cei ce aveau duhuri rele, numele Domnului Iisus, zicând: Vă jur pe Iisus, pe Care-l propovăduiește Pavel! Iar cei care făceau aceasta erau cei șapte fii ai unuia Scheva, arhiereu iudeu. Și răspunzând, duhul cel rău le-a zis: Pe Iisus Îl cunosc și îl știu și pe Pavel, dar voi cine sunteți? Și sărind asupra lor omul în care era duhul cel rău și biruindu-i, s-a întăritat asupra lor, încât ei au fugit goi și răniți din casa aceea” (Fapte 19,13-16). Din această întâmplare vedem că fiii evreilor nu

scoteau duhurile necurate din cei posedați în numele lui Dumnezeu, ci cu ajutorul demonilor.

„Și Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor”.

După aceste vindecări săvârșite în Capernaum, Mântuitorul a plecat și în celelalte orașe și sate din Țara Sfântă, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor, pentru că El a venit în lume „ca să caute și să mântuiască pe cel pierdut” (Matei 18,11).

Prin minunile Sale, Mântuitorul își arăta iubirea față de om și compasiunea față de suferința lui, dovedindu-le în același timp evreilor că El este Fiul lui Dumnezeu, iar prin cuvintele Sale îi învăța pe cei ce voiau să-L asculte și să-I urmeze care este calea spre împărăția lui Dumnezeu. Drept aceea, să împlinim cele poruncite de Domnul, pentru că numai așa vom putea ajunge alături de El și de sfinți în împărăția Lui cea veșnică.

AMIN

Duminica a opta după pogorârea Sfântului Duh

(înmulțirea pâinilor în pustie)

Evangelhia de la Matei (14,14-22)

„În vremea aceea, Iisus a văzut mulțimea de oameni și I S-a făcut milă de ei și a vindecat pe bolnavii lor. Iar când s-a făcut seară, ucenicii au venit la El și I-au zis: locul este pustiu și vremea iată a trecut; deci, dă drumul mulțimilor ca să se ducă în sate, să-și cumpere mâncare. Iisus însă le-a răspuns: N-au trebuință să se ducă; dați-le voi să mănânce. Iar ei I-au zis: Nu avem aici decât cinci pâini și doi pești. Și El a zis: Aduceți-Mi-le aici. Și poruncind să se așeze mulțimile pe iarbă și luând cele cinci pâini și cei doi pești și privind la cer, a binecuvântat și, frângând, a dat ucenicilor pâinile, iar ucenicii mulțimilor. Și au mâncat toți și s-au săturat și au strâns rămășițele de fărâmituri, douăsprezece coșuri pline. Iar cei ce mâncaseră erau ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii. Și îndată Iisus a silit pe ucenici să intre în corabie și să treacă înaintea Lui, pe țărnul celălalt, până ce El va da drumul mulțimilor”.

Pericopa evanghelică de astăzi ne prezintă înmulțirea de către Mântuitorul a cinci pâini și doi pești, cu care a săturat cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii. Această minune săvârșită de Domnul Hristos asupra firii înconjurătoare ne dovedește încă o dată că El este Fiul lui Dumnezeu, Domnul cerului și al pământului.

„În vremea aceea, Iisus a văzut mulțimea de oameni și I S-a făcut milă de ei și a vindecat pe bolnavii lor”.

Fiul lui Dumnezeu s-a întrupat din iubire față de om, pentru a-l mântui din robia diavolului și a păcatului. De câte ori a avut ocazia, Domnul Hristos și-a arătat iubirea față de om și compasiunea față de suferința lui. Prin activitatea Sa (nașterea din Fecioară, viața de ascultare, moartea pe cruce, coborârea cu sufletul la iad, învierea din morți, înălțarea cu trupul la cer și șederea de-a dreapta Tatălui), Mântuitorul ne-a deschis raiul. Prin învățătura Sa, ne-a arătat calea spre împărăția lui Dumnezeu și modul de a înainta pe această cale. Prin minunile Sale, Domnul Hristos își dovedea pe de o parte dumnezeirea înaintea Apostolilor și a persoanelor care erau de față, iar pe de altă parte aducea tămăduire și mângâiere în viața celor suferinzi.

După ce regele Irod a poruncit să i se taie capul Sfântului Ioan Botezătorul, ucenicii acestuia i-au îngropat trupul și au venit la Mântuitorul să-I dea vestea cea tristă. Domnul Hristos s-a retras atunci cu Apostolii „într-un loc pustiu, aproape de cetatea numită Betsaida. Iar mulțimile, aflând, au mers după El” (Luca 9,10-11). Mântuitorul a tămăduit bolnavii și „I s-a făcut milă de mulțime, căci erau ca niște oi fără păstor, și a început să-i învețe multe” (Marcu 6,34).

„Iar când s-a făcut seară, ucenicii au venit la El și I-au zis: locul este pustiu și vremea iată a trecut; deci, dă drumul mulțimilor ca să se ducă în sate, să-și cumpere mâncare. Iisus însă le-a răspuns: N-au trebuință să se ducă; dați-le voi să mănânce”.

Mântuitorul a vorbit ceasuri întregi mulțimilor, iar când s-a apropiat seara, Apostolii L-au rugat să le dea drumul, pentru că se găseau într-un loc pustiu și nu aveau de unde să-și cumpere de mâncare. Domnul Hristos însă le-a spus să le dea ei de mâncare. Auzind acestea, Apostolii I-au răspuns îngrijorați: „Să mergem noi să cumpărăm pâini de două sute de dinari și să le dăm să mănânce?” (Marcu 6,37). Îngrijorarea Apostolilor pornea de la faptul că două sute de dinari era o sumă imensă. Atunci Mântuitorul i-a întrebat: „Câte pâini aveți? Duceți-vă și vedeți” (Marcu 6,38).

În îndemnul Mântuitorului vedem datoria Apostolilor (și a urmașilor lor) de a hrăni pe cei flămânzi. Activitatea sacramentală a Bisericii se prelungește în cea socială, pentru că după ce Domnul a învățat mulțimile, deci le-a hrănit sufletește, le-a oferit și hrană pentru trup.

Pe lângă propovăduirea Evangheliei împărăției cerurilor, Apostolii desfășurau și o activitate caritativă. Astfel, când Mântuitorul a intrat să cineze în casa lui Simon Leprosul din Betania, iar Maria, sora lui Lazăr, Îi spăla picioarele cu mir de nard și I le ștergea cu părul capului, Iuda a zis: „Acest mir putea să se vândă cu peste trei sute de dinari, și să se dea săracilor” (Marcu 14,5), ceea ce dovedește că ei săvârșeau acte de caritate față de cei nevoiași. Dacă nu aveau bani, Sfinții Apostoli săvârșeau minuni asupra semenilor, care sunt tot acte de filantropie. În acest sens avem o relatare în Faptele Apostolilor: „Petru și Ioan se suiau la templu pentru rugăciunea din ceasul al nouălea. Și era un bărbat olog din pânțele mamei sale, pe care-l aduceau și-l puneau în fiecare zi la poarta templului, zisă Poarta Frumoasă, ca să ceară milostenie de la cei ce intrau în templu, care,

văzând că Petru și Ioan vor să intre în templu, le-a cerut milostenie. Iar Petru, căutând spre el, împreună cu Ioan, a zis: Privește la noi; iar el se uita la ei cu luare-aminte, așteptând să primească ceva de la ei. Iar Petru a zis: Argint și aur nu am; dar ce am, aceea îți dau. În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă! Și apucându-l de mâna dreaptă, l-a ridicat și îndată gleznele și tălpile picioarelor lui s-au întărit. Și sărind, a stat în picioare și umbla, și a intrat cu ei în templu, umblând și sărind și laudând pe Dumnezeu” (Fapte 3,1-8).

„Iar ei I-au zis: Nu avem aici decât cinci pâini și doi pești. Și El a zis: Aduceți-Mi-le aici. Și poruncind să se așeze mulțimile pe iarbă și luând cele cinci pâini și cei doi pești și privind la cer, a binecuvântat și, frângând, a dat ucenicilor pâinile, iar ucenicii mulțimilor. Și au mâncat toți și s-au săturat și au strâns rămășițele de fărâmituri, douăsprezece coșuri pline. Iar cei ce mâncaseră erau ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii”.

Apostolii I-au spus Mântuitorului că aveau doar cinci pâini și doi pești, deci pentru ei era evident că această hrană nu putea sătura toată mulțimea. Domnul Hristos însă a cerut să I se aducă pâinile și peștii, iar după ce lumea „a șezut cete, cete, câte o sută și câte cincizeci” (Marcu 6,40), a luat pâinile și peștii, a privit la cer, le-a binecuvântat, a frânt și a dat Apostolilor, iar aceștia mulțimilor, și au mâncat și s-au săturat. Cei care au mâncat erau în jur de cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii. După ce au mâncat, s-au strâns douăsprezece coșuri pline de fărâmituri.

Minunea Mântuitorului a constatat în faptul că pâinile se înmulțeau în timp ce se împărțeau, nu le-a înmulțit Domnul una câte una. Aici se vede rolul oamenilor care împart între ei. În măsura în care cineva oferă cuiva ceva, are spor.

Urmând pilda Mântuitorului, creștinii se roagă de câte ori se așează la masă, iar preotul binecuvintează întotdeauna bucatele. Rugăciunea este importantă nu numai înainte și după masă, ci și în timpul servirii mesei. În acest sens avem o relatare în Pateric: „În pustia Egiptului trăia un călugăr bătrân cu viață sfântă, văzător cu duhul. Odată bătrânul a șezut la masă cu mai mulți frați, iar pe când mâncau ei, bătrânul a luat aminte cu duhul și a văzut că unii mănâncă miere, unii pâine, iar unii baligă. S-a minunat bătrânul în sinea lui și s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: «Doamne, descoperă-mi taina aceasta, că aceleași bucate sunt puse pe masă înaintea tuturor fraților, dar

când aceștia mănâncă, bucatele se văd schimbate». Dumnezeu i-a grăit, zicând: «Cei ce mănâncă miere, sunt cei ce cu frică, cu cutremur și cu bucurie duhovnicească șed la masă și neîncetat se roagă și rugăciunea lor se înalță la Dumnezeu ca tămâia. Cei ce mănâncă pâine, sunt cei ce mulțumesc pentru împărțășirea celor dăruite lor de către Dumnezeu; iar cei ce mănâncă baligă, sunt cei ce cârtesc și zic: mîncarea aceasta este bună, aceasta nu este bună». Deci nu trebuie să cugetăm în acest mod, ci să-L proslăvim neîncetat pe Dumnezeu și să-I înălțăm laude, ca să se plinească cuvântul cel zis de Apostol: «Ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți» (I Cor. 10,13)».

„Și îndată Iisus a silit pe ucenici să intre în corabie și să treacă înaintea Lui, pe țarmul celălalt, până ce El va da drumul mulțimilor”.

După ce Mântuitorul a săturat mulțimile, le-a spus Apostolilor să se urce în corabie și să meargă pe țarmul celălalt al mării, iar El „S-a suit în munte, ca să Se roage singur” (Matei 14,23). După ce și-a petrecut toată noaptea în rugăciune, Mântuitorul s-a dus la Sfinții Apostoli, care se găseau în corabie, umblând pe apă. Prin această nouă minune săvârșită de Domnul Hristos asupra firii înconjurătoare, le-a dovedit Apostolilor că El este Fiul lui Dumnezeu, pentru „că cei din corabie I s-au închinat, zicând: Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu” (Matei 14,33).

În această pericopă evanghelică vedem iubirea și compasiunea Mântuitorului față de om, prin vindecarea bolnavilor și prin săturarea mulțimilor flămânde. De asemenea, prin minunea înmulțirii celor două pâini și cinci pești, din care s-au săturat câteva mii de oameni, Domnul Hristos a dovedit că este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, pentru că văzând faptele Lui, unii evrei lipsiți de credință au afirmat: „Niciodată nu s-a arătat așa ceva în Israel” (Matei 9,33).

Văzând iubirea lui Dumnezeu față de noi, pentru că ne-a creat, a trimis în lume pe Fiul Său ca să ne mântuiască și cunoscând faptele minunate săvârșite de Domnul Hristos în lume tot din iubire, precum și învățătura Sa cea mântuitoare, să nu pregetăm să împlinim tot ceea ce știm, ca să ne gătim astfel loc în împărăția lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a noua după pogorârea Sfântului Duh

(umblarea pe mare; potolirea furtunii)

Evangelhia de la Matei (14,22-34)

„În vremea aceea, a silit Iisus pe ucenicii Săi ca să intre în corabie și să treacă înaintea Lui, pe țărmul celălalt, până ce El va da drumul mulțimilor. Iar dând drumul mulțimilor, S-a suit în munte, ca să Se roage singur. Și, făcându-se seară, era singur acolo. Iar corabia era acum la multe stadii departe de pământ, fiind învăluită de valuri, căci vântul era împotrivă. Iar la a patra strajă din noapte, a venit la ei Iisus, umblând pe mare. Văzându-L umblând pe mare, ucenicii s-au înspăimântat, zicând că este nălucă și de frică au strigat. Dar El le-a vorbit îndată, zicându-le: Îndrăzniți, Eu sunt; nu vă temeți! Iar Petru, răspunzând, a zis: Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă. El i-a zis: Vino. Iar Petru, coborându-se din corabie, a mers pe apă și a venit către Iisus. Dar văzând vântul, s-a temut și, începând să se scufunde, a strigat, zicând: Doamne, scapă-mă! Iar Iisus, întinzând îndată mâna, l-a apucat și a zis: Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit? Și suindu-se ei în corabie, s-a potolit vântul. Iar cei din corabie I s-au închinat, zicând: Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu. Și, trecând dincolo, au venit în pământul Ghenizaretului”.

Domnul Hristos a săvârșit foarte multe și felurite minuni în timpul activității Sale pământești, dintre care se remarcă și minunea umblării pe apă, care ne-a fost prezentată astăzi la Sfânta Liturghie.

„În vremea aceea, a silit Iisus pe ucenicii Săi ca să intre în corabie și să treacă înaintea Lui, pe țărmul celălalt, până ce El va da drumul mulțimilor. Iar dând drumul mulțimilor, S-a suit în munte, ca să Se roage singur”.

Mulțimile de care se vorbește în Sfânta Evanghelie sunt cele săturate de Mântuitorul cu cinci pâini și doi pești. După cum am remarcat în întreaga activitate publică a Domnului Hristos, Acesta a făcut mult bine oamenilor, pentru că nimeni dintre cei ce au apelat la ajutorul Lui nu a rămas nemângâiat. Din când în când însă, Mântuitorul simțea nevoia să se retragă singur la rugăciune, așa cum a procedat și de această dată.

„Și, făcându-se seară, Iisus era singur acolo. Iar corabia cu ucenicii era acum la multe stadii departe de pământ, fiind învăluită de

valuri, căci vântul era împotriva. Iar la a patra strajă din noapte, a venit la ei Iisus, umblând pe mare”.

Mântuitorul s-a retras seara să se roage în singurătate și și-a petrecut întreaga noapte în rugăciune, pentru că a patra strajă din noapte L-a apucat în munte. Evreii împărțeau noaptea în patru străji de câte trei ore, deci momentul în care Mântuitorul s-a apropiat de ucenicii Săi, umblând pe mare, era ultima strajă, și dimineața era aproape.

Domnul Hristos când îi povățuia pe Apostoli, le spunea: „Învățați de la Mine” (Mat. 11,29), pentru că niciodată Domnul Hristos nu a pretins nimănui să facă ceva ce El Însuși nu a împlinit întâi. Prin aceasta dovedea că acel lucru poate fi îndeplinit. Deci la îndemnul făcute nouă de Mântuitorul de a ne ruga, se adaugă pilda vieții Lui, care este cel mai bun exemplu.

„Văzându-L umblând pe mare, ucenicii s-au înspăimântat, zicând că este o nălucă și de frică au strigat”.

Până la Domnul Hristos nu s-a auzit vreodată să umble cineva pe apă, de aceea sentimentul de frică al Apostolilor a fost o reacție firească, ei fiind convinși că văd o nălucă.

„Dar El le-a vorbit îndată, zicându-le: Îndrăzniți, Eu sunt; nu vă temeți! Iar Petru, răspunzând, a zis: Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă”.

Cu toate că Domnul încearcă să-i liniștească pe Apostoli, spunându-le că este El, deci nu văd o fantomă, totuși aceștia nu se lasă prea ușor convinși de acest lucru, pentru că Petru îi spune Mântuitorului: „Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă”. Pe de o parte, Petru nu era ferm convins că Cel care umbla pe apă era Domnul Hristos, dar pe de altă parte, I-a cerut să meargă pe apă la El, neputându-și stăpâni firea năvalnică și furtunoasă, el fiind cel mai impetuos dintre Apostoli. Firea lui iute o remarcăm în mai multe ocazii, printre care și în momentul în care ostașii au vrut să-L aresteze pe Domnul Hristos în grădina Ghetsimani, iar „Petru, având sabie, a scos-o și a lovit pe sluga arhierului și i-a tăiat urechea dreaptă” (Ioan 18,10).

„El i-a zis: Vino. Iar Petru, coborându-se din corabie, a mers pe apă și a venit către Iisus. Dar văzând vântul, s-a temut și, începând să se scufunde, a strigat, zicând: Doamne, scapă-mă!”.

Domnul este de acord cu Sfântul Petru și îl cheamă la Sine. Coborând din corabie, Apostolul se dovedește curajos în primul moment și pășește o vreme pe valuri, dar vântul îl înfricoșează și începând să se scufunde, îl roagă pe Domnul să îl salveze.

„Iar Iisus, întinzând îndată mâna, l-a apucat și a zis: Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?”

Mântuitorul îl apucă pe Apostol de mână, potolindu-i teama, și zicându-i că motivul pentru care a început să se scufunde este credința lui slabă. Domnul Hristos le-a vorbit mereu Apostolilor despre puterea credinței, zicând printre altele: „Adevărat zic vouă că oricine va zice acestui munte: Ridică-te și te aruncă în mare, și nu se va îndoii în inima lui, ci va crede că ceea ce spune se va face, fi-va lui orice va zice” (Marcu 11,23). În Vechiul Testament avem un exemplu despre puterea credinței: „Auzind Adoni-Țedec, regele Ierusalimului, că Iosua a luat cetatea Ai și a dat-o blestemului și a făcut cu Ai și cu regele său cum făcuse cu Ierihonul și cu regele lui și că locuitorii Ghibeonului de bunăvoie s-au supus lui Iosua și lui Israel și au rămas între ei, s-a spăimântat foarte tare, pentru că cetatea Ghibeonului era cetate mare, ca una ce era dintre cetățile domnești, mai mare decât Ai, și toți locuitorii ei erau oameni viteji. De aceea Adoni-Țedec, regele Ierusalimului, a trimis la Hoham, regele Hebronului, la Piream, regele Iarmutului, la Iafia, regele Lachișului, și la Debir, regele Eglonului, zicând: «Veniți la mine și-mi ajutați să bat Ghibeonul, pentru că s-a supus lui Iosua și fiilor lui Israel». Și acești cinci regi ai Amoreilor: regele Ierusalimului, regele Hebronului, regele Iarmutului, regele Lachișului și regele Eglonului, s-au suit cu tot poporul lor și au tăbărit asupra Ghibeonului și l-au împresurat. Atunci locuitorii Ghibeonului au trimis la Iosua, în tabăra Israelitelor de la Ghilgal, zicând: «Să nu-ți iei mâna de deasupra robilor tăi! Vino la noi repede de ne dă ajutor și ne izbăvește, că s-au adunat împotriva noastră toii regii Amoreilor care trăiesc în munți». Și s-a suit Iosua din Ghilgal, el însuși și împreună cu dânsul tot poporul bun de război și toți bărbații viteji. Iar Domnul a zis către Iosua: «Nu te teme de ei, că i-am dat în mâinile tale; nimeni dintre ei nu va putea sta împotriva voastră». Și a năvălit Iosua fără de veste asupra lor, după ce mersese toată noaptea venind din Ghilgal. Și Domnul i-a făcut să se sperie la vederea fiilor lui Israel și i-a învins pe ei Domnul cu înfrângere grea la

Ghibeon, și i-a urmărit în calea spre înălțimile Bet-Horon și i-a bătut până la Azeca și până la Macheda. Pe când însă fugeau ei de fiii lui Israel, pe povârnișul Bet-Horon, Domnul a aruncat din cer asupra lor grindină mare, până la Azeca, și cei ce au murit de grindină au fost mai mulți decât cei uciși de fiii lui Israel cu sabia în luptă. În ziua aceea în care Dumnezeu a dat pe Amorei în mâinile lui Israel și când i-a bătut la Ghibeon și au fost zdrobiți înaintea feței fiilor lui Israel, a strigat Iosua către Domnul și a zis înaintea Israelitilor: «Stai, soare, deasupra Ghibeonului, și tu, lună, oprește-te deasupra văii Aialon!». Și s-a oprit soarele și luna a stat până ce Dumnezeu a făcut izbândă asupra vrăjmașilor lor” (Iosua Navi 10,1-13). Dacă o credință puternică poate opri mișcarea de rotație a pământului în jurul soarelui, ea îi poate face capabili pe cei credincioși să umble și pe apă. În acest sens avem un exemplu în literatura duhovnicească: „Trei tineri scăpați dintr-un naufragiu au reușit să ajungă într-o insulă nelocuită. Corabia cu care călătoreau s-a scufundat și ei și-au organizat viața cum au putut, având acolo cele de trebuință. Tinerii nu știau nici o rugăciune, dar cunoscând faptul că Dumnezeu este Treime, au alcătuit o rugăciune simplă: «Trei voi, trei noi, miluiți-ne pe noi». Toată viața, până au ajuns în jurul vârstei de nouăzeci de ani, au rostit această rugăciune. Calea fiind greu navigabilă, într-o vreme, a ajuns acolo din întâmplare o corabie, la bordul căreia se găsea și un episcop. Văzând semne că insula ar fi locuită, în ciuda indicațiilor hărților că ar fi pustie, călătorii au coborât din corabie și i-au găsit acolo pe cei trei, niși de ani și de așteptare. Episcopul i-a întrebat ce rugăciuni știu, iar ei i-au răspuns: «Știm o rugăciune simplă, alcătuită de noi, pentru că atunci când corabia noastră a naufragiat, nu aveam o educație religioasă serioasă». Și și-au descoperit textul rugăciunii. Episcopul le-a spus că nu este de ajuns și că sunt în primejdie să-și piardă mântuirea. I-a povățuit să învețe măcar rugăciunea domnească, Tatăl nostru. I-a învățat rugăciunea Tatăl nostru, iar conducătorul corabiei i-a invitat să se întoarcă înapoi în țările lor, însă ei au refuzat, pentru că de acum erau prea bătrâni și se obișnuiseră pe insulă. După câteva zile corabia a plecat, dar n-a apucat să se depărteze mai mult de o zi de insulă, când la un moment dat cei din corabie, plini de uimire, i-au văzut pe cei trei bătrâni venind spre ei și umblând pe apă ca pe uscat. Comandantul a oprit corabia și episcopul i-a întrebat: «Ce-i cu voi? V-ați răzgândit? Vreți să vă

întoarceți înapoi în țările voastre?». «Nu», a răspuns unul dintre ei. «Dar am uitat jumătate din rugăciunea ce ne-ai învățat, și ne temem să nu ne pierdem mântuirea, așa cum ne-ai spus. Până la jumătate o ținem minte, dar mai încolo nu o știm». Episcopul și-a dat seama atunci că oamenii nu mai aveau nevoie de nici o altă rugăciune în afară de aceea pe care o știau ei. Aceea era rugăciune în duh și în adevăr, pentru că era adresată lui Dumnezeu din suflete curate, cu toată credința, cu toată forța sufletului lor. Numai așa se poate explica darul ce-l căpătaseră, de a merge pe apă ca pe uscat. Și atunci le-a spus: «Duceți-vă înapoi și ziceți-vă mai departe rugăciunea voastră și mântuiți-vă în Domnul și rugați-vă și pentru noi!», iar bătrânii s-au întors pe insula lor”.

Am putea face o analogie între episodul relatat de Scriptură și realitatea de zi cu zi. Sunt mulți creștini care cred în Dumnezeu, dar în încercări se simt singuri și părăsiți. Să fim conștienți că asemenea lui Petru care se scufunda, suntem și noi de multe ori. Să strigăm însă și noi la fel ca Apostolul, și Domnul ne va întinde mâna Sa și ne va ajuta. Asemănător este și episodul din Evanghelia cu tatăl copilului posedat de diavol, care l-a spus Domnului Hristos: „Cred, Doamne! Ajută necredinței mele” (Marcu 9,24). Tatăl credea, dar nu suficient, de aceea îl ruga pe Iisus, cât nu credea el, să suplinească Mântuitorul prin puterea Lui.

„Și suindu-se ei în corabie, s-a potolit vântul. Iar cei din corabie l-au închinat lui Iisus, zicând: Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu. Și, trecând dincolo, au venit în pământul Ghenizaretului”.

La început, când Mântuitorul umbla pe valurile agitate ale mării, Apostolii credeau că văd o nălucă. După ce Domnul le-a vorbit, spunându-le: „Îndrăzniți, Eu sunt; nu vă temeți!”, au mai prins un pic de curaj, încât Apostolul Petru a cerut să meargă pe apă până la El. După ce Mântuitorul și Sfântul Petru au intrat însă în corabie, Apostolii s-au lămurit nu numai de faptul că Iisus era cel ce umblase pe apă, dar s-au convins că El este Fiul lui Dumnezeu, pentru că au exclamat în cor: „Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu”. Aceasta este singura dată când toți Apostolii mărturisesc dumnezeirea lui Iisus Hristos.

Cu toate că Apostolii au fost cucerți de învățătura Mântuitorului, pentru că Sfântul Petru i-a spus Domnului, în numele tuturor Apostolilor: „Tu ai cuvintele vieții celei veșnice. Și noi am

crezut și am cunoscut că Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului Celui viu” (Ioan 6,68-69), totuși minunile Domnului i-au convins că El este Fiul lui Dumnezeu, pentru că învierea, care i-a încredințat în mod deplin de dumnezeirea Lui, este tot o minune.

Și noi, cei de astăzi, deși credem în dumnezeirea lui Hristos sau susținem că credem, așteptăm de multe ori minuni, care să ne întărească credința. Să luăm aminte însă, pentru că omul este o ființă ușor de amăgit, și așa cum minunile Mântuitorului și învățătura Sa i-au convins pe Apostoli de dumnezeirea Lui, minunile și învățăturile falșilor hristoși îi pot atrage pe mulți în rătăcire. Referitor la minunile pe care le așteptăm noi, Mântuitorul a spus că în vremurile de pe urmă „se vor scula hristoși mincinoși și prooroci mincinoși și vor face semne și minuni, ca să ducă în rătăcire, de se poate, pe cei aleși. Dar voi luați seama. Iată dinainte v-am spus vouă toate” (Marcu 13,22-23). Iar Sfântul Petru spune și el: „Între voi vor fi învățători mincinoși, care vor strecura eresuri pierzătoare și, tăgăduind chiar pe Stăpânul Care i-a răscumpărat, își vor aduce lor grabnică pieire; și mulți se vor lua după învățăturile lor rătăcite și, din pricina lor, calea adevărului va fi hulită; Și din poftă de avere și cu cuvinte amăgitoare, ei vă vor momi pe voi. Dar osânda lor, de mult pregătită, nu zăbovește și pierzarea lor nu dormitează” (II Petru 2,1-3). Totuși Scriptura nu vorbește numai despre falșii hristoși de la sfârșitul lumii și de cei amăgiți de ei, ci pomenește și de răsplata celor ce își vor păstra credința în acele zile, spunând: „Și mulți prooroci mincinoși se vor scula și vor amăgi pe mulți. Dar cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui” (Mat. 24,11-13).

Să nu așteptăm așadar minuni, pentru că acestea de multe ori pot fi înșelătoare. Noi știm din Scriptură tot ce avem de făcut pentru a ne mântui. Să împlinim deci ce ne-a spus Domnul și ne vom bucura de minunățiile raiului, care sunt veșnice, spre deosebire de toate minunile săvârșite pe pământ, care sunt de scurtă durată.

AMIN

Duminica a zecea după pogorârea Sfântului Duh

(vindecarea unui lunatic)

Evangelhia de la Matei (17,14-23)

„În vremea aceea, iată s-a apropiat de Iisus un om, căzându-l în genunchi, și zicând: Doamne, miluiește pe fiul meu că este lunatic și pătimește rău, căci adesea cade în foc și adesea în apă. Și l-am dus la ucenicii Tăi și n-au putut să-l vindece. Iar Iisus, răspunzând, a zis: O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi pe voi? Aduceți-l aici la Mine. Și Iisus l-a certat și demonul a ieșit din el și copilul s-a vindecat din ceasul acela. Atunci, apropiindu-se ucenicii de Iisus, l-au zis de o parte: De ce noi n-am putut să-l scoatem? Iar Iisus le-a răspuns: Pentru puțină voastră credință. Căci adevărat grăiesc vouă: Dacă veți avea credință în voi cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință. Dar acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post. Pe când străbăteau Galileea, Iisus le-a spus: Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor. Și-L vor omorî, dar a treia zi va învia. Iar ucenicii s-au întristat foarte!”

Sfânta Evanghelie citită astăzi la Sfânta Liturghie ne prezintă alungarea unui duh necurat dintr-un copil de către Mântuitorul. Același eveniment este relatat și de Sfântul evanghelist Marcu (9,17-32), iar pericopa evanghelică se citește în duminica a patra din postul Paștilor.

Să trecem la analizarea propriu-zisă a pericopei evanghelice de astăzi.

„În vremea aceea, iată s-a apropiat de Iisus un om, căzându-l în genunchi, și zicând: Doamne, miluiește pe fiul meu că este lunatic și pătimește rău, căci adesea cade în foc și adesea în apă”.

După ce Mântuitorul s-a schimbat la față în Muntele Taborului înaintea Apostolilor Petru, Iacov și Ioan și a coborât din munte, un om necăjit l-a rugat să-i exorcizeze fiul, care era posedat de un duh necurat. Tatăl copilului spune că acesta pătimește rău și adesea cade în foc și în apă, riscând prin aceasta să se rănească grav sau chiar să-și piardă viața. În relatarea aceleiași minuni, Sfântul Marcu afirmă că

tocmai de aceea diavolul „l-a aruncat și în foc și în apă, ca să-l piardă” (Marcu 9,22).

„Și l-am dus la ucenicii Tăi și n-au putut să-l vindece”.

Tatăl mărturisește că a apelat la Apostoli să-i exorcizeze copilul, dar ei nu au reușit.

„Iar Iisus, răspunzând, a zis: O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi pe voi?”.

Auzind Domnul Hristos că Apostolii nu l-au putut scăpa pe copil de duhul necurat, le mărturisește cu amărăciune că sunt necredincioși și persistenți în necredința lor. Deși trăiau în preajma lui Iisus, Apostolii nu aveau suficientă credință și au dovedit-o aceasta de nenumărate ori. La potolirea furtunii pe mare, la răstignirea Domnului și chiar la învierea Lui din morți, etc. Mântuitorul nu era mâhnit numai din cauza Apostolilor, ci pentru că întregul popor ales s-a dovedit lipsit de credință pe parcursul istoriei lui, motiv pentru care Dumnezeu a trebuit să le trimită mereu prooroci, pentru a-i aduce pe evrei pe calea cea bună. În acest sens, Dumnezeu grăiește prin gura profetului Iezechiel: „Precum este adevărat că Eu sunt viu, tot așa este de adevărat că Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu. Întoarceți-vă, întoarceți-vă de la căile voastre cele rele! Pentru ce să muriți voi, casa lui Israel?” (Iezechiel 33,11).

Domnul Hristos a zis: *„Aduceți-l aici la Mine. Și Iisus l-a certat și demonul a ieșit din el și copilul s-a vindecat din ceasul acela”.*

Mântuitorul a poruncit să fie adus copilul la El, și certând demonul, acesta a plecat, iar copilul s-a însănătoșit. Duhurile rele care posedau anumite persoane se temeau de Domnul Hristos, pentru că știau că El este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii și imediat ce Domnul le porunca, plecau din persoanele îndrăcite. Acest lucru îl constatăm la exorcizarea celor doi demonizați din ținutul Gadarenilor, când demonii din aceștia l-au zis Mântuitorului: „Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?” (Matei 8,29). Diavolilor le este frică de Dumnezeu. Acest lucru îl mărturisește Sfântul Iacov: „Dracii cred și se cutremură” (Iacov 2,19). Ei cred în Dumnezeu, dar pentru că au libertate, pe care

Dumnezeu le-o respectă, luptă contra Lui. Demonii mai cunosc însă și faptul că va veni sfârșitul lumii, care coincide cu sfârșitul stăpânirii lor asupra lumii văzute, și cu pedepsirea lor, de aceea ei doresc ca acest sfârșit să se întâmple cât mai târziu, pentru a-și putea satisface cât mai mult voile lor păcătoase. Cu toate acestea, gândul că sfârșitul lumii va veni, iar ei vor avea de dat socoteală înaintea lui Dumnezeu pentru faptele lor, este înspăimântător pentru diavoli.

„Atunci, apropiindu-se ucenicii de Iisus, I-au zis de o parte: De ce noi n-am putut să-l scoatem? Iar Iisus le-a răspuns: Pentru puțină voastră credință”.

Preocupați de faptul că ei nu au putut alunga demonul din copilul îndrăcit, Apostolii L-au întrebat pe Mântuitorul de ce s-a întâmplat acest lucru, iar El le-a răspuns că din cauza credinței lor slabe.

Domnul Hristos le mai spune Apostolilor: *„Căci adevărat grăiesc vouă: Dacă veți avea credință în voi cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință”.*

Mântuitorul le face cunoscut Apostolilor faptul că dacă ar avea credință cât un grăunte de muștar, ar putea muta și munții din loc. Sămânța de muștar este foarte mică, cât un grăunte, dar dacă cineva are credință cât acest grăunte, nu mai multă, poate săvârși chiar minuni. Să fim convinși că această afirmație a Mântuitorului nu este doar o vorbă goală. În acest sens avem o întâmplare relatată în Pateric: „Un călugăr cu viață îmbunătățită îi vorbea unui frate tânăr despre puterea credinței, redând cuvintele Mântuitorului rostite Apostolilor. În acel moment, muntele care se găsea în spatele tânărului, a început să se miște. Atunci călugărul a zis: «Oprește-te munte, pentru că nu vorbeam cu tine», iar muntele s-a oprit”. Dacă o credință puternică poate să mute munții din loc, ea îi poate face capabili pe cei ce o au să săvârșească minuni, cum ar fi alungarea unui duh necurat dintr-o persoană posedată.

Mântuitorul continuă: *„Dar acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post”.*

Inițial, Domnul Hristos le-a spus Apostolilor că nu aveau suficientă credință, de aceea nu au putut să alunge duhul necurat din

copil, dar acum le mai spune că pe lângă credință, au nevoie și de rugăciune și de post. Vedem prin aceasta care sunt armele cele mai puternice în lupta noastră cu diavolul: credința, rugăciunea și postul. Dacă diavolul fuge de ele, înseamnă că Dumnezeu le iubește, de aceea să ne sporim credința, să înmulțim rugăciunea și să postim, pentru că în acest fel ne îndepărtăm de vrăjmașul și ne apropiem de Dumnezeu. Sfântul Pavel menționează într-una din epistolele sale armele creștinului în lupta cu diavolul: „Îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh. Luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotrivă în ziua cea rea, și, toate biruindu-le, să rămâneți în picioare. Stați deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății, și încălțați picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luați pământul credinței, cu care veți putea să stingeți toate săgețile cele arzătoare ale vicleanului. Luați și coiful mântuirii și sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu. Faceți în toată vremea, în Duhul, tot felul de rugăciuni și de cereri, și întru aceasta priveghind cu toată stăruința și rugăciunea pentru toți sfinții” (Efes. 6,11-18).

Sunt unii rătăciți de la dreapta credință, care au lepădat adevărul, au desființat postul, rugăciunile către Maica Domnului și către sfinți, nu au Sfinte Taine, deci nici preoție și har, și cu toate acestea pretind că vor să se mântuiască. Astfel de oameni pornesc la luptă împotriva diavolului cu mâinile goale, fără nici un sort de izbândă, fiind învinși înainte de a începe lupta.

„Pe când străbăteau Galileea, Iisus le-a spus: Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor. Și-L vor omorî, dar a treia zi va învia. Iar ucenicii s-au întristat foarte!”.

Domnul Hristos a săvârșit foarte multe minuni înaintea Sfinților Apostoli, dar cu toate acestea, a constatat că ei nu erau convinși că El este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii. Cu toate că Sfântul Petru I-a spus Domnului: „Tu ești Hristosul, Fiul lui

Dumnezeu Celui viu” (Matei 16,16) și „sufletul meu îl voi da pentru Tine” (Ioan 13,37), el s-a lepădat de Mântuitorul. Deși atunci când Domnul Hristos a umblat pe mare, toți Apostolii i-au zis în cor: „Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu” (Mat. 14,33), aceiași Apostoli, în afară de Sfântul Ioan, au fugit în timpul patimilor Lui. Cunoscând firea slabă a Apostolilor, Mântuitorul îi pregătește pentru patima Sa, pentru a nu fi luați pe nepregătite de evenimente. În același timp, Domnul Hristos dovedește prin cuvintele Sale că este conștient de ceea ce avea să I se întâmple și acceptă de bunăvoie să moară pentru oameni.

Mântuitorul le vorbește Apostolilor nu numai despre patima Sa, ci și despre învierea cea de a treia zi, dar cu toate acestea Apostolii nu puteau pricepe sensul cuvintelor Lui, pentru că se gândeau numai la moartea Învățătorului lor, pentru că la cuvintele Lui s-au întristat.

Din Sfânta Evanghelie de astăzi învățăm să avem credință puternică în Dumnezeu, pe care să ne-o manifestăm prin fapte bune, dintre care postul și rugăciunea sunt bineplăcute lui Dumnezeu. Să nu pregetăm dar să împlinim îndemnul Mântuitorului: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5,16).

AMIN

Duminica a unsprezecea după pogorârea Sfântului Duh

(pilda datornicului nemilostiv)

Evangelhia de la Matei (18,23-35)

„Zis-a Domnul: ascultați pilda aceasta: asemănatu-s-a împărăția cerurilor cu un împărat care a voit să se socotească cu slugile sale. Și, începând să se socotească cu ele, i s-a adus un datornic cu zece mii de talanți. Dar neavând el cu ce să plătească, stăpânul său a poruncit să fie vândut el, femeia, copiii și toate câte le are, ca să se plătească. Deci, căzându-i în genunchi, sluga aceea i se închina, zicând: Doamne, îngăduiește-mă și-ți voi plăti ție tot. Iar stăpânul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria. Dar, ieșind, sluga aceea a găsit pe unul dintre cei ce slujeau cu el și care-i datora o sută de dinari. Și punând mâna pe el, îl sugruma zicând: Plătește-mi ce ești dator. Deci, căzând cel ce era slugă ca și el, îl ruga zicând: Îngăduiește-mă și îți voi plăti. Iar el nu voia, ci, mergând, l-a aruncat în închisoare, până ce va plăti datoria. Iar celelalte slugi, văzând deci cele petrecute, s-au întristat foarte și, venind, au spus stăpânului toate cele întâmplate. Atunci, chemându-l stăpânul său îi zise: Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat. Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și eu am avut milă de tine? Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria. Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta - fiecare fratelui său - din inimă greșelile lui”.

Pentru a-și face mai ușor înțeleasă învățătura Sa, Mântuitorul întrebuința adeseori pilde, sau parabole, luate din viața de zi cu zi a evreilor. În acest fel, învățăturile dumnezeiești erau mai ușor înțelese, și erau ținute minte de ascultătorii lui Iisus.

Învățătura Domnului Hristos este mai importantă decât minunile Sale făcute asupra oamenilor sau a naturii, pentru că aceste minuni nu mântuiesc. Ele erau făcute de Mântuitorul din iubire față de oameni, pentru a le alina suferințele și necazurile, dar și pentru a dovedi ucenicilor și celorlalți evrei că El este Fiul lui Dumnezeu. Nu luăm în considerare aici minunile Domnului Hristos făcute asupra Lui

Însuși, prin care ne-a lucrat mântuirea, cum sunt întruparea, învierea și înălțarea cu trupul la cer. Fără aceste minuni nimeni nu s-ar fi putut mântui vreodată, după cum spune Sfântul Apostol Pavel: „Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră, sunteți încă în păcatele voastre” (I Cor. 15,14 și 15,17).

Învățătura Mântuitorului nu a fost dată pentru a satisface simpla curiozitate a ascultătorilor, sau pentru a le da o anumită informație, ci pentru a-i învăța calea spre mântuire. În acest sens Apostolul Petru i-a zis Mântuitorului, referindu-se la învățătura Sa: „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice” (Ioan 6,68).

Este adevărat că pe cei mai mulți evrei îi atrăgeau minunile Mântuitorului, dar aflându-se în preajma Lui, auzeau și învățătura Acestuia, care îi punea pe gânduri. Astfel Sfântul Evanghelist Luca spune că „pe când mergea Iisus pe cale, a zis unul către El: Te voi însoți, oriunde Te vei duce” (Luca 9,57). Deci chiar dacă la început mulți erau atrași numai de minunile Domnului, erau cucerți apoi și de învățătura Lui.

Referitor la pildele Mântuitorului, trebuie să admitem că unele parabole erau foarte simple, așa încât le înțelegeau toți ascultătorii, iar altele erau mai grele. Unele dintre acestea le explica Domnul Hristos, altele însă nu le explica, pentru că El Însuși le-a spus Apostolilor: „Vouă vă este dat să cunoașteți tainele împărăției lui Dumnezeu, iar celorlalți în pilde, ca, văzând, să nu vadă și, auzind, să nu înțeleagă” (Luca 8,10). Pildele nu rămâneau în cele din urmă neînțelese, numai că le pricepeau doar cei preocupați de tainele lui Dumnezeu. Apostolii ajunseseră la un anumit grad de pricepere, de aceea puteau înțelege unele învățături ale Mântuitorului, care scăpau celorlalți ascultători. Aceasta nu înseamnă că Domnul ar fi fost nedrept cu unii oameni, ci ei înșiși erau lipsiți de capacitatea suficientă de înțelegere a învățăturii Lui. În acest sens Sfântul Pavel le-a spus corintenilor: „Cu lapte v-am hrănit, nu cu bucate, căci încă nu puteați mânca și încă nici acum nu puteți” (I Cor. 3,2), pentru că în urcușul duhovnicesc există anumite etape care trebuie parcurse.

Să fim convinși de faptul că dacă Apostolii Mântuitorului nu ar fi înțeles suficient învățătura Sa în trei ani și jumătate, Domnul ar fi stat cu ei zece sau douăzeci de ani, până ar fi înțeles-o deplin, pentru că Iisus Hristos de bunăvoie S-a dat în mâinile conducătorilor poporului evreu și a acceptat moartea pentru păcatele oamenilor, ca aceștia să fie izbăviți din robia diavolului prin jertfa Lui. Domnul Hristos însă a constatat după trei ani și jumătate că Apostolii erau pregătiți pentru propovăduirea Evangheliei la toate neamurile, de aceea a acceptat să moară pe cruce.

În Evanghelia de astăzi, Mântuitorul exemplifică printr-o parabolă, deci într-un mod foarte plastic, una dintre învățăturile prezentate foarte pe scurt în rugăciunea „Tatăl nostru”. Este vorba despre cererea noastră adresată lui Dumnezeu Tatăl: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșităilor noștri” (Matei 6,12).

Pilda spune că un împărat l-a chemat la sine pe un curtean care îi datora zece mii de talanți, dar care nu-și putea achita datoria, aceasta fiind foarte mare. Împăratul a poruncit să fie vândut curteanul, soția, copiii și toate averile lui, pentru a-și recupera banii. Auzind aceasta, slujitorul a căzut în genunchi în fața împăratului, zicându-i: Îngăduiește-mă, stăpâne, și-ți voi plăti ție tot. Împăratului i s-a făcut milă de el și l-a slobozit, iertându-i datoria. Ieșind slujitorul de la împărat, a întâlnit o persoană care-i datora o sută de dinari, o sumă derizorie. Prinzându-l de gât, a început să-l scuture, zicând: Plătește-mi ce ești dator. Căzând cu fața la pământ, datornicul îl ruga: Îngăduiește-mă și îți voi plăti datoria. Dar slujitorului nu i s-a făcut milă de el, ci l-a aruncat în închisoare, până ce-i va plăti și ultimul ban. Ceilalți curteni văzând aceasta, i-au spus împăratului cele întâmplate. Atunci împăratul l-a chemat la sine pe cel care-i datorase zece mii de talanți și i-a zis: Slugă vicleană, fiindcă m-ai rugat, ți-am iertat toată datoria ta. Nu se cădea, oare, ca și tu să faci la fel cu cel ce-ți datora bani? Și l-a aruncat pe el în temniță, până ce-i va plăti toată datoria. Și încheie Mântuitorul: „Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta - fiecare fratelui său - din inimă greșelile voastre”.

Parabola de astăzi ne învață iertarea. Adică dacă noi iertăm greșelile altora și Dumnezeu le iartă pe ale noastre, dar dacă noi

nu iertăm, nici Dumnezeu nu ne iartă, conform celor spuse de Mântuitorul: „De veți ierta oamenilor greșelile lor, și Tatăl vostru Cel ceresc vă va ierta vouă; Iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre” (Mat. 6,14-15).

Domnul Hristos a prezentat această pildă ca pe un exemplu, nu ca pe un caz concret, dar din nefericire situații de acest gen există, și în zilele noastre sunt tot mai multe. Mereu vin să ni se plângă credincioși întristați, pentru că frații și surorile lor de sânge îi târăsc prin tribunale, pentru a împărți averea părinților. Fiecăruia i se pare că a primit prea puțin, pe când ceilalți au luat prea mult. Astfel de evenimente triste nu au voie să se petreacă între creștini. Noi am primit de la Dumnezeu porunca iubirii vrăjmașilor (Matei 5,44). Cum împlinim această poruncă, de vreme ce noi ne urâm proprii frați? Putem spune atunci că suntem creștini? Putem pretinde că Îl iubim pe Dumnezeu? Sfântul Ioan Evanghelistul a spus: „Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Și această poruncă avem de la El: cine iubește pe Dumnezeu să iubească și pe fratele său” (I Ioan 4,20-21).

Pe deasupra, dacă o bucată de pământ sau o casă mai veche sau mai nouă, mai mică sau mai mare este mult râvnită de unii creștini, aceștia calcă povața Mântuitorului, care ne-a îndemnat: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură” (Mat. 6,19-20).

Nu ne încălzește, nici nu ne aduce mulțumire o bucată de pământ, cât ne bucură iubirea unui frate și buna înțelegere dintre frați. Cirus a fost un mare cuceritor păgân, care a murit în anul 530 î. d. Hr. Pe mormântul său stau scrise următoarele: „O, omule, oricine ai fi tu și oricând vei veni aici, căci eu știu că vei veni, eu sunt Cirus, cel ce le-am cucerit perșilor împărăția lor mondială. Să nu mă pizmuiești deci, pentru această palmă de pământ, care îmi acoperă trupul”. Un păgân care nu L-a cunoscut pe Hristos a fost mai înțelept decât mulți creștini, care pretind că Îl iubesc pe Dumnezeu. Proprietățile și averile,

oricâte am avea, toate rămân aici, pe pământ, „pentru că noi n-am adus nimic în lume, tot așa cum nici nu putem să scoatem ceva din ea afară” (I Tim, 6,7). Singura bogăție materială pe care o luăm cu noi în cer, sunt bunurile pe care le-am făcut milostenie pe acest pământ și pe care le regăsim spiritualizate în cer.

Din păcate însă, se vede că trăim vremurile de pe urmă, despre care Mântuitorul a spus: „Și va da frate pe frate la moarte și tată pe copil și copiii se vor răzvrăti împotriva părinților și îi vor ucide” (Marcu 13,12). Aceste fapte nu mai sunt deja simple profeții, ci se întâmplă mereu, și nu undeva, departe, ci chiar la noi în țară. De aceea să nu urmăm exemplele negative din viața de zi cu zi, ci să iertăm pe cei ce ne greșesc, ca și Dumnezeu să ne ierte păcatele noastre.

Nu există om fără de păcat, „pentru că dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi” (I Ioan 1,8). Toți avem păcate mai mici sau mai mari. Dacă noi greșim și vrem ca Dumnezeu să ne ierte, suntem datori să-i iertăm pe cei ce ne greșesc nouă. Să nu așteptăm ca alții să ne ierte întâi, ci să iertăm noi prima dată. Dacă iertarea celor ce greșesc ar fi împlinită de toți oamenii, acest fapt cu siguranță ar schimba fața lumii, iar noi am trăi pe pământ ca în rai.

AMIN

Duminica înaintea înălțării Sfintei Cruci

Evangelhia de la Ioan (3,13-17)

„Zis-a Domnul: nimeni nu s-a suit în cer, decât Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer. Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului, pentru ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea”.

După cum anii se numără înainte și după Hristos, nașterea Domnului fiind luată ca punct de referință în calcularea acestora, tot așa și alte evenimente mai importante din istorie sunt luate ca puncte de referință în alte circumstanțe. Un astfel de eveniment este aflarea Sfintei Cruci de către Sfânta Elena, mama împăratului Constantin cel Mare, sărbătoare pe care noi o celebrăm la 14 septembrie. Având în vedere importanța crucii pentru mântuirea noastră, aceasta fiind altarul pe care Domnul Hristos s-a jertfit pentru noi, duminica dinainte și cea de după 14 septembrie sunt legate în anul liturgic de această mare sărbătoare.

Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie este luată din convorbirea Mântuitorului cu Nicodim. Vorbind despre împărăția lui Dumnezeu, Domnul Hristos i-a zis interlocutorului Său:

„Nimeni nu s-a suit în cer, decât Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer”.

În urma păcatului strămoșesc, Adam și Eva au fost alungați din rai, iar acesta a fost închis pentru toți oamenii, încât după moartea trupului, sufletele protopărinților și ale urmașilor lor se duceau în iad. Chiar dreptii și proorocii Vechiului Testament au suferit în iad, până la învierea Domnului din morți. După ce trupul Domnului Hristos a murit pe cruce, sufletul Său a coborât la iad și a zdrobit porțile iadului. Un tropar al Bisericii se referă la scurta perioadă de timp în care trupul Domnului era mort: „În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în rai cu tâlharul și pe

scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost, Hristoase, toate umplându-le, Cel ce ești necuprins”. Cu toate că trupul lui Iisus era în mormânt, iar sufletul în iad, cu dumnezeirea El era prezent pretutindeni, de aceea îi și spune Domnul Hristos lui Nicodim că Fiul Omului s-a coborât din cer, dar El este în cer. Pentru că a pătimit pe cruce, Domnul Hristos s-a aflat cu cei morți, dar El numai din bunătate s-a luptat cu stăpânirea morții și pentru că nu a avut nici un păcat, a fost cu neputință să fie ținut de moarte și din iad a urcat în rai. Acest drum însă nu l-a făcut singur, ci a luat cu El pe toți dreptii Vechiului Testament.

Până în momentul învierii Domnului Hristos nimeni nu s-a suit la cer, pentru că porțile raiului erau închise, de aceea înainte de a se jertfi pe cruce, Mântuitorul le-a spus Apostolilor: „Mă duc la Cel ce M-a trimis” (Ioan 16,5). „Mă duc să vă gătesc loc. Și dacă Mă voi duce și vă voi găti loc, iarăși voi veni și vă voi lua la Mine, ca să fiți și voi unde sunt Eu” (Ioan 14,2-3).

Pe lângă această suire a Sa cu sufletul la rai, Domnul Hristos face referire în convorbirea cu Nicodim și la înălțarea Lui cu trupul la cer, care va avea loc la patruzeci de zile după înviere.

„Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului, pentru ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică”.

Aici Mântuitorul face o profeție despre răstignirea Sa, arătând că prin jertfa de pe cruce va elibera din robia diavolului (nu va lăsa să piară) pe toți cei ce cred în El și astfel le va procura viața veșnică. Trebuie lămurit însă un aspect, simpla credință în Dumnezeu nu mântuiește pe nimeni, pentru că „și dracii cred și se cutremură” (Iacob 2,19). Prin credință calea spre rai ne este deschisă, noi însă trebuie să înaintăm pe această cale prin fapte bune, pentru că „precum trupul fără suflet este mort, astfel și credința fără de fapte este moartă” (Iacob 2,26).

Domnul Hristos face un paralelism între înălțarea Sa pe lemnul crucii și șarpele de aramă din Vechiul Testament. În peregrinările sale prin pustie, când întâmpina anumite neajunsuri sau privațiuni, poporul ales cârtea mereu împotriva lui Dumnezeu, având

de suferit pentru aceasta diferite pedepse. Una dintre ele a fost trimiterea de către Dumnezeu a unor șerpi veninoși, care să muște pe cântitori. La insistențele poporului însă, Moise L-a rugat pe Dumnezeu să depărteze acești șerpi, „iar Domnul a zis către Moise: «Fă-ți un șarpe de aramă și-l pune pe un stâlp; și de va mușca șarpele pe vreun om, tot cel mușcat care se va uita la el va trăi». Și a făcut Moise un șarpe de aramă și l-a pus pe un stâlp; și când un șarpe mușca vreun om, acesta privea la șarpele cel de aramă și trăia” (Numeri 21,8-9). După cum șarpele de aramă de pe stâlp i-a salvat de la moarte pe evreii care se uitau la el, tot așa prin jertfa de pe cruce, Domnul Hristos îi salvează de la moartea spirituală pe toți cei ce cred în El. Cu siguranță șarpele de aramă nu avea puteri miraculoase în sine, ci tămăduirea celor mușcați era săvârșită de Dumnezeu, ca răspuns la credința evreilor care priveau șarpele. În acest sens Solomon spune: „Cel care se întorcea către acest semn se vindeca, dar nu prin ceea ce vedea cu ochii, ci prin Tine, Mântuitorul tuturor. Și prin aceasta ai arătat vrăjmașilor noștri că Tu ești Cel Care izbăvești de tot răul” (Înțelepciunea lui Solomon 16,7-8).

„Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică”.

Mântuitorul ne descoperă aici că iubirea față de lume a fost motivul pentru care Dumnezeu Tatăl L-a trimis în lume, iar scopul acestei trimiteri a fost mântuirea oamenilor. Faptul că Fiul lui Dumnezeu a fost prețul răscumpărării noastre, dovedește valoarea omului. Sfântul Ioan Gură de Aur spune în acest sens: „Vreți să cunoașteți prețul sufletelor voastre? Priviți la prețul răscumpărării. Nu aurul lumii întregi, nu lumea întreagă cu toate cele ce sunt în ea, ci Însuși Dumnezeu a fost prețul răscumpărării noastre”. Omul este mai valoros decât întregul univers material, însă prea rar conștientizează acest lucru, tocmai de aceea Mântuitorul ne-a atras atenția: „Ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (Matei 16,26).

Cu siguranță Dumnezeu putea găsi alt mod de a-l mântui pe om, decât jertfa Fiului Său, dar din iubire față de acesta a trimis în

lume pe Însuși Fiul Său. Dacă Dumnezeu a hotărât să ne mântuiască în acest chip, înțelegem cât de mult vrea să ne mântuim, iar acesta trebuie să ne fie un imbold perpetuu pentru a conlucra cu Dumnezeu la propria noastră mântuire.

Dumnezeu nu este egoist sau părtinitor, „ci vrea ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4). Să fim conștienți că în rai nu sunt locuri limitate, ci oricine se străduiește, își află acolo un colțișor. Important este să vrem și noi să ne mântuim și să acționăm în consecință.

„Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea”.

La plinirea vremii, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce a creat cerul și pământul, a venit în lume smerit, ca Mântuitor, „s-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce” (Filip. 2,7-8). În timpul activității Sale publice, Mântuitorul ne-a dat Legea Nouă, prin care avem garanția mântuirii și la care sunt chemate toate popoarele lumii. Ne-a deschis porțile raiului și ne-a arătat calea spre rai. De acum înainte totul depinde numai de noi, dacă vrem sau nu să pășim pe calea deschisă de Hristos.

Iar pentru că Fiul lui Dumnezeu a fost smerit și ascultător față de Tatăl când a venit în lume ca Mântuitor, „Dumnezeu Tatăl L-a preaînălțat și I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume; ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt. Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl” (Filip. 2,9-11).

La sfârșitul veacurilor Fiul lui Dumnezeu va veni din nou în lume, să vadă cum am împlinit poruncile pe care ni le-a lăsat, iar „noi toți, trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce a făcut prin trup, ori bine, ori rău” (II Cor. 5,10), pentru că „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului” (Ioan 5,22). Iisus Hristos este Dumnezeu și

om și înțelege limitele și neputințele noastre, dar și aptitudinile noastre, de aceea ne va judeca pe deplin obiectiv.

La sfârșitul lumii însă, Fiul lui Dumnezeu nu va mai veni smerit, ci „întru slava Sa, cu toți sfinții îngeri și va ședea pe tronul slavei Sale. Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga” (Matei 25,31-33). „Atunci cei drepti vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor” (Matei 13,43), iar „pe cei răi îi vor arunca îngerii în cuptorul cel de foc; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților” (Matei 13,49-50).

De vreme ce știm ce trebuie să facem pentru a ne mântui și cunoaștem pedeapsa rezervată celor ce nu împlinesc poruncile lui Dumnezeu, să ne străduim în întreaga noastră viață să pășim pe calea spre rai, pentru a fi pe veci alături de Domnul Hristos, de Maica Domnului și de sfinți, în împărăția lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica după înălțarea Sfintei Cruci

Evangelhia de la Marcu (8,34-38; 9,1)

„Zis-a Domnul: cel care voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie. Căci cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul Său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa. Căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său? Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui său cu sfinții îngeri. Apoi a zis către ei: Adevărat grăiesc vouă că sunt unii, din cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, până ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu, venind întru putere”.

Pericopa evanghelică de astăzi se citește la Sfânta Liturghie și în duminica a treia din sfântul și marele post, închinată de Biserică cinstirii Sfintei Cruci. Sfântul Evanghelist Marcu ne spune în această Evanghelie că Mântuitorul a chemat la Sine mulțimile, împreună cu ucenicii și le-a zis:

„Cel care voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie”.

Cu siguranță Domnul Hristos nu așteaptă de la cei care vor să-I urmeze ca aceștia să ia o cruce de lemn ori de alt material în spate și să umble așa prin lume. Crucea are aici un sens spiritual. Domnul a spus: „Cel care voiește să vină după Mine, să se lepede de sine”. Ce înseamnă de fapt lepădarea de sine? Înseamnă părăsirea de către om a egoismului, a gândurilor rele, a dorințelor păcătoase și a tot ceea ce nu este conform cu voia lui Dumnezeu. Mântuitorul ne-a învățat rugăciunea „Tatăl nostru”. Printre altele, noi îi cerem lui Dumnezeu în această rugăciune: „Facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ”. Deci dacă vrem să ne mântuim, noi trebuie să renunțăm la voia noastră, care de cele mai multe ori pornește din egoism și interese personale și să acceptăm voia lui Dumnezeu, care întotdeauna este altruistă și dorește binele tuturor. Voia noastră de multe ori este păcătoasă, voia lui Dumnezeu niciodată nu este întinată de păcat.

Sfinții Părinți ai Bisericii mărturisesc că în lume există trei voințe: a lui Dumnezeu, a omului și a diavolului. Noi avem libertatea de a alege ce voință vrem, Dumnezeu însă își recunoaște numai voia Lui. De aceea, dacă vrem să fim cu Dumnezeu, trebuie să ne abandonăm în voia Lui. Să fim conștienți că Dumnezeu ne cunoaște mai bine decât ne cunoaștem noi înșine, știe mai bine decât noi de ce avem nevoie în viață și ce cale trebuie să urmăm pentru a ne mântui.

Abandonarea în voia lui Dumnezeu, asumarea crucii personale și urmarea lui Hristos înseamnă ferirea de păcat și cultivarea virtuții. Acestea însă nu sunt deloc ușoare, pentru că precum Domnul Hristos a suferit pe cruce, și cei care Îl urmează trebuie să sufere. Viața în virtute este o viață de privațiuni și sacrificii. În primul rând îi vedem pe alții că își trăiesc viața după bunul lor plac, își satisfac toate plăcerile și par mulțumiți, pe când noi trebuie să renunțăm la prea multe, nu ne împlinim nici o poftă și parcă trăim degeaba în lume. În al doilea rând, pe lângă greutățile renunțării la păcat, ni se adaugă și dificultățile cultivării virtuții. Renunțarea la plăcerile deșarte ale acestei lumi trecătoare însă și cultivarea virtuții, ne procură viața veșnică, pentru că „lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I Ioan 2,17).

Renunțarea de bunăvoie la bucuriile deșarte ale vieții reprezintă crucea noastră, de aceea a afirmat Sfântul Apostol Pavel că: „cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (I Cor. 1,18). Un om robit patimilor consideră că ar trebui să fie nebun să renunțe la plăcerile vieții, deoarece el crede că acestea dau sens existenței sale. Însă cei stăpâniți de patimi nu Îl urmează lui Hristos. Ei se împotmolesc în lumea aceasta și nici nu se mai gândesc la viața viitoare. Dar Dumnezeu îi iubește și pe aceștia, căci El vrea „ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4).

Dacă unii nu vor să se lepede de ei înșiși și nu doresc de bunăvoie să urmeze lui Hristos, prin diverse întâmplări, încercări și suferințe, Dumnezeu îi întoarce pe aceștia către El. Acestora Dumnezeu le dă o cruce, prin care îi face să renunțe la lume și să se

apropie de El. În locul crucii de bunăvoie, Dumnezeu le trimite acestora crucea silită.

Încercările trimise de Dumnezeu acestor oameni nu le desființează libertatea, ci sunt niște semnale de alarmă care îi fac să își aducă aminte de Dumnezeu, de suflet și de datoriile față de suflet.

Mulți oameni cât timp sunt sănătoși nu calcă pragul bisericilor, dar când au un necaz, imediat își aduc aminte de Dumnezeu și îi cer ajutorul. Aceștia știu numai să ceară de la Dumnezeu, fără a oferi nimic în schimb. Suferința îl apropie pe om de Dumnezeu, de aceea Dumnezeu îngăduie boala și suferința.

Vom da un exemplu în acest sens: un român a plecat în Occident și a întâlnit acolo un compatriot emigrat de multă vreme, care ajunsese foarte bogat. L-a întrebat: „Crezi în Dumnezeu?” „Da!” i-a răspuns acela. „Te duci la biserică? Te rogi lui Dumnezeu?”. „Nu mă duc la biserică, nici nu mă rog. Nu am nevoie de ajutorul lui Dumnezeu. Dacă vreau să mă simt bine, mă duc la cele mai scumpe localuri. Dacă îmi doresc un autoturism, îl cumpăr pe cel mai bun. Dacă sunt bolnav, sunt consultat de cei mai buni doctori. Nu am de ce să mă rog lui Dumnezeu. Am tot ce-mi doresc și nu-mi lipsește nimic”. Astfel de oameni nu sunt conștienți că sănătatea, inteligența, bogăția, viața însăși, sunt de la Dumnezeu. Aceștia numai când au necazuri își aduc aminte de Dumnezeu, de aceea Dumnezeu prin suferință îi întoarce la Sine, pentru că numai așa poate.

Sunt unii care cred în reîncarnare și consideră că suferă pentru păcatele săvârșite în altă viață. Cu siguranță avem destule păcate în viața aceasta, nu trebuie să mai inventăm alte păcate imaginare. Cei cu reîncarnarea spun: „De ce se nasc unii copii bolnavi, dacă nu pentru păcatele altei vieți?”. Dumnezeu a zis în Vechiul Testament: „Eu, Domnul Dumnezeu, sunt un Dumnezeu zelos, care pedepsesc pe copii pentru vina părinților până la al treilea și al patrulea neam” (Ieș. 20,5). Deci, dacă copiii se nasc cu infirmități, este din cauza păcatelor părinților sau ale înaintașilor lor. Vom da un exemplu cutremurător în acest sens: o femeie s-a dus la un clarvăzător și i se plângea că are doi copii mici, care s-au născut orbi. Clarvăzătorul i-a zis: „Cum să nu fie orbi, dacă i-ai făcut cu fratele tău?”. Când copiii suferă, părinții ar lua suferința acestora

asupra lor. Un părinte suferă mai mult decât copilul său bolnav. Prin suferința copiilor, părinții se întorc la Dumnezeu.

Dar mai există un motiv pentru care unii copii se nasc bolnavi. Dumnezeu știe că dacă s-ar fi născut sănătoși, ar fi putut deveni mari păcătoși. De aceea Dumnezeu le dă o suferință, pentru a-i ține departe de păcat. Din acest motiv mulți oameni se îmbolnăvesc. Boala îi ține departe de păcat și aproape de Dumnezeu.

Suferința este și un mod de ispășire. Suferim la maturitate sau la bătrânețe pentru păcatele săvârșite în tinerețe, dar suferim pe acest pământ și astfel scăpăm de suferința din iad. Suferim câțiva ani aici, dar scăpăm de osânda veșnică.

Unii oameni mor tineri, iar noi gândim că Dumnezeu este nedrept, pentru că seceră zilele omului la tinerețe. Dar acele persoane atunci sunt mai pregătite pentru rai. Dacă ar mai trăi, s-ar îndepărta de Dumnezeu, care este vânător iscusit, și ia la Sine pe om când este cel mai aproape de El.

Alții sunt bătrâni, suferinzi și ne întrebăm de ce nu mai mor odată? De ce îi chinuie Dumnezeu? Pentru aceștia suferința este timp de pocăință. Și să vrea nu mai pot păcătui. Acestora Dumnezeu le dă șansa de a ispăși pe pământ și prin aceasta se duc în rai.

Nouă, toate necazurile ne vin de la păcate, nu de la Dumnezeu. El numai le îngăduie și spală cu ele vinovățiile noastre. Oamenii însă tare greu pricep că îndreptarea prin necazuri dovedește nu părăsirea lui Dumnezeu, ci milostivirea Lui. Ba chiar prin aceea știm că Dumnezeu are grijă de noi, dacă vom avea necazuri, „căci necazul nostru de acum, ușor și trecător, ne aduce nouă, mai presus de orice măsură, slavă veșnică covârșitoare” (II Cor. 4,17).

Evanghelistul Marcu continuă: *„Cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul Său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa”*.

Aceste cuvinte par contradictorii și lasă loc la două interpretări. Pe de o parte, omul care vrea să-și mântuiască sufletul după cum crede de cuviință, fără să țină cont de poruncile lui Dumnezeu, greșește și se osândește. Cel care își dă sufletul pentru credința în Iisus Hristos, suferind moarte martirică, din pricina

învățăturii Lui mântuitoare pe care o îmbrățișează, nu-l pierde, pentru că „sufletul se întoarce la Dumnezeu care l-a dat” (Ecclesiast 12,7).

Pe de altă parte, cel care într-o ispită mare sau chiar în pericol de moarte se leapădă de Hristos pentru a-și salva viața, câștigă viața aceasta, dar pierde viața veșnică, pe când cel care într-o astfel de situație își dă sufletul pentru credința în Hristos, adică moare, acela își mântuiește sufletul. Pierde viața aceasta trecătoare, dar câștigă viața veșnică.

„Căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?”.

Lumea materială, cu toate cele ce sunt în ea, este trecătoare, asemenea unei iluzii care se spulberă mai devreme sau mai târziu, sufletul omului însă, pentru că este spiritual, este veșnic, ori veșnicia nu poate fi pusă în balanță cu cele trecătoare.

Oricâte proprietăți ar avea cineva pe pământ, el nu este posesorul lor, ci cel care se folosește o anumită perioadă de timp de ele, având a da socoteală în fața lui Dumnezeu pentru modul de întrebuințare. Lumea, cu toate cele ce sunt în ea, aparține de fapt lui Dumnezeu, care „a creat cerul și pământul” (Fac. 1,1), de aceea trebuie să ne îmbogățim în fapte bune, iar nu în titluri de proprietate.

Valoarea omului este dată și de faptul că în întreg universul material numai el are rațiune, el singur este conștient că există și se bucură de tot ceea ce îl înconjoară, iar întruparea Fiului lui Dumnezeu pentru mântuirea omului ridică valoarea acestuia la absolut.

Sufletul este neprețuit în raport cu lumea materială, neexistând nici un echivalent material al acestuia.

„Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui său cu sfinții îngeri”.

Mântuitorul face referire aici la cei ce nu vor să îmbrățișeze învățătura Lui mântuitoare pentru că le este rușine sau frică de oameni și preferă să rămână în afara Bisericii, precum și la cei care au îmbrățișat-o, dar în vreme de ispită se dezic de ea, negând credința în Iisus Hristos și apartenența la trupul Lui tainic, care este Biserica. După cum unii se rușinează să-L accepte pe Iisus Hristos ca

Mântuitor, pentru a nu supăra pe semenii lor, iar alții se jenează să-și mărturisească credința în Hristos, pentru a fi pe placul „prietenilor” lor, dovedind prin aceasta „că iubesc slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu” (Ioan 12,43), tot așa și Fiul lui Dumnezeu, care va veni la sfârșitul lumii ca Judecător al oamenilor, înconjurat de sfinții îngeri, îi va îndepărta pe aceștia de la fața Sa, zicându-le: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui” (Matei 25,41).

„Apoi a zis către ei: Adevărat grăiesc vouă că sunt unii, din cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, până ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu, venind întru putere”.

Aceste cuvinte ale Mântuitorului sunt lămurite de versetele care urmează, dar care nu mai sunt redată de pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie: „După șase zile a luat Iisus cu Sine pe Petru, pe Iacov și pe Ioan și i-a dus într-un munte înalt, de o parte, pe ei singuri, și s-a schimbat la față înaintea lor. Și veșmintele Lui s-au făcut strălucitoare, albe foarte, ca zăpada, cum nu poate înălbi așa pe pământ înălbitorul. Și li s-a arătat Ilie, împreună cu Moise și vorbeau cu Iisus” (Marcu 9,2-4). Pentru o mai bună înțelegere vom prezenta și textul Evanghelistului Matei, care se referă la același eveniment: „Și după șase zile, Iisus a luat cu Sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui, și i-a dus într-un munte înalt, de o parte. Și S-a schimbat la față, înaintea lor, și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina. Și iată, Moise și Ilie s-au arătat lor, vorbind cu El” (Matei 17,1-3). După ce Mântuitorul a afirmat că unii dintre cei ce erau împreună cu El în acel moment nu vor muri, până ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu venind întru putere, la șase zile își ține promisiunea, schimbându-Se la față înaintea celor trei Apostoli care au urcat cu El pe munte, încât aceștia s-au învrednicit să vadă în această viață lumina împărăției lui Dumnezeu.

Noi să nu pregetăm să împlinim poruncile lui Dumnezeu, pentru a ne mântui sufletele și să nu ne rușinăm să ne mărturisim credința în Iisus Hristos, pentru că numai așa El ne va găti loc în împărăția Lui cea veșnică.

AMIN

Duminica a douăsprezecea după pogorârea Sfântului Duh (a tânărului bogat)

Evangelhia de la Matei (19,16-26)

„În vremea aceea, s-a apropiat de Iisus un tânăr oarecare și I-a zis: Învățătorule Bun, ce bine să fac, ca să am viața veșnică? Iar El a zis: De ce-Mi zici bun? Nimeni nu este bun decât numai Unul Dumnezeu. Iar de vrei să intri în viață, păzește poruncile. El I-a zis: Care? Iar Iisus a zis: Să nu ucizi, să nu săvârșești adulter, să nu furi, să nu mărturisești strâmb; cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. Zis-a lui tânărul: Toate acestea le-am păzit din copilăria mea. Ce-mi mai lipsește? Iisus i-a zis: Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi. Ci, auzind cuvântul acesta, tânărul a plecat întristat, căci avea multe averi. Iar Iisus a zis ucenicilor Săi: Adevărat zic vouă că un bogat cu greu va intra în împărăția cerurilor. Și iarăși zic vouă că mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu. Auzind, ucenicii s-au uimit foarte, zicând: Dar cine poate să se mântuiască? Dar Iisus, privind la ei, le-a zis: La oameni aceasta e cu neputință, la Dumnezeu însă toate sunt cu putință”.

Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie ne prezintă convorbirea dintre Domnul Hristos și un tânăr bogat. Aceeași discuție se citește în duminica a treizecea după Rusalii, dar din Evangelhia după Luca (18,18-27).

„În vremea aceea, s-a apropiat de Iisus un tânăr oarecare și I-a zis: Învățătorule Bun, ce bine să fac, ca să am viața veșnică. Iar El a zis: De ce-Mi zici bun? Nimeni nu este bun decât numai Unul Dumnezeu”.

Un tânăr preocupat de viața de veci, L-a întrebat pe Mântuitorul ce trebuie să facă pentru dobândirea acesteia, numindu-L Bun pe Domnul Hristos. La apelativul tânărului, Mântuitorul i-a răspuns că numai Dumnezeu este bun. Aceasta înseamnă oare că nu există oameni buni pe pământ? Fiecare dintre noi cunoaștem cel puțin o persoană sau chiar mai multe, care sunt caracterizate de bunătate. Ce

vrea să spună Domnul Hristos prin aceea că în afară de Dumnezeu nimeni nu este bun?

Singur Dumnezeu este bun prin fire. Omul poate dobândi și el bunătatea, dar numai prin participare la Dumnezeu, căci El o dăruiește celor ce-L iubesc și împlinesc poruncile Lui.

Dumnezeu are multe atribute. Bunătatea este una dintre însușirile Lui morale, împreună cu: sfințenia, iubirea, milostivirea și dreptatea. Sfânta Scriptură vorbește despre fiecare dintre aceste atribute ale lui Dumnezeu. Despre bunătate citim în paginile Sfintei Scripturi că „Domnul Dumnezeu este bun” (Deut. 4,31), „Domnul este bun cu toți” (Ps. 144,9), de aceea psalmistul ne îndeamnă: „Lăudați pe Domnul că este bun” (Ps. 105,1). În ceea ce privește sfințenia, Dumnezeu Însuși mărturisește: „Eu, Domnul Dumnezeul vostru, sunt sfânt” (Lev. 11,44), iar serafimii cântă cu glas neîncetat: „Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Savaot” (Isaia 6,3). Referitor la iubire, știm că Dumnezeu „este iubitor de oameni” (Ieș. 34,6), „căci așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3,16). Despre milostivirea lui Dumnezeu, proorocul Daniel mărturisește: „A Domnului Dumnezeului nostru este milostivirea și îndurarea” (Daniel 9,9), iar despre dreptate, psalmistul îi spune lui Dumnezeu: „Dreptatea Ta este dreptate în veac” (Ps. 118,42).

Omul poate dobândi și el acest însușiri, care Îl caracterizează pe Dumnezeu, căci dacă se străduiește în procurarea lor, Dumnezeu i le dăruiește, pentru că „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor” (Iacov 1,17).

„Iar de vrei să intri în viață, păzește poruncile. El I-a zis: Care? Iar Iisus a zis: Să nu ucizi, să nu săvârșești adulter, să nu furi, să nu mărturisești strâmb; cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”.

Domnul Hristos îi spune tânărului că pentru a dobândi viața de veci trebuie să îplinească poruncile, și îi dă ca exemplu șase dintre cele zece porunci din Vechiul Testament. Constatăm de aici faptul că simpla noastră apartenență la Biserică nu ne mântuiește, ci pentru a avea acces în rai, trebuie să împlinim poruncile, altfel suntem ca mulțimea din

Evangelhie, despre care Mântuitorul a spus: „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine” (Matei 15,8).

Cele zece porunci date de Dumnezeu lui Moise în Muntele Sinai, au în marea lor majoritate un caracter prohibitiv, întrucât opt dintre ele interzic anumite păcate, iar numai două poruncesc poporului ce trebuie să facă. Legea Vechiului Testament însă nu a fost desăvârșită, ci ea a avut doar un caracter pregătitor, fiind o „călăuză spre Hristos” (Gal. 3,24), „pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1,17). Când Dumnezeu i-a descoperit Legea Veche lui Moise, i-a spus: „De veți asculta glasul Meu și de veți păzi legământul Meu, dintre toate neamurile Îmi veți fi popor ales” (Ieș. 19,5), iar rolul acestui popor era acela de a da naștere Fiului lui Dumnezeu după trup. Dacă legea Vechiului Testament ar fi fost desăvârșită, nu ar mai fi fost nevoie să se întrupeze Fiul lui Dumnezeu.

Spre deosebire de Vechiul Testament, Legea Nouă, dată de Domnul Hristos, are un caracter pozitiv și ne învață ce trebuie să facem pentru a ne mântui. Ca regulă generală, Mântuitorul a stabilit: „Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea” (Luca 6,31). Dar a dat și exemple concrete de fapte bune: să ne iubim aproapele și chiar vrăjmașii (Matei 5,44), să ne rugăm (Matei 26,41), să postim (Matei 6,16), să fim milostivi (Luca 6,36) etc. Unele dintre aceste fapte bune existau și în Vechiul Testament, Domnul Hristos ne învață însă și modul săvârșirii lor. Vom da două exemple în acest sens: „Când vă rugați, nu fiți ca fățarnicii cărora le place, prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor. Tu însă, când te rogi, intră în camera ta și, închizând ușa, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care este în ascuns, îți va răsplăti ție. Când vă rugați, nu spuneți multe ca neamurile, că ele cred că în multa lor vorbărie vor fi ascultate. Deci nu vă asemenați lor, că știe Tatăl vostru de cele ce aveți trebuință mai înainte ca să cereți voi de la El” (Matei 6,5-8). „Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să

nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Matei 6,16-18).

„Zis-a lui tânărul: Toate acestea le-am păzit din copilăria mea. Ce-mi mai lipsește? Iisus i-a zis: Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi. Ci, auzind cuvântul acesta, tânărul a plecat întristat, căci avea multe averi”.

Tânărul I-a spus Mântuitorului că a împlinit poruncile lui Dumnezeu din copilărie, și Îl întreabă dacă mai are nevoie de ceva pentru a se mântui. Domnul Hristos i-a răspuns că dacă vrea să fie desăvârșit, trebuie să-și vândă averea, să o împartă săracilor, pentru a dobândi comoară în cer, și apoi să Îi urmeze Lui.

Pe lângă poruncile lui Dumnezeu din Sfânta Scriptură, care sunt obligatorii pentru toți creștinii, există și unele recomandări sau sfaturi, pentru cei cu râvnă mai mare, care vor să fie desăvârșiți. Dintre aceste sfaturi amintim: fecioria, sărăcia de bunăvoie și ascultarea, care toate au devenit voturi obligatorii pentru cei care îmbrățișează viața monahală. Realizarea acestor sfaturi este foarte grea, dar și răsplata lui Dumnezeu este pe măsură. Citim aceasta în Sfânta Scriptură, când Sfântul Petru L-a întrebat pe Mântuitorul: „Iată noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi oare ce va fi? Iar Iisus i-a răspuns: Adevărat zic vouă că oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țărini, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică” (Matei 19,27-29).

Întrucât tânărul păzea poruncile, Mântuitorul i-a spus că ceea ce îi lipsește este să-și vândă toate câte are și să le împartă săracilor, pentru a fi liber de tentațiile acestei lumi, deoarece pentru el bogăția era ispita prin care lumea îl ținea în robie. După ce își va împărți toată averea săracilor, pe care oricum o va regăsi spiritualizată în împărăția lui Dumnezeu, Mântuitorul îl invită să-I urmeze. De aici înțelegem că cei care vor să-I urmeze lui Dumnezeu, trebuie să renunțe întâi la lume, pentru a nu fi împiedicați în aceasta de vreo grijă lumească.

Mântuitorul nu i-a cerut tânărului un lucru imposibil, ci a procedat cu el în același fel, în care și-a ales Apostolii. Sfânta Scriptură relatează acest fapt: „Pe când umbla pe lângă Marea Galileii, Iisus a

văzut pe doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El. Și de acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele și i-a chemat. Iar ei, îndată, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El” (Matei 4,18-22). „Și după aceasta a ieșit și a văzut un vameș, cu numele Levi, care ședea la vamă, și i-a zis: Vino după Mine. Și, lăsând toate, el s-a sculat și a mers după El” (Luca 5,27-28).

Când Dumnezeu te cheamă la slujire, nu ai dreptul să te eschivezi, nici măcar să amâni, căci acestea sunt semne că nu vrei să-I slujești. Dacă ar fi după vrednicia omenească, nimeni nu ar putea sluji lui Dumnezeu, dar pentru că Domnul ne iubește, „ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre și după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor” (II Tim. 1,9). În ceea ce privește chemarea lui Dumnezeu de a-I sluji, avem un exemplu în Sfânta Scriptură. Mântuitorul i-a cerut unui om să-L urmeze, iar acesta l-a răspuns: „Doamne, dă-mi voie întâi să merg să îngrop pe tatăl meu. Iar El i-a zis: Lasă morții să-și îngroape morții lor, iar tu mergi de vestește împărăția lui Dumnezeu” (Luca 9,59-60). Acest om nu a refuzat pe Domnul, ci doar a amânat să-L urmeze, dintr-un motiv perfect justificat din punctul lui de vedere, înmormântarea tatălui său. Domnul Hristos însă i-a spus să lase astfel de lucruri în seama celor morți duhovnicește, a celor care nu sunt preocupați de viața spirituală, iar el să vestească împărăția lui Dumnezeu, pentru că „secerișul este mult, iar lucrătorii sunt puțini” (Matei 9,37).

Nu noi alegem să Îl slujim pe Dumnezeu, ci El ne cheamă la aceasta. Mântuitorul le-a spus Apostolilor: „Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am rânduit să mergeți și roadă să aduceți, și roada voastră să rămână” (Ioan 15,16). Nu noi ne hotărâm locul sau poziția pe care le ocupăm în slujirea lui Dumnezeu, pentru că acestea sunt daruri de sus, de noi depinde însă modul ducerii la îndeplinire a sarcinilor și a responsabilităților slujirii la care ne-a chemat Dumnezeu.

Când Mântuitorul i-a cerut să renunțe la toată averea sa, tânărul a plecat întristat, pentru că era foarte bogat. Lumea îl înlănțuia,

Îl orbea cu bogățiile ei, încât nu se putea desprinde de ele, pentru a-l urma lui Hristos.

„Iar Iisus a zis ucenicilor Săi: Adevărat zic vouă că un bogat cu greu va intra în împărăția cerurilor. Și iarăși zic vouă că mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu”.

Văzându-l întristat, Mântuitorul a spus că pentru bogăți este greu să se mântuiască și a făcut o comparație foarte plastică, zicând că mai ușor va intra o cămilă prin urechile acului, decât un bogat în împărăția lui Dumnezeu. Problema oamenilor bogăți este că ei fiind preocupați cu administrarea averii, sunt robiți lumii și nu mai au timp de cele spirituale. De aceea Domnul Hristos a spus: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta” (Matei 6,19-21).

„Auzind, ucenicii s-au uimit foarte, zicând: Dar cine poate să se mântuiască? Dar Iisus, privind la ei, le-a zis: La oameni aceasta e cu neputință, la Dumnezeu însă toate sunt cu putință”.

Împărăția cerurilor este o realitate dumnezeiască, de aceea Dumnezeu pune condițiile de acces acolo, iar noi trebuie să ne conformăm, împlinind poruncile Lui. În același timp, mântuirea este imposibil de câștigat de către omul singur, dacă nu este ajutat de Dumnezeu. Mântuitorul a spus în acest sens: „Fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15,5), iar psalmistul mărturisește: „De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzește” (Ps. 126,1). Drept aceea, să ne străduim prin fapte bune pentru dobândirea împărăției lui Dumnezeu, iar Domnul văzând eforturile noastre, ne va accepta în rai, zicând: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră într-o bucurie Domnului tău” (Matei 25,21).

AMIN

Duminica a treisprezecea după pogorârea Sfântului Duh

(pilda lucrătorilor celor răi)

Evangelhia de la Matei (21,33-44)

„Zis-a Domnul: Ascultați pilda aceasta: Era un om oarecare stăpân al casei sale, care a sădit vie. A împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn și a dat-o lucrătorilor, iar el s-a dus departe. Când a sosit timpul roadelor, a trimis pe slugile sale la lucrători, ca să-i ia roadele. Dar lucrătorii, punând mâna pe slugi, pe una au bătut-o, pe alta au omorât-o, iar pe alta au ucis-o cu pietre. Din nou a trimis alte slugi, mai multe decât cele dintâi, și au făcut cu ele tot așa. La urmă, a trimis la ei pe fiul său zicând: Se vor rușina de fiul meu. Iar lucrătorii viei, văzând pe fiul, au zis între ei: Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorâm și să avem noi moștenirea lui. Și, punând mâna pe el, l-au scos afară din vie și l-au ucis. Zis-a lor Iisus: Deci, când va veni stăpânul viei, ce va face acelor lucrători? I-au răspuns: Pe acești răi, cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care vor da roadele la timpul lor. Iar Iisus a zis: De aceea vă spun că împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roadele ei. Au n-ați citit niciodată în Scripturi: «Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului. De la Domnul a fost aceasta și este lucru minunat în ochii noștri?». Cine va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cine va cădea îl va spulbera”.

În pericopa evanghelică de astăzi ne este prezentată una dintre pildele Mântuitorului.

„Zis-a Domnul: Ascultați pilda aceasta: Era un om oarecare stăpân al casei sale, care a sădit vie. A împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn și a dat-o lucrătorilor, iar el s-a dus departe. Când a sosit timpul roadelor, a trimis pe slugile sale la lucrători, ca să-i ia roadele. Dar lucrătorii, punând mâna pe slugi, pe una au bătut-o, pe alta au omorât-o, iar pe alta au ucis-o cu pietre. Din nou a trimis alte slugi, mai multe decât cele dintâi, și au făcut cu ele tot așa”.

Stăpânul casei de care vorbește Mântuitorul în această pildă este Dumnezeu, Cel ce „a creat cerul și pământul” (Fac. 1,1), pe care Iudita îl numește „Stăpânul cerului și al pământului, Ziditorul apelor, Împăratul întregii făpturi” (Iudita 9,12).

Via sădită de Dumnezeu este poporul ales. Psalmistul îi mărturisește lui Dumnezeu: „Via din Egipt ai mutat-o; izgonit-ai neamuri și ai răsădit-o pe ea. Cale ai făcut înaintea ei și ai răsădit rădăcinile ei și s-a umplut pământul” (Ps. 79,9-10). Psalmistul face aici referire la plecarea evreilor din robia egipteană, peregrinările prin pustiu și așezarea lor în Canaan, Țara Făgăduinței.

Gardul, teascul și turnul de care amintește Mântuitorul sunt Legea Veche, descoperită de Dumnezeu lui Moise în Sinai, prin împlinirea căreia evreii își realizau menirea de popor ales și prin care erau feriți de amestecul cu celelalte neamuri și mai ales cu religiile lor politeiste.

Slugile din parabolă sunt proorocii. După ce poporul ales s-a maturizat și trebuia să aducă roadele credinței, Dumnezeu trimitea din vreme în vreme câte un prooroc, pentru a-i îndemna pe evrei să îplinească Legea. Asemenea slugilor din parabolă, proorocii nu au fost bine primiți de evrei, ci au fost prigoniți, bătuți sau chiar omorâți, pentru că îi mustrau pe evrei pentru păcatele lor și încercau să-i aducă pe calea lui Dumnezeu.

Dintre proorocii Vechiului Testament, unii au scris cărți, cum sunt cei patru prooroci mari: Isaia, Ieremia, Iezechiel și Daniel; și cei doisprezece profeți mici: Osea, Amos, Miheia, Ioil, Avdie, Iona, Naum, Avacum, Sofonie, Agheu, Zaharia și Maleahi. Alți profeți însă nu au avut o operă scrisă, precum: Samuel, Natan, Ilie și Elisei.

Referindu-se la atitudinea evreilor față de prooroci, Mântuitorul spune: „Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că zidiți mormintele proorocilor și împodobiți pe ale dreptilor, și ziceți: De am fi fost noi în zilele părinților noștri, n-am fi fost părtași cu ei la vărsarea sângelui proorocilor. Astfel, dar, mărturișiți voi înșivă că sunteți fii ai celor ce au ucis pe prooroci. Dar voi întreceți măsura părinților voștri! Șerpi, pui de vipere, cum veți scăpa de osânda gheenei? De aceea, iată Eu trimit la voi prooroci și înțelepți și cărturari; dintre ei veți ucide și veți răstigni; dintre ei veți biciui în sinagogi și-i veți urmări din cetate în

cetate, ca să cadă asupra voastră tot sângele dreptilor răspândit pe pământ, de la sângele dreptului Abel, până la sângele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-ați ucis între templu și altar. Adevărat grăiesc vouă, vor veni acestea toate asupra acestui neam. Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci și cu pietre ucizi pe cei trimiși la tine; de câte ori am voit să adun pe fiii tăi, după cum adună pasărea puii săi sub aripi, dar nu ați voit” (Matei 23,29-37).

„La urmă, a trimis la ei pe fiul său zicând: Se vor rușina de fiul meu. Iar lucrătorii viei, văzând pe fiul, au zis între ei: Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorâm și să avem noi moștenirea lui. Și, punând mâna pe el, l-au scos afară din vie și l-au ucis”.

Fiul stăpânului din parabolă este Fiul lui Dumnezeu, care a venit în lume pentru mântuirea ei. Iisus Hristos i-a muștrat pe conducătorii evreilor pentru păcatele lor, dorind să-i îndrepte, dar aceștia „au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu” (Ioan 12,43), de aceea L-au omorât, pentru a-și păstra privilegiile.

În cuvântarea sa, Sfântul Ștefan le spune evreilor că înaintașii lor i-au omorât pe prooroci, dar ei sunt mai răi decât părinții lor, pentru că L-au omorât pe Mântuitorul lumii, Cel vestit de prooroci: „Voi cei tari în cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, voi pururea stați împotriva Duhului Sfânt, precum părinții voștri, așa și voi! Pe care dintre prooroci nu l-au prigunit părinții voștri? Și au ucis pe cei ce au vestit mai dinainte sosirea Celui Drept, ai Cărui vânzători și ucigași v-ați făcut voi acum” (Fapte 7,51-52).

Prin faptul că fiul stăpânului din parabolă a fost scos afară din vie și omorât, Mântuitorul arată că și El va fi răstignit în afara cetății.

„Zis-a lor Iisus: Deci, când va veni stăpânul viei, ce va face acelor lucrători? I-au răspuns: Pe acești răi, cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care vor da roadele la timpul lor. Iar Iisus a zis: De aceea vă spun că împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roadele ei”.

La întrebarea Mântuitorului adresată evreilor, ce cred ei că va face stăpânul viei cu lucrătorii cei răi, aceștia au răspuns că îi va pierde cu rău și va da via altor lucrători, care vor da roadele așteptate. Confirmând cele afirmate de evrei, Domnul Hristos le spune că tocmai

la ei se referă această parabolă, fapt pentru care nu vor ajunge în împărăția cerurilor, pe care Dumnezeu o va deschide neamurilor care o vor merita. Prin aceste cuvinte, Mântuitorul repetă afirmația făcută la vindecarea slugii sutașului roman: „Și zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților” (Matei 8,11-12). Din cauză că nu L-au acceptat pe Mântuitorul, care a afirmat despre Sine: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine” (Ioan 14,6), evreii nu vor ajunge în împărăția lui Dumnezeu, unde intră numai cei ce cred în Iisus Hristos, se botează în numele Lui și săvârșesc fapte bune.

Mântuitorul continuă: *„Au n-ați citit niciodată în Scripturi: «Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului. De la Domnul a fost aceasta și este lucru minunat în ochii noștri?»». Cine va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cine va cădea îl va spulbera”*.

Mântuitorul le prezintă evreilor o profeție din psalmi, despre piatra neluată în seamă de ziditori, care a ajuns să fie în capul unghiului (Ps. 117,22-23), dându-le de înțeles că El este piatra, iar profeția se referă la faptul că El nu a fost acceptat de ei drept Mesia cel promis. Dar în ciuda faptului că evreii L-au refuzat și chiar L-au răstignit, Dumnezeu Tatăl „L-a înviat din morți și L-a așezat de-a dreapta Sa, în ceruri, mai presus decât toată începătoria și stăpânia și puterea și domnia și decât tot numele ce se numește, nu numai în veacul acesta, ci și în cel viitor. Și toate le-a supus sub picioarele Lui și, mai presus de toate, L-a dat pe El cap Bisericii, care este trupul Lui” (Efes. 1,20-23).

Continuând discuția despre piatră, Mântuitorul le spune evreilor că cel ce va cădea pe această piatră se va sfărâma, iar pe cine va cădea piatra, îl va spulbera, înțelegând prin aceasta că ei vor avea de plătit pentru faptul că deși I-au văzut viața și faptele și I-au auzit învățătura, nu L-au acceptat.

Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie se încheie aici, ea prezentându-ne numai pilda rostită de Mântuitorul, dar

Evangelistul Matei relatează în continuare: „Iar arhierii și fariseii, ascultând pilda aceasta, au înțeles că despre ei vorbește. Și căutând să-L prindă, s-au temut de popor pentru că Îl socotea prooroc” (Matei 21,45-46). Conducătorii poporului ales au înțeles că Domnul Hristos le reproșa că nu L-au acceptat drept Mesia și vor avea de dat socoteală pentru aceasta în fața lui Dumnezeu, motiv pentru care mai mult căutau să-L prindă și să-L omoare, însă temându-se de popor, care Îl socotea prooroc, au așteptat un moment mai prielnic.

Din Sfânta Evanghelie de astăzi învățăm să împlinim poruncile lui Dumnezeu și să ne ridicăm la înălțimea chemării noastre. Să nu ne asemănăm conducătorilor evreilor, care erau mereu cu numele lui Dumnezeu pe buze, dar faptele lor erau departe de vorbele lor, ceea ce l-a făcut pe Dumnezeu să afirme cu amărăciune: „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine” (Marcu 7,6). Să nu fim creștini numai cu numele sau cu vorba, ci și cu fapta, pentru că Mântuitorul a zis: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Matei 7,21).

AMIN

Duminica a paisprezecea după pogorârea Sfântului Duh

(pilda nunții fiului de împărat)

Evangelhia de la Matei (22,1-14)

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Împărăția cerurilor asemănatu-s-a unui împărat care a făcut nuntă fiului său. Și a trimis pe slugile sale ca să cheme pe cei poștiți la nuntă, dar ei n-au voit să vină. Iarăși a trimis alte slugi, zicând: Spuneți celor chemați: Iată, am pregătit ospățul meu; juncii mei și cele îngrășate s-au junghiat și toate sunt gata. Veniți la nuntă. Dar ei, fără să țină seama, s-au dus: unul la țarina sa, altul la neguțătoria lui; iar ceilalți, punând mâna pe slugile lui, le-au batjocorit și le-au ucis. Și auzind împăratul de acestea, s-a umplut de mânie, și trimițând oștile sale, a nimicit pe ucigașii aceia și cetății lor i-au dat foc. Apoi a zis către slugile sale: Nunta este gata, dar cei poștiți n-au fost vrednici. Mergeți deci la răspântiile drumurilor și pe câți veți găsi, chemați-i la nuntă. Și ieșind slugile acelea la drumuri, au adunat pe toți câți i-au găsit, și răi și buni, și s-a umplut casa nunții cu oaspeți. Iar intrând împăratul ca să privească pe oaspeți, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă, și i-a zis: Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă? El însă a tăcut. Atunci împăratul a zis slugilor: Legați-l de picioare și de mâini și aruncați-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși”.

Pericopa evanghelică din duminica aceasta ne prezintă una dintre pildele rostite de Mântuitorul.

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Împărăția cerurilor asemănatu-s-a unui împărat care a făcut nuntă fiului său. Și a trimis pe slugile sale ca să cheme pe cei poștiți la nuntă, dar ei n-au voit să vină”.

Împăratul din parabolă care face nuntă pentru fiul său este Dumnezeu. Nunta este ospățul din împărăția lui Dumnezeu. Invitații sunt evreii. Slugile împăratului sunt proorocii, pe care Dumnezeu i-a trimis din vreme în vreme la evrei, pentru a-i îndemna să se îndepărteze de calea păcatului și să împlinească poruncile Legii, pentru a ajunge la

ospățul Mirelui din împărăția cerurilor. Evreii însă nu au ascultat poveștile profeților, ci și-au continuat modul lor de existență.

„Iarăși a trimis alte slugi, zicând: Spuneți celor chemați: Iată, am pregătit ospățul meu; juncii mei și cele îngrășate s-au junghiat și toate sunt gata. Veniți la nuntă. Dar ei, fără să țină seama, s-au dus: unul la țarina sa, altul la neguțătoria lui; iar ceilalți, punând mâna pe slugile lui, le-au batjocorit și le-au ucis”.

Văzând Dumnezeu că evreii nu au ascultat îndemnul celor dintâi prooroci, a trimis alți profeți la ei. Și aceștia s-au străduit să-i aducă pe evrei pe calea cea bună, dar nu au reușit, pentru că unii dintre ei și-au continuat modul de trai fără să țină cont de ceea ce le spuneau proorocii, iar alții, deranjați de muștrările profeților, i-au omorât.

Referindu-se la atitudinea evreilor față de prooroci, Mântuitorul spune: „Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că zidiți mormintele proorocilor și împodobiți pe ale dreptilor, și ziceți: De am fi fost noi în zilele părinților noștri, n-am fi fost părtași cu ei la vărsarea sângelui proorocilor. Astfel, dar, mărturisiți voi înșivă că sunteți fii ai celor ce au ucis pe prooroci. Dar voi întreceți măsura părinților voștri! Șerpi, pui de vipere, cum veți scăpa de osânda gheenei? De aceea, iată Eu trimit la voi prooroci și înțelepți și cărturari; dintre ei veți ucide și veți răstigni; dintre ei veți biciui în sinagogi și-i veți urmări din cetate în cetate, ca să cadă asupra voastră tot sângele dreptilor răspândit pe pământ, de la sângele dreptului Abel, până la sângele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-ați ucis între templu și altar. Adevărat grăiesc vouă, vor veni acestea toate asupra acestui neam. Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci și cu pietre ucizi pe cei trimiși la tine; de câte ori am voit să adun pe fiii tăi, după cum adună pasărea puii săi sub aripi, dar nu ați voit” (Matei 23,29-37).

În cuvântarea sa, și Sfântul Ștefan le amintește evreilor că înaintașii lor i-au omorât pe prooroci: „Voi cei tari în cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, voi pururea stați împotriva Duhului Sfânt, precum părinții voștri, așa și voi! Pe care dintre prooroci nu l-au prigonit părinții voștri? Și au ucis pe cei ce au vestit mai dinainte sosirea Celui Drept” (Fapte 7,51-52).

„Și auzind împăratul de acestea, s-a umplut de mânie, și trimițând oștile sale, a nimicit pe ucigașii aceia și cetățile lor i-au dat foc”.

Constatând Dumnezeu că în loc să se îndrepte, evreii cei păcătoși i-au omorât pe prooroci, i-a pedepsit. Astfel, în anul 70 d. Hr. Ierusalimul a fost distrus de soldații romani, iar evreii au fost împrăștiati prin tot Imperiul Roman.

Mântuitorul a profețit căderea Ierusalimului: „Și când S-a apropiat, văzând cetatea, a plâns pentru ea, zicând: Dacă ai fi cunoscut și tu, în ziua aceasta, cele ce sunt spre pacea ta! Dar acum ascunse sunt de ochii tăi. Căci vor veni zile peste tine, când dușmanii tăi vor săpa șanț în jurul tău și te vor împresura și te vor strâmtora din toate părțile. Și te vor face una cu pământul, și pe fiii tăi care sunt în tine, și nu vor lăsa în tine piatră pe piatră pentru că nu ai cunoscut vremea cercetării tale” (Luca 19,41-44).

Domnul Hristos a făcut și o proorocie despre dărâmarea templului din Ierusalim: „Și ieșind Iisus din templu, S-a dus și s-au apropiat de el ucenicii Lui, ca să-I arate clădirile templului. Iar El, răspunzând, le-a zis: Vedeți toate acestea? Adevărat grăiesc vouă: Nu va rămâne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească” (Matei 24,1-2). Templul din Ierusalim nu a mai fost rezidit niciodată. Pe locul lui se înalță astăzi moscheea lui Omar.

„Apoi a zis către slugile sale: Nunta este gata, dar cei poftiți n-au fost vrednici. Mergeți deci la răspântiile drumurilor și pe câți veți găsi, chemați-i la nuntă. Și ieșind slugile acelea la drumuri, au adunat pe toți câți i-au găsit, și răi și buni, și s-a umplut casa nunții cu oaspeți”.

Obișnuți să-i omoare pe prooroci, pentru că îi mustrau pentru păcatele lor, evreii L-au răstignit și pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. După ce a murit pe cruce, Mântuitorul a coborât cu sufletul la iad, a zdrobit porțile lui, a scos de acolo toți dreptii Vechiului Testament și a intrat cu ei în rai. Astfel calea spre împărăția lui Dumnezeu este deschisă tuturor oamenilor care vor să ajungă acolo și se străduiesc pentru aceasta. La începutul activității Sale publice, Domnul Hristos și-a ales doisprezece Apostoli, pe care i-a trimis de probă la propovăduire, zicându-le: „În calea păgânilor să nu mergeți,

și în vreo cetate de samarineni să nu intrați; ci mai degrabă mergeți către oile cele pierdute ale casei lui Israel” (Matei 10,5-6). După înviere însă, văzând că evreii nu îi acceptă învățătura, și chiar L-au răstignit, Mântuitorul și-a trimis Apostolii la propovăduire în toată lumea, „și le-a zis: Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura” (Marcu 16,15). De asemenea, după învierea din morți și înălțarea cu trupul la cer, Domnul Hristos și-a mai ales un Apostol, pe Pavel, cel ce va fi Apostolul neamurilor.

Mântuitorul le-a atras evreilor atenția că împărăția lui Dumnezeu se va lua de la ei și se va da neamurilor nu numai în mod voalat, prin parabole, ci și în mod direct: „De aceea vă spun că împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roadele ei” (Matei 21,43). „Și zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților” (Matei 8,11-12).

„Iar intrând împăratul ca să privească pe oaspeți, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă, și i-a zis: Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă? El însă a tăcut. Atunci împăratul a zis slugilor: Legați-l de picioare și de mâini și aruncați-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși”.

Chiar dacă evreii au refuzat învățătura Mântuitorului și neamurile au fost chemate de Sfinții Apostoli să cunoască adevărul, și creștinii dintre neamuri trebuie să împlinească poruncile Scripturii, „fiindcă nu cei ce aud Legea sunt drepti la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc Legea” (Rom. 2,13). Printre cei ce au îmbrățișat învățătura Mântuitorului, Dumnezeu a aflat unul care nu avea haina sufletului împodobită cu virtuți și l-a aruncat în întunericul cel mai din afară.

Apostolii au răspândit Evanghelia împărăției lui Dumnezeu din Spania, până în India, chemând toți oamenii la mântuire, pentru că Dumnezeu „voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4). Simpla apartenență la Biserică însă nu mântuiește pe nimeni, ci este necesar ca noi să împlinim ceea ce ne învață Biserica, pentru că mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

Luminânda din săptămâna mare spune: „Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită și îmbrăcămintă nu am, ca să intru într-însa. Luminează-mi haina sufletului meu, Dătătorule de lumină și mă mântuiește”. Pentru a avea acces în rai, trebuie să ne împodobim haina sufletului cu virtuți, pe care le lucrăm ajutați de Dumnezeu.

Pentru că omul are fire slabă și cedează ușor tentațiilor acestei lumi, căzând în păcat, își murdărește haina sufletului. Dumnezeu i-a dăruit însă pocăința, prin care își poate curăți sufletul. Să nu pregetăm așadar să ne mărturisim păcatele și să ne căim pentru ele, săvârșind în locul lor fapte bune și virtuți. Să nu ne asemănăm lui Adam, care după ce a păcătuit, în loc să-și mărturisească păcatul și să ia iertare, s-a ascuns de Dumnezeu, dar nici omului din parabolă, care a intrat la nuntă fără haină, și, întrebând fiind de Dumnezeu cum a intrat, a tăcut. Dumnezeu i s-a adresat acestuia cu apelativul „prietene”, invitându-l să-și mărturisească greșeala, „pentru că Dumnezeu nu voiește moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu” (Iezechiel 33,11), dar el refuzând să vorbească, a avut de suferit consecințele.

Din pericopa evanghelică de astăzi învățăm să acceptăm învățătura Mântuitorului, căci altfel ne încuiem afară de împărăția cerurilor, așa cum s-a întâmplat cu evreii. Simpla cunoaștere a poruncilor lui Dumnezeu însă nu mântuiește pe nimeni, ci noi suntem datori să împlinim ceea ce știm, pentru că Mântuitorul a spus: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Matei 7,21). Dacă se întâmplă să fim înșelați de vrăjmașul și păcătuim, să ne căim sincer, pentru că „dacă ne mărturisim păcatele noastre, Dumnezeu este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele și să ne curățească pe noi de toată nedreptatea” (I Ioan 1,8-9).

AMIN

Duminica a cincisprezecea după pogorârea Sfântului Duh

(cea mai mare poruncă din Lege)

Evangelhia de la Matei (22,35-46)

„În vremea aceea un învățător de Lege, ispitindu-L pe Iisus, L-a întrebat: Învățătorule, care poruncă este mai mare în Lege? El i-a răspuns: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii. Și fiind adunați fariseii, i-a întrebat Iisus, zicând: Ce vi se pare despre Hristos? Al cui Fiu este? Zis-au Lui: Al lui David. Zis-a lor: Cum deci David, în duh, Îl numește pe El Domn? - zicând: «Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale». Deci dacă David Îl numește pe El domn, cum este fiu al lui? Și nimeni nu putea să-I răspundă cuvânt și nici n-a mai îndrăznit cineva, din ziua aceea, să-L mai întrebe ceva”.

În vremea Mântuitorului în Țara Sfântă existau mai multe partide sau grupări religioase: fariseii, saducheii, esenienii și samarinenii, care aveau opinii diferite în ceea ce privește învățătura de credință.

Fariseii erau caracterizați de mândrie, formalism și ipocrizie, împlinind prescripțiile legii numai de ochii lumii. Mulți farisei disprețuiau femeile, socotindu-le creaturi inferioare. În rugăciunea zilnică îi mulțumeau lui Dumnezeu că nu i-a făcut femeie. Pe stradă mergeau încovoiați, cu capul plecat, ca nu cumva să vadă vreo femeie și să se smintească.

Saducheii erau o grupare preotească. Ei nu credeau în nemurirea sufletului și în învierea morților și susțineau că viața omului se sfârșește odată cu moartea.

Esenienii erau un fel de călugări, rupți de templul din Ierusalim și de slujitorii lui, fără să-și fi lepădat însă credința. Duceau o viață de obște, se îmbăiau de trei ori pe zi, înainte de fiecare masă, și se ocupau cu copierea textelor biblice, pe care le comercializau.

Samarinenii erau un amestec de evrei cu alte populații păgâne, aduse în Samaria în urma cuceririi regatului de Nord de către asirieni.

Samarinenii erau politeiști (IV Regi 17,29) și aveau un templu pe muntele Garizim.

Întrucât Mântuitorul îi muștra pe farisei, dar și pe ceilalți evrei care erau rătăciți de la credința cea adevărată sau greșeau în manifestarea credinței lor, pentru a-i îndrepta, „cărturarilor și fariseii Îl pândeau, ca să-I găsească vină” (Luca 6,7) și „I-au trimis iscoade, care se prefăceau că sunt drepti, ca să-L prindă în cuvânt și să-L dea stăpânirii și puterii dregătorului” (Luca 20,20). În capitolul 22 al Evangheliei după Matei, de unde este preluată pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie, Domnul Hristos este ispitit de farisei, de saducheii, apoi de învățătorul de lege. Fariseii L-au întrebat: „Spune-ne nouă: Ce Ți se pare? Se cuvine să dăm dajdie Cezarului sau nu? Iar Iisus, cunoscând viclenia lor, le-a răspuns: Ce Mă ispititi, fățarnicilor? Arătați-Mi banul de dajdie. Iar ei I-au adus un dinar. Iisus le-a zis: Al cui e chipul acesta și inscripția de pe el? Răspuns-au ei: Ale Cezarului. Atunci a zis lor: Dați deci Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu. Auzind aceasta, s-au minunat și, lăsându-L, s-au dus. În ziua aceea, s-au apropiat de El saducheii, cei ce zic că nu este înviere, și L-au întrebat, zicând: Învățătorule, Moise a zis: Dacă cineva moare neavând copii, fratele lui să ia de soție pe cea văduvă și să ridice urmași fratelui său. Deci erau, la noi, șapte frați; și cel dintâi s-a însurat și a murit și, neavând urmaș, a lăsat pe femeia sa fratelui său. Asemenea și al doilea și al treilea, până la al șaptelea. În urma tuturor a murit și femeia. La înviere, deci, a cărui dintre cei șapte va fi femeia? Căci toți au avut-o de soție. Răspunzând, Iisus le-a zis: Vă rătăciți neștiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu. Căci la înviere, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer. Iar despre învierea morților, au n-ați citit ce vi s-a spus vouă de Dumnezeu, zicând: «Eu sunt Dumnezeu lui Avraam și Dumnezeu lui Isaac și Dumnezeu lui Iacov»? Nu este Dumnezeu morților, ci al viilor. Iar mulțimile, ascultându-L, erau uimite de învățătura Lui. Și auzind fariseii că a închis gura saducheilor, s-au adunat laolaltă” (Matei 22,17-34).

Să trecem acum la pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie.

„În vremea aceea un învățător de Lege, ispitindu-L pe Iisus, L-a întrebat: Învățătorule, care poruncă este mai mare în Lege? El i-a răspuns: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii”.

Cu același gând, ca și al fariseilor și saducheilor, s-a apropiat și învățătorul de lege de Mântuitorul, nu pentru a-și clarifica vreo nelămurire, ci pentru a-L prinde în cuvânt. La întrebarea învățătorului, care poruncă este mai mare în Lege, Mântuitorul amintește porunca din Vechiul Testament: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău” (Deut. 6,5). Această poruncă cere omului să se dăruiască în întregime iubirii lui Dumnezeu, pentru că sunt menționate toate cele trei calități ale sufletului: inima (sentimentul), sufletul (voința) și cugetul (rațiunea). Domnul Hristos constatare însă că evreii nu îndeplineau cum se cuvine această poruncă, de aceea a și afirmat: „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine” (Matei 15,8), iar din același motiv, Sfântul Ioan ne îndeamnă: „Fiii mei, să nu iubim cu vorba, numai din gură, ci cu fapta și cu adevărul” (I Ioan 3,18).

Pe lângă porunca iubirii lui Dumnezeu, Mântuitorul menționează și porunca iubirii aproapelui: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Lev. 19,18), despre care mărturisește că este la fel de mare ca și prima. Sfântul Ioan Evanghelistul ne lămurește legătura strânsă dintre iubirea lui Dumnezeu și iubirea aproapelui, care nu pot fi despărțite: „Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. Și această poruncă avem de la El: cine iubește pe Dumnezeu să iubească și pe fratele său” (I Ioan 4,20-21). Prin iubirea semenilor dovedim că Îl iubim pe Dumnezeu, căci în inima celui ce iubește nu mai este loc pentru ură. Iubirea adevărată nu poate fi exclusivistă, de aceea a afirmat Mântuitorul: „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții” (Ioan 13,35).

Când Mântuitorul le vorbește Apostolilor la cina cea de taină despre iubirea aproapelui, le zice: „Poruncă nouă vă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul” (Ioan 13, 34). Dar unde este noutatea acestei porunci, de vreme ce iubirea aproapelui era poruncită în Vechiul Testament, iar la întrebarea învățătorului de lege, Domnul Hristos Însuși a făcut referire la ea? Mântuitorul le-a spus Apostolilor la cina cea de taină: „Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul” (Ioan 13, 34). În acest amănunt se găsește noutatea față de Legea Veche, pentru că Domnul Hristos a murit pe cruce pentru oameni, dovedindu-și prin aceasta marea Lui iubire față de om, creatura Lui preferată. Mântuitorul a și afirmat în acest sens: „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi” (Ioan 15,13). Sfântul Ioan Evanghelistul mărturisește și el: „În aceasta am cunoscut iubirea: că Hristos și-a pus sufletul Său pentru noi, și noi datori suntem să ne punem sufletele pentru frați” (I Ioan 3,16). Nu există iubire fără jertfă, căci iubirea este jertfa de a te dăruia altuia, de a-ți pune viața pentru altul, de a împlini ascultarea altuia, deci a iubi pe aproapele mai mult decât pe noi înșine. În Vechiul Testament iubirea nu mergea atât de departe.

Un alt aspect al poruncii Mântuitorului de a iubi pe aproapele așa cum El ne-a iubit pe noi, constă în aceea că măsura acestei iubiri nu mai este omenească, ci dumnezeiască, pentru că Domnul Hristos nu era numai om, ci și Fiul lui Dumnezeu.

După ce îi prezintă învățătorului de lege porunca iubirii lui Dumnezeu și a aproapelui, Mântuitorul îi spune că în cele două se cuprind toată Legea și proorocii. Pornind de la cuvintele Mântuitorului, un Părinte al Bisericii a afirmat: „Iubește și fă ce vrei”, pentru că cel ce iubește nu poate face nimănui nici un rău. Sfântul Pavel scrie despre aceasta: „Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată” (I Cor. 13,4-8).

„Și fiind adunați fariseii, i-a întrebat Iisus, zicând: Ce vi se pare despre Hristos? Al cui Fiul este? Zis-au Lui: Al lui David. Zis-a lor: Cum deci David, în duh, Îl numește pe El Domn? - zicând: «Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale». Deci dacă David Îl numește pe El domn, cum este fiul al lui? Și nimeni nu putea să-I răspundă cuvânt și nici n-a mai îndrăznit cineva, din ziua aceea, să-L mai întrebe ceva”.

După ce l-a lămurit pe învățătorul de lege care poruncă este cea mai mare, Mântuitorul i-a întrebat pe farisei cine cred ei că este Tatăl Lui, iar ei l-au răspuns: David, pentru că Domnul Hristos se trăgea din neamul lui. Mântuitorul îi întrebaseră și pe Apostoli: „Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului? Iar ei au răspuns: Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre prooroci. Și le-a zis: Dar voi cine ziceți că sunt? Răspunzând Simon Petru a zis: Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu. Iar Iisus, răspunzând, i-a zis: Fericit ești Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-au descoperit ție aceasta, ci Tatăl Meu, Cel din ceruri” (Matei 16,13-17). Dacă Sfântului Petru Dumnezeu Tatăl i-a descoperit că Domnul Hristos este Fiul Lui, nu s-a întâmplat același lucru și cu fariseii. Acestora Mântuitorul le-a spus că de vreme ce David Îl numește Domn într-unul din psalmi (Ps. 109,1), inspirat fiind de Duhul Sfânt, atunci cum pot ei crede că El este din seminția Lui? Cu alte cuvinte, Mântuitorul le prezintă fariseilor un text din Vechiul Testament referitor la El, așa cum a făcut în sinagoga din Nazaret, când a citit din cartea proorocului Isaia: „«Duhul Domnului este peste Mine, pentru care M-a uns să binevestesc săracilor; M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu inima; să propovăduiesc robilor dezrobirea și celor orbi vederea; să slobozesc pe cei apăsați, și să vestesc anul plăcut Domnului». Și închizând cartea și dând-o slujitorului, a șezut, iar ochii tuturor erau ațintiți asupra Lui. Și El a început a zice către ei: Astăzi s-a împlinit Scriptura aceasta în urechile voastre. Și toți Îl încuviințau și se mirau de cuvintele harului care ieșeau din gura Lui” (Luca 4,18-22). Auzind răspunsul Mântuitorului, fariseii nu au știut ce să-i răspundă și de atunci nu au mai îndrăznit să-I pună întrebări încuietore, pentru a-L prinde în cuvânt.

Din pericopa evanghelică de astăzi învățăm că pe lângă iubirea lui Dumnezeu, la fel de importantă este iubirea aproapelui, deci cunoaștem care trebuie să fie prioritățile în viața unui creștin. De asemenea, constatăm că deși Mântuitorul le-a descoperit fariseilor faptul că El este Fiul lui Dumnezeu, aceștia nu și-au schimbat atitudinea față de El, pentru că „au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu” (Ioan 12,43). În consecință, să nu ne asemănăm fariseilor, ci să avem iubire față de toți oamenii, pe care să ne-o manifestăm în fapte, pentru că „Dumnezeu este iubire și cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne întru el” (I Ioan 4,16).

AMIN

Duminica a șaisprezecea după pogorârea Sfântului Duh

(pilda talanților)

Evangelhia de la Matei (25,14-30)

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om oarecare plecând departe, și-a chemat slugile și le-a dat pe mână avuția sa. Unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi, altuia unul, fiecare după puterea lui și a plecat. Îndată, mergând, cel ce luase cinci talanți a lucrat cu ei și a câștigat alți cinci talanți. De asemenea și cel cu doi a câștigat alți doi. Iar cel ce luase un talant s-a dus, a săpat o groapă în pământ și a ascuns argintul stăpânului său. După multă vreme a venit și stăpânul acelor slugi și a făcut socoteala cu ele. Și apropiindu-se cel care luase cinci talanți, a adus alți cinci talanți, zicând: Doamne, cinci talanți mi-ai dat, iată alți cinci talanți am câștigat cu ei. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău. Apropiindu-se și cel cu doi talanți, a zis: Doamne, doi talanți mi-ai dat, iată alți doi talanți am câștigat cu ei. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău. Apropiindu-se apoi și cel care primise un talant, a zis: Doamne, te-am știut că ești om aspru, care seceri unde n-ai semănat și aduni de unde n-ai împrăștiat. Și temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată ai ce este al tău. Și răspunzând stăpânul său i-a zis: Slugă vicleană și leneșă, știai că secer de unde n-am semănat și adun de unde n-am împrăștiat? Se cuvenea deci ca tu să pui banii mei la zarați, și eu, venind, aș fi luat ce este al meu cu dobândă. Luați deci de la el talantul și dați-l celui ce are zece talanți. Căci tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar de la cel ce n-are și ce are i se va lua. Iar pe sluga netrebnică aruncați-o întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților”.

Capitolul 25 al Evangheliei după Matei cuprinde două pilde rostite de Domnul Hristos: „a celor zece fecioare” și „a talanților”, precum și desfășurarea judecății de apoi, deci acest capitol ne

înfățișează modul în care Dumnezeu îi va judeca pe oameni și le va răsplăti pentru faptele lor.

Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie ne prezintă „pilda talanților”.

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om oarecare plecând departe, și-a chemat slugile și le-a dat pe mână avuția sa. Unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui și a plecat. Îndată, mergând, cel ce luase cinci talanți a lucrat cu ei și a câștigat alți cinci talanți. De asemenea și cel cu doi a câștigat alți doi. Iar cel ce luase un talant s-a dus, a săpat o groapă în pământ și a ascuns argintul stăpânului său”.

Omul de care vorbește Mântuitorul în această pildă este Dumnezeu, slugile sunt oamenii, iar avuția este lumea materială, pentru că omul a fost creat de Dumnezeu și așezat drept stăpân al lumii văzute. Referatul biblic relatează: „Și a zis Dumnezeu: «Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsc pe pământ și tot pământul!»». Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie. Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul!»” (Fac. 1,26-28). Psalmistul I se adresează în acest sens plin de recunoștință lui Dumnezeu: „Ce este omul că-ți amintești de el? Sau fiul omului, că-l cercetezi pe el? Micșoratu-l-ai cu puțin față de îngeri, cu mărire și cu cinste l-ai încununat. Pusu-l-ai peste lucrul mâinilor Tale, toate le-ai supus sub picioarele lui” (Ps. 8,4-6). Talanții sunt darurile cu care Dumnezeu a înzestrat pe fiecare om.

În parabola rostită de Mântuitorul, Dumnezeu a dăruit unui om cinci talanți, altuia doi, iar celui din urmă unul singur, fiecăruia după puterea lui. În atotștiința Sa, Dumnezeu cunoaște și viitorul, deci știe faptele pe care le vor săvârși oamenii în viață, de aceea, în funcție de ele, le oferă darurile Sale. Noi trebuie să fim conștienți de faptul că

fiecare om primește de la Dumnezeu daruri, nici unul nu este uitat sau trecut cu vederea.

Cel care a primit cinci talanți a lucrat și a câștigat alți cinci talanți, cel cu doi i-a înmulțit, obținând alți doi, cel cu un talant însă, l-a îngropat în pământ. Pe câtă vreme cei care primiseră mai mulți talanți, i-au sporit, cel cu unul singur nu l-a pus în valoare, ci l-a ascuns, făcându-l nelucrător.

„După multă vreme a venit și stăpânul acelor slugi și a făcut socoteala cu ele. Și apropiindu-se cel care luase cinci talanți, a adus alți cinci talanți, zicând: Doamne, cinci talanți mi-ai dat, iată alți cinci talanți am câștigat cu ei. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău. Apropiindu-se și cel cu doi talanți, a zis: Doamne, doi talanți mi-ai dat, iată alți doi talanți am câștigat cu ei. Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău”.

După o vreme a venit stăpânul și le-a cerut slugilor socoteală. Cel care primise cinci talanți, i-a adus stăpânului zece, iar cel care primise doi, i-a adus patru. Stăpânul s-a bucurat pentru că acești doi slujitori au lucrat cu talanții, dublându-i și i-a lăudat, zicându-le că le va oferi mai mulți talanți.

Cei doi slujitori din parabolă sunt oamenii care primesc un dar de la Dumnezeu și lucrează cu el, fapt pentru care dobândesc răsplată în împărăția cerurilor.

„Apropiindu-se apoi și cel care primise un talant, a zis: Doamne, te-am știut că ești om aspru, care seceri unde n-ai semănat și aduni de unde n-ai împrăștiat. Și temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată ai ce este al tău. Și răspunzând stăpânul său i-a zis: Slugă vicleană și leneșă, știai că secer de unde n-am semănat și adun de unde n-am împrăștiat? Se cuvenea deci ca tu să pui banii mei la zarafi, și eu, venind, aș fi luat ce este al meu cu dobândă”.

Cel care primise un talant, i-a zis stăpânului că îl știe aspru, pentru că seceră unde nu a semănat și adună de unde nu a împrăștiat, de aceea a îngropat talantul, iar acum i l-a restituit. Prin aceste cuvinte,

slujitorul își arată disprețul față de darul primit, pe care îl socotea nimic în comparație cu talanții celorlalți slujitori. La fel s-a întâmplat cu o parte din îngerii creați de Dumnezeu, care pervertindu-se în sinea lor, au disprețuit măsura luminii care li s-a dat și au încercat cu îndrăzneală să o depășească. Pentru că n-au putut să înțeleagă ceea ce li s-a dat, au pierdut și măsura dată lor, devenind demoni, deși lumina dumnezeiască rămâne pretutindeni neschimbată.

Stăpânul l-a numit pe slujitor viclean, pentru că gândirea lui era perfidă, și leneș, pentru că în loc să înmulțească talantul, l-a irosit. În ceea ce-l privește pe slujitor, stăpânul nu a secerat unde nu a semănat, nici nu a adunat de unde nu a împrăștiat, pentru că a avut încredere în el și i-a dat un talant, adică atât cât putea el primi. Sluga însă, chiar dacă era nemulțumită cu darul primit și nu voia să câștige alt talant, avea totuși datoria de a-l da la zarafi pentru dobândă, adică să lucreze cât de puțin, deoarece stăpânul cu siguranță nu aștepta de la el rezultatele celui cu cinci sau cu doi talanți, dar slujitorul cel leneș nu a făcut nimic cu talantul, ci i-a înșelat încrederea stăpânului. El era genul de om care așteaptă să i se ofere cât mai mult, fără ca el să facă nimic. Slujitorul nu era mulțumit cu ce a primit, dar râvnea la mai mult.

Astfel de oameni există și în zilele noastre. Aceștia nu sunt în stare să-și facă datoria unde sunt, dar tânjesc posturi sau funcții înalte și îi judecă pe nedrept pe cei ce le ocupă. Sfântul Pavel însă a spus: „Tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de Dumnezeu sunt rânduite. Pentru aceea, cel ce se împotrivește stăpânirii se împotrivește rânduielii lui Dumnezeu. Iar cei ce se împotrivesc își vor lua osândă” (Rom. 13,1-2).

Noi trebuie să ne facem datoria unde ne-a rânduit Dumnezeu. Așa cum cel cu cinci talanți a câștigat alți cinci, iar cel cu doi alți doi talanți, fiecare dintre noi trebuie să procedăm la fel unde suntem puși. Dumnezeu nu așteaptă de la noi să schimbăm fața lumii, dar dacă fiecare om și-ar împlini bine datoria acolo unde este și ar împlini poruncile lui Dumnezeu, pământul ar deveni un adevărat paradis.

Stăpânul a zis: *„Luați deci de la el talantul și dați-l celui ce are zece talanți. Căci tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar de la cel ce*

n-are și ce are i se va lua. Iar pe sluga netrebnică aruncați-o întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților”.

Stăpânul a luat talantul nefolosit de la sluga leneșă și l-a dat celui cu zece talanți, pentru că avea încredere în el și era convins că îl va înmulți. El a luat talantul de la sluga leneșă nu numai pentru că se irosea, ci și pentru faptul că aceasta își sporea osânda prin deținerea lui. Cei care au primit cinci și doi talanți, au dovedit prin înmulțirea lor că sunt slugi bune, de aceea au dobândit alți talanți, pe când pentru cei care își irosc talanții, este mai bine să nu-i aibă, pentru a nu fi mai osândiți.

Sluga leneșă a fost aruncată în întunericul cel mai din afară. Nu stăpânul a fost rău în hotărârea sa, ci sluga s-a osândit singură, primind ceea ce merita.

Din această pericopă evanghelică învățăm să nu irosim darurile primite de la Dumnezeu. Să căutăm să descoperim ce dar avem, pentru a lucra cu el. Un om poate avea cinci talanți într-o parte și doar unul într-alta, să nu cultive partea cu un talant, ci cea cu cinci.

Nu contează ce daruri a primit fiecare dintre noi, pentru că „darurile sunt felurite, dar același Duh. Și felurite slujiri sunt, dar același Domn. Și lucrările sunt felurite, dar este același Dumnezeu, care lucrează toate în toți” (I Cor. 12,4-6), ci important este să nu irosim darul primit, ci să-l lucrăm „ca slujitori ai lui Hristos, făcând din suflet voia lui Dumnezeu, slujind cu bunăvoință, ca și Domnului și nu ca oamenilor” (Efes. 6,6-7).

Un sfânt al Bisericii a afirmat: „Este cu adevărat mare înaintea lui Dumnezeu cel care face tot binele pe care îl poate; dar este și mai mare în ochii Săi cel care, cu sentimente de sinceră umilință, se trudește să facă mai mult decât poate”. Drept aceea, să ne străduim din răputeri să cultivăm darurile primite de la Dumnezeu, căci prin aceasta devenim împreună lucrători cu El la propria noastră mântuire.

AMIN

Duminica a șaptesprezecea după pogorârea Sfântului Duh (a cananeiencei)

Evangelhia de la Matei (15,21-28)

„În vremea aceea s-a dus Iisus în părțile Tirului și ale Sidonului. Și iată o femeie cananeiancă, din acele ținuturi, ieșind striga, zicând: Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de demon. El însă nu i-a răspuns nici un cuvânt; și apropiindu-se, ucenicii Lui Îl rugau, zicând: Slobozește-o, că strigă în urma noastră. Iar El, răspunzând, a zis: Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel. Iar ea, venind, s-a închinat Lui, zicând: Doamne, ajută-mă. El însă, răspunzând, i-a zis: Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câinilor. Dar ea a zis: Da, Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor. Atunci, răspunzând, Iisus i-a zis: O, femeie, mare este credința ta; fie ție după cum voiești. Și s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela”.

Sfintele Evanghelii care se citesc duminicile și în sărbători la Sfânta Liturghie prezintă evenimente din viața Mântuitorului, parabole rostite de Acesta, învățături ale Lui, sau minuni săvârșite de El. Toate acestea au fost rânduite cu înțelepciune de Biserică, pe de o parte pentru a ne familiariza cu conținutul Sfintei Scripturi, pe care mulți creștini nu au timp să o citească, cu atât mai mult nu o pot aprofunda, iar pe de altă parte, pentru a fi lămurite sau explicate de preoți evenimentele biblice și învățăturile cuprinse în Sfânta Scriptură.

Accentul în Biserica noastră se pune pe rugăciune, pentru că prin aceasta intrăm în contact cu Dumnezeu, dar nu este neglijată nici lectura biblică și explicarea ei, fiindcă prin acestea învățăm căile sau mijloacele prin care putem ajunge la Dumnezeu. Toată lumea știe că teoria sau simpla cunoaștere a unor învățături nu mântuiește pe nimeni, ci numai împlinirea sau aplicarea lor practică, dar cunoașterea este necesară pentru a ști ce trebuie să facem.

Astăzi s-a citit Evangelhia cu femeia cananeiancă, a cărei fiică era posedată de un diavol.

„În vremea aceea s-a dus Iisus în părțile Tirului și ale Sidonului. Și iată o femeie cananeiancă, din acele ținuturi, ieșind

striga, zicând: Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de demon”.

Întâi de toate evanghelistul Matei precizează locul în care se găsea Iisus, și anume în părțile Tirului și ale Sidonului. Auzind că este acolo, o femeie cananeeancă, a cărei fiică era posedată de diavol, a profitat de această ocazie, și a venit la Iisus și „striga, zicând: Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de demon”.

Ce trebuie remarcat de la bun început este credința femeii că Iisus poate alunga duhul necurat din fiica ei.

„El însă nu i-a răspuns nici un cuvânt; și apropiindu-se, ucenicii Lui Îl rugau, zicând: Slobozește-o, că strigă în urma noastră”.

Vedem aici dispararea femeii, care își striga necazul în gura mare. Această femeie știa cât de rău era chinuită fiica ei și nu voia să piardă ocazia, poate unică pentru ea, de a apela la Mântuitorul pentru fata ei. Faptul că Iisus nu i-a răspuns nimic, o făcea pe biata femeie să fie și mai disperată și să strige și mai tare. Ucenicilor lui Iisus li s-a făcut milă de ea și au intervenit pe lângă Domnul să-i tămăduiască fiica. Această intervenție a ucenicilor ne dovedește un fapt contestat de unii. Sfinții se roagă pentru noi, sunt mijlocitori la Dumnezeu pentru noi și dacă pe noi nu ne ascultă Domnul, pentru că suntem păcătoși, pe ei îi ascultă. De aceea să ne rugăm sfinților, dar mai ales Maicii Domnului, pentru că rugăciunile lor sunt ascultate de Mântuitorul. Numai cei care nu vor să ne mântuim spun că degeaba ne rugăm sfinților, pentru că aceștia nu mijlocesc la Dumnezeu pentru noi. Să credem ceea ce ne spune Scriptura, nu ceea ce ne învață unii care s-au rătăcit de la dreapta credință și vor să ne atragă și pe noi în rătăcirea lor.

La intervenția Apostolilor, Iisus precizează: *„Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel”*. Acesta era motivul pentru care Iisus o ignora pe femeia de alt neam, care striga în urma Lui.

Domnul Hristos este Mântuitorul întregii lumi, dar El s-a născut în sânul poporului ales, unde și-a desfășurat întreaga activitate. El nu a predicat la alte popoare, ci aceasta au făcut-o Apostolii și ucenicii lor. Tocmai pentru aceasta a fost ales și pregătit poporul evreu de către Dumnezeu, pentru a da naștere Mântuitorului lumii și pentru a primi învățătura Lui mântuitoare. Dacă Iisus nu a fost înțeles și acceptat de evrei,

oare ar fi fost înțeles și acceptat de popoarele păgâne și politeiste din vremea Sa? Ca dovadă îi avem pe sfinții Apostoli, care propovăduind Evanghelia între neamuri, au avut de înfruntat mentalități și credințe care mai de care mai rătăcite. Sfântul Pavel când s-a dus la Atena, în Areopag, a fost acceptat de filozofii greci, care considerau că el le aduce o nouă învățătură filozofică, dar când le-a vorbit despre învierea morților, aceștia l-au luat în râs și i-au zis: „Te vom asculta despre aceasta și altădată” (Fapte 17,32). Răspândirea Evangheliei în lumea întreagă nu a fost ușoară. Ca să fie schimbată mentalitatea unei lumi întregi, a fost mult mai greu decât ne închipuim noi astăzi și Apostolii, în afară de Sfântul Ioan, au plătit cu viața pentru credința lor în Iisus Hristos.

„Iar ea, venind, s-a închinat Lui, zicând: Doamne, ajută-mă. El însă, răspunzând, i-a zis: Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câinilor”.

După ce Apostolii au intervenit pentru femeie, aceasta a prins curaj și venind la Iisus, I-a spus necazul ei. Domnul însă i-a zis: „Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câinilor”.

Evreii erau conștienți de faptul că ei erau poporul ales al lui Dumnezeu. Din acest motiv ei se numeau numai pe ei popor („am” în limba ebraică), pe ceilalți îi catalogau drept neamuri („goim” în ebraică). Ceilalți erau păgâni, erau ca niște câini pentru ei. În acest context înțelegem discuția purtată de Goliat cu David. Goliat a cerut să se lupte cu un evreu și David a acceptat. Goliat avea armură de fier, sabie și multe arme, iar David toiagul său de păstor și o praștie cu cinci pietre. Goliat văzând aceasta, a zis către David: „Ce vii asupra mea cu un toiag și cu pietre? Au doară eu sunt câine? Iar David a răspuns: Nu, ci mai rău decât un câine” (I Regi 17,43). Astfel comparația Mântuitorului la adresa femeii cananeience, deci de alt neam, nu este răutăcioasă, ci ea se înscrie în limbajul curent al evreilor și în mentalitatea lor.

Femeia cananeiancă nu s-a supărat din cauza acestei comparații și i-a răspuns lui Iisus: „Da, Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor”. Cu alte cuvinte: îndeplinește-ți Doamne misiunea între evrei, dar mai fă câte un bine și celor de alt neam. La fel cum un câine consumă resturile mesei stăpânului său, fără a mânca

din porție, deci din dreptul stăpânului, tot așa Hristos îi poate face un bine acestei femei, fără ca prin aceasta să sufere ceva vreun evreu.

În același capitol 15 al Evangheliei după Matei, de unde s-a luat pericopa citită astăzi la Sfânta Liturghie, dar câteva versete mai înainte de episodul cu femeia cananeiancă, Domnul Hristos avusese o discuție cu fariseii și cărturarii evrei și exprimase cu amărăciune: „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine” (Mat. 15,8). Deci evreii, în mijlocul cărora Domnul venise în lume și între care își desfășura activitatea, Îl respingeau, iar o păgână credea în El și Îi cerea ajutorul. *„Atunci, răspunzând, Iisus i-a zis: O, femeie, mare este credința ta; fie ție după cum voiești. Și s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela”*.

Evanghelistul Marcu relatează aceeași minune și spune: „Și ducându-se femeia acasă, a găsit pe copilă culcată în pat, iar demonul ieșise” (Mc. 7,30).

Ce remarcăm la această minune? Caracterul ei absolut surprinzător. Când un om este bolnav, medicul trebuie să-l consulte, să constate boala, să aplice tratamentul și să aștepte vindecarea. În cazul femeii cananeience nu s-a întâmplat așa, cum nu s-a întâmplat nici la alte minuni ale lui Iisus, care întotdeauna a vindecat simultan, instantaneu, pe toți cei suferinzi. Dar în minunea de astăzi este totuși ceva care o deosebește de alte minuni ale lui Hristos. Fata femeii cananeience nu era de față când a fost tămăduită. Iisus nu a văzut-o, nu a atins-o, dar a vindecat-o. Nici un medic din lume nu poate să facă așa ceva. Prin această minune, Domnul Hristos își revelează dumnezeirea Sa.

Ce învățăm din Evanghelia de astăzi? Să avem credința femeii cananeience și statornicia ei în credință. Să nu ne dăm bătăuți la primul obstacol sau la prima încercare în cele duhovnicești, ci să stăruim pe drumul spre Dumnezeu, care nu este ușor. Când ne rugăm lui Dumnezeu, dar nu primim răspuns la rugăciune, să ne rugăm și sfinților, care vor mijloci pentru noi la Dumnezeu și cu siguranță Domnul va lua în seamă rugăciunile lor și ne va ajuta în necazurile noastre și în drumul anevoios spre împărăția cerurilor.

AMIN

Duminica a optsprezecea după pogorârea Sfântului Duh

(pescuirea minunată)

Evangelhia de la Luca (5,1-11)

„În vremea aceea ședea Iisus lângă lacul Ghenizaretului și a văzut două corăbii oprite lângă țărm, iar pescarii, coborând din ele, spălau mrejele. Și urcându-Se într-una din corăbii care era a lui Simon, l-a rugat s-o depărteze puțin de la uscat. Și șezând în corabie, învăța, din ea, mulțimile. Iar când a încetat de a vorbi, i-a zis lui Simon: Mână la adânc, și lăsați în jos mrejele voastre, ca să pescuiți. Și, răspunzând, Simon a zis: Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele. Și făcând ei aceasta, au prins mulțime mare de pește, că li se rupeau mrejele. Și au făcut semn celor care erau în cealaltă corabie, să vină să le ajute. Și au venit și au umplut amândouă corăbiile, încât erau gata să se afunde, iar Simon Petru, văzând aceasta, a căzut la genunchii lui Iisus, zicând: Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos. Căci spaima îl cuprinsese pe el și pe toți cei ce erau cu el, pentru pescuitul peștilor pe care îi prinseseră. Tot așa și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau împreună cu Simon. Și a zis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum înainte vei fi pescar de oameni. Și trăgând corăbiile la țărm, au lăsat totul și au mers după El”.

Domnul Hristos a săvârșit foarte multe minuni. Evangelhia care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie ne înfățișează una dintre primele minuni ale Mântuitorului, și anume pescuirea minunată. În general, Mântuitorul săvârșea minuni pentru a-Și dovedi dumnezeirea înaintea Apostolilor sau a altor persoane, dar și pentru a alina suferințele bolnavilor care cereau de la El tămăduire. Minunea de astăzi are alt scop, și anume acela de a-i determina pe niște pescari să-I urmeze lui Hristos și să devină astfel primii Apostoli.

„În vremea aceea ședea Iisus lângă lacul Ghenizaretului și a văzut două corăbii oprite lângă țărm, iar pescarii, coborând din ele, spălau mrejele”.

În vremea Mântuitorului evreii se ocupau în general cu agricultura, păstoritul și pescuitul. Existau și unele meșteșuguri, dar puține și rudimentare.

Marea Galileii, pomenită aici de Evanghelistul Luca sub numele de Lacul Ghenizaret, nu este propriu zis o mare, ci un lac de apă dulce, lung de 21 de kilometri și lat de până la 11 kilometri. Acest lac împreună cu râul Iordan, au fost întotdeauna principala sursă de apă potabilă în regiune. Întrucât în Țara Sfântă nu sunt prea multe ape curgătoare, iar unele zone sunt deșertice, apa este rară, de aceea evreii din vechime adunau apa de ploaie în niște rezervoare mari, iar apoi o utilizau pentru irigații, spălat, sau la diverse alte întrebuițări. Lacul Ghenizaret pe lângă faptul că furniza evreilor apă de băut, era și o importantă sursă de hrană pentru ei, aceștia pescuind din el.

„Și urcându-Se într-una din corăbii care era a lui Simon, l-a rugat s-o depărteze puțin de la uscat. Și șezând în corabie, învăța, din ea, mulțimile”.

Deși era doar la începutul activității Sale publice, Domnul Hristos avea atâția ascultători dornici să-I afle învățătura, încât a trebuit să se suie într-o corabie și să o îndepărteze puțin de la țărm, pentru a putea fi auzit de către toți.

„Iar când a încetat de a vorbi, i-a zis lui Simon: Mână la adânc, și lăsați în jos mrejele voastre, ca să pescuiți. Și, răspunzând, Simon a zis: Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele. Și făcând ei aceasta, au prins mulțime mare de pește, că li se rupeau mrejele. Și au făcut semn celor care erau în cealaltă corabie, să vină să le ajute. Și au venit și au umplut amândouă corăbiile, încât erau gata să se afunde”.

Deși pescarii care își spălau mrejele se osteniseră să pescuiască întreaga noapte, nu prinseseră nimic. Cu toate acestea, când Mântuitorul le-a spus să arunce încă o dată mrejele, ei L-au ascultat și au prins mulțime mare de pești, încât li se rupeau mrejele și i-au chemat în ajutor pe pescarii din cealaltă corabie, pentru a putea aduce la mal toți peștii. Pescarii nu Îl cunoșteau pe Domnul Hristos, nu știau că El este Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii, dar cuvintele Lui, care adunaseră mulțimile, erau cu putere multă, încât s-au supus voii Sale.

„Iar Simon Petru, văzând aceasta, a căzut la genunchii lui Iisus, zicând: Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos. Căci spaima îl cuprinsese pe el și pe toți cei ce erau cu el, pentru pescuitul peștilor pe care îi prinseseră. Tot așa și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau împreună cu Simon”.

După ce o noapte întreagă s-au străduit să prindă pește, fără să reușească, pescarii au aruncat încă o dată năvodul la cuvântul lui Iisus și au prins atâta pește, încât li se rupeau mrejele. Văzând aceasta, și-au dat seama că omul din fața lor era un sfânt, s-au spăimântat și L-au rugat să plece de la ei, pentru că sunt niște păcătoși.

„Și a zis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum înaintea vei fi pescar de oameni. Și trăgând corăbiile la țărm, au lăsat totul și au mers după El”.

Mântuitorul nu i-a mustrat pe pescari pentru păcatele lor, nici măcar nu a amintit despre ele, ci i-a zis lui Simon să nu se teamă, pentru că îl va face pescar de oameni. Pescarii au fost cucerți pe loc de Mântuitorul și uitând de efortul depus toată noaptea, de mulțimea de pești prinsă, de familiile și de toate grijile lor, și-au părăsit imediat corăbiile și mrejele, care erau singurele lor mijloace de trai și au urmat lui Iisus. În acest mod Mântuitorul a chemat niște pescari să-I urmeze, pentru a-i face primii Lui Apostoli.

Istorisind și el chemarea celor dintâi Apostoli, Evanghelistul Matei relatează: „Pe când umbla pe lângă Marea Galileii, a văzut pe doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El. Și de acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele și i-a chemat. Iar ei îndată, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El” (Matei 4,18-22).

Sfântul Evanghelist Marcu ne prezintă momentul în care Domnul Hristos i-a ales pe toți cei doisprezece Apostoli: „Și S-a suit Domnul pe munte și a chemat la Sine pe câți a voit, și au venit la El. Și a rânduit pe cei doisprezece, pe care i-a numit Apostoli, ca să fie cu El și să-i trimită să propovăduiască: pe Simon, căruia i-a pus numele

Petru; pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui Iacov, și le-a pus lor numele Boanergheș, adică Fiii Tunetului. Și pe Andrei, și pe Filip, și pe Bartolomeu, pe Matei, și pe Toma, și pe Iacov al lui Alfeu, și pe Tadeu, și pe Simon Cananeul și pe Iuda Iscarioteanul, cel care L-a și vândut” (Marcu 3, 13-14 și 16-19).

În timpul celor trei ani și jumătate petrecuți împreună, Domnul Hristos le-a spus Apostolilor: „Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am rânduit să mergeți și roadă să aduceți” (Ioan 15,16), „pentru că nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-i este dat de la Tatăl” (Ioan 6,65). Sfântul Apostol Pavel mărturisește și el că la slujirea lui Dumnezeu se ajunge numai prin chemare de sus, „pentru că nimeni nu-și ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, precum și Aaron” (Evrei 5,4). Referindu-se la propria persoană, Sfântul Pavel afirmă: „Dumnezeu m-a ales din pântecele mamei mele și m-a chemat prin harul Său” (Gal. 1,15), iar proorocul Ieremia spune în acest sens: „Fost-a cuvântul Domnului către mine și mi-a zis: «Înainte de a te fi zămislit în pântece, te-am cunoscut, și înainte de a ieși din pântece, te-am sfințit și te-am rânduit prooroc pentru popoare»” (Ieremia 1,4-5).

Mântuitorul nu și-a ales Apostolii la voia întâmplării. Apostolul neamurilor spune că „pe cei pe care i-a cunoscut Dumnezeu mai înainte, i-a și hotărât mai înainte să fie asemenea chipului Fiului Său. Iar pe care i-a hotărât mai înainte, pe aceștia i-a și chemat; și pe care i-a chemat, pe aceștia i-a și îndreptat; iar pe care i-a îndreptat, pe aceștia i-a și mărit” (Rom. 8,29-30). Dumnezeu în atotștiința Lui cunoaște viitorul, deci știe și faptele pe care oamenii nu le-au săvârșit încă. De aceea Hristos Însuși și-a ales Apostolii, ca pe unii ce vor împlini misiunea încredințată lor.

Cu toate că Dumnezeu cheamă la slujire, El nu forțează pe nimeni să o îplinească, pentru că respectă libertatea omului. În acest sens avem exemplul profetului Iona, care a primit poruncă de la Dumnezeu să meargă în cetatea Ninive, să vestească pieirea ei, dar profetul a fugit de această misiune. Avem de asemenea exemplul Apostolului Iuda, care L-a vândut pe Hristos. Deci pentru a sluji lui Dumnezeu e nevoie de chemare de sus, dar aceasta trebuie dublată de dorința și efortul de a urma lui Dumnezeu.

Episcopii, preoții și diaconii formează ierarhia Bisericii, și asemenea proorocilor și Apostolilor, au și ei nevoie de chemarea lui Dumnezeu în slujirea lor. Episcopii sunt urmașii celor doisprezece Apostoli, preoții ai celor șaptezeci de ucenici, iar diaconii ai celor șapte diaconi din Noul Testament. Prin hirotonie, harul lui Dumnezeu se transmite slujitorilor Bisericii în mod neîntrerupt, de la Sfinții Apostoli până astăzi. Această transmitere neîntreruptă a harului în Biserică se numește succesiune apostolică și toți episcopii, preoții și diaconii ortodocși se bucură de ea.

Pe lângă slujitorii Bisericii hirotoniți în cele trei trepte amintite, fiecare creștin este purtător al preoției universale a lui Hristos, conform celor spuse de Sfântul Petru: „Iar voi sunteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu, ca să vestiți în lume bunătățile Celui ce v-a chemat din întuneric, la lumina Sa cea minunată” (I Petru 2,9). Dacă simpli credincioși nu primesc harul preoției sacramentale, ei au parte de harul pe care îl primesc în Biserică prin celelalte Sfinte Taine ale ei.

Toți cei botezați sunt mădulare ale trupului tainic al lui Hristos, adică ale Bisericii, de aceea mirenii nu trebuie să creadă că numai clerul alcătuiește Biserica, așa cum din nefericire se întâmplă de prea multe ori, ci clerul și credincioșii împreună formează trupul lui Hristos, „căci precum într-un singur trup avem multe mădulare și mădularele nu au toate aceeași lucrare, așa și noi, cei mulți, un trup suntem în Hristos și fiecare suntem mădulare unii altora; dar avem felurite daruri, după harul ce ni s-a dat” (Rom. 1,4-6).

În Biserică nu poziția sau rangul contează, ci modul în care ne îndeplinim datoriile pe care le avem, pentru că toți suntem frați în Hristos. Mântuitorul a spus: „Ocârmuitorii neamurilor domnesc peste ele și cei mari le stăpânesc. Nu tot așa va fi între voi, ci care între voi va vrea să fie mare să fie slujitorul vostru” (Mat. 20,25-26). De aceea să dovedim prin fapte că suntem cu toții frați, purtându-ne sarcinile unii altora (Gal. 6,2), iar Dumnezeu văzând dragostea noastră, cu siguranță ne va găti loc în împărăția Lui.

AMIN

Duminica a nouăsprezecea după pogorârea Sfântului Duh

(predica de pe munte – iubirea vrăjmașilor)

Evangelhia de la Luca (6,31-36)

„Zis-a Domnul: precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea; și dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei. Și dacă faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii același lucru fac. Și dacă dați împrumut celor de la care nădăjduiți să luați înapoi, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai. Voi însă iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt, că El este bun cu cei nemulțumitori și răi. Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv”.

În această duminică s-a citit la Sfânta Liturghie o parte din predica de pe munte a Mântuitorului. Evangelhia începe cu cuvintele:

„Zis-a Domnul: precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea”.

Această sintagmă nu este decât o sinteză a celor afirmate de Domnul Hristos în versetele anterioare, dar care nu s-au citit astăzi la Sfânta Liturghie: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi; binecuvântați pe cei ce vă blestemă, rugați-vă pentru cei ce vă fac necazuri. Celui ce te lovește peste obraz, întoarce-i și pe celălalt; pe cel ce-ți ia haina, nu-l împiedica să-ți ia și cămașa; oricui îți cere, dă-i; și de la cel care ia lucrurile tale, nu cere înapoi” (Luca 6,27-30).

Prin învățătura Sa prezentată aici, Mântuitorul schimbă radical mentalitatea evreilor, care era robită legii talionului din Vechiul Testament, în care se spunea: „De va lovi cineva pe un om și acela va muri, să fie dat morții. Iar de va fi vătămat, atunci să plătească ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior, arsură pentru arsură, rană pentru rană, vânătaie pentru vânătaie” (Ieș. 21,12 și 23-25).

Legea Veche a fost revelată evreilor pentru a-i forma ca popor ales. În această Lege existau anumite porunci exclusiviste sau drastice,

care erau necesare în vremea respectivă, întrucât fără acestea poporul nu ar fi împlinit voia lui Dumnezeu și nu și-ar fi dus la îndeplinire menirea de popor ales. Această Lege însă nu a fost desăvârșită, pentru că în acest caz nu mai era necesară Legea Nouă, „căci dacă Testamentul cel dintâi ar fi fost fără de prihană, nu s-ar mai fi căutat loc pentru al doilea” (Evrei 8,7). După ce Mântuitorul vine însă în lume, legea Vechiului Testament nu-și mai are rostul, ea fiind „o călăuză spre Hristos” (Gal. 3,24), iar Domnul Hristos o depășește și o desăvârșește, de această dată pentru toate popoarele lumii. Iisus Hristos era om adevărat, dar și Fiul lui Dumnezeu, și cunoștea ca nimeni altul profunzimea gândirii umane, de aceea ne-a îndemnat să ne comportăm cu semenii noștri așa cum dorim să se comporte și ei cu noi, iar când cineva ne face un rău, să nu-i răspundem cu aceeași monedă, pentru că răul nu se elimină prin rău, ci se sporește, de aceea noi suntem datori ca la rău să răspundem cu bine.

Mântuitorul continuă: *„Și dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei. Și dacă faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii același lucru fac. Și dacă dați împrumut celor de la care nădăjduiți să luați înapoi, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai”*.

Prin aceste exemple, Mântuitorul arată că și păcătoșii săvârșesc anumite fapte bune, fără însă ca prin acestea să își depășească starea lor și fără să ia vreo răsplată de la Dumnezeu. Celor ce nu vor să se asemeneze acestora, Domnul Hristos le adresează următorul îndemn:

„Voi însă iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt, că El este bun cu cei nemulțumitori și răi. Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv”.

Prin aceste cuvinte, Mântuitorul ne îndeamnă să împlinim binele fără să așteptăm nimic în schimb de la oameni, ci să ne lăsăm în seama lui Dumnezeu, care ne va răsplăti îmbelșugat.

Prin porunca iubirii vrăjmașilor, Domnul Hristos lărgeste sfera poruncii iubirii din Vechiul Testament, în care se spunea: „Să iubești

pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău” (Mat. 5,43). Conform legii talionului, aproapele îți putea deveni vrăjmaș și trebuia să îl urăști. Domnul Hristos depășește această lege, poruncindu-ne să ne iubim chiar și vrăjmașii. Sfântul Ioan Evanghelistul afirmă: „Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească” (I Ioan 4,20). Dovada iubirii lui Dumnezeu de către noi este iubirea semenului nostru, chiar dacă acesta ne este vrăjmaș dintr-un motiv sau altul. De fapt cine are dragoste adevărată, pe toți îi iubește, pentru toți se roagă, nu poate urî pe nimeni.

Sfântul Simeon Noul Teolog ne vorbește despre iubirea vrăjmașilor și ne atrage atenția că „altceva este a nu ne revolta față de necinstiri, de batjocuri, de încercări și necazuri, și altceva a ne arăta mulțumiți de ele și a ne ruga pentru cei ce ne fac acestea. Altceva este a iubi din suflet pe aceștia și altceva a întipări, pe lângă aceasta, în mintea noastră fața fiecăruia dintre ei și a-i îmbrățișa fără patimă, ca pe niște prieteni adevărați, cu lacrimi de iubire sinceră, fără să se afle în acea clipă nici o urmă a vreunei supărări în noi. Iar lucru mai mare decât cele spuse, este ca în timpul însuși al ispitelor să aibă cineva, în chip neschimbat, aceeași bună simțire egală pentru cei ce-l batjocoresc în față, îl calomniază, îl judecă, îl osândesc, îl insultă și-l scuipă în față. Dar neasemănat mai mare lucru decât toate acestea socotesc că este ca cineva să uite cu desăvârșire cele ce le-a suferit și să nu-și aducă aminte de ceva ce i s-a întâmplat, fie că lipsesc, fie că sunt de față cei ce l-au supărat, ci să-i primească și pe aceștia la fel ca pe prieteni, în convorbiri și la masă, fără să cugete măcar la cele întâmplate”.

Cel ce își iubește vrăjmașii dovedește că este împlinitor al poruncii lui Dumnezeu și a ajuns la iubirea adevărată. Pentru a se dobândi însă această iubire, trebuie depuse din partea omului eforturi considerabile, uneori chiar supraomenești, dar cu toate acestea realizarea ei deplină este un dar venit de sus, de la Dumnezeu, căci Mântuitorul a spus: „Fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15,5). Iubirea de vrăjmași reflectă perfecțiunea lui Dumnezeu pe pământ, căci această iubire este imposibil de realizat

de către omul singur. Ea este posibilă omului care a primit în sufletul său harul Duhului Sfânt.

Dacă noi socotim că vrăjmașii noștri nu sunt demni de iubirea noastră, să ne gândim că Fiul lui Dumnezeu, cea de-a doua persoană a Sfintei Treimi, S-a întrupat din iubire față de om, iar „Dumnezeu și-a arătat dragostea Lui față de noi prin aceea că, pentru noi, Hristos a murit când noi eram încă păcătoși” (Rom. 5,8). Întruparea Fiului lui Dumnezeu nu este un act de dreptate divină, pentru că omul nu era vrednic de ea, ci este dovada iubirii lui Dumnezeu față de omul păcătos.

De vreme ce nouă ni se cere să avem aceeași dragoste față de toți oamenii și să ne iubim chiar vrăjmașii, să avem certitudinea că Dumnezeu îi iubește pe toți oamenii la fel, chiar și pe cei ce nu I se închină și Îl urăsc. Dumnezeu nu iubește pe unii oameni mai mult decât pe alții, pentru că în acest caz ar fi nedrept. Toți suntem fiii Lui, pe toți ne iubește la fel. Dacă cineva se apropie mai mult decât ceilalți de Dumnezeu, este pentru că se străduiește mai mult, nu pentru că ar fi un preferat al lui Dumnezeu. Domnul Hristos a venit în lume și S-a răstignit pentru toți oamenii, nu doar pentru o parte din omenire, pentru „că El voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4).

Vom prezenta prin două exemple iubirea omului față de Dumnezeu și iubirea lui Dumnezeu față de om, pentru a conștientiza cât de mult Dumnezeu îi iubește pe oameni. Un cutremurător exemplu de iubire și ascultare de Dumnezeu întâlnim în Vechiul Testament, la patriarhul Avraam, căruia Dumnezeu i-a zis: „Ia pe fiul tău, pe Isaac, pe singurul tău fiu, pe care-l iubești, și du-te în pământul Moria și adu-l acolo ardere de tot pe un munte, pe care ți-l voi arăta Eu!” (Fac. 22,2). Dumnezeu nu a îngăduit ca Isaac să fie sacrificat, ci numai a încercat credința lui Avraam, care a dovedit că Îl iubește mai mult pe Dumnezeu decât pe propriul său fiu, pentru că el iubea întâi pe Creator și abia apoi creatura. Isaac era un dar primit de Avraam de la Dumnezeu, de aceea patriarhul a fost gata să-l jertfească la porunca Domnului. Iubirea cea mare însă a lui Dumnezeu față de oameni s-a văzut în aceea că El nu L-a cruțat pe propriul Său Fiu, cum a făcut cu fiul lui Avraam, ci L-a lăsat

să moară pentru mântuirea oamenilor, „căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3,16).

Dacă Dumnezeu ne iubește pe toți oamenii la fel, de ce permite existența iadului?

Spre binele nostru Dumnezeu ne respectă libertatea și nu ne silește să urmăm calea binelui împotriva voinței noastre, căci în acest caz omul s-ar simți în rai ca o fiară în cușcă, rânjind plin de ură împotriva Celui ce l-a închis acolo chiar spre binele lui, iar atunci împărăția iubirii s-ar transforma într-o împărăție a urii, ce-ar izbucni în paradisul lui Dumnezeu. Sfinții Părinți spun că Dumnezeu și sfinții înconjoară până și iadul în dragostea lor, de aceea Dumnezeu există și în iad, pentru că El menține în existență și pe cei care voluntar s-au îndepărtat de El. Nu este vorba de harul divin deplin, ci mult slăbit, dar totuși prezent. Dacă Dumnezeu și-ar retrage harul Său din ceva, acela ar înceta să existe, ar dispărea, fiind o formă golită de conținut, care se dezintegrează.

Omul este creat de Dumnezeu din nimic și atunci când vrea să-și împlinească voia lui proprie și nu voia lui Dumnezeu, tinde spre neant, spre abis, numai legătura cu Dumnezeu îl menține și îl promovează în viață. De aceea când omul vrea să devină autonom, să se guverneze după legi făcute de el și nu după legile sădite de Dumnezeu în el, merge spre autodistrugere. În ascultare de Dumnezeu însă, omul se întărește în existență și în iubire, se apropie tot mai mult de izvorul existenței și al iubirii.

Astfel să trăim în iubire de Dumnezeu și de semenii, chiar dacă unii ne sunt vrăjmași, pentru că numai așa vom viețui în mod deplin pe pământ și vom putea dobândi viața de veci în rai, alături de Dumnezeu și de sfinți.

AMIN

Duminica a douăzecea după pogorârea Sfântului Duh

(învierea fiului văduvei din Nain)

Evangelhia de la Luca (7,11-16)

„În vremea aceea, s-a dus Iisus într-un oraș numit Nain, și împreună cu El mergeau ucenicii Lui și multă mulțime. Iar când S-a apropiat de poarta cetății, iată scoteau un mort, singurul copil al mamei sale, și ea era văduvă, și mulțime mare din cetate era cu ea. Și, văzând-o Domnul, I s-a făcut milă de ea și i-a zis: Nu plânge! Și apropiindu-Se, S-a atins de sicriu, iar cei ce-l duceau s-au oprit. Și a zis: Tinere, fie îți zic, scoală-te. Și s-a ridicat mortul și a început să vorbească, și l-a dat mamei lui. Și frică i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Prooroc mare s-a ridicat între noi și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său”.

Sfânta Evanghelie citită astăzi la Sfânta Liturghie ne prezintă una dintre multele minuni săvârșite de Mântuitorul și anume învierea fiului văduvei din Nain.

„În vremea aceea, s-a dus Iisus într-un oraș numit Nain, și împreună cu El mergeau ucenicii Lui și multă mulțime”.

Mântuitorul a intrat în orașul Nain, împreună cu ucenicii Săi, iar mulțime multă mergea după El. Domnul Hristos era însoțit întotdeauna de mult popor în călătoriile Sale. Astfel, după ce regele Irod a poruncit să i se taie capul Sfântului Ioan Botezătorul, ucenicii acestuia i-au îngropat trupul și au venit la Mântuitorul să-I dea vestea cea tristă. „Iar Iisus, auzind, S-a dus de acolo singur, cu corabia, în loc pustiu dar, aflând, mulțimile au venit după El, pe jos, din cetăți” (Matei 14,13). După ce Domnul a tămăduit un lepros lângă Capernaum, mulțimi de oameni veneau la El, „încât Iisus nu mai putea să intre pe față în cetate, ci stătea afară, în locuri pustii, și veneau la El de pretutindeni” (Marcu 1,45).

Cei care veneau la Mântuitorul sau Îl însoțeau în câte o călătorie, o făceau din diverse motive. Mulți veneau pentru a asculta învățătura Lui, pentru că „ziua era în templu și învăța, iar noaptea, ieșind, o petrecea pe muntele ce se cheamă al Măslinilor. Și tot poporul venea dis-de-diminează la El în templu, ca să-L asculte” (Luca

21,37-38). Referindu-se la învățătura Domnului Hristos, Sfântul Petru I-a zis: „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice” (Ioan 6,68).

Bolnavii veneau la Mântuitorul pentru a lua tămăduire. Sfântul Marcu relatează: „Iisus, împreună cu ucenicii Lui, a plecat înspre mare și mulțime multă din Galileea și din Iudeea L-a urmat. Din Ierusalim, din Idumeea, de dincolo de Iordan, dimprejurul Tirului și Sidonului, mulțime mare, care, auzind câte făcea, a venit la El; fiindcă vindecase pe mulți, de aceea năvăleau asupra Lui, ca să se atingă de El toți câți erau bolnavi” (Marcu. 3,7-10). „Și, trecând dincolo, au venit în pământul Ghenizaretului. Și, cunoscându-L, oamenii locului aceuia au trimis în tot acel ținut și au adus la El pe toți bolnavii. Și-L rugau ca numai să se atingă de poala hainei Lui; și câți se atingeau se vindecau” (Matei 14,34-36).

Alții Îl urmau pe Mântuitorul din curiozitate, pentru a vedea vreo minune. Sfântul Evanghelist Ioan spune că „mulțime mare de iudei au aflat că Hristos este acolo și au venit nu numai pentru Iisus, ci să vadă și pe Lazăr pe care-l înviase din morți. Deci da mărturie mulțimea care era cu El, când l-a strigat pe Lazăr din mormânt și l-a înviat din morți. De aceea L-a și întâmpinat mulțimea, pentru că auzise că El a făcut minunea aceasta” (Ioan 12,9 și 17-18). Celor care au venit să-L vadă din curiozitate, Domnul le-a spus: „Dacă nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede” (Ioan 4,48).

După înmulțirea celor cinci pâini și doi pești, „mulțimea Îl căuta pe Iisus. Și găsimu-L dincolo de mare, I-au zis: Învățătorule, când ai venit aici? Iisus le-a răspuns și a zis: Adevărat, adevărat zic vouă: Mă căutați nu pentru că ați văzut minuni, ci pentru că ați mâncat din pâini și v-ați săturat” (Ioan 6,24-26), deci unii mergeau după Domnul pentru a primi de mâncare.

„Iar când S-a apropiat de poarta cetății, iată scoteau un mort, singurul copil al mamei sale, și ea era văduvă, și mulțime mare din cetate era cu ea”.

Aproape de poarta cetății Nain, Mântuitorul a văzut o femeie văduvă, care își conducea unicul fiu pe ultimul drum, iar lume multă o însoțea. Durerea acestei femei era foarte mare, pentru că după ce își

pierduse soțul, despre care nu știm de câtă vreme și în ce împrejurări murise, i-a răposat și singurul copil.

De vreme ce rolul poporului ales era acela de a da naștere din sânul său Mântuitorului lumii, fiecare evreu spera că Acesta se va naște în familia lui, de aceea aveau mulți copii. De pildă, patriarhul Iacov a avut doisprezece copii (Fac. 35,22). Iesei, tatăl regelui David, a avut opt copii (I Regi 16,10-11). Psalmistul face referire la familiile cu mulți copii: „Iată, fiii sunt moștenirea Domnului, răsplata rodului pântecelui. Precum sunt săgețile în mâna celui viteaz, așa sunt copiii părinților tineri. Fericit este omul care-și va umple casa de copii; nu se va rușina când va grăi cu vrăjmașii săi în poartă” (Ps. 126,3-5).

Evreii se căsătoreau foarte tineri, în jurul vârstei de cincisprezece - șaisprezece ani (la această vârstă a fost logodită și Fecioara Maria cu Dreptul Iosif). De vreme ce văduva din Nain avea un singur copil, înseamnă că soțul i-a murit la puțin timp după căsătorie, iar pentru că fiul ei nu era căsătorit încă (Sfânta Scriptură nu menționează acest fapt), tragem concluzia că el era doar un copil, iar femeia văduvă era încă tânără.

„Și, văzând-o Domnul, I s-a făcut milă de ea și i-a zis: Nu plânge! Și apropiindu-Se, S-a atins de sicriu, iar cei ce-l duceau s-au oprit. Și a zis: Tinere, fie îți zic, scoală-te. Și s-a ridicat mortul și a început să vorbească, și l-a dat mamei lui”.

Văzând durerea femeii, Mântuitorului I s-a făcut milă de ea și i-a zis să nu mai plângă. Apropiindu-Se de sicriu, cei ce-l duceau s-au oprit, iar Domnul l-a înviat pe tânăr.

Pe lângă învierea fiului văduvei din Nain, Sfânta Scriptură ne mai prezintă și alte învieri din morți. Astfel, proorocul Ilie a înviat pe fiul văduvei din Sarepta Sidonului (III Regi 17,17-22), Mântuitorul a înviat pe fiica lui Iair (Marcu 5,41-42) și pe prietenul său, Lazăr (Ioan 11,43-44), iar Sfântul Petru pe Tavita (Fapte 9,36-41). Alături de acestea, Sfânta Scriptură ne înfățișează și învierea Domnului Hristos din morți.

Între învierea Mântuitorului din morți și celelalte învieri din Scriptură există mai multe diferențe. În primul rând, Domnul Hristos a înviat prin propria Lui putere, El fiind Fiul lui Dumnezeu, pe când

celelalte persoane au fost înviate de Dumnezeu, la rugăciunile cuiva aflat în viață. Trupul Domnului a dobândit prin înviere calități pe care nu le avea pe când trăia viața pământească, având posibilitatea de a intra prin ușile încuiate (Ioan 20,19), de a se face nevăzut (Luca 24,34) și nu mai avea nevoie de nici o trebuință trupească. Toate cele cinci persoane înviate din paginile Sfintei Scripturi au reluat modul de existență pe care l-au avut înainte de a muri. Ele au revenit la o viață tot așa de supusă bolilor, trebuințelor naturale și morții, ca și cea dinainte. Au mai trăit o perioadă de timp, după care au murit. Iisus Hristos însă, prin înviere a intrat într-o dimensiune de viață cu totul deosebită de cea anterioară, de cea istorică, pe care o trăim cu toții, supuși stihiiilor acestei lumi, la o viață fără boli, fără moarte. Astfel învierea Domnului nu înseamnă simpla revenire a timpului pierdut prin moarte. Mântuitorul prin înviere nu revine la o viață muritoare, la suferințele ei actuale, pentru a relua pelerinajul unei vechi condiții. Învierea nu este reîntoarcere, ci trecere dincolo de moarte, biruire a ei. Învierea este o revelație, o revărsare a harului, care nu desființează natura umană, ci o transfigurează. Ea apare ca o erupție, dând o nouă existență și față firii noastre. Învierea nu este din lumea aceasta, dar este pentru lumea aceasta. Este un dar de sus, care depășește infinit structurile acestei lumi.

Având în vedere aceste diferențe, oricare altă înviere din morți, în afară de cea a Domnului Hristos, ar fi mai corect să se numească „revenire la viață” sau „readucere la viață”.

Trupurile tuturor oamenilor însă vor învia și vor dobândi aceleași calități ca și trupul înviat al Mântuitorului, întrucât „carnea și sângele nu pot să moștenească împărăția lui Dumnezeu, nici stricăciunea nu moștenește nestricăciunea” (I Cor. 15,50). Acest lucru se va întâmpla la a doua venire a Domnului Hristos, „pentru că Însuși Domnul, întru poruncă, la glasul arhanghelului și întru trâmbița lui Dumnezeu, Se va pogorî din cer, și cei morți întru Hristos vor învia întâi” (I Tes. 4,16). „Și vor ieși, cei ce au făcut cele bune spre învierea vieții și cei ce au făcut cele rele spre învierea osândirii” (Ioan 5,29). „După aceea, noi cei vii, care vom fi rămas până la venirea Domnului, nu vom lua înainte celor adormiți” (I Tes. 4,15), „dar toți ne vom

schimba, deodată, într-o clipeală de ochi la trâmbița cea de apoi. Căci trâmbița va suna și morții vor învia nestricăcioși, iar noi ne vom schimba. Căci trebuie ca acest trup stricăcios să se îmbrace în nestricăciune și acest trup muritor să se îmbrace în nemurire. Iar când acest trup stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune și acest trup muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul care este scris: «Moartea a fost înghițită de biruință. Unde îți este, moarte, biruința ta? Unde îți este, moarte, boldul tău?» (I Cor. 15,50-55), iar moartea va fi biruită pentru totdeauna.

„Și frică i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Prooroc mare s-a ridicat între noi și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său”.

Prin învierea fiului văduvei din Nain, Mântuitorul a dovedit celor ce erau de față că nu este un om oarecare și toți au fost cuprinși de frică și au început să dea slavă lui Dumnezeu, zicând că mare prooroc s-a ridicat între ei.

Dumnezeu a trimis mereu prooroci în sânul poporului ales, pentru a le menține trează conștiința rolului lor deosebit în istoria lumii și pentru a-i atrage la calea Domnului, atunci când rățăceau drumul. Din acest motiv, evreii erau obișnuiți cu proorocii. Chiar dacă nu fiecare evreu a văzut un profet, cu siguranță toți au auzit de la semenii și înaintașii lor de existența acestora, de minunile pe care le săvârșeau și de cuvintele lor aspre, prin care biciuiau păcatele poporului. Din această cauză, evreilor le era frică de prooroci. Acest fapt îl constatăm atunci când proorocul Samuel a fost trimis de Dumnezeu să ungă pe David ca rege, pentru că Saul se îndepărtase de la calea Domnului: „Și când a sosit el la Betleem, bătrânii poporului, tremurând, i-au ieșit în întâmpinare și au zis: «Cu pace este venirea ta, văzătorule?»” (I Regi 16,4).

Domnul Hristos i-a întrebat o dată pe Apostoli: „Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului? Iar ei au răspuns: Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre prooroci. Și le-a zis: Dar voi cine ziceți că sunt? Răspunzând Simon Petru a zis: Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu. Iar Iisus, răspunzând, i-a zis: Fericit ești Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-au descoperit ție aceasta, ci Tatăl Meu, Cel din ceruri” (Matei 16,13-17). Cu toate că

evreii îl considerau pe Mântuitorul prooroc, asemenea lui Ioan Botezătorul, Ilie sau Ieremia, văzând minunile Lui, au afirmat: „Niciodată nu s-a arătat așa ceva în Israel” (Matei 9,33), pentru că nici un profet nu a săvârșit faptele Domnului Hristos, iar auzind învățătura Lui, au zis: „Niciodată n-a vorbit un om așa cum vorbește Acest Om” (Ioan 7,46), pentru că nici unul dintre prooroci nu avea cuvânt cu putere multă, ca Mântuitorul. Totuși, evreii nu puteau să-L socotească pe Domnul Hristos mai mult decât un profet, pentru că realitatea întrupării Fiului lui Dumnezeu era mai presus de cugetarea lor, de aceea Mântuitorul i-a și zis lui Petru că nu el ca om a cunoscut că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, ci Dumnezeu Tatăl i-a descoperit acest lucru.

Din pericopa evanghelică de astăzi constatăm că mulțimile de oameni care Îl însoțeau pe Mântuitorul în călătoriile Sale, ori apelau ocazional la El, o făceau din mai multe motive. De asemenea, vedem iubirea Domnului Hristos față de oameni și compasiunea față de suferința lor, precum și faptul că în ciuda minunilor și a învățăturii Sale cu totul deosebite, oamenii nu erau capabili să sesizeze singuri că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a douăzeci și una după pogorârea Sfântului Duh

(pilda semănătorului)

Evanghelia de la Luca (8,5-15)

„Zis-a Domnul: ascultați pilda aceasta: Ieșit-a semănătorul să semene sămânța sa. Și semănând el, una a căzut lângă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mâncat-o. Și alta a căzut pe piatră, și, răsărind, s-a uscat, pentru că nu avea umezeală. Și alta a căzut între spini și spinii, crescând cu ea, au înăbușit-o. Și alta a căzut pe pământul cel bun și, crescând, a făcut rod însutit. Acestea zicând, striga: Cine are urechi de auzit să audă. Și ucenicii Lui Îl întrebau: Ce înseamnă pilda aceasta? El a zis: Vouă vă este dat să cunoașteți tainele împărăției lui Dumnezeu, iar celorlalți în pilde, ca, văzând, să nu vadă și, auzind, să nu înțeleagă. Iar pilda aceasta înseamnă: Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu. Iar cea de lângă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască. Iar cea de pe piatră sunt aceia care, auzind cuvântul îl primesc cu bucurie, dar aceștia nu au rădăcină; ei cred până la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă. Cea căzută între spini sunt cei ce aud cuvântul, dar umblând cu grijile și cu bogăția și cu plăcerile vieții, se înăbușă și nu rodesc. Iar cea de pe pământ bun sunt cei ce, cu inimă curată și bună, aud cuvântul, îl păstrează și rodesc întru răbdare. După ce a spus acestea a strigat: Cine are urechi de auzit să audă”.

Mântuitorul a rostit multe pilde sau parabole luate din viața de zi cu zi a evreilor, pentru a face mai ușor înțelese învățăturile Sale dumnezeiești. Când a vorbit despre iubirea aproapelui, Domnul Hristos a exemplificat prin pilda samarineanului milostiv. Învățătura despre împărăția cerurilor a ilustrat-o prin pilda celor zece fecioare și în împrejurări similare, a rostit multe alte parabole, cum ar fi cea a fiului risipitor, a talanților, a nunții fiului de împărat, a bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr și altele.

Prin parabole, Mântuitorul nu numai că își făcea mai ușor înțeleasă învățătura Sa, dar ascultătorii o țineau mai bine minte, iar unele pilde pot fi considerate adevărate perle ale literaturii. Astfel,

deși au trecut aproape 2000 de ani de când Mântuitorul a rostit aceste parabole, ele sunt mereu actuale și se bucură de apreciere.

Astăzi la Sfânta Liturghie s-a citit pilda semănătorului.

„Zis-a Domnul: ascultați pilda aceasta: Ieșit-a semănătorul să semene sămânța sa. Și semănând el, una a căzut lângă drum și a fost călcată cu picioarele și păsările cerului au mâncat-o. Și alta a căzut pe piatră, și, răsărind, s-a uscat, pentru că nu avea umezeală. Și alta a căzut între spini și spinii, crescând cu ea, au înăbușit-o. Și alta a căzut pe pământul cel bun și, crescând, a făcut rod însutit. Acestea zicând, striga: Cine are urechi de auzit să audă. Și ucenicii Lui Îl întrebau: Ce înseamnă pilda aceasta? El a zis: Vouă vă este dat să cunoașteți tainele împărăției lui Dumnezeu, iar celorlalți în pilde, ca, văzând, să nu vadă și, auzind, să nu înțeleagă”.

După ce a rostit această pildă, Mântuitorul a spus: „Cine are urechi de auzit să audă”, sintagmă care se referă la faptul că această parabolă, ca de altfel toate pildele, precum și întreaga învățătură a Domnului Hristos, nu trebuie doar auzite, ci înțelese.

De această dată nici Sfinții Apostoli nu au înțeles pilda rostită de Mântuitorul și L-au întrebat ce înseamnă cuvintele Lui. Domnul Hristos le-a spus că lor le este dat să cunoască tainele împărăției lui Dumnezeu, pentru că sunt interesați și au ajuns la un anumit grad de pricepere, pe când celorlalți le este prezentată aceeași învățătură în pilde, dar ei tot nu o înțeleg, pentru că „s-au împietrit, precum este scris: «Dumnezeu le-a dat duh de amorie, ochi ca să nu vadă și urechi ca să nu audă»” (Rom. 11,7-8). Aici se împlinesc de fapt cuvintele lui Dumnezeu spuse prin proorocul Isaia: „Cu auzul veți auzi și nu veți înțelege și, uitându-vă, vă veți uita, dar nu veți vedea. Că s-a învârtoșat inima poporului acestuia și cu urechile sale greu a auzit și ochii săi i-a închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și cu urechile să audă și cu inima să înțeleagă și să se întoarcă la Mine și să-l vindec” (Isaia 6,9-10). Faptul că unii oameni nu înțelegeau învățătura Mântuitorului nu înseamnă că Domnul Hristos era nedrept cu ei, ci aceștia erau lipsiți de capacitatea de înțelegere a învățăturii Lui, de aceea Mântuitorul le-a și spus unor astfel de oameni: „Încă multe am a vă spune, dar acum nu puteți să le purtați” (Ioan 16,12).

Văzând că nici Apostolii nu au înțeles parabola rostită de El, Mântuitorul Însuși o explică, ceea ce a făcut cu foarte puține dintre parabolele Sale:

„Iar pilda aceasta înseamnă: Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu. Iar cea de lângă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască. Iar cea de pe piatră sunt aceia care, auzind cuvântul îl primesc cu bucurie, dar aceștia nu au rădăcină; ei cred până la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă. Cea căzută între spini sunt cei ce aud cuvântul, dar umblând cu grijile și cu bogăția și cu plăcerile vieții, se înăbușă și nu rodesc. Iar cea de pe pământ bun sunt cei ce, cu inimă curată și bună, aud cuvântul, îl păstrează și rodesc întru răbdare. După ce a spus acestea a strigat: Cine are urechi de auzit să audă”.

Dumnezeu l-a creat pe om liber, oferindu-i posibilitatea de a alege între bine și rău, zicând: „Iată Eu astăzi ți-am pus înaintea viața și moartea, binele și răul. Alege viața ca să trăiești tu și urmașii tăi” (Deut. 30,15 și 19). Având în vedere marea responsabilitate a libertății cu care a fost înzestrat omul în rai, Dumnezeu i-a dat și o poruncă, tocmai pentru a nu întrebuița în mod greșit această libertate: „Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!” (Fac. 2,16-17). Această poruncă a fost scrisă de Dumnezeu în inima omului (Rom. 2,15). Adam însă a călcat porunca lui Dumnezeu, fapt pentru care s-a îndepărtat de El, încât Creatorul nu-i mai comunică direct voia Sa, nu mai poate scrie vreo poruncă în inima omului căzut, ci trebuie să scrie pe table de piatră poruncile Sale, pentru a i le da omului, așa cum s-a întâmplat în Vechiul Testament (Ieș. 31,18). Astfel nemaexistând o comunicare directă și nemijlocită între Dumnezeu și om, Domnul trebuie să se folosească de căi ocolite pentru a ajunge la inima omului și aruncă sămânța sau cuvântul Său în inima omului ca în ceva străin, de aceea Dumnezeu îi zice omului: „Dă-mi, fiule, Mie inima ta, și ochii tăi să simtă plăcere pentru căile Mele” (Pilde 23,26). Dar și așa cuvântul lui Dumnezeu nu pătrunde în

inimile tuturor oamenilor la fel, pentru că unii îl acceptă sau nu, ori îl acceptă într-o măsură mai mare sau mai mică.

În pilda semănătorului, Mântuitorul ne înfățișează patru categorii de oameni, care acceptă în mod diferit cuvântul lui Dumnezeu. De acum 2000 de ani însă lumea s-a schimbat mult, încât pe lângă cele patru feluri de oameni prezentați de Domnul Hristos, astăzi mai există o categorie, a celor care nici măcar nu acceptă cuvântul lui Dumnezeu. Este vorba despre atei sau necredincioși. În timpul Mântuitorului astfel de oameni nu existau. Ei sunt rodul unei societăți care se îndepărtează tot mai mult de Dumnezeu, iar prin aceasta devine tot mai bolnavă. Mântuitorul vorbește și despre aceștia, însă în altă parte: „De n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovățire pentru păcatul lor” (Ioan 15,22).

Să analizăm pe scurt cele patru categorii de oameni prezentate de Mântuitorul.

Sămânța de lângă drum sunt oamenii care aud cuvântul lui Dumnezeu, dar vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva să se mântuiască. Aceștia sunt indiferenți din punct de vedere al credinței. Aud cuvântul lui Dumnezeu, deci știu ce au de făcut pentru a se mântui, dar nu împlinesc, de aceea se și spune că cea mai lungă cale este de la ureche la inimă. Despre astfel de oameni, Domnul Hristos a afirmat: „Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Dacă cineva nu rămâne în Mine, se aruncă afară ca mlădița și se usucă și se adună și se aruncă în foc și arde” (Ioan 15,5-6).

Sămânța căzută pe piatră sunt oamenii care primesc cu bucurie cuvântul lui Dumnezeu, dar nu au rădăcină. Cred până la o vreme, dar în încercări se leapădă. Acești oameni au o credință slabă. Despre ei Mântuitorul a spus: „De cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri” (Matei 10,33).

Sămânța căzută între spini sunt cei care aud cuvântul lui Dumnezeu, dar copleșiți de grijile și plăcerile vieții, uită de viața spirituală. În legătură cu cei interesați doar de cele lumești, Mântuitorul a spus: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și

rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta” (Matei 6,19-21). Despre cei robiți plăcerilor, Sfântul Pavel a afirmat: „Unii ca aceștia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pântecelui lor” (Rom. 16,18), „sfârșitul acestora este pieirea. Pântecelul este dumnezeul lor, iar mărirea lor este întru rușinea lor, ca unii care au în gând cele pământești” (Filip. 3,19).

Nici una dintre aceste trei categorii de oameni nu se mântuiește, pentru că Domnul Hristos a spus: „Cine nu este cu Mine este împotriva Mea” (Mat. 12,30).

Sămânța căzută pe pământ bun sunt oamenii care aud cuvântul lui Dumnezeu, îl păstrează și rodesc însutit. Aceștia sunt cei care împlinesc și nu numai ascultă cuvântul dumnezeiesc. Despre această categorie de oameni, Mântuitorul a afirmat: „Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne în Mine și Eu în El, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15,5).

Ce remarcăm din această parabolă? Dumnezeu aruncă sămânța împărăției Sale în inimile tuturor oamenilor, pentru că așa cum a afirmat Sfântul Pavel, „Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4). De noi depinde însă dacă acceptăm cuvântul lui Dumnezeu și îl împlinim, de aceea a spus Mântuitorul: „Mulți sunt chemați, dar puțini aleși” (Mat. 20,16).

De vreme ce suntem creștini, ne numărăm printre cei chemați la mântuire. Să ne străduim însă prin fapte bune să ne aflăm printre cei aleși, pentru că numai așa vom dovedi că sămânța aruncată de Dumnezeu în inimile noastre a adus rod însutit și doar așa vom intra în rai.

AMIN

Duminica a douăzeci și doua după pogorârea Sfântului Duh

(pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr)

Evangelhia de la Luca (16,19-31)

„Zis-a Domnul: ascultați pilda aceasta: Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit. Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porții lui, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; dar și câinii venind, lingeau bubele lui. Și a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost înmormântat. Și în iad, ridicându-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui. Și el, strigând, a zis: Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie. Dar Avraam a zis: Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr, asemenea, pe cele rele; iar acum aici el se mângâie, iar tu te chinuiești. Și peste toate acestea, între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo să treacă la noi. Iar el a zis: Rogu-te, dar, părinte, să-l trimiți în casa tatălui meu, căci am cinci frați, să le spună lor acestea, ca să nu vină și ei în acest loc de chin. Și i-a zis Avraam: Au pe Moise și pe prooroci; să asculte de ei. Iar el a zis: Nu, părinte Avraam, ci, dacă cineva dintre morți se va duce la ei, se vor pocăi. Și i-a zis Avraam: Dacă nu ascultă de Moise și de prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morți”.

Mântuitorul a vorbit de foarte multe ori în pilde sau parabole, în care, prin exemple luate din viața de zi cu zi a omului simplu, prezenta adevăruri sau realități greu de înțeles. În acest mod a vorbit și despre împărăția cerurilor, rostind mai multe parabole, precum: a celor zece fecioare, a neghinei, a grăuntelui de muștar și altele (în capitoul 13 al Evangheliei după Matei sunt înfățișate șapte pilde despre împărăția cerurilor). Totuși, în toate aceste pilde există un mister neelucidat. Fiecare dintre ele ne prezintă modurile cum putem ajunge în împărăția lui Dumnezeu, ce trebuie să facem sau de ce trebuie să ne

ferim pentru a avea acces acolo, dar nici una nu ne înfățișează realitățile împărăției lui Dumnezeu.

Oare se ferește Dumnezeu să ne spună ce este dincolo de pragul acestei vieți?

Ar fi nedrept să fie așa, pentru că noi toată viața ne pregătim pentru existența de după moartea trupului nostru. Avem dreptul să știm ce ne așteaptă în veșnicie, pentru a ne alege locul pe care îl dorim. Dacă pentru a veni în această lume nu am fost consultați, nu ne-am ales noi familia în care să vedem pentru prima dată lumina zilei, poporul în sânul căruia să ne naștem sau secolul în care să trăim, locul din veșnicie ni-l alegem singuri. Pregătirea pentru dobândirea vieții veșnice ne aparține în întregime și este pe deplin responsabilitatea noastră.

Singura pildă în care Domnul Hristos ridică puțin vâlul care ascunde muritorilor misterioasa viață de după moarte, este cea a bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr, care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie.

Să poposim asupra acestei parabole și a învățăturilor pe care le cuprinde.

„Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit. Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porții lui, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; dar și câinii venind, lungeau bubele lui”.

Domnul Hristos ne prezintă în această parabolă un om bogat, lipsit de griji, care își trăia viața după bunul său plac. Ce remarcăm însă, Mântuitorul nu îi amintește numele. De vreme ce bogatul este înfățișat drept un exemplu negativ, de care trebuie să ne ferim, nici măcar numele lui nu merită să fie pomenit.

La poarta bogatului zăcea un om sărac și bolnav, plin de bube, pe nume Lazăr, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului. Lazăr nu se sătura, ci doar poftea lucrul acesta, ceea ce înseamnă că bogatul nu îl miluia nici măcar cu resturile mesei sale opulente.

Cine avea însă milă de Lazăr? Versetul care ne spune că bogatul nu îl miluia, afirmă că niște câini îi lungeau bubele. Niște biete animale, fără suflet, aveau mai multă inimă decât omul cel bogat.

Mântuitorul spune mai departe:

„Și a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost înmormântat”.

Extraordinar de sugestiv prezintă Mântuitorul moartea celor doi. Săracul este luat de îngeri și dus în sânul lui Avraam, adică în rai, pe când bogatul moare și este înmormântat. Faptele lui l-au îngropat, iar nici un înger nu a fost prezent la moartea sa. Ce răsturnare de situație!

Trebuie să lămurim însă un lucru. Bogatul nu a ajuns în iad pentru că era bogat, ci pentru că era nemilostiv. În cazul lui nu ne sunt prezentate anumite păcate care l-au osândit la iad, ci a ajuns acolo datorită lipsei faptelor bune. Bogăția nu este un păcat, ci numai alipirea de ea și reaua ei întrebuintare. Greșeala unor oameni bogați este că sunt atât de legați de cele materiale, încât uită de Dumnezeu, de suflet și de datoriile față de acesta. Întreaga lor activitate se reduce la administrarea averii. Ei nu se mai îngrijesc de suflet, pentru că așa cum a spus Domnul Hristos: „Unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta” (Mat. 6,21).

După cum bogăția nu este un păcat, nici sărăcia nu este o virtute (nu ne referim aici la sărăcia de bunăvoie, pentru Dumnezeu). Așa cum nu toți bogații se osândesc, nici toți săracii nu se mântuiesc. Lazăr nu a ajuns în rai pentru că era sărac, ci pentru atitudinea lui față de sărăcie și boală. Avem în acest sens exemplul lui Iov, care bogat fiind, a fost încercat de Dumnezeu cu sărăcie și boală, dar nu a hulit pe Dumnezeu, deși soția lui îl îndemna: „Blestemă pe Dumnezeu și mori!” (Iov 2,9). Pentru atitudinea sa, Iov a ajuns mai bogat decât înainte și s-a mântuit, după cum spune Sfântul Iacov: „Ați auzit de răbdarea lui Iov și ați văzut sfârșitul hărăzit lui de Domnul; că mult milostiv este Domnul” (Iacov 5,11). Deci pe Iov nici bogăția nu l-a osândit la iad, nici sărăcia nu l-a dus în rai, ci atitudinea lui a fost cea care a contat la Dumnezeu.

Parabola continuă: *„Și în iad, ridicându-și ochii, fiind în chinuri, bogatul a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui. Și el, strigând, a zis: Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie. Dar Avraam a zis: Fiule,*

adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr, asemenea, pe cele rele; iar acum aici el se mângâie, iar tu te chinuiești. Și peste toate acestea, între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo să treacă la noi”.

Avem prezentate aici foarte pe scurt raiul și iadul, realitățile de dincolo de moarte. Despre rai aflăm că este un loc de mângâiere. Din alte locuri ale Scripturii știm că în rai este fericire, dar aceasta nu poate fi descrisă în cuvinte omenești, pentru că așa frumuseți „ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit” (I Cor. 2,9). Sfântul Pavel a fost răpit până la al treilea cer și mărturisește că „a auzit cuvinte de nespus, pe care nu se cuvine omului să le grăiască” (II Cor. 12,4). Iadul în schimb este înfățișat drept un loc de chin. Alte locuri ale Scripturii mărturisesc că acolo este „întunericul cel mai din afară, plângerea și scrâșnirea dinților” (Matei 8,12), „cuptorul cel de foc” (Matei 13,50), „unde viermele nu moare și focul nu se stinge” (Marcu 9,44). Mântuitorul ne-a descoperit despre rai și iad numai cât putem noi înțelege, pentru că nu suntem capabili de a pricepe acum ce este acolo, după cum a afirmat Sfântul Pavel: „Și eu, fraților, n-am putut să vă vorbesc ca unor oameni duhovnicești, ci ca unora trupești, ca unor prunci în Hristos. Cu lapte v-am hrănit, nu cu bucate, căci încă nu puteați mânca și nici acum nu puteți, fiindcă sunteți tot trupești” (I Cor. 3,1-3).

Bogatul se chinuia cumplit în iad, și el, care nu-l miluise niciodată pe Lazăr în viață, cere acum milă de la Avraam și de la Lazăr. Dar Avraam îi amintește că el a avut cele bune pe pământ, unde Lazăr le avusese pe cele rele, or pentru că nu a știut să se folosească cum trebuie de ele, acum se chinuiește.

Patriarhul Avraam mai menționează faptul că între rai și iad este prăpastie mare, așa încât nu se poate trece dintr-un loc într-altul. Peste acest abis nu există nici o punte, de aceea cine nu s-a pregătit din timpul vieții pământești prin fapte bune să ajungă în rai, după moarte nu mai poate face nimic pentru a ajunge acolo, conform celor spuse de Domnul Hristos: „Vine noaptea când nimeni nu mai poate să lucreze” (Ioan 9,4). Noaptea este moartea și nimeni nu mai

poate face nimic pentru sine după ce moare. Ceea ce mai poate ajuta sunt rugăciunile celor din viață sau faptele bune făcute în numele celor răposați.

Din această parabolă constatăm că în afară de rai și iad nu există un al treilea loc, purgatoriul, așa cum învață unii. De asemenea vedem că după moarte omul își păstrează conștiința de sine, este conștient că este persoană și îi recunoaște pe ceilalți semeni, fie că i-a cunoscut sau nu în viață. Astfel este infirmată teoria reîncarnărilor succesive, în urma căroră sufletul ajunge în nirvana și se contopește cu sufletul universal, depersonalizându-se. Această teorie nu are nici un temei, ea contrazicând Sfânta Scriptură.

Mântuitorul spune în continuare:

„Iar bogatul a zis: Rogu-te, dar, părinte Avraame, să-l trimiți pe Lazăr în casa tatălui meu, căci am cinci frați, să le spună lor acestea, ca să nu vină și ei în acest loc de chin. Și i-a zis Avraam: Au pe Moise și pe prooroci; să asculte de ei. Iar el a zis: Nu, părinte Avraam, ci, dacă cineva dintre morți se va duce la ei, se vor pocăi. Și i-a zis Avraam: Dacă nu ascultă de Moise și de prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morți”.

Înțelegându-și situația, bogatul este cuprins de milă pentru cei cinci frați ai săi și îl roagă pe Avraam să-l trimită pe Lazăr la aceștia, să le explice ce este în iad, pentru a nu ajunge și ei acolo. Avraam îi răspunde că în legea lui Moise și în cărțile proorocilor scrie ce trebuie să facă evreii pentru a nu ajunge în iad, ei trebuie doar să împlinească cele poruncite acolo. Bogatul totuși stăruie în rugămintea lui și argumentează că dacă cineva dintre cei morți s-ar întoarce pe pământ, lumea ar asculta de el. Avraam însă nu se lasă înduplecat și îi răspunde că cel ce nu ascultă de legea lui Moise și de prooroci, nu va crede nici dacă ar învia cineva din morți. Este foarte dureroasă această constatare a lui Avraam, dar din nefericire este pe deplin adevărată. După învierea Sa din morți, înainte de înălțarea cu trupul la cer, Domnul Hristos a petrecut patruzeci de zile pe pământ, arătându-Se Sfinților Apostoli, iar odată „la peste cinci sute de frați” (I Cor. 15,6), totuși evreii nu cred nici astăzi, după 2000 de ani, că El este Fiul lui Dumnezeu și încă îl așteaptă pe Mesia.

Avem în cuvintele Mântuitorului puse în gura patriarhului Avraam încă un argument că reîncarnarea nu este posibilă. Cei din lumea de dincolo se pot întoarce pe pământ, dar acest lucru este posibil numai prin înviere, așa cum s-a întâmplat cu fiica lui Iair (Marcu 5,41-42), cu fiul văduvei din Nain (Luca 7,14-15) și cu Lazăr (Ioan 11,43-44), care au fost readuși de Mântuitorul la viață, iar nu prin migrarea sufletului dintr-un trup într-altul, în mai multe vieți succesive.

Ce învățăminte tragem noi din această parabolă? Să nu fim asemenea bogatului nemilostiv, nici aidoma evreilor necredincioși, pentru a nu ajunge în iad. Să învățăm din atitudinea lui Lazăr în necazuri, să împlinim poruncile lui Dumnezeu, ferindu-ne de păcat și cultivând faptele bune, pentru că numai așa vom putea ajunge în rai.

AMIN

Duminica a douăzeci și treia după pogorârea Sfântului Duh

(vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor)

Evangelhia de la Luca (8,26-39)

„În vremea aceea a venit Iisus cu corabia în ținutul Gerghesenilor, care este în fața Galileii. Și ieșind pe uscat, L-a întâmpinat un bărbat din cetate, care avea demon și care de multă vreme nu mai punea haină pe el și în casă nu mai locuia, ci prin morminte. Și văzând pe Iisus, strigând, a căzut înaintea Lui și cu glas mare a zis: Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Celui Preaînalt? Rogu-Te, nu mă chinui. Căci porunceă duhului necurat să iasă din om, pentru că de mulți ani îl stăpânea, și era legat în lanțuri și în obezi, păzindu-l, dar el, sfărâmând legăturile, era mânat de demon, în pustie. Și l-a întrebat Iisus, zicând: Care-ți este numele? Iar el a zis: Legiune. Căci demoni mulți intraseră în el. Și-L rugau pe El să nu le poruncească să meargă în adânc. Și era acolo o turmă mare de porci, care pășteau pe munte. Și L-au rugat să le îngăduie să intre în ei; și le-a îngăduit. Și, ieșind demonii din om, au intrat în porci, iar turma s-a aruncat de pe țârm în lac și s-a înecat. Iar păzitorii văzând ce s-a întâmplat, au fugit și au vestit în cetate și prin sate. Și au ieșit să vadă ce s-a întâmplat și au venit la Iisus și au găsit pe omul din care ieșiseră demonii, îmbrăcat și întreg la minte, șezând jos, la picioarele lui Iisus și s-au înfricoșat. Și cei ce văzuseră le-au spus cum a fost izbăvit demonizatul. Și L-a rugat pe El toată mulțimea din ținutul Gerghesenilor să plece de la ei, căci erau cuprinși de frică mare. Iar El, intrând în corabie, S-a înapoiat. Iar bărbatul din care ieșiseră demonii Îl ruga să rămână cu El. Iisus însă i-a dat drumul zicând: Întoarce-te în casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu. Și a plecat, vestind în toată cetatea cât bine i-a făcut Iisus”.

Pasajul evanghelic care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie ne înfățișează întâlnirea lui Iisus cu un om îndrăcit. Același episod este relatat de Sfântul evanghelist Matei (8,28-34), care pomenește însă de doi demonizați, iar pericopa evanghelică se citește în duminica a cincea după pogorârea Sfântului Duh.

„În vremea aceea a venit Iisus cu corabia în ținutul Gerghesenilor, care este în fața Galileii. Și ieșind pe uscat, L-a întâmpinat un bărbat din cetate, care avea demon și care de multă vreme nu mai punea haină pe el și în casă nu mai locuia, ci prin morminte”.

În primul rând evanghelistul Luca ne prezintă locul în care Domnul s-a întâlnit cu demonizatul și anume ținutul Gerghesenilor, care este în fața Galileii, apoi relatează faptul că cel îndrăcit umbla dezbrăcat de multă vreme, poate de când era posedat de diavol și probabil tot de atunci plecase de acasă, locuind prin morminte.

„Și văzând pe Iisus, strigând, a căzut înaintea Lui și cu glas mare a zis: Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Celui Preaînalt? Rogu-Te, nu mă chinui. Căci poruncea duhului necurat să iasă din om, pentru că de mulți ani îl stăpânea, și era legat în lanțuri și în obezi, păzindu-l, dar el, sfărâmând legăturile, era mânat de demon, în pustie”.

Văzându-L pe Iisus, demonul care pusese stăpânire pe om L-a recunoscut imediat că este Fiul lui Dumnezeu și Îl ruga să nu-l alunge din om. Spre deosebire de Dumnezeu, care respectă întotdeauna libertatea omului, diavolul este posesiv și renunță cu greu la ceea ce stăpânește.

Faptul că demonizatul locuia prin morminte și era mânat de diavol în pustie, dovedește că demonul este mort din punct de vedere spiritual și vrea să atragă în moarte și pe oameni, el fiind stăpânul morții și opusul lui Dumnezeu, care este viață și Domnul vieții. Pustia este un loc gol, nelocuit, părăsit, unde nu trăiește nimeni, or diavolul tocmai de aceea îl mîna pe bietul om în pustie, pentru a-l duce în izolare și la pierzare. Dacă Dumnezeu înseamnă comuniunea Sfintei Treimi, diavolul înseamnă izolare, separare, dezbinare.

Cuvântul demon este preluat din grecescul δαίμονας, care vine de la δαίω și înseamnă a divide, a dezbină, a despărți, pentru că diavolul luptă din toate puterile să-l despartă pe om de Dumnezeu și de semenii săi. Când cineva cade din punct de vedere spiritual, o face singur. Nimeni însă nu se mântuiește singur, ci în Biserică, ca un mădular al ei, în unire cu ceilalți credincioși.

„Și l-a întrebat Iisus, zicând: Care-ți este numele? Iar el a zis: Legiune. Căci demoni mulți intraseră în el”.

De vreme ce îndrăcitul era posedat de mulți demoni, înseamnă că era stăpânit de multe păcate. În spatele fiecărui păcat se ascunde un diavol, care îl atrage pe om în cursa lui. După cum oamenii se specializează într-o anumită meserie, fiecare drac este expert într-un anume păcat, pe care știe cum să-l prezinte omului într-un chip cât mai ademenitor și el numai cu acela ispitește. Când își termină treaba, pleacă și trimite alt diavol. De pildă, la masă ispitește dracul îmbuibării. Dacă și-a realizat scopul, el pleacă și vine demonul beției. Dacă și el reușește, pleacă și trimite dracul trândăviei și al desfrânării.

„Și-L rugau pe El să nu le poruncească să meargă în adânc. Și era acolo o turmă mare de porci, care pășteau pe munte. Și L-au rugat să le îngăduie să intre în ei; și le-a îngăduit. Și, ieșind demonii din om, au intrat în porci, iar turma s-a aruncat de pe țarm în lac și s-a înecat”.

Fiind alungați din om, diavolii L-au rugat pe Iisus să nu-i trimită în adânc. Atât de rău este în iad, încât nici dracilor nu le place acolo. După cum Dumnezeu îi dă fiecărui creștin la botez un înger păzitor, care are datoria de a-l sfătui la bine și de a-l feri de rău, Satana își trimite și el slujitorii în lume, pentru a face rău. În acest sens există o relatare în Pateric, care ilustrează eforturile depuse de diavoli pentru a face cât mai mult rău în lume și războiul îndelungat și perseverent purtat de aceștia împotriva celor virtuoși: „Un frate oarecare din Tebaida Egiptului mărturisește despre sine: Eu, fraților, sunt fiu de preot idolesc. În copilărie îl vedeam pe tata ducându-se în fiecare dimineață și seară la capiște, tămâind idoli și închinându-se lor. După ce am mai crescut, m-am luat o dată după tata, fără ca el să observe acest lucru. Odată ajuns în capiște l-am văzut pe Satana șezând pe un tron, ca un împărat, iar toții slujitorii lui se găseau înaintea lui. Unul dintre draci a venit și i s-a închinat. Satana l-a întrebat: De unde vii și ce ai făcut. Dracul i-a răspuns: Am fost în cutare loc și am provocat ceartă și vărsare de sânge între oameni și am venit să-ți spun. Satana l-a întrebat: În câte zile ai făcut aceasta? În treizeci de zile, i-a răspuns dracul. Mâniindu-se, Satana i-a zis: Numai această slujbă mi-ai făcut

în atâtea zile? Și a poruncit să-l bată. A venit apoi alt drac și i s-a închinat, iar el l-a întrebat și pe acela: De unde vii? Acela i-a răspuns: Am fost pe mare și am ridicat furtună mare asupra unei corăbii pline de oameni, încât s-au înecat toți și am venit să-ți spun. Apoi l-a întrebat: În câte zile ai făcut aceasta? În douăzeci de zile, i-a răspuns acela. Numai așa puțin lucru mi-ai făcut în atâtea zile? A zis Satana și a poruncit de l-au bătut și pe el. Un altul a venit și i s-a închinat. Satana l-a întrebat: De unde vii? Acela a răspuns: Într-un oraș s-a făcut o nuntă și am iscat ceartă și bătaie între nuntași și între miri și am provocat multă vărsare de sânge și am venit să-ți spun. Și l-a întrebat: În câte zile ai făcut aceasta? În cinci zile i-a răspuns dracul și a poruncit ca să-l bată și pe el. Apoi a venit alt drac și i s-a închinat. Și l-a întrebat Satana și pe acela: dar tu de unde vii? Acela a răspuns: Eu, stăpâne, de patruzeci de ani mă lupt într-una cu un sihastru în pustie, iar în această noapte l-am aruncat în păcatul desfrânării. Auzind aceasta, Satana s-a sculat și l-a sărutat și luându-și coroana de pe cap, a pus-o pe capul lui și i-a dat un scaun aproape de el, zicând: Cu adevărat, bun lucru și plăcută slujbă mi-ai făcut, vrednic ești de cinstea mea că ai reușit o izbândă ca aceasta. Văzând eu și auzind acestea, a spus fratele, am cunoscut că mare este cinul călugăresc și așa, lăsând lumea, am venit în pustie și m-am călugărit”.

După ce L-au rugat pe Domnul Hristos să nu-i trimită în iad, dracii au cerut îngăduința să intre într-o turmă de porci, care păștea în apropiere, iar Iisus le-a dat voie și după ce au intrat în porci, întreaga turmă s-a aruncat în mare și s-a înecat. Pe de o parte, diavolii nu voiau să ajungă prea repede în adânc, dar pe de altă parte voiau să-și mai adauge încă o „izbândă” la realizările lor. Cu siguranță Domnul Hristos cunoștea gândul lor ascuns, dar le-a îngăduit să intre în porci, pentru a dovedi neprețuita valoare a omului față de animale înaintea lui Dumnezeu.

„Iar păzitorii văzând ce s-a întâmplat, au fugit și au vestit în cetate și prin sate. Și au ieșit să vadă ce s-a întâmplat și au venit la Iisus și au găsit pe omul din care ieșiseră demonii, îmbrăcat și întreg la minte, șezând jos, la picioarele lui Iisus și s-au înfricoșat. Și cei ce văzuseră le-au spus cum a fost izbăvit demonizatul. Și L-a rugat pe El toată mulțimea

din ținutul Gerghesenilor să plece de la ei, căci erau cuprinși de frică mare. Iar El, intrând în corabie, S-a înapoiat”.

Păzitorii porcilor văzând cele întâmplate au fugit în cetate și în împrejurimi și le-au spus locuitorilor ce au văzut. Porcarii nu au fugit numai datorită minunii săvârșite de Iisus, ci și de teamă că paguba le va fi imputată lor. Locuitorii au venit la Mântuitorul și auzind ce s-a întâmplat și văzând pe omul care fusese demonizat că este întreg la minte, L-au rugat pe Domnul să plece din hotarele lor, fiind cuprinși de frică mare.

„Iar bărbatul din care ieșiseră demonii Îl ruga să rămână cu El. Iisus însă i-a dat drumul zicând: Întoarce-te în casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu. Și a plecat, vestind în toată cetatea cât bine i-a făcut Iisus”.

După ce a fost alungată legiunea de demoni din cel posedat, bărbatul exorcizat L-a rugat pe Iisus să-l accepte în preajma Lui, însă Domnul a refuzat. La Dumnezeu poate veni oricine, Domnul îi așteaptă pe toți oamenii și chiar îi invită la aceasta: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi” (Matei 11,28), dar pentru a fi slujitor al Lui trebuie să te numeri printre cei aleși, iar nu numai printre cei chemați, pentru că „mulți sunt chemați, dar puțini aleși” (Matei 22,14). Mântuitorul le-a spus acest lucru Apostolilor: „Nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-i este dat de la Tatăl” (Ioan 6,65). Totuși Domnul l-a trimis pe fostul demonizat ca pe un Apostol al Său în casa și cetatea lui, să vestească cât bine i-a făcut Dumnezeu „iar el s-a dus și a început să vestească în Decapole câte i-a făcut Iisus lui; și toți se minunau” (Marcu 5,20).

După ce a fost exorcizat, bărbatul îi era recunoscător Domnului Hristos, încât voia să rămână în preajma Lui. Două lucruri putem învăța din această pericopă evanghelică, în primul rând să ne ferim de păcat, căci acesta îndepărtează de Dumnezeu, robește și îl face pe om batjocura Satanei, iar în al doilea rând, dacă cineva ne face un bine, să fim recunoscători, pentru că recunoștința este floare rară, care tocmai de aceea trebuie cultivată cât mai des.

AMIN

Duminica a douăzeci și patra după pogorârea Sfântului Duh

(tămăduirea femeii celei bolnave și învierea fiicei lui Iair)

Evanghelia de la Luca (8,41-56)

„În vremea aceea, a venit la Iisus un bărbat, al cărui nume era Iair și care era mai-marele sinagogii. Și căzând la picioarele lui Iisus, Îl ruga să intre în casa lui, căci avea numai o fiică, ca de doisprezece ani, și ea era pe moarte. Și, pe când se ducea El, mulțimile Îl împresurau. Și o femeie, care de doisprezece ani avea scurgere de sânge și cheltuisese cu doctorii toată averea ei, și de nici unul nu putuse să fie vindecată, apropiindu-se pe la spate, s-a atins de poala hainei Lui și îndată s-a oprit curgerea sângelui ei. Și a zis Iisus: Cine este cel ce s-a atins de Mine? Dar toți tăgăduind, Petru și ceilalți care erau cu El, au zis: Învățătorule, mulțimile Te îmbulzesc și Te strâmtorează și Tu zici: Cine este cel ce s-a atins de mine? Iar Iisus a zis: S-a atins de Mine cineva. Căci am simțit o putere care a ieșit din Mine. Și, femeia, văzându-se vădită, a venit tremurând și, căzând înaintea Lui, a spus de față cu tot poporul din ce cauză s-a atins de El și cum s-a tămăduit îndată. Iar El i-a zis: Îndrăznește, fiică, credeați-te-mă. Mergi în pace. Și încă vorbind El, a venit cineva de la mai-marele sinagogii, zicând: A murit fiica ta. Nu mai supăra pe Învățătorul. Dar Iisus, auzind, i-a răspuns: Nu te teme; crede numai și se va izbăvi. Și venind în casă n-a lăsat pe nimeni să intre cu El, decât numai pe Petru și pe Ioan și pe Iacov și pe tatăl copilei și pe mamă. Și toți plângeau și se tânguiau pentru ea. Iar El a zis: Nu plângeți; n-a murit, ci doarme. Și râdeau de El, știind că a murit. Iar El, scoțând pe toți afară și apucând-o de mână, a strigat, zicând: Copilă, scoală-te! Și duhul ei s-a întors și a înviat îndată; și a poruncit El să i se dea să mănânce. Și au rămas uimiți părinții ei. Iar El le-a poruncit să nu spună nimănui ce s-a întâmplat”.

În Evanghelia citită astăzi la Sfânta Liturghie Mântuitorul a săvârșit două minuni. Una este după modelul clasic: o persoană vine la Domnul și Îl roagă să facă o minune cu altcineva. Acest fel de minuni ne este deja bine cunoscut din Evangheliile. Cealaltă minune însă este deosebită. Mântuitorul săvârșește o tămăduire fără să vrea. Nu I se

cere s-o facă și nu este întrebat dacă vrea să o facă. Să trecem acum la analiza pericopei evanghelice de astăzi.

„În vremea aceea, a venit la Iisus un bărbat, al cărui nume era Iair și care era mai-marele sinagogii. Și căzând la picioarele lui Iisus, Îl ruga să intre în casa lui, căci avea numai o fiică, ca de doisprezece ani, și ea era pe moarte. Și, pe când se ducea El, mulțimile Îl împresurau. Și o femeie, care de doisprezece ani avea scurgere de sânge și cheltuisese cu doctorii toată averea ei, și de nici unul nu putuse să fie vindecată, apropiindu-se pe la spate, s-a atins de poala hainei Lui și îndată s-a oprit curgerea sângelui ei”.

După ce Mântuitorul a scos o legiune întreagă de demoni dintr-un bărbat din ținutul Gherghesenilor, locuitorii aceluia ținut L-au rugat să plece din hotarele lor, căci erau cuprinși de frică mare, iar Domnul Hristos s-a urcat în corabie cu ucenicii Lui și a trecut de cealaltă parte a Mării Galileii. Aici L-a întâmpinat un bărbat, pe nume Iair, care L-a rugat să-i tămăduiască fiica de doisprezece ani, care era grav bolnavă. Mântuitorul a acceptat. Și pe când se ducea spre casa lui Iair, mulțimile Îl împresurau.

În mulțimea de oameni se găsea o femeie care avea de doisprezece ani scurgere de sânge și care își cheltuisese cu doctorii toată averea ei „dar nefolosind nimic, ci mai mult mergând înspre mai rău” (Mc. 5,26). Această femeie suferea de o boală incurabilă. Nici un doctor nu fusese în stare să-i oprească hemoragia, ba din contră, boala i se agrava. Femeia nu mai avea nici o speranță de vindecare, când a auzit că un tânăr din părțile Galileii, pe nume Iisus Hristos, „care vindeca toată boala și neputința în popor” (Matei 9,35) a venit în cetatea ei. Femeia s-a grăbit să-I iasă în întâmpinare, să-I spună păsul ei și să ia vindecare, dar văzând mulțimile care Îl împresurau, s-a descurajat. În acel moment ea era stăpânită de două sentimente contradictorii: rușine pentru boala ei, și dorința de a lua tămăduire. Pe de o parte îi era rușine să I se adreseze Mântuitorului în fața mulțimii, să-I spună ce boală are și să-L roage să o vindece, dar pe de altă parte dorința ei de vindecare era foarte puternică. Negăsind curajul să ceară tămăduirea, femeia cugeta în sine: „De mă voi atinge măcar de haina Lui, mă voi vindeca” (Mc. 5,28). Cu aceste gânduri s-a apropiat de

Mântuitorul, s-a atins pe la spate de poala hainei Lui și „îndată izvorul sângelui ei a încetat și ea a simțit în trup că s-a vindecat de boală” (Mc. 5,29).

„Și a zis Iisus: Cine este cel ce s-a atins de Mine? Dar toți tăgăduind, Petru și ceilalți care erau cu El, au zis: Învățătorule, mulțimile Te îmbulzesc și Te strâmtorează și Tu zici: Cine este cel ce s-a atins de mine? Iar Iisus a zis: S-a atins de Mine cineva. Căci am simțit o putere care a ieșit din Mine. Și, femeia, văzându-se vădită, a venit tremurând și, căzând înaintea Lui, a spus de față cu tot poporul din ce cauză s-a atins de El și cum s-a tămăduit îndată. Iar El i-a zis: Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit. Mergi în pace”.

Simțind Domnul Hristos puterea care a ieșit din El, a întrebat cine s-a atins de El, dar pentru că femeia tăcea, Apostolii I-au răspuns că de vreme ce mulțimile Îl îmbulzesc și Îl strâmtorează este evident că multă lume s-a atins de El. Mântuitorul a spus atunci că a ieșit o putere din El, „iar femeia, înfricoșându-se și tremurând, știind ce i se făcuse, a venit și a căzut înaintea Lui și I-a mărturisit tot adevărul” (Marcu 5,33). Rușinea de la început nu a părăsit-o nici acum, ci era dublată și de teamă. Dacă înainte de a fi tămăduită îi era jenă să-I spună Domnului Hristos de ce boală suferea, acum îi era rușine de modul prin care a dobândit tămăduirea. Dar de ce îi era teamă? Evanghelistul Marcu ne justifică frica femeii, zicând că aceasta s-a înfricoșat și tremura „știind ce i se făcuse” (Mc. 5,33), deci femeia era copleșită de minunea întâmplată cu ea.

După ce femeia I-a mărturisit Mântuitorului boala de care suferise și modul în care a fost tămăduită, Acesta i-a zis: „Fiică, credința ta te-a mântuit, mergi în pace și fii sănătoasă de boala ta!” (Mc. 5,34). Domnul Hristos confirmă aici faptul că nu doar puterea ieșită din El a săvârșit vindecarea femeii, ci și credința ei.

Ce remarcăm în această minune? Mântuitorul era înconjurat de foarte multă lume. Apostolii îi spun Domnului: „Învățătorule, mulțimile Te îmbulzesc și Te strâmtorează”. Credeți că în atâta amar de lume nu era nici un om bolnav? Ba erau destui bolnavi, care tocmai de aceea erau în preajma Domnului Hristos, pentru a lua vindecare. În acest sens citim în Evanghelia după Marcu: „Iisus, împreună cu

ucenicii Lui, a plecat înspre mare și mulțime multă din Galileea și din Iudeea L-a urmat. Din Ierusalim, din Idumeea, de dincolo de Iordan, dimprejurul Tirului și Sidonului, mulțime mare, care, auzind câte făcea, a venit la El; fiindcă vindecase pe mulți, de aceea năvăleau asupra Lui, ca să se atingă de El toți câți erau bolnavi” (Mc. 3,7-10). Cu toate acestea, din toată mulțimea care Îl îmbulzea pe Mântuitorul, numai femeia cu scurgerea de sânge s-a tămăduit. De ce? Pentru că numai ea avea credință.

„Și încă vorbind El, a venit cineva de la mai-marele sinagogii, zicând: A murit fiica ta. Nu mai supăra pe Învățătorul. Dar Iisus, auzind, i-a răspuns: Nu te teme; crede numai și se va izbăvi. Și venind în casă n-a lăsat pe nimeni să intre cu El, decât numai pe Petru și pe Ioan și pe Iacov și pe tatăl copilei și pe mamă. Și toți plângeau și se tânguiau pentru ea. Iar El a zis: Nu plângeți; n-a murit, ci doarme. Și râdeau de El, știind că a murit. Iar El, scoțând pe toți afară și apucând-o de mână, a strigat, zicând: Copilă, scoală-te! Și duhul ei s-a întors și a înviat îndată; și a poruncit El să i se dea să mănânce. Și au rămas uimiți părinții ei. Iar El le-a poruncit să nu spună nimănui ce s-a întâmplat”.

După ce Mântuitorul a tămăduit-o pe femeia cu scurgerea de sânge, unul dintre slujitorii lui Iair a venit la acesta și i-a spus că fiica sa a murit. Domnul Hristos i-a zis însă mai marelui sinagogii să aibă credință că fiica lui va fi izbăvită. Ajungând acasă la Iair, Domnul „a văzut tulburare și pe cei ce plângeau și se tânguiau mult. Și intrând, le-a zis: De ce vă tulburați și plângeți? Copila n-a murit, ci doarme. Și-L luau în răs. Iar El, scoțându-i pe toți afară, a luat cu Sine pe tatăl copilei, pe mama ei și pe cei ce Îl însoțeau și a intrat unde era copila. Și apucând pe copilă de mână, i-a grăit: Talita kumi, care se tâlcuiește: Fiică, ție zic, scoală-te! Și îndată s-a sculat copila și umbla, căci era de doisprezece ani. Și s-au mirat îndată cu uimire mare” (Marcu 5,38-42).

Pe lângă numeroasele tămăduiri de bolnavi, Domnul Hristos a înviat trei persoane în timpul activității Sale publice: pe fiica lui Iair, pe fiul văduvei din Nain și pe Lazăr, prietenul Său. Fiica lui Iair a fost însă cea dintâi înviată, de aceea este de înțeles atitudinea celor din casa lui

Iair, care L-au luat pe Mântuitorul în răs când Acesta a afirmat că „fata nu a murit, ci doarme”, ei știind de fapt că fata într-adevăr murise.

Domnul Hristos a intrat în camera unde zăcea trupul fetei dimpreună cu părinții copilei și cu Apostolii Petru, Ioan și Iacov și a readus-o pe aceasta la viață, încât cei de față s-au umplut de mirare. Ca și la schimbarea la față, Domnul ia cu sine la această minune numai trei dintre Apostolii Săi, și anume pe cei mai înalți din punct de vedere spiritual, dar și aceștia au fost copleșiți de minune, necrezând până acum că cineva poate readuce la viață o persoană decedată.

Ce învățăm din Evanghelia citită astăzi la Sfânta Liturghie? Să avem credință asemenea femeii cu scurgerea de sânge și asemenea lui Iair, pentru că Domnul a spus pentru toți cei ce cred în El: „Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide. Că oricine cere ia, cel care caută află, și celui care bate i se va deschide” (Mat. 7,7-8).

AMIN

Duminica a douăzeci și cincea după pogorârea Sfântului Duh

(pilda samarineanului milostiv)

Evangelhia de la Luca (10,25-37)

„În vremea aceea, a venit la Iisus un învățător de Lege, ispitindu-L și zicând: *Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața de veci? Iar Iisus a zis către el: Ce este scris în Lege? Cum citești? Iar el, răspunzând, a zis: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși. Iar El i-a zis: Drept ai răspuns, fă aceasta și vei trăi. Dar el, voind să se îndrepteze pe sine, a zis către Iisus: Și cine este aproapele meu? Iar Iisus, răspunzând, a zis: Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon, și a căzut între tâlhari, care, după ce l-au dezbrăcat și l-au rănit, au plecat, lăsându-l aproape mort. Din întâmplare un preot cobora pe calea aceea și, văzându-l, a trecut pe alături. De asemenea și un levit, ajungând în acel loc și văzând, a trecut pe alături. Iar un samarinean, mergând pe cale, a venit la el și, văzându-l, i s-a făcut milă, și, apropiindu-se, i-a legat rănilor, turnând pe ele untdelemn și vin, și, punându-l pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeți și a purtat grijă de el. Iar a doua zi, scoțând doi dinari i-a dat gazdei și i-a zis: Ai grijă de el și, ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îți voi da. Care din acești trei ți se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari? Iar el a zis: Cel care a făcut milă cu el. Și Iisus i-a zis: Mergi și fă și tu asemenea”.*

Pericopa evanghelică de astăzi ne prezintă convorbirea dintre Mântuitorul și un învățător de Lege și pilda samarineanului milostiv, una dintre cele mai frumoase parabole rostite de Domnul Hristos.

„În vremea aceea, a venit la Iisus un învățător de Lege, ispitindu-L și zicând: *Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața de veci? Iar Iisus a zis către el: Ce este scris în Lege? Cum citești?*”.

Întrucât Mântuitorul îi muștra pe farisei, dar și pe ceilalți evrei care erau rătăciți de la credința cea adevărată sau greșeau în manifestarea credinței lor, pentru a-i îndrepta, aceștia încercau prin întrebări viclene să-L ispitească pe Domnul, „ca să-I găsească vină” (Luca 6,7). Dar „Iisus cunoscând viclenia lor, le-a răspuns: Ce Mă

ispitiți, fățarnicilor?” (Matei 22,18) și prin răspunsuri înțelepte i-a lăsat fără replică pe farisei și pe saducheii. „Și auzind fariseii că a închis gura saducheilor, s-au adunat laolaltă” (Matei 22,34) și „I-au trimis iscoade, care se prefăceau că sunt drepti, ca să-L prindă în cuvânt și să-L dea stăpânirii și puterii dregătorului” (Luca 20,20). După ce Mântuitorul i-a trimis de probă pe cei șaptezeci de ucenici la propovăduire și aceștia s-au întors bucuroși, zicând: „Doamne, și demonii ni se supun în numele Tău” (Luca 10,17), un învățător de Lege a venit la Domnul Hristos și L-a întrebat ce este dator să facă pentru a moșteni viața de veci. Învățătorul de Lege însă nu era sincer în întrebarea lui, pentru că el învățând Legea pe alții, știa prea bine ce are de făcut pentru a dobândi împărăția lui Dumnezeu, dorința lui însă era aceea de a ispiți pe Mântuitorul, fapt consemnat de altfel de Sfântul Evanghelist Luca.

Domnul Hristos l-a întrebat ce scrie în Lege, deci dacă cunoaște Vechiul Testament, pentru că pentru evrei cunoașterea și împlinirea Legii Vechi oferea garanția dobândirii vieții de veci.

„Iar el, răspunzând, a zis: Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși”.

La întrebarea Mântuitorului, învățătorul de Lege citează două porunci din Vechiul Testament, a iubirii lui Dumnezeu (Deut. 6,5) și a aproapelui (Lev. 19,18), arătând prin aceasta că Legea Veche îi este cunoscută.

„Iar El i-a zis: Drept ai răspuns, fă aceasta și vei trăi”.

Într-o convorbire cu alt învățător de Lege, care L-a întrebat pe Domnul Hristos care poruncă este mai mare în Lege, Mântuitorul i-a redat cele două porunci, a iubirii lui Dumnezeu și a aproapelui, spunând că: „În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii” (Matei 22,40). Auzind aceleași porunci menționate de interlocutorul Său, firesc că Domnul Hristos a fost de acord cu răspunsul învățătorului de Lege, pe care însă l-a îndemnat să împlinească ceea ce știe, pentru că simpla cunoaștere a poruncilor nu mântuiește, ci numai îndeplinirea lor, „fiindcă nu cei ce aud Legea sunt drepti la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc Legea vor fi îndreptați” (Rom. 2,13). Sfântul Iacov ne sfătuiește și el: „Faceți-vă împlinitori ai cuvântului, nu numai ascultători ai lui, amăgindu-vă pe voi

înșivă. Căci dacă cineva este ascultător al cuvântului, iar nu și împlinitor, el seamănă cu omul care privește în oglindă fața firii sale; s-a privit pe sine și s-a dus și îndată a uitat ce fel era. Cine s-a uitat, însă, de aproape în Legea cea desăvârșită a libertății și a stăruit în ea, făcându-se nu ascultător care uită, ci împlinitor al lucrului, acela fericit va fi în lucrarea sa” (Iacov 1,22-25).

„Dar el, voind să se îndrepteze pe sine, a zis către Iisus: Și cine este aproapele meu?”.

Pentru învățătorul de Lege noțiunea de aproapele nu era prea clară. În această situație, Mântuitorul rostește pilda samarineanului milostiv.

„Iar Iisus, răspunzând, a zis: Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon, și a căzut între tâlhari, care, după ce l-au dezbrăcat și l-au rănit, au plecat, lăsându-l aproape mort. Din întâmplare un preot cobora pe calea aceea și, văzându-l, a trecut pe alături. De asemenea și un levit, ajungând în acel loc și văzând, a trecut pe alături. Iar un samarinean, mergând pe cale, a venit la el și, văzându-l, i s-a făcut milă, și, apropiindu-se, i-a legat rănilor, turnând pe ele untdelemn și vin, și, punându-l pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeți și a purtat grijă de el. Iar a doua zi, scoțând doi dinari i-a dat gazdei și i-a zis: Ai grijă de el și, ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îți voi da”.

În această pildă Mântuitorul ne prezintă un om atacat, dezbrăcat și agresat de tâlhari, apoi părăsit mai mult mort decât viu, la marginea drumului. Pe lângă acesta au trecut un preot al Legii Vechi și un levit, care după ce l-au văzut, și-au continuat drumul. Unui samarinean care trecea pe acolo i s-a făcut milă de el, și oprindu-se din drum, i-a oferit primul ajutor, apoi l-a dus la o casă de oaspeți, unde i-a purtat de grijă. A doua zi, trebuind să plece mai departe, samarineanul i-a dat gazdei doi dinari, pentru a se îngriji în continuare de cel rănit, asigurându-l că la întoarcere îi va da și alți bani, dacă suma oferită nu-i este suficientă.

Prima categorie de oameni pe care o întâlnim în această parabolă este aceea a tâlharilor sau a răufăcătorilor, care nu sunt altceva decât niște păcătoși, care încalcă voia lui Dumnezeu exprimată prin poruncile Lui. Păcătoșii se împart în mai multe categorii: ucigași, hoți, desfrânați, bețivi, nedrepți, mincinoși și mulți alții, despre care Sfântul

Apostol Pavel spune că „nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (I Cor. 6,10). Aceștia fie că nu cunosc poruncile lui Dumnezeu, fie că le cunosc și le încalcă voit, nu își găsesc loc în împărăția lui Dumnezeu, ci în fundul iadului, „în întunericul cel mai din afară” (Matei 8,12), „unde viermele nu moare și focul nu se stinge” (Marcu 9,44). „Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților” (Matei 8,12).

Preotul și levitul Legii Vechi alcătuiesc cea de-a doua categorie de oameni din parabolă, a celor indiferenți, care trec nepăsători pe lângă cel aflat în suferință. Cu toate că cei doi erau slujitori la templu, deci credeau în Dumnezeu, I se închinau și chiar Îi slujeau, nu respectau porunca iubirii aproapelui din Vechiul Testament. Despre astfel de oameni Mântuitorul a afirmat: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Matei 7,21). În cuvintele Domnului Hristos constatăm un lucru cutremurător, dacă nu împlinim faptele bune pe care suntem datori să le facem ca și creștini, nu ne mântuim, deci nu ajungem în rai, ci în iad. Acest lucru este evidențiat de Mântuitorul în pilda celor zece fecioare (Matei cap. 25). În această parabolă Domnul Hristos ne înfățișează zece fete, care toate erau fecioare, deci nici una dintre ele nu se întinase cu păcatul, în consecință, toate erau curate. Cinci dintre ele ne sunt prezentate ca înțelepte, iar cinci ca lipsite de înțelepciune (nebune, cum le definește evanghelistul Matei). Fecioarele înțelepte au intrat la nuntă împreună cu mirele, pe când fecioarele neînțelepte au fost încuiate afară. Cinci dintre fecioare sunt numite „înțelepte”, pentru a se arăta că aveau aprins untdelemnul virtuților în candelile sufletelor lor, adică erau virtuozose, motiv pentru care au și intrat la ospăț cu mirele. Fecioarele neînțelepte au fost încuiate afară. Oare a fost nedrept mirele cu aceste fecioare? Ele nu au păcătuît, iar El nu le-a primit la ospăț? Fecioria este o mare calitate, dar singură nu mântuiește. Ea dovedește ferirea de păcate, care este doar jumătate din drumul pe calea desăvârșirii, cealaltă jumătate fiind săvârșirea de fapte bune. Aceste fecioare tocmai din acest motiv au fost încuiate afară, pentru că lipsei de păcat, nu i-au adăugat faptele bune. Deci pentru a ajunge în rai nu este suficient să nu

păcătuim. Ferirea de păcat este doar fundamentul, baza vieții spirituale, pe lângă aceasta, trebuie să cultivăm și faptele bune.

În persoana samarineanului milostiv identificăm cea de-a treia categorie de oameni din parabolă, aceea a împlinitorilor cuvântului lui Dumnezeu, care săvârșesc fapte bune. Acestor oameni Dumnezeu le va spune la judecata Sa: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră în rai, întru bucuria Domnului tău” (Matei 25,21).

Mântuitorul îi spune învățătorului de Lege:

„Care din acești trei ți se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari? Iar el a zis: Cel care a făcut milă cu el. Și Iisus i-a zis: Mergi și fă și tu asemenea”.

Din pilda Domnului Hristos, învățătorul de Lege a înțeles că aproapele omului este cel care îl ajută în necaz, chiar dacă este străin de neam, iar Mântuitorul l-a îndemnat să urmeze exemplul samarineanului din parabolă.

În pericopa evanghelică de astăzi observăm importanța cunoașterii învățăturii lui Dumnezeu, dar mai ales însemnătatea punerii ei în practică, adică împlinirea faptelor bune. Sfinții Părinți ne atrag însă luarea aminte că faptele bune săvârșite de noi nu se cade să le lăsăm stinghere și izolate, ci trebuie să ne străduim să le transformăm în virtuți, prin repetarea lor cât mai deasă. Părinții Bisericii spun că cel ce a săvârșit o dată o faptă bună nu este virtuos, precum nu este milostiv cel ce s-a îndeletnicit puțin cu milostenia, nici înfrânat cel care a făcut la fel cu înfrânarea, ci cel ce s-a îndeletnicit cât mai mult și toată viața lui cu această virtute. Virtutea sădește în suflet deprinderea, prin faptul că este lucrată continuu și la urmă însăși deprinderea îi procură omului odihna în Dumnezeu, căci deprinderea virtuții ne mișcă să gândim, să grăim, sau să săvârșim cele bune. Astfel virtutea este tărie spirituală, ca deprindere neclintită în bine. În consecință, nu se poate ajunge la măsura nici unei virtuți, dacă nu se sârguiește cineva toată viața, cu toată puterea spre dobândirea ei, prin osteneală încordată și prin grija de făptuire.

În virtute trebuie să se meargă tot înainte, orice ezitare fiind primejdioasă. Calea virtuților nu îngăduie nici o oprire celor ce merg

pe ea, ci aceștia trebuie să înainteze neconținut și întins spre ținta sufletului, adică spre cununa chemării de sus, căci oprirea pe calea virtuții este începutul păcatului, deoarece mintea se ocupă pătimăș cu vreunul din lucrurile materiale.

Dacă vrem să dobândim raiul, să urmăm pilda samarineanului milostiv, iar nu a celorlalte categorii de oameni din această parabolă. Atât cei ce săvârșesc fapte bune, cât și cei care lucrează virtutea, ajung în împărăția lui Dumnezeu, dar conform cuvintelor Mântuitorului: „În casa Tatălui Meu multe locașuri sunt” (Ioan 14,2), alta este slava celor virtuoși din rai, și alta a celor care săvârșesc din când în când anumite fapte bune. De aceea, să nu ne limităm numai la împlinirea sporadică și întâmplătoare a faptelor bune, ci să ne străduim prin întreaga noastră viață să ajungem la dobândirea virtuții, pentru că cei virtuoși „vor străluci ca soarele în împărăția lui Dumnezeu” (Matei 13,43).

AMIN

Duminica a douăzeci și șasea după pogorârea Sfântului Duh

(pilda bogatului căruia i-a rodit țarina)

Evangelhia de la Luca (12,16-21)

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Unui om bogat i-a rodit din belșug țarina. Și el cugeta în sine, zicând: Ce voi face, că n-am unde să adun roadele mele? Și a zis: Aceasta voi face: Voi strica jitițele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo tot grâul și bunătățile mele; și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te. Iar Dumnezeu i-a zis: Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi? Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși și nu se îmbogățește în Dumnezeu”.

Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie ne înfățișează una dintre pildele rostite de Mântuitorul.

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Unui om bogat i-a rodit din belșug țarina. Și el cugeta în sine, zicând: Ce voi face, că n-am unde să adun roadele mele. Și a zis: Aceasta voi face: Voi strica jitițele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo tot grâul și bunătățile mele; și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te”.

Unui om bogat i-a rodit țarina din belșug, încât nu mai avea unde să-și pună bucatele. Atunci s-a gândit să-și strice hambarele și să-și ridice altele mai mari, pentru a putea aduna toate roadele.

Pe acest om Dumnezeu l-a binecuvântat cu bogăție și cu rod îmbelșugat, pentru că l-a cunoscut că este slab în credință. Dumnezeu îi cunoaște pe cei slabi dintre noi și voind să-i țină departe de păcat, le dă bani, averi și slavă pentru a-i stimula, căci dacă ar fi lipsiți, ar fi în stare să prade, să ucidă pe cineva pentru a-l jefui, sau poate chiar s-ar sinucide, neacceptându-și situația. Din această cauză unii oameni lipsiți de credință sunt bogați, pentru că „Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4). Nu toți oamenii bogați însă sunt lipsiți de credință, ci unii sunt chiar foarte evlavioși. Acestora Dumnezeu le-a rânduit avere, pentru a oferi o pâine și celor lipsiți. Pământul a fost creat de

Dumnezeu, iar omul este doar administratorul lui, pentru o perioadă mai scurtă sau mai lungă de timp, de aceea va avea de dat socoteală pentru modul în care îl chivernisește. Unii oameni credincioși însă, tocmai de aceea nu au avari, pentru că lor nu le sunt de folos, căci prin administrarea lor nu ar mai avea timp de cele spirituale și s-ar îndepărta de Dumnezeu. Pe aceștia Domnul îi ține departe de păcat și aproape de El printr-o situația materială precară, pentru că „ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?” (Marcu 8,36-37). Dumnezeu lucrează cu oamenii în diverse moduri, oferind fiecăruia după sufletul și conștiința sa, pentru a-i determina pe toți să aleagă calea Lui și să dobândească împărăția cerurilor.

Omul din parabolă face parte din categoria celor bogați, dar lipsiți de credință, care nu-și pun nădejdea în Dumnezeu, că și în anul care urmează le va purta de grijă. Acestor oameni Mântuitorul le-a atras luarea aminte: „Nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca? Că după toate acestea se străduiesc neamurile; știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă. Nu vă îngrijiți de ziua de mâine, căci ziua de mâine se va îngriji de ale sale” (Matei 6,31-34).

În al doilea rând, omul din parabolă deși avea atâtea bucate, încât nu-i mai încăpeau în hambare, nici nu se gândește să facă milostenie cu cei aflați în lipsă, deși „judecata este fără milă pentru cel care n-a făcut milă, iar mila biruiește în fața judecății” (Iacov 2,13).

În al treilea rând, bogatul din parabolă confundă trupul cu sufletul, considerând că are bunătați sufletești pentru mulți ani, deci se poate odihni și veseli. Așa cum trupul are nevoie de merinde și sufletul trebuie hrănit cu credința neclintită în Dumnezeu și nădejdea în El, iubirea lui Dumnezeu, a apropielii și a vrăjmașilor, rugăciunea, smerenia, milostenia, postul, dreptatea, răbdarea, cumpătarea, dreapta socoteală și multe altele. Toate acestea hrănesc sufletul și îi găsesc loc în împărăția lui Dumnezeu, căci „lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I Ioan 2,17). Bogatul nu le avea însă pe acestea.

„Iar Dumnezeu i-a zis: Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi? Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși și nu se îmbogățește în Dumnezeu”.

Dumnezeu îl numește pe omul bogat „nebun”, pentru că judeca irațional, confundând trupul cu sufletul.

În afară de parabola bogatului căruia i-a rodit țarina, în Sfânta Scriptură întâlnim de mai multe ori termenul „nebun” sau „nebunie”. Astfel, în Psalmi citim: „Zis-a cel nebun în inima sa: «Nu este Dumnezeu!»” (Ps. 13,1). Asemenea omului din Psalmi, sunt unii care nu îl acceptă pe Dumnezeu, în pofida nenumăratelor dovezi evidente și incontestabile ale existenței Lui, pentru că „cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria” (Ps. 18,1). Filosoful german Nietzsche a afirmat: „Dumnezeu a murit”. Aceste cuvinte exprimă culmea iraționalității omenești. Dacă un om care nu este oligofren sau schizofrenic, ci este în posesia deplină a facultăților lui mintale, poate ajunge la o astfel de concluzie, acesta este cu adevărat irațional.

Din neacceptarea lui Dumnezeu s-a ajuns la altă nebunie. Sfântul Pavel afirmă în acest sens: „Înțelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu, pentru că scris este: «El prinde pe cei înțelepți în viclenia lor»” (I Cor. 3,19). Acest text se referă la înțelepciunea cea deșartă a lumii, care de vreme ce nu-L caută pe Dumnezeu, nu poate ajunge la El, de aceea este cu adevărat irațională, lipsită de sens și de finalitate. Omul este compus din suflet și trup, dar atâta vreme cât uită de suflet și se limitează numai la lumea materială, căutând să o cunoască și să o exploateze cât mai mult, fără să țină cont de faptul că Dumnezeu a creat-o și o menține în existență, considerându-se pe sine stăpânul lumii, este cu adevărat irațional.

Sunt unii oameni care nu vor să creadă și să accepte faptul că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a suferit moartea din iubire față de om. Sfântul Pavel afirmă despre aceasta: „Cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu. Căci scris este: «Pierde-voi înțelepciunea înțelepților și știința celor învățați voi nimici-o». Unde este înțeleptul? Unde e

cărturarul? Unde e cercetătorul acestui veac? Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înțelepciunea lumii acesteia? Căci de vreme ce întru înțelepciunea lui Dumnezeu lumea n-a cunoscut prin înțelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu să mântuiască pe cei ce cred prin nebunia propovăduirii. Fiindcă și iudeii cer semne, iar elinii caută înțelepciune, însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie. Dar pentru cei chemați, și iudei și elini: pe Hristos, puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu. Pentru că fapta lui Dumnezeu, socotită de către oameni nebunie, este mai înțeleaptă decât înțelepciunea lor și ceea ce se pare ca slăbiciune a lui Dumnezeu, mai puternică decât tăria oamenilor” (I Cor. 1,18-25).

Despre cei care L-au cunoscut pe Dumnezeu, dar au rătăcit calea credinței, Apostolul neamurilor afirmă: „Cei care, cunoscând pe Dumnezeu, nu L-au slăvit ca pe Dumnezeu, nici nu I-au mulțumit, ci s-au rătăcit în gândurile lor și inima lor cea nesocotită s-a întunecat, zicând că sunt înțelepți, au ajuns nebuni” (Rom. 1,21-22).

Pe lângă cei care nu Îl acceptă pe Dumnezeu ori s-au abătut de la dreapta credință, în Noul Testament mai întâlnim o categorie de „nebuni”, a celor care cred în Dumnezeu, cunosc calea spre împărăția cerurilor, dar nu săvârșesc fapte bune, de aceea nu înaintează pe această cale către rai. Această categorie de oameni o identificăm în „cele cinci fecioare nebune” (Matei 25,2), din pilda celor zece fecioare rostită de Mântuitorul.

În paginile Sfintei Scripturi întâlnim însă și altfel de „nebuni” și de „nebunie”. Apostolul neamurilor i-a vorbit procuratorului roman Porcius Festus despre învierea lui Iisus Hristos din morți. Auzind acestea, Festus a replicat: „Pavele, ești nebun! Învățătura ta cea multă te duce la nebunie. Iar Pavel a zis: Nu sunt nebun, prea puternice Festus, ci grăiesc cuvintele adevărului și ale înțelepciunii” (Fapte 26,24-25). Apostolul neamurilor explică de ce Festus, și cei asemenea lui, nu pot accepta realitățile spirituale: „Omul firesc nu primește cele ale Duhului lui Dumnezeu, căci pentru el sunt nebunie și nu poate să le înțeleagă, fiindcă ele se judecă duhovnicește” (I Cor. 2,14).

În altă parte însă, chiar Sfântul Pavel mărturisește: „Mi se pare că Dumnezeu, pe noi, apostolii, ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe niște osândiți la moarte, fiindcă ne-am făcut priveliște lumii și îngerilor și oamenilor. Noi suntem nebuni pentru Hristos; voi însă înțelepți întru Hristos. Noi suntem slabi; voi însă sunteți tari. Voi sunteți întru slavă, iar noi suntem întru necinste!” (I Cor. 4,9-10). Din acest motiv, Apostolul neamurilor ne sfătuiește: „Nimeni să nu se amăgească. Dacă i se pare cuiva, între voi, că este înțelept în veacul acesta, să se facă nebun, ca să fie înțelept” (I Cor. 3,18). Omul trupesc consideră că ar trebui să fie nebun să renunțe pentru credința în Iisus Hristos la lume și la plăcerile ei, așa cum au făcut Sfinții Apostoli și sfinții, pentru că el socotește că acestea dau sens vieții lui. Noi însă, de vreme ce credem că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, să împlinim poruncile Lui, chiar dacă unii ne consideră „nebuni”, căci prin aceasta ne gătim loc în împărăția lui Dumnezeu.

După ce l-a numit „nebun” pe bogatul căruia i-a rodit țarina, Dumnezeu l-a înștiințat că în noaptea aceea va muri și l-a întrebat ale cui vor fi cele pregătite de el, pentru că lui nu-i erau de nici un folos.

De multe ori unii oameni muncesc din greu și adună bani și avere întreaga viață și mor fără a se bucura de roadele muncii lor, pentru că sunt prea zgârciți ca să cheltuiască ceva. Tot ce adună ei însă, rămâne pe pământ și vor folosi alții, care se vor putea asemăna fiului risipitor, irosind totul. Cei care au muncit din greu, nu se bucură de roadele muncii lor în această viață, iar dacă nu au făcut milostenie și alte fapte bune, nu vor avea parte de odihnă nici în veșnicie. De aceea Mântuitorul ne-a îndemnat: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta” (Matei 6,19-21).

Asemenea bogatului din Evanghelia de astăzi, era un om cu foarte mulți bani, care zicea că își poate cumpăra și raiul cu ei, dar cu toate acestea, nu miluia pe nimeni din banii lui. După ce a murit, a ajuns la poarta raiului și se căuta de bani, ca să-și plătească intrarea. Scotocindu-se prin buzunare, în cele din urmă a aflat acolo un bănuț,

pe care îl dăduse cândva unui sărac. I-a întins banul Sfântului Petru și a vrut să intre pe poartă, însă Sfântul Petru i-a zis că nu-i de ajuns un ban pentru a intra în rai și l-a trimis în iad.

Bogăția nu este un păcat, ci numai alipirea de ea și reaua ei întrebuințare. Greșeala unor oameni bogați este că sunt atât de legați de cele materiale, încât uită de Dumnezeu, de suflet și de datoriile față de acesta, încât întreaga lor activitate se reduce la administrarea averii.

Din pericopa evanghelică de astăzi învățăm să nu adunăm mai multe bunuri materiale decât avem nevoie, pentru că așa cum Dumnezeu ne poartă astăzi de grijă, o va face și mâine. Dacă Domnul ne-a rânduit să avem avere pe pământ, să oferim și celor lipsiți, pentru că toți oamenii sunt frați în Hristos. Așa cum purtăm de grijă să nu ne lipsească nimic pe pământ, să ne îngrijim prin fapte bune să ne adunăm comoară și în cer, pentru că „cele ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El” (I Cor. 2,9).

AMIN

Duminica a douăzeci și șaptea după pogorârea Sfântului Duh

(tămăduirea femeii gârbove)

Evangelhia de la Luca (13,10-17)

„În vremea aceea, Iisus învăța, într-o zi de sâmbătă, în sinagogă. Și iată, o femeie care de optsprezece ani avea un duh de neputință și era gârbovă și nu putea nicidecum să se ridice. Iar Iisus, văzând-o, a chemat-o și i-a zis: Femeie, ești dezlegată de neputința ta. Și Și-a pus mâinile asupra ei, și ea îndată s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu. Iar mai-marele sinagogii, mâniindu-se că Iisus a vindecat-o sâmbăta, răspunzând, zicea mulțimii: Șase zile sunt în care trebuie să se lucreze; venind deci într-acestea, vindecați-vă, dar nu în ziua sâmbetei! Iar Domnul i-a răspuns și a zis: Fățarnicilor! Fiecare dintre voi nu dezleagă, oare, sâmbăta boul său, sau asinul de la iesle, și nu-l duce să-l adape? Dar aceasta, fiică a lui Avraam fiind, pe care a legat-o satana, iată de optsprezece ani, nu se cuvenea, oare, să fie dezlegată de legătura aceasta, în ziua sâmbetei? Și zicând El acestea, s-au rușinat toți care erau împotriva Lui, și toată mulțimea se bucura de faptele strălucite săvârșite de El”.

Sfânta Evanghelie citită astăzi la Sfânta Liturghie ne prezintă în fața ochilor noștri duhovnicești o minune săvârșită de Mântuitorul.

„În vremea aceea, Iisus învăța, într-o zi de sâmbătă, în sinagogă”.

Dumnezeu a creat lumea în șase zile. Cartea Facerii expune în amănunt fiecare zi a creației. Noi vom prezenta încheierea acesteia: „Și a sfârșit Dumnezeu în ziua a șasea lucrarea Sa, pe care a făcut-o; iar în ziua a șaptea S-a odihnit de toate lucrurile Sale, pe care le-a făcut. Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că într-însa S-a odihnit de toate lucrurile Sale, pe care le-a făcut și le-a pus în rânduială” (Fac. 2,2-3). În limba ebraică „sâmbăta” este numită „sabat”, termen care înseamnă „odihnă”.

Așa cum Dumnezeu s-a odihnit în urma creației, tot așa a rânduit omului noaptea pentru somn, prin care trupul acestuia se reface după o zi de muncă și i-a dedicat o zi de odihnă pe săptămână. Când Moise a primit Legea Veche de la Dumnezeu în Sinai, printre cele zece porunci era și aceea a cinstirii zilei de odihnă: „Adu-ți

aminte de ziua odihnei, ca să o sfințești. Lucrează șase zile și-ți fă în acelea toate treburile tale, iar ziua a șaptea este odihna Domnului Dumnezeuului tău: să nu faci în acea zi nici un lucru: nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău, nici orice dobitoc al tău, nici străinul care rămâne la tine, că în șase zile a făcut Domnul cerul și pământul, marea și toate cele ce sunt într-însele, iar în ziua a șaptea S-a odihnit. De aceea a binecuvântat Domnul ziua a șaptea și a sfințit-o” (Ieș. 20,8-11).

Conform poruncii din Vechiul Testament și creștinii au o zi de odihnă săptămânală. Aceasta este duminica, întrucât în această zi a înviat Mântuitorul din morți, „aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea” (Ps. 117,24) și tot duminica a avut loc pogorârea Sfântului Duh, „drept aceea s-a lăsat altă sărbătoare de odihnă poporului lui Dumnezeu” (Evrei 4,9).

Centrul istoriei lumii sau punctul ei de referință este Mântuitorul lumii, iar nu crearea acesteia, și așa cum anii se împart înainte și după Hristos, iar nu de la facerea lumii, tot așa ziua de odihnă săptămânală a creștinului pleacă de la învierea Domnului Hristos, iar nu de la crearea lumii. În limba greacă duminica este numită „Κυριακή”, ceea ce înseamnă „ziua Domnului”, „ziua domnească”.

Sâmbăta fiind ziua de odihnă a evreilor, în această zi ei mergeau la sinagogă sau la templu. Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie relatează faptul că într-o zi de sâmbătă Mântuitorul era în sinagogă și îi învăța pe evrei.

„Și iată, o femeie care de optsprezece ani avea un duh de neputință și era gârbovă și nu putea nicidecum să se ridice. Iar Iisus, văzând-o, a chemat-o și i-a zis: Femeie, ești dezlegată de neputința ta. Și Și-a pus mâinile asupra ei, și ea îndată s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu”.

La sinagogă era și o femeie gârbovă, care de optsprezece ani era stăpânită de un duh de neputință. Mântuitorului I s-a făcut milă de femeie, a alungat duhul neputinței de la ea și punându-și mâinile asupra ei, aceasta s-a îndreptat și a început să dea slavă lui Dumnezeu.

Noi cunoaștem faptul că bolile trupesti sunt în cea mai mare parte urmarea păcatelor, care fiind o încălcare a voii lui Dumnezeu, provoacă muștrări de conștiință și o anumită suferință spirituală, deci

un fel de boală a sufletului. La această minune constatăm că Mântuitorul îi dezleagă întâi femeii gârbove sufletul de legătura păcatului și abia apoi îi tămăduiește trupul, așa cum s-a întâmplat și cu paralicul din Capernaum, căruia i-a zis: „Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale! Dar unii dintre cărturari ziceau în sine: Acesta hulește. Și Iisus, știind gândurile lor, le-a zis: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre? Căci ce este mai lesne a zice: Iertate sunt păcatele tale, sau a zice: Scoală-te și umblă? Dar ca să știți că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele, a zis slăbănogului: Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta. Și, sculându-se, s-a dus la casa sa” (Matei 9,2-7). La aceste două minuni săvârșite de Mântuitorul remarcăm faptul că Domnul Hristos se îngrijește întâi de sufletul bolnavului, abia apoi de trupul său. Îi tămăduiește întâi sufletul, care este mai important și numai după aceea îi dă vindecare și trupului.

„Iar mai-marele sinagogii, mâniindu-se că Iisus a vindecat-o sâmbăta, răspunzând, zicea mulțimii: Șase zile sunt în care trebuie să se lucreze; venind deci într-acestea, vindecați-vă, dar nu în ziua sâmbetei!”.

Evreii aveau niște legi foarte stricte în ceea ce privește sâmbăta. Printre altele, în această zi un om nu avea voie să străbată o distanță mai mare de două mii de coți. Această distanță a fost stabilită prin calcularea spațiului de la cortul sfânt până la marginea taberei evreilor, așa încât cei care locuiau cel mai departe de cort, să nu depășească două mii de coți până la acesta și înapoi.

Pe lângă legile primite de la Dumnezeu, evreii și-au creat altele, încât numărul legilor a ajuns să fie prea mare. Pe de o parte, evreii de rând nu puteau cunoaște toate aceste legi, iar pe de altă parte, aspectele esențiale ale vieții, precum legătura omului cu Dumnezeu și cu semenii erau relativizate, în timp ce anumite aspecte secundare erau exagerate. Mântuitorul a afirmat cu amărăciune în acest sens: „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine. Dar în zadar Mă cinstesc, învățând învățături care sunt porunci omenești. Căci lăsând porunca lui Dumnezeu, țineți datina oamenilor: spălarea urcioarelor și a paharelor și altele ca acestea multe, pe care le faceți. Și astfel desființați cuvântul lui Dumnezeu cu datina voastră pe care singuri ați dat-o” (Marcu 7,6-8 și 13). Din acest motiv, Domnul

Hristos se adresează cărturarilor și fariseilor: „Vai vouă, călăuze oarbe, care ziceți: Cel ce se va jura pe templu nu este cu nimic legat, dar cel ce se va jura pe aurul templului este legat. Nebuni și orbi! Ce este mai mare, aurul sau templul care sfințește aurul? Ziceți iar: Cel ce se va jura pe altar cu nimic nu este legat, dar cel ce se va jura pe darul ce este deasupra altarului este legat. Nebuni și orbi! Ce este mai mare, darul sau altarul care sfințește darul? Deci, cel ce se jură pe altar se jură pe el și pe toate câte sunt deasupra lui. Deci cel ce se jură pe templu se jură pe el și pe Cel care locuiește în el. Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că dați zeciuială din izmă, din mărar și din chimen, dar ați lăsat părțile mai grele ale Legii: judecata, mila și credința; pe acestea trebuia să le faceți și pe acelea să nu le lăsați. Călăuze oarbe care strecurați tântarul și înghițiți cămila!” (Matei 23, 16-21 și 23-24). „Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că închideți împărăția cerurilor înaintea oamenilor; că voi nu intrați, și nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați” (Matei 23,13).

Robit mentalității evreiești, mai-marele sinagogii le atrage atenția celor din sinagogă că nu au dreptul să desfășoare nici o activitate în ziua sabatului, nici măcar să ia tămăduire.

„Iar Domnul i-a răspuns și a zis: Fățarnicilor! Fiecare dintre voi nu dezleagă, oare, sâmbăta boul său, sau asinul de la iesle, și nu-l duce să-l adape? Dar aceasta, fiică a lui Avraam fiind, pe care a legat-o satana, iată de optsprezece ani, nu se cuvenea, oare, să fie dezlegată de legătura aceasta, în ziua sâmbetei?”

Mântuitorul i-a răspuns mai-marelui sinagogii că de vreme ce evreii își dezleagă animalele de la iesle pentru a le adăpa în ziua sâmbetei, fără a călca prin aceasta sabatul, cu atât mai mult femeia gârbovă, care face parte din poporul ales, fiind urmașă a patriarhului Avraam, și care de optsprezece ani a fost legată de satana, se cuvenea să fie dezlegată sâmbăta de legătura ei.

Din cuvintele Mântuitorului remarcăm faptul că femeia era legată de satana, deci suferința ei era provocată de păcatele săvârșite, prin care a căzut în robia diavolului, din care nu se putea elibera singură. Din acest motiv, Domnul Hristos le-a dat Apostolilor și urmașilor acestora, episcopilor, precum și preoților, puterea de a

lega și dezlega păcatele oamenilor, zicând: „Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer” (Matei 18,18). Mare este această putere acordată de Dumnezeu slujitorilor Bisericii, căci prin ea i se oferă omului păcătos posibilitatea de a pune un nou început vieții sale duhovnicești.

„Și zicând El acestea, s-au rușinat toți care erau împotriva Lui, și toată mulțimea se bucura de faptele strălucite săvârșite de El”.

Auzind cuvintele Mântuitorului, mai-marele sinagogii și cei care îi împărtășeau punctul de vedere s-au rușinat, iar toată lumea se bucura de minunile săvârșite de El.

Din pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie învățăm în primul rând să interpretăm Sfânta Scriptură în duhul, iar nu în litera ei, „pentru că litera ucide, iar duhul face viu” (II Cor. 3,16). În al doilea rând, dacă avem posibilitatea de a face un bine cuiva, iar unele persoane ne spun că ceea ce vrem să facem nu este bine, să nu luăm în considerare astfel de sfaturi. De multe ori vrăjmașul vrea să ne oprească de la săvârșirea anumitor fapte bune, încercând să ne convingă, prin intermediul unor oameni, că ceea ce intenționăm să facem nu este bine, așa cum s-a întâmplat cu mai-marele sinagogii din Evanghelia de astăzi. Dacă noi avem convingerea că ceea ce vrem să facem este spre folosul oamenilor și spre slava lui Dumnezeu, să nu ne dăm bătăuți. Sfântul Ioan Gură de Aur a spus: „Cel ce îl are de prieten pe Dumnezeu, îi are de dușmani pe oameni, iar cel ce îi are de prieteni pe oameni, îl are de dușman pe Dumnezeu”. Să ne punem în primul rând nădejdea în Dumnezeu și abia apoi în oameni, pentru că „mai bine este a Te încrede în Domnul, decât a Te încrede în om” (Ps. 117,8).

AMIN

Duminica a douăzeci și opta după pogorârea Sfântului Duh

(pilda celor poftiți la cină)

Evangelhia de la Luca (14,16-24)

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om oarecare a făcut cină mare și a chemat pe mulți; și a trimis la ceasul cinei pe sluga sa ca să spună celor chemați: Veniți, că iată toate sunt gata. Și au început unul câte unul, să-și ceară iertare. Cel dintâi i-a zis: Țarină am cumpărat și am nevoie să ies ca s-o văd; te rog iartă-mă. Și altul a zis: Cinci perechi de boi am cumpărat și mă duc să-i încerc; te rog iartă-mă. Al treilea a zis: Femeie mi-am luat și de aceea nu pot veni. Și întorcându-se, sluga a spus stăpânului său acestea. Atunci, mâniindu-se, stăpânul casei a zis: Ieși îndată în piețele și ulițele cetății, și pe săraci, și pe neputincioși, și pe orbi, și pe șchiopi adu-i aici. Și a zis sluga: Doamne, s-a făcut precum ai poruncit și tot mai este loc. Și a zis stăpânul către slugă: Ieși la drumuri și la garduri și silește să intre, ca să mi se umple casa, Căci zic vouă: Nici unul din bărbații aceia care au fost chemați nu va gusta din cina mea”.

Dumnezeu l-a creat pe om și l-a așezat în grădina cea din Eden pentru a viețui acolo în fericire, dându-i o poruncă simplă: „Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!” (Fac. 2,16-17). Omul s-a dovedit însă slab, pentru că la îndemnul diavolului a mâncat din rodul pomului oprit, motiv pentru care a fost alungat de Dumnezeu din rai. Dumnezeu însă nu l-a părăsit pe om, ci a trimis pe Fiul Său în lume, „căci așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea” (Ioan 3,16-17).

Fiul lui Dumnezeu s-a întrupat în primul rând din dorința lui Dumnezeu de a se uni prin intermediul omului cu creatura întreagă, a cărei sinteză el este, fiind compus din suflet spiritual și trup material. Sfântul Pavel numește acest plan al lui Dumnezeu: „Taina cea din veac ascunsă” (Colos. 1,26). Coborârea lui Dumnezeu în lume însă, a avut și scopul de a-l mântui pe om din robia diavolului și a păcatului și

de a-i redeschide raiul, deci de a-l readuce acasă, pentru că noi „nu avem aici, pe pământ, cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie” (Evrei 13,14).

Prin activitatea Sa (nașterea din Fecioară, viața de ascultare, moartea pe cruce, coborârea cu sufletul la iad, învierea din morți, înălțarea cu trupul la cer și șederea de-a dreapta Tatălui), Mântuitorul ne-a deschis raiul, iar prin învățătura Sa, ne-a arătat calea spre împărăția lui Dumnezeu și modul de a înainta pe această cale. Pentru că Fiul lui Dumnezeu a venit în lume ca să ne deschidă raiul și să ne îndemne să înaintăm spre el, adeseori Domnul Hristos le vorbea Sfinților Apostoli, și tuturor celor ce-L ascultau, despre împărăția cerurilor. Pentru a-și face mai bine înțeleasă învățătura Sa, Mântuitorul folosea pilde sau parabole, luate din viața de zi cu zi a evreilor. Astfel a rostit pilda „bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr” (Luca 16,19-31), parabola „celor zece fecioare” (Matei 25,1-13), „a nunții fiului de împărat” (Matei 22,2-14), „a lucrătorilor celor răi” (Matei 21,33-41), „a lucrătorilor viei” (Matei 20,1-16), „a neghinei” (Matei 13,24-30), „a grăuntelui de muștar” (Matei 13,31-32), „a aluatului” (Matei 13,33), „a năvodului” (Matei 13,47-50) și altele. Pericopa evanghelică de astăzi ne prezintă pilda „celor poftiți la cină”, una dintre parabolele Mântuitorului despre împărăția cerurilor.

Într-o zi de sâmbătă, Domnul Hristos a intrat împreună cu ucenicii Săi în casa uneia dintre căpeteniile fariseilor, ca să mănânce. Pe când se găseau la masă, Mântuitorul vorbea despre smerenie, mândrie și despre răsplata lui Dumnezeu pentru faptele bune ale oamenilor. „Auzind acestea, unul dintre cei ce ședeau cu El la masă I-a zis: Fericit este cel ce va prânzi în împărăția lui Dumnezeu!” (Luca 14,15). La această remarcă, Domnul Hristos a rostit pilda citită astăzi la Sfânta Liturghie.

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om oarecare a făcut cină mare și a chemat pe mulți; și a trimis la ceasul cinei pe sluga sa ca să spună celor chemați: Veniți, că iată toate sunt gata. Și au început unul câte unul, să-și ceară iertare. Cel dintâi i-a zis: Țarină am cumpărat și am nevoie să ies ca s-o văd; te rog iartă-mă. Și altul a zis: Cinci perechi de boi am cumpărat și mă duc să-i încerc; te rog iartă-mă. Al

treilea a zis: Femeie mi-am luat și de aceea nu pot veni. Și întorcându-se, sluga a spus stăpânului său acestea”.

Omul de care vorbește Mântuitorul în parabolă este Dumnezeu, iar cina este împărăția cerurilor. De vreme ce „Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4), de ce cheamă la mântuire numai o parte din omenire, iar nu toți oamenii?

După ce protopărinții Adam și Eva au fost alungați din rai și li s-au născut fii și fiice (Fac. 5,7), Dumnezeu a vrut să conlucreze cu toți oamenii pentru mântuirea lor, însă nu a putut, pentru că unii erau foarte păcătoși. Astfel, Cain, cel dintâi om născut pe pământ, a ucis din invidie pe Abel, fratele său. Din urmașii lui Cain și ai celorlalți frați ai lui s-au născut niște oameni tare păcătoși, încât „văzând Domnul Dumnezeu că răutatea oamenilor s-a mărit pe pământ și că toate cugetele și dorințele inimii lor sunt îndreptate la rău în toate zilele, I-a părut rău și s-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ. Și a zis Domnul: «Pierde-voi de pe fața pământului pe omul pe care l-am făcut! De la om până la dobitoc și de la târătoare până la păsările cerului, tot voi pierde, căci Îmi pare rău că le-am făcut»” (Fac. 6,5-7). Dumnezeu a pierdut prin potop toți oamenii, în afară de Noe și familia sa, care erau drepti înaintea lui Dumnezeu. Din urmașii lui Noe s-au născut alți oameni, care au vrut să construiască un turn înalt, în care să se refugieze de mânia lui Dumnezeu, în cazul unui nou diluviu. Văzând intenția lor, Dumnezeu le-a amestecat limbile.

Constatând faptul că nu poate conlucra cu toți oamenii în realizarea răscumpărării, Dumnezeu a fost nevoit să-și aleagă un popor, care trebuia pregătit, pentru ca din sânul lui să se nască Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii. Pentru acest scop a fost ales Avraam și urmașii lui.

Multă lume se întreabă de ce Dumnezeu a ales tocmai poporul Israel și nu alt popor? Sau de ce Dumnezeu a acționat într-un mod preferențial cu un popor, față de celelalte popoare? De ce nu a lucrat cu toate popoarele la fel? Dumnezeu nu a ales un popor la voia întâmplării, ci văzând credința lui Avraam și viața lui curată, l-a binecuvântat și i-a spus: „Voi ridica din tine un popor mare, te voi

binecuvânta, voi mări numele tău și vei fi izvor de binecuvântare” (Fac. 12,2). Nu Dumnezeu singur l-a ales pe Avraam, ci acesta a voit să urmeze lui Dumnezeu. Deci alegerea unui popor de către Dumnezeu nu este un act de nedreptate făcut celorlalte popoare, ci un act legitim și pe deplin îndreptățit făcut lui Avraam și urmașilor lui. Pentru a înțelege aceasta, vom prezenta modul în care Dumnezeu a încercat credința lui Avraam. Patriarhul Avraam și Sara, soția lui, nu puteau avea copii. Mult s-au rugat lui Dumnezeu să le dăruiască un urmaș. Dumnezeu a ascultat rugăciunile lor și spre bătrânețe, i-a binecuvântat cu un fiu, numit Isaac. Acest copil era comoara de neprețuit a părinților săi și mângâierea bătrâneților lor. Dumnezeu i-a zis însă într-o zi lui Avraam: „Ia pe fiul tău, pe Isaac, pe singurul tău fiu, pe care-l iubești, și du-te în pământul Moria și acolo să mi-L aduci Mie jertfă” (Fac. 22,2). Deși nu a fost ușor pentru Avraam, el a fost de acord să-și jertfească unicul fiu. Prin aceasta a dovedit cu prisosință cât de mult îl iubește pe Dumnezeu. Oare câți dintre părinții de astăzi sau dintotdeauna și-ar jertfi copiii dacă Dumnezeu le-ar cere-o? Bineînțeles că Domnul nu a lăsat ca Isaac să fie sacrificat, ci doar a încercat credința lui Avraam. Pentru această credință a și ales ca dintre urmașii lui Avraam să se nască Mântuitorul lumii.

Poporul ales și-a dus la îndeplinire menirea sa, iar din sânul lui s-a născut Mântuitorul lumii, Mesia cel promis. În ciuda acestui fapt, evreii nu L-au acceptat pe Iisus Hristos ca Mesia. Invitații care au refuzat să participe la cina din parabolă sunt tocmai evreii, care deși au fost capabili să dea naștere din sânul lor lui Mesia, nu au fost în stare să-L accepte ca Mântuitor.

„Atunci, mâniindu-se, stăpânul casei a zis: Ieși îndată în piețele și ulițele cetății, și pe săraci, și pe neputincioși, și pe orbi, și pe schiopi adu-i aici. Și a zis sluga: Doamne, s-a făcut precum ai poruncit și tot mai este loc. Și a zis stăpânul către slugă: Ieși la drumuri și la garduri și silește să intre, ca să mi se umple casa, Căci zic vouă: Nici unul din bărbații aceia care au fost chemați nu va gusta din cina mea”.

Auzind stăpânul casei justificările invitaților, care deși știau din timp că trebuie să vină la cină, dar au refuzat, sub diverse pretexte, s-a supărat și și-a trimis slugile să cheme pe toți bolnavii și neputincioșii la cină. Evreii aveau un dicton: „Lo el lo am”, care înseamnă: „Fără Dumnezeu nu există popor”. De vreme ce evreii erau poporul ales al lui Dumnezeu, ei îi disprețuiau pe toți străinii, pentru că erau păgâni și nu se închinau Dumnezeului celui adevărat, numindu-i neamuri. Tocmai din acest motiv Mântuitorul spune că stăpânul a chemat la masă neputincioșii, săracii și bolnavii, pentru că aceștia de multe ori sunt desconsiderați, așa cum păgânii erau disprețuiți de evrei.

Slujitorii au adus la cină pe cei pe care le poruncise stăpânul, dar tot a mai rămas loc. Atunci stăpânul și-a trimis slugile din nou să aducă pe cine întâlnesc pe drum, pentru a fi ocupate toate locurile la masă, iar stăpânul a afirmat că nici unul dintre invitații care au refuzat să vină la cină, nu va gusta din mâncarea lui.

Dacă în Vechiul Testament Dumnezeu a conlucrat cu un singur popor pentru venirea în lume a Fiului Său, după „plinirea vremii” (Gal. 4,4) și-a întors ochii de la evrei, pentru că „întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit” (Ioan 1,11) și și-a trimis Apostolii în lume să propovăduiască Evanghelia împărăției la toate popoarele.

În ceea ce îi privește pe evrei, nu Dumnezeu i-a exclus de la ospățul din împărăția cerurilor, ci ei singuri s-au încuiat afară de împărăție, prin neacceptarea lui Iisus Hristos ca Mântuitor al lumii. Ba mai mult, ei L-au și omorât pe Domnul Hristos, zicând: „Sângele Lui asupra noastră și asupra copiilor noștri!” (Matei 27,25). De asemenea, neamurile chemate de Domnul Hristos prin Apostolii Săi la ospățul credinței, nu au fost alese la voia întâmplării, ci pentru că ele L-au acceptat pe Iisus Hristos ca Mântuitor și au conlucrat la mântuirea lor. De aceea Domnul Hristos le-a spus evreilor: „Vă spun că împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roade” (Mat. 21,43).

Să fim convinși că dacă evreii, din sânul cărora s-a născut Mântuitorul lumii, s-au încuiat afară de împărăția cerurilor, pentru că L-au respins pe Domnul, la fel se întâmplă și cu creștinii care nu

urmează calea lui Dumnezeu, „fiindcă nu cei ce aud Legea sunt drepti la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc Legea” (Rom. 2,13).

Să nu ne lăsăm orbiți de lumea materială, uitând de suflet și de datoriile față de el, scuzându-ne, ca și invitații din parabolă, că datorită celor materiale, nu mai avem timp de cele spirituale. Dumnezeu nu ne cere să renunțăm la toate cele materiale, dar vrea să dedicăm un pic de timp și celor spirituale, pentru că cina este doar o parte a zilei, nu ziua întreagă.

Drept aceea, să nu ne lăsăm sufocați spiritual de grijile materiale, ci să răspundem la apelul lui Dumnezeu, care a zis: „Iată, stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine” (Apoc. 3,20).

AMIN

Duminica a douăzeci și noua după pogorârea Sfântului Duh (a celor zece leproși)

Evangelhia de la Luca (17,12-19)

„În vremea aceea, intrând Iisus într-un sat, L-au întâmpinat zece leproși care stăteau departe, și care au ridicat glasul și au zis: Iisuse, Învățătorule, fie-Ți milă de noi! Și văzându-i, El le-a zis: Duceți-vă și vă arătați preoților. Dar, pe când ei se duceau, s-au curățit. Iar unul dintre ei, văzând că s-a vindecat, s-a întors cu glas mare slăvind pe Dumnezeu. Și a căzut cu fața la pământ la picioarele lui Iisus, mulțumindu-I. Și acela era samarinean. Și răspunzând, Iisus a zis: Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sunt? Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta, care este de alt neam? Și i-a zis: Scoală-te și du-te; credința ta te-a mântuit”.

Pericopa evanghelică de astăzi ne prezintă o minune a Mântuitorului și anume curățirea celor zece leproși.

„În vremea aceea, intrând Iisus într-un sat, L-au întâmpinat zece leproși care stăteau departe, și care au ridicat glasul și au zis: Iisuse, Învățătorule, fie-Ți milă de noi!”.

În drumul Său spre Ierusalim, Mântuitorul trecea prin Samaria și Galileea și a intrat într-un sat. La marginea lui L-au întâmpinat zece leproși.

Una dintre cele mai frecvente și cumplite boli din Țara Sfântă era lepra. Aceasta este o maladie a pielii, care pe măsură ce se învechește, afectează și organele interne. Boala se manifestă prin apariția unor pete albe pe corp. Cele mai afectate organe sunt extremitățile: degetele, urechile și nasul, iar în zonele atinse de lepră, părul încărunțește. Cu timpul, pielea începe să se desprindă, iar pe măsură ce boala se agravează, extremitățile atinse de ea cad. Când boala pătrunde în organismul uman, afectează organele interne și duce la moartea celui suferind.

Pentru că lepra este o boală extrem de molipsitoare, leproșii din Țara Sfântă erau obligați să își părăsească familia și comunitatea în care trăiau și să locuiască în leprozerii (case zidite în afara satelor sau orașelor ori la marginea lor, în locuri mai retrase), pentru a

nu transmite această nemiloasă maladie și altora. Unde nu existau leprozerii, leproșii trăiau la marginea localităților, cum a fost cazul lui Iov, care atunci când a fost lovit de lepră, „ședea pe gunoi, afară din oraș” (Iov 2,8).

Pentru a împiedica contaminarea celor sănătoși, leproșii erau obligați să umble cu fața acoperită cu un voal, prin care își mascau aspectul dizgrațios produs de îmbolnăvirea organelor feței. Când un om sănătos se apropia de un lepros, bolnavul era obligat să strige de la distanță: „Necurat!”, pentru ca omul sănătos să îl ocolească.

Datorită condițiilor rudimentare de tratament de acum două mii de ani, boala făcea ravagii în Țara Sfântă. Cu tratarea acestei maladii se ocupau preoții, de aceea Legea Veche prevedea că oricine constată că i-au apărut pete albe pe corp, trebuie să se prezinte de urgență înaintea preotului. Acesta constata dacă cel în cauză este bolnav de lepră sau nu. Preoții recomandau și tratamentul: spălarea zilnică sau de mai multe ori pe zi a corpului cu leșie. Dacă cel cuprins de această boală se vindeca, era dator să se prezinte din nou preoților, pentru ca ei să constate dacă acea persoană s-a vindecat și se poate întoarce în sânul familiei.

Stând departe de Mântuitorul, pentru a respecta prescripțiile Legii, leproșii au început să strige către El: „Învățătorule, fie-Ți milă de noi!”.

Deși trăiau izolați de comunitate, leproșii auziseră de Mântuitorul și de minunile Lui. Sfânta Evanghelie nu amintește de cât timp sufereau cei zece de lepră, pentru că acest amănunt este lipsit de importanță. Totuși putem presupune că unii dintre ei nu au contactat boala de multă vreme, și înainte de a ajunge în leprozerie, au auzit de Domnul Hristos.

Leproșii s-au adresat Mântuitorului cu apelativul: „Învățătorule”, așa cum fusese numit de Apostoli (Marcu 4,38), de Bartimeu orbul (Marcu 10,51), de învățătorul de Lege (Matei 22,35-36), de cărturari și farisei (Matei 12,38) și de mulți alții. Domnul Hristos le spusese Apostolilor în acest sens: „Voi Mă numiți pe Mine: Învățătorul și Domnul, și bine ziceți, căci sunt” (Ioan 13,13), „voi însă să nu vă numiți rabi, că unul este Învățătorul vostru: Hristos, iar voi toți sunteți frați” (Matei 23,8). Învățătorul suprem este Mântuitorul,

pentru că El este Fiul lui Dumnezeu și prin El am primit adevărul, „pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1,17), Care a afirmat despre Sine: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14,6). Drept aceea să nu căutăm alți învățători sau alte învățături străine de duhul Evangheliei, pentru că Mântuitorul ne-a atras luarea aminte: „Mulți vor veni în numele Meu, zicând: Eu sunt Hristos, și pe mulți îi vor amăgi. Atunci mulți se vor sminti și se vor vinde unii pe alții; și se vor urî unii pe alții. Și mulți prooroci mincinoși se vor scula și vor amăgi pe mulți. Iar din pricina înmulțirii fărădelegii, iubirea multora se va răci. Dar cel ce va răbda până sfârșit, acela se va mântui” (Matei 24,5 și 10-13). Sfântul Petru spune și el: „Între voi vor fi învățători mincinoși, care vor strecura eresuri pierzătoare și, tăgăduind chiar pe Stăpânul Care i-a răscumpărat, își vor aduce lor grabnică pieire; și mulți se vor lua după învățăturile lor rătăcite și, din pricina lor, calea adevărului va fi hulită; și din poftă de avere și cu cuvinte amăgitoare, ei vă vor momi pe voi. Dar osânda lor, de mult pregătită, nu zăbovește și pierzarea lor nu dormitează” (II Petru 2,1-3).

Cunoscând minunile Mântuitorului sau cel puțin o parte dintre ele, cei zece leproși L-au rugat să-i miluiască.

„Și văzându-i, El le-a zis: Duceți-vă și vă arătați preoților”.

Domnul Hristos nu le spune leproșilor că sunt tămăduiți, nici nu afirmă că datorită credinței se pot vindeca, ci respectând recomandările Legii Vechi, care cerea bolnavilor de lepră care se curățau să se arate preoților, pentru a constata că semnele bolii au dispărut, îi trimite la preoți. Mântuitorul se supune astfel Vechiului Testament, despre care le-a și spus evreilor: „Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc” (Matei 5,17).

Fiind cuprins de milă față de suferința leproșilor, Domnul Hristos nu-i mai întreabă dacă au credința că El îi poate vindeca, ci le oferă tămăduire.

„Dar, pe când ei se duceau, s-au curățit”.

Auzind cuvintele Mântuitorului, leproșii au plecat imediat să se arate preoților, iar pe drum, s-au curățit de boala lor.

Mântuitorul i-a vindecat pe cei zece leproși de la distanță, fără să îi atingă. Tot așa a procedat la vindecarea slugii sutașului roman, căruia i-a zis: „Du-te, fie ție după cum ai crezut. Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela” (Matei 8,13). La rugămintile unei femei cananeience, Domnul Hristos a alungat un duh necurat din fiica ei, zicând: „Mergi. A ieșit demonul din fiica ta. Iar ea, ducându-se acasă, a găsit pe copilă culcată în pat, iar demonul ieșise” (Marcu 7,29-30). Mântuitorul „a mers în Cana Galileii, unde prefăcuse apa în vin. Și era un slujitor regesc, al cărui fiu era bolnav în Capernaum. Acesta, auzind că Iisus a venit din Iudeea în Galileea, s-a dus la El și Îl ruga să Se coboare și să vindece pe fiul lui, că era gata să moară. Deci Iisus i-a zis: Dacă nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede. Slujitorul regesc a zis către El: Doamne, coboară-Te înainte de a muri copilul meu. Iisus i-a zis: Mergi, copilul tău trăiește. Și omul a crezut cuvântului pe care i l-a spus Iisus și a plecat. Iar pe când cobora, slugile lui, l-au întâmpinat spunându-i că fiul lui trăiește. Și cerea, deci, să afle de la ele ceasul în care i-a fost mai bine. Deci i-au spus că ieri, în ceasul al șaptelea, l-au lăsat frigurile. Așadar tatăl a cunoscut că în ceasul acela a fost în care Iisus i-a zis: Fiul tău trăiește. Și a crezut el și toată casa lui” (Ioan 4,46-53). Din toate aceste minuni săvârșite de la distanță, prin cuvânt, Mântuitorul dovedește că este Fiul lui Dumnezeu.

„Iar unul dintre ei, văzând că s-a vindecat, s-a întors cu glas mare slăvind pe Dumnezeu. Și a căzut cu fața la pământ la picioarele lui Iisus, mulțumindu-I. Și acela era samarinean”.

Constatând că s-a curățit de cumplita boală, unul dintre cei zece, samarinean de neam, s-a întors plin de recunoștință la Mântuitorul, mulțumindu-I și slăvind pe Dumnezeu.

„Și răspunzând, Iisus a zis: Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sunt? Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta, care este de alt neam?”.

Văzându-l, Domnul Hristos a spus cu amărăciune că toți cei zece leproși s-au curățit de boală, dar numai unul dintre ei, care era samarinean, a dat slavă pentru aceasta lui Dumnezeu.

Așa cum s-a constatat, recunoștința este floare rară, de aceea un gânditor latin a afirmat: „Renunță la recunoștința lumii”. Oamenii tare repede uită binele ce li s-a făcut, însă răul îl țin minte poate chiar întreaga viață. Dumnezeu iubește recunoștința, de aceea a și întrebat Mântuitorul unde sunt cei nouă leproși care s-au curățit.

„Și i-a zis Domnul: Scoală-te și du-te; credința ta te-a mântuit”.

Din cuvintele Mântuitorului constatăm că deși nu i-a întrebat pe cei zece leproși dacă cred că El îi poate tămădui, totuși ei s-au curățit prin credință. Dovada prezenței acesteia o avem în faptul că leproșii i-au cerut Domnului Hristos să-i miluiască, deci ei credeau că El poate face acest lucru. Observăm de aici că toți cei zece leproși au avut credință, dar recunoștință a avut numai unul.

Din pericopa evanghelică de astăzi învățăm să avem credință în Dumnezeu, cum au avut cei zece leproși, dar să-I fim și recunoscători pentru toate darurile ce ne vin de la El, asemenea leprosului samarinean, pentru că viața, sănătatea, inteligența, familia și tot ce suntem și avem, am primit de la Dumnezeu, Căruia se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor.

AMIN

Duminica a treizecea după pogorârea Sfântului Duh

(dregătorul bogat - păzirea poruncilor)

Evanghelia de la Luca (18,18-27)

„În vremea aceea, un dregător s-a apropiat de Iisus și L-a întrebat, zicând: Învățătorule Bune, ce să fac ca să moștenesc viața de veci? Iar Iisus i-a zis: Pentru ce Mă numești bun? Nimeni nu este bun, decât unul Dumnezeu. Știi poruncile: Să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta. Iar el a zis: Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele. Auzind Iisus i-a zis: Încă una îți lipsește: Vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri; și vino de urmează Mie. Iar el, auzind acestea, s-a întristat, căci era foarte bogat. Și văzându-l întristat, Iisus a zis: Cât de greu vor intra cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu! Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu. Zis-au cei ce ascultau: Și cine poate să se mântuiască? Iar El a zis: Cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu”.

Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie ne înfățișează convorbirea dintre Domnul Hristos și un dregător bogat. Aceași convorbire se citește în duminica a douăsprezecea după Rusalii, dar din Evanghelia după Matei (19,16,26).

„În vremea aceea, un dregător s-a apropiat de Iisus și L-a întrebat, zicând: Învățătorule Bune, ce să fac ca să moștenesc viața de veci? Iar Iisus i-a zis: Pentru ce Mă numești bun? Nimeni nu este bun, decât unul Dumnezeu”.

Un dregător preocupat de viața de veci, L-a întrebat pe Mântuitorul ce trebuie să facă pentru dobândirea acesteia, numindu-L Bun pe Domnul Hristos. La apelativul dregătorului, Mântuitorul i-a răspuns că numai Dumnezeu este bun. Aceasta înseamnă oare că nu există oameni buni pe pământ? Fiecare dintre noi cunoaștem cel puțin o persoană sau chiar mai multe, care sunt caracterizate de bunătate. Ce vrea să spună Domnul Hristos prin aceea că în afară de Dumnezeu nimeni nu este bun?

Singur Dumnezeu este bun prin fire. Omul poate dobândi și el bunătatea, dar numai prin participare la Dumnezeu, căci El o dăruiește celor ce-L iubesc și împlinesc poruncile Lui.

Dumnezeu are multe atribute. Bunătatea este una dintre însușirile Lui morale, împreună cu: sfințenia, iubirea, milostivirea și dreptatea. Sfânta Scriptură vorbește despre fiecare dintre aceste atribute ale lui Dumnezeu. Despre bunătate citim în paginile Sfintei Scripturi că „Domnul Dumnezeu este bun” (Deut. 4,31), „Domnul este bun cu toți” (Ps. 144,9), de aceea psalmistul ne îndeamnă: „Lăudați pe Domnul că este bun” (Ps. 105,1). În ceea ce privește sfințenia, Dumnezeu Însuși mărturisește: „Eu, Domnul Dumnezeul vostru, sunt sfânt” (Lev. 11,44), iar serafimii cântă cu glas neîncetat: „Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Savaot” (Isaia 6,3). Referitor la iubire, știm că Dumnezeu „este iubitor de oameni” (Ieș. 34,6), „căci așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3,16). Despre milostivirea lui Dumnezeu, proorocul Daniel mărturisește: „A Domnului Dumnezeului nostru este milostivirea și îndurarea” (Daniel 9,9), iar despre dreptate, psalmistul îi spune lui Dumnezeu: „Dreptatea Ta este dreptate în veac” (Ps. 118,42).

Omul poate dobândi și el acest însușiri, care îl caracterizează pe Dumnezeu, căci dacă se străduiește în procurarea lor, Dumnezeu i le dăruiește, pentru că „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogrându-se de la Părintele luminilor” (Iacov 1,17).

Mântuitorul îi spune dregătorului:

„Știi poruncile: Să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta”.

Domnul Hristos îi spune dregătorului că pentru a dobândi viața de veci trebuie să îplinească poruncile, și îi dă ca exemplu cinci dintre cele zece porunci din Vechiul Testament. Constatăm de aici faptul că simpla noastră apartenență la Biserică nu ne mântuiește, ci pentru a avea acces în rai, trebuie să împlinim poruncile, altfel suntem ca mulțimea din Evanghelie, despre care Mântuitorul a spus: „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine” (Matei 15,8).

Cele zece porunci date de Dumnezeu lui Moise în Muntele Sinai, au în marea lor majoritate un caracter prohibitiv, întrucât opt dintre ele interzic anumite păcate, iar numai două poruncesc poporului ce trebuie să facă. Legea Vechiului Testament însă nu a fost desăvârșită, ci ea a avut doar un caracter pregătitor, fiind o „călăuză spre Hristos” (Gal. 3,24), „pentru că Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1,17). Când Dumnezeu i-a descoperit Legea Veche lui Moise, i-a spus: „De veți asculta glasul Meu și de veți păzi legământul Meu, dintre toate neamurile Îmi veți fi popor ales” (Ieș. 19,5), iar rolul acestui popor era acela de a da naștere Fiului lui Dumnezeu după trup. Dacă legea Vechiului Testament ar fi fost desăvârșită, nu ar mai fi fost nevoie să se întrupeze Fiul lui Dumnezeu.

Spre deosebire de Vechiul Testament, Legea Nouă dată de Domnul Hristos are un caracter pozitiv și ne învață ce trebuie să facem pentru a ne mântui. Ca regulă generală, Mântuitorul a stabilit: „Precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea” (Luca 6,31). Dar a dat și exemple concrete de fapte bune: să ne iubim aproapele și chiar vrăjmașii (Matei 5,44), să ne rugăm (Matei 26,41), să postim (Matei 6,16), să fim milostivi (Luca 6,36) etc. Unele dintre aceste fapte bune existau și în Vechiul Testament, Domnul Hristos ne învață însă și modul săvârșirii lor. Vom da două exemple în acest sens: „Când vă rugați, nu fiți ca fățarnicii cărora le place, prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor. Tu însă, când te rogi, intră în camera ta și, închizând ușa, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, Care este în ascuns, îți va răsplăti ție. Când vă rugați, nu spuneți multe ca neamurile, că ele cred că în multa lor vorbărie vor fi ascultate. Deci nu vă asemănați lor, că știe Tatăl vostru de cele ce aveți trebuință mai înainte ca să cereți voi de la El” (Matei 6,5-8). „Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Matei 6,16-18).

„Iar dregătorul a zis: Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele. Auzind Iisus i-a zis: Încă una îți lipsește: Vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri; și vino de urmează Mie. Iar el, auzind acestea, s-a întristat, căci era foarte bogat”.

Dregătorul I-a spus Mântuitorului că a împlinit poruncile lui Dumnezeu din tinerețile sale, deci se străduia pentru mântuirea sufletului lui. Domnul Hristos i-a confirmat faptul că se găsește pe calea cea bună, însă pentru a dobândi viața de veci, trebuie să-și vândă averea, să o împartă săracilor și apoi să Îi urmeze Lui. Relatând aceeași convorbire a dregătorului bogat cu Mântuitorul, Sfântul Evanghelist Matei spune că Domnul Hristos i-a zis acestuia: „Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi” (Matei 19,21).

Pe lângă poruncile lui Dumnezeu din Sfânta Scriptură, care sunt obligatorii pentru toți creștinii, există și unele recomandări sau sfaturi, pentru cei cu râvnă mai mare, care vor să fie desăvârșiți. Dintre aceste sfaturi amintim: fecioria, sărăcia de bunăvoie și ascultarea, care toate au devenit voturi obligatorii pentru cei care îmbrățișează viața monahală. Realizarea acestor sfaturi este foarte grea, dar și răsplata lui Dumnezeu este pe măsură. Citim aceasta în Sfânta Scriptură, când Sfântul Petru L-a întrebat pe Mântuitorul: „Iată noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi oare ce va fi? Iar Iisus i-a răspuns: Adevărat zic vouă că oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țarini, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică” (Matei 19,27-29).

Întrucât dregătorul păzea poruncile, Mântuitorul i-a spus că ceea ce îi lipsește este să-și vândă toate câte are și să le împartă săracilor, pentru a fi liber de tentațiile acestei lumi, deoarece pentru el bogăția era ispita prin care lumea îl ținea în robie. După ce își va împărți toată averea săracilor, Mântuitorul îl invită pe dregător să-I urmeze. De aici înțelegem că cei care vor să-I urmeze lui Dumnezeu, trebuie să renunțe întâi la lume, pentru a nu fi împiedicați în aceasta de vreo grijă lumească.

Mântuitorul nu i-a cerut dregătorului un lucru imposibil, ci a procedat cu el în același fel, în care și-a ales Apostolii. Sfânta Scriptură relatează acest fapt: „Pe când umbla pe lângă Marea Galileii, Iisus a văzut pe doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El. Și de acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele și i-a chemat. Iar ei, îndată lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El” (Matei 4,18-22).

Când Dumnezeu te cheamă la slujire, nu ai dreptul să te eschivezi, nici măcar să amâni, căci acestea sunt semne că nu vrei să-I slujești. Dacă ar fi după vrednicia omenească, nimeni nu ar putea sluji lui Dumnezeu, dar pentru că Domnul ne iubește, „ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre și după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor” (II Tim. 1,9). În ceea ce privește chemarea lui Dumnezeu de a-I sluji, avem un exemplu în Sfânta Scriptură. Mântuitorul i-a cerut unui om să-L urmeze, iar acesta i-a răspuns: „Doamne, dă-mi voie întâi să merg să îngrop pe tatăl meu. Iar El i-a zis: Lasă morții să-și îngroape morții lor, iar tu mergi de vestește împărăția lui Dumnezeu” (Luca 9,59-60). Acest om nu a refuzat pe Domnul, ci doar a amânat să-L urmeze, dintr-un motiv perfect justificat din punctul lui de vedere, înmormântarea tatălui său. Domnul Hristos însă i-a spus să lase astfel de lucruri în seama celor morți duhovnicește, a celor care nu sunt preocupați de viața spirituală, iar el să vestească împărăția lui Dumnezeu, pentru că „secerișul este mult, iar lucrătorii sunt puțini” (Matei 9,37).

Nu noi alegem să Îl slujim pe Dumnezeu, ci El ne cheamă la aceasta. Mântuitorul le-a spus Apostolilor: „Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am rânduit să mergeți și roadă să aduceți, și roada voastră să rămână” (Ioan 15,16). Nu noi ne hotărâm locul sau poziția pe care o ocupăm în slujirea lui Dumnezeu, pentru că acesta este un dar de sus, de noi depinde însă modul ducerii la îndeplinire a sarcinilor și a responsabilităților slujirii la care ne-a chemat Dumnezeu.

Când Mântuitorul i-a cerut să renunțe la toată averea sa, dregătorul s-a întristat, pentru că era foarte bogat. Lumea îl înălțuia, îl orbea cu bogățiile ei, încât nu se putea desprinde de ele, pentru a-l urma lui Hristos.

„Și văzându-l întristat, Iisus a zis: Cât de greu vor intra cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu! Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu”.

Văzându-l întristat, Mântuitorul a spus că pentru bogați este greu să se mântuiască și a făcut o comparație foarte plastică, zicând că mai ușor va intra o cămilă prin urechile acului, decât un bogat în împărăția lui Dumnezeu. Problema oamenilor bogați este că ei fiind preocupați cu administrarea averii, sunt robiți lumii și nu mai au timp de cele spirituale. De aceea Domnul Hristos a spus: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta” (Matei 6,19-21).

„Zis-au cei ce ascultau: Și cine poate să se mântuiască? Iar El a zis: Cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu”.

Împărăția cerurilor este o realitate dumnezeiască, de aceea Dumnezeu pune condițiile de acces acolo, iar noi trebuie să ne conformăm, împlinind poruncile Lui. În același timp, mântuirea este imposibil de câștigat de către omul singur, dacă nu este ajutat de Dumnezeu, „pentru că la oameni aceasta e cu neputință, la Dumnezeu însă toate sunt cu putință” (Matei 19,26). Mântuitorul a spus în acest sens: „Fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15,5), iar psalmistul mărturisește: „De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzește” (Ps. 126,1). Drept aceea, să ne străduim prin fapte bune pentru dobândirea împărăției lui Dumnezeu, iar Domnul văzând eforturile noastre, ne va accepta în rai, zicând: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău” (Matei 25,21).

AMIN

Duminica dinaintea nașterii Domnului

(genealogia Mântuitorului)

Evangelhia de la Matei (1,1-25)

„Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam. Avraam a născut pe Isaac; Isaac a născut pe Iacov; Iacov a născut pe Iuda și frații lui; Iuda a născut pe Fares și pe Zara, din Tamar; Fares a născut pe Esrom; Esrom a născut pe Aram; Aram a născut pe Aminadav; Aminadav a născut pe Naason; Naason a născut pe Salmon; Salmon a născut pe Booz, din Rahav; Booz a născut pe Iobed, din Rut; Iobed a născut pe Iesei; Iesei a născut pe David regele; David a născut pe Solomon din femeia lui Urie; Solomon a născut pe Roboam; Roboam a născut pe Abia; Abia a născut pe Asa; Asa a născut pe Iosafat; Iosafat a născut pe Ioram; Ioram a născut pe Ozia; Ozia a născut pe Ioatam; Ioatam a născut pe Ahaz; Ahaz a născut pe Iezechia; Iezechia a născut pe Manase; Manase a născut pe Amon; Amon a născut pe Iosia; Iosia a născut pe Iehonia și pe frații lui, la strămutarea în Babilon; După strămutarea în Babilon, Iehonia a născut pe Salatiel; Salatiel a născut pe Zorobabel; Zorobabel a născut pe Abiud; Abiud a născut pe Eliachim; Eliachim a născut pe Azor; Azor a născut pe Sadoc; Sadoc a născut pe Achim; Achim a născut pe Eliud; Eliud a născut pe Eleazar; Eleazar a născut pe Matan; Matan a născut pe Iacov; Iacov a născut pe Iosif, logodnicul Mariei, din care S-a născut Iisus, Care se cheamă Hristos. Așadar, toate neamurile de la Avraam până la David sunt paisprezece; și de la David până la strămutarea în Babilon sunt paisprezece; și de la strămutarea în Babilon până la Hristos sunt paisprezece neamuri. Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat având în pânțe de la Duhul Sfânt. Iosif, logodnicul ei, drept fiind și nevrând s-o vădească, a voit s-o lase în ascuns. Și cugetând el acestea, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt. Ea va naște Fiu și vei chema numele Lui: Iisus, căci El va mântui poporul Său de păcatele lui. Acestea toate s-au

făcut ca să se împlinească ceea ce s-a zis de Domnul prin proorocul care zice: «Iată, Fecioara va avea în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel, care se tâlcuiește: Cu noi este Dumnezeu». Și deșteptându-se din somn, Iosif a făcut așa precum i-a poruncit îngerul Domnului și a luat la el pe logodnica sa. Și fără să fi cunoscut-o pe ea Iosif, Maria a născut pe Fiul său Cel Întâi-Născut, Căruia I-a pus numele Iisus”.

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu ne găsim astăzi în duminica dinaintea nașterii Domnului, ultimul popas duhovnicesc din postul acesta. Să ne învrednicească Atotmilostivul Dumnezeu pe toți să spunem ca și Apostolul Pavel când se va încheia postul: „Lupta cea bună m-am luptat, călătoria (postului) am săvârșit, credința am păzit” (II Tim. 4,7). Până atunci însă mai avem de luptat un pic.

Să analizăm pasajul evanghelic care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie.

În primul rând este prezentată cartea neamului lui Iisus Hristos. După cum bine știm, Mântuitorul nu era fiul lui Iosif, ci Fiul lui Dumnezeu și al Sfintei Fecioare. Prezentând și el spița neamului lui Iisus Hristos, dar pe linie ascendentă, începând cu Dreptul Iosif, evanghelistul Luca spune că Iisus numai „se socotea” (Luca 3,23) de către evrei a fi fiul lui Iosif. Totuși pentru că Sfânta Fecioară Maria și Dreptul Iosif erau rude, ei aveau aceeași înaintași, bineînțeles exceptându-i pe părinții și bunicii lui Iosif, de aceea spița neamului Sfintei Fecioare Maria este, cu excepția ultimelor generații, aceeași cu cea a lui Iosif.

Genealogia începe cu patriarhul Avraam, părintele poporului ales, căruia Dumnezeu i-a promis că din el: „se va ridica un popor mare și tare și printr-însul se vor binecuvânta toate neamurile pământului” (Fac. 18,18). Ce trebuie menționat aici? Faptul că Mesia cel promis se naște în sânul poporului ales, dar El vine pentru toate neamurile pământului.

Să ne oprim asupra a două nume din genealogia Mântuitorului, și anume Rut și Rahav.

Rut era moabiteancă. Ea s-a căsătorit cu un evreu care a murit, apoi s-a recăsătorit cu un evreu bogat, pe nume Booz. Viața ei este prezentată în cartea Rut din Vechiul Testament.

Rahav nu era evreică, ci era locuitoare a orașului Ierihon, de lângă Marea Moartă. Iosua Navi, cel care a condus poporul ales după Moise, a trimis în Ierihon două iscoade, pentru a culege informații despre acel oraș, pe care evreii voiau să-l cucerească. Iscoadele au fost descoperite și au scăpat cu viață numai datorită lui Rahav. În momentul în care Ierihonul a fost cucerit de evrei, familia lui Rahav a fost cruțată, în timp ce toți ceilalți locuitori au fost trecuți prin ascuțitul sabiei.

Ce ne atrage atenția în biografia lui Rahav, este faptul că ea era prostituată (Iosua Navi 2,1). Totuși Rahav a fost desfrânată până a trăit în Ierihon. După ce a fost integrată în poporul ales și a cunoscut Legea Veche, care ducea la Hristos, ea și-a schimbat viața. Parcă Rahav este o prefigurare sau o preînchipuire a celor care întâlnindu-L pe Hristos și-au schimbat viața. Faptul că Rahav este un simbol, îl vedem în aceea că noi nu aflăm din Vechiul Testament că ea s-a îndreptat, ci numai din Noul Testament. În Evrei 11,31 Sfântul Pavel vorbește despre credința lui Rahav, iar la Iacov 2,25 citim despre faptele ei bune. Asemenea lui Rahav, care s-a schimbat când a luat cunoștință de Legea Veche, noi trebuie să ne schimbăm prin Legea Nouă, adusă de Iisus Hristos. Tocmai pentru că s-a schimbat când a cunoscut Legea Veche, Rahav a fost învrednicită să dea naștere înaintașilor după trup ai Mântuitorului lumii.

Deci după trup, Mântuitorul nu se trage numai din evrei, nici numai din oameni drepti.

Asemenea lui Rahav din Vechiul Testament, avem un exemplu de transformare dintr-o păcătoasă într-o sfântă, în Noul Testament. Este vorba de Maria Magdalena, una dintre femeile mironosițe. Aceasta era curtezană, la care intrau șapte bărbați într-o noapte, pentru a-i împlini poftele păcătoase. Când a întâlnit-o, Domnul Hristos a scos din ea șapte demoni (Luca 8,2), iar Maria Magdalena nu L-a mai părăsit niciodată. Pe cât de mult iubise păcatul, pe atât de mult a iubit virtutea după ce L-a întâlnit pe Hristos. Transformarea ei a fost

radicală, pentru că după învierea Sa din morți, Mântuitorul nu s-a arătat întâi mamei Sale, nici Apostolilor, ci prima căreia i s-a descoperit a fost Maria Magdalena (Ioan 20,11-18). Se împlinesc aici cuvintele Mântuitorului: „În cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de dreți, care n-au nevoie de pocăință” (Luca 15,7).

Mântuitorul a spus: „N-am venit să chem pe cei dreți, ci pe cei păcătoși la pocăință” (Mat. 9,13). Acesta este de fapt scopul venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu: transformarea și mântuirea omului. De aceea predica Domnului Hristos începe cu cuvintele: „Pocăiți-vă, căci s-a apropiat împărăția cerurilor” (Mat. 4,17). Cu aceleași cuvinte își începe predica sa și Sfântul Ioan Botezătorul (Matei 3,2). Scopul este să fim transformați din oameni lumești, în fii ai lui Dumnezeu, încât să spunem ca și Sfântul Pavel: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (Gal. 2,20). Să ne transformăm la întâlnirea cu Domnul Hristos, să ne facem din răi buni, cum au fost Zaheu vameșul, Maria Magdalena și mulți alții. Să nu fim însă ca Iuda Iscarioteanul, care a fost trei ani în preajma Mântuitorului, ca până la urmă să-L vândă pe un preț de nimic.

Noi cum devenim Iuda? Îl cunoaștem pe Domnul Hristos, dar Îi întoarcem spatele și săvârșim păcatul, cu alte cuvinte, Îl trădăm pe Iisus, ne lepădăm credința pentru niște păcate urâte și josnice.

Transformarea admisă în creștinism este numai de la rău la bine, nu și invers. Putem fi Rahav sau Zaheu până nu Îl întâlnim pe Hristos, dar după ce cunoaștem învățătura lui Iisus, nu putem rămâne pasivi.

În a doua parte a Evangheliei de astăzi vedem modul suprafiresc al zămislirii Fecioarei:

„Maria fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat având în pântece de la Duhul Sfânt. Iosif, logodnicul ei, drept fiind și nevrând s-o vădească, a voit s-o lase în ascuns”.

Faptul că Dreptul Iosif și Sfânta Fecioară Maria nu au fost împreună înainte de naștere, iar Fecioara Maria a născut de la Duhul Sfânt, nu înseamnă că după naștere au fost împreună. Ceea ce vrea

să sublinieze aici evanghelistul Matei, este modul suprafiresc al zămislirii Sfintei Fecioare.

Văzând Iosif că Maria, logodnica lui, trebuie să nască, fără să fi fost ei împreună, a vrut să o părăsească. Atitudinea lui este firească și ar adopta-o aproape orice bărbat aflat în situația lui. Dar avem în comportamentul lui cea mai elocventă dovadă că nu a cunoscut-o pe Fecioara Maria.

„Și cugetând el acestea, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt. Ea va naște Fiu și vei chema numele Lui: Iisus, căci El va mântui poporul Său de păcatele lui. Acestea toate s-au făcut ca să se împlinească ceea ce s-a zis de Domnul prin proorocul care zice: «Iată, Fecioara va avea în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel, care se tâlcuiește: Cu noi este Dumnezeu»”.

Dumnezeu însă nu l-a lăsat pe Iosif să plece, ci i-a trimis un înger, care l-a asigurat că Fecioara a zămislit de la Duhul Sfânt. Dar îngerul i-a mai zis și că Cel ce se va naște va fi Mântuitorul lumii. Și ca să nu se mire că o fecioară a zămislit și va naște, îngerul îi aduce aminte lui Iosif profeția lui Isaia: „Fecioara va lua în pântece și va naște Fiu” (Isaia 7,14).

„Și deșteptându-se din somn, Iosif a făcut așa precum i-a poruncit îngerul Domnului și a luat la el pe logodnica sa. Și fără să fi cunoscut-o pe ea Iosif, Maria a născut pe Fiul său Cel Întâi-Născut, Căruia I-a pus numele Iisus”.

Evanghelia se încheie cu nașterea pruncului Iisus. Faptul că evanghelistul Matei folosește aici termenul de Întâi-Născut (πρωτότοκος) pentru Mântuitorul, nu înseamnă că Maica Domnului ar mai fi avut ulterior alți copii, ci se referă exclusiv la prescripțiile Vechiului Testament, care acordau primului născut de parte bărbătească o demnitate aparte și drepturi speciale. Astfel Dumnezeu îi poruncește lui Moise: „Să osebești Domnului pe tot cel de parte bărbătească ce se naște întâi, și să-l închini Domnului” (Ieș. 13,12). „Să-Mi sfințești pe tot întâiul născut, pe tot cel ce se naște întâi la fiii lui Israel, că este al Meu!” (Ieș. 13,2).

Mântuitorul s-a născut în Palestina, o provincie minusculă a Imperiului Roman, situată în Orientul Mijlociu. Sfântul Pavel a spus: „Dumnezeu și-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le rușineze pe cele tari; Dumnezeu și-a ales pe cele de neam de jos ale lumii, pe cele nebagate în seamă” (I Cor. 1,27-28). Palestina a fost înglobată în Imperiul Roman în anul 63 î. d. Hr. de către generalul Pompei. O țărișoară anonimă a fost inclusă în marele Imperiu. După ce Apostolii Mântuitorului au răspândit Evanghelia împărăției în întreg Imperiul, și chiar în afara granițelor lui, din Spania până în India, nu Palestina a fost asimilată de Imperiul Roman, ci Imperiul s-a transformat după învățătura venită din această provincie. Palestina există și astăzi, numai că se numește Israel. Imperiul Roman s-a divizat, s-a prăbușit, evreii au rămas aceiași și după 2000 de ani. Trist însă este faptul că evreii trăiesc încă în Vechiul Testament, ei îl mai așteaptă pe Mesia. Învățătura pornită din țara lor a schimbat fața lumii, dar pe evrei nu i-a transformat.

De ce s-a născut Domnul Hristos într-o țară anonimă, într-un neam smerit? Tocmai pentru a ne arăta că adevărata bogăție și slavă nu sunt ale lumii acesteia, „căci lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I Ioan 2,17). Drept aceea, să ne agonisim fapte bune în viață, iar nu bogății și averi lumești, pentru că sufletul este mai important decât trupul și viața este mai mult decât bogăția.

Domnul Hristos a venit în lume pentru a-l transforma și mântui pe om, pentru a-l face mai bun. Acesta este mesajul întregii Evanghelii. Să ne transformăm deci și noi, pentru ca pruncul Iisus să se poată naște și în sufletele noastre, să nu rămână în afara noastră, pentru ca nici noi să nu ne încuiem afară de împărăția Lui, atunci când vom da socoteală înaintea Lui, pentru faptele noastre.

AMIN

Duminica după nașterea Domnului

(fuga în Egipt)

Evangelhia de la Matei (2,13-23)

„După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă. Și sculându-se, a luat, noaptea, Pruncul și pe mama Lui și a plecat în Egipt. Și au stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvântul spus de Domnul, prin proorocul: «Din Egipt am chemat pe Fiul Meu». Iar când Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mâniat foarte și, trimițând a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai jos, după timpul pe care îl aflase de la magi. Atunci s-a împlinit ceea ce se spusese prin Ieremia proorocul: «Glas în Rama s-a auzit, plângere și tânguire multă; Rahela își plânge copiii și nu voiește să fie mângâiată pentru că nu sunt». După moartea lui Irod, iată că îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif în Egipt, și i-a zis: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului. Iosif, sculându-se, a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în pământul lui Israel. Și auzind că domnește Arhelau în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s-a temut să meargă acolo și, luând poruncă, în vis, s-a dus în părțile Galileii. Și venind a locuit în orașul numit Nazaret, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că Nazarinean Se va chema”.

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu, cele trei zile de Crăciun au venit și au trecut, urmează însă celelalte sfinte sărbători care înfrumusețază anotimpul rece, și anume: „Tăierea împrejur a Domnului”, „Boboteaza” și „Soborul Sfântului Ioan Botezătorul”. Astăzi ne aflăm la mijlocul sărbătorilor de iarnă, în duminica după nașterea după trup a Domnului Hristos.

Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie ne înfățișează fuga în Egipt a Pruncului Iisus, cu Maica Domnului și cu Dreptul Iosif, uciderea pruncilor din hotarele Betleemului la porunca lui Irod și întoarcerea din Egipt.

„După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă. Și sculându-se, a luat, noaptea, Pruncul și pe mama Lui și a plecat în Egipt”.

Când Pruncul Iisus s-a născut în Betleemul Iudeii, mulțime de oștire cerească s-a arătat lângă peștera nașterii, lăudând pe Dumnezeu și zicând: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!” (Luca 2,14). Niște păstori se aflau aproape de locul unde s-a născut Pruncul, iar „îngerul Domnului a stătut lângă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor, și ei s-au înfricoșat cu frică mare. Dar îngerul le-a zis: Nu vă temeți. Căci, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul. Că vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul, în cetatea lui David. Și acesta va fi semnul: Veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle” (Luca 2,9-12). După ce au plecat îngerii, păstorii s-au dus „și au aflat pe Maria, pe Iosif și pe Prunc, culcat în iesle” (Luca 2,16). Ei au devenit astfel primii martori ai nașterii Mântuitorului.

După nașterea Pruncului Iisus, trei magi de la Răsărit au venit în Ierusalim și au întrebat: „Unde este regele Iudeilor, Cel ce S-a născut? Căci am văzut la Răsărit steaua Lui și am venit să ne închinăm Lui” (Matei 2,2). Acești magi erau cititori în stele și remarcând o stea cu o strălucire deosebită, și-au dat seama că aceasta le anunță nașterea unui om însemnat, despre care ei credeau că este fiul unui rege, de aceea au pornit la drum, după stea, și au ajuns până în Ierusalim. Cei trei magi se numeau: Gașpar, Melchior și Baltazar. Sfânta Scriptură nu ne dă numele lor, dar noi le cunoaștem din Sfânta Tradiție.

Auzind cuvintele magilor, regele Irod „s-a tulburat și tot Ierusalimul împreună cu el” (Matei 2,3). Firea suspicioasă a regelui Irod cel Mare este cunoscută din faptul că și-a ucis soția, pe Mariamne, și trei fii, pe Alexandru, Aristobul și Antipater, crezând că aceștia vor să-i uzurpe tronul. Evreii nu mâncau carne de porc, pentru că acest animal era considerat necurat sau spurcat de legea lor și ei nu mănâncă nici astăzi această carne. Totuși ei creșteau aceste

animale pentru comerțul cu cei de alt neam. Pornind de la interdicția evreilor de a consuma carne de porc și de la faptul că Irod cel Mare și-a ucis membrii propriei familii, crezând că aceștia vor să-i uzurpe tronul, ieșise vorba între iudei: „Melius Herodius porcum esse quam filium”, adică: „Pentru Irod este mai bine să fii porc decât fiu”. Orice zvon în privința vreunui pretendent la tron, îi trezea mari temeri acestui tiran, de aceea cuvintele magilor că s-a născut un rege l-au tulburat, iar locuitorii Ierusalimului, cunoscându-i cruzimea, s-au tulburat și ei la aflarea veștii. „Și adunând pe toți arhieriei și cărturarii poporului, Irod căuta să afle de la ei unde este să Se nască Hristos? Iar ei i-au zis: În Betleemul Iudeii, că așa este scris de proorocul: «Și tu, Betleeme, pământul lui Iuda, nu ești nicidecum cel mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși Conducătorul care va paște pe poporul Meu Israel». Atunci Irod chemând în ascuns pe magi, a aflat de la ei lămurit în ce vreme s-a arătat steaua. Și trimițându-i la Betleem, le-a zis: Mergeți și cercetați cu de-amănuntul despre Prunc și, dacă Îl veți afla, vestiți-mi și mie, ca, venind și eu, să mă închin Lui” (Matei 2,4-8). Regele nu intenționa să se închine Pruncului, așa cum a afirmat înaintea magilor, ci voia să-L omoare, pentru a-și elimina un posibil pretendent la tron.

Ieșind de la rege, magilor le-a apărut din nou steaua și i-a condus până unde era Pruncul. Cei trei s-au închinat Pruncului Iisus și i-au adus daruri de aur, tămâie și smirnă, iar întrucât noaptea le-a apărut un înger în vis și le-a vestit să nu se mai întoarcă la Irod, s-au dus în țara lor pe alt drum.

După plecarea magilor, un înger i-a apărut lui Iosif în vis și i-a spus să plece împreună cu Pruncul și cu Sfânta Fecioară în Egipt, pentru că Irod vrea să-L omoare pe Iisus. Dreptul Iosif s-a trezit noaptea, a luat Pruncul și pe mama Lui și a plecat în Egipt.

Dacă în Vechiul Testament evreii au fost robiți de egipteni, încât Dumnezeu a trebuit să trimită pe Moise să-i elibereze din robie, Pruncul Iisus este nevoit să se refugieze împreună cu Maica Lui și cu Dreptul Iosif în Egipt, pentru a scăpa în acest fel de mânia regelui Irod, care voia să-I ia viața.

„Și au stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvântul spus de Domnul, prin proorocul: «Din Egipt am chemat pe Fiul Meu»”.

Cei trei fugari au stat în Egipt până la moartea regelui Irod, iar prin revenirea lor în Țara Sfântă, s-a împlinit o proorocie făcută de profetul Osea (11,1). În Egipt există o hartă precisă a trecerii Maicii Domnului cu Pruncul și cu Dreptul Iosif pe acolo. În Cairo, capitala Egiptului de astăzi, există biserica „Sfântul Serghie”, zidită în veacul al cincilea, al cărei altar se află deasupra peșterii în care cei trei fugari s-au adăpostit o vreme.

„Iar când Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mâniat foarte și, trimițând a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai jos, după timpul pe care îl aflase de la magi. Atunci s-a împlinit ceea ce se spusese prin Ieremia proorocul: «Glas în Rama s-a auzit, plângere și tânguire multă; Rahela își plânge copiii și nu voiește să fie mângâiată pentru că nu sunt»”.

Regele Irod a așteptat cu nerăbdare întoarcerea magilor, dar când și-a dat seama că aceștia nu mai trec prin Ierusalim, s-a umplut de mânie și și-a trimis soldații, care au omorât toți băieții de până la doi ani din Betleem și împrejurimi. Prin această măsură sângeroasă, regele credea că Îl va ucide pe Pruncul Iisus și astfel își va proteja tronul. Pe cât de nepopular fusese Irod între evrei până acum, din acest moment va ajunge să fie chiar urât de către supușii săi. Uciderea pruncilor nevinovați de către soldații lui Irod a fost profețită de proorocul Ieremia (31,15).

„După moartea lui Irod, iată că îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif în Egipt, și i-a zis: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului. Iosif, sculându-se, a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în pământul lui Israel. Și auzind că domnește Arhelau în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s-a temut să meargă acolo și, luând poruncă, în vis, s-a dus în părțile Galileii. Și venind a locuit în orașul numit Nazaret, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că Nazarinean Se va chema”.

După ce regele Irod a murit, îngerul i-a apărut în somn lui Iosif și i-a spus să se întoarcă cu Pruncul și cu Fecioara Maria în Țara Sfântă. La întoarcerea în Palestina, Iosif a aflat că în Iudeea domnește Arhelau, fiul lui Irod, și temându-se pentru viața lui Iisus, s-a dus în Galileea, unde i-a poruncit îngerul. Aici s-a stabilit în orașul Nazaret.

Irod a fost un rege crud și nemilos, care a domnit timp de treizeci și trei de ani. La bătrânețe s-a îmbolnăvit de o boală foarte grea. Viermii îi mâncau carnea, iar trupul îi era plin de răni. Puroi și viermi îi curgeau din răni, iar mirosul îngrozitor îi alunga pe toți cei apropiați lui. Slujitorii îi puneau bucăți de carne proaspătă de vițel pe răni, pentru a atrage viermii, însă aceștia preferau să se hrănească cu carnea regelui. Irod a murit în dureri cumplite, plătind prin aceasta crimele săvârșite în timpul domniei sale. Pentru că medicii evrei nu au mai întâlnit la nimeni boala regelui, au denumit-o: „boala lui Irod”.

Având în vedere viclenia, cruzimea și sfârșitul lui Irod, un istoric a afirmat despre el că s-a urcat pe tron ca o vulpe, a domnit ca un tigru și a murit ca un câine.

În pericopa evanghelică de astăzi vedem marea smerenie a Fiului lui Dumnezeu, care pe lângă faptul că s-a născut într-o peșteră, a trebuit să fugă în Egipt, pentru a-și scăpa în acest fel viața, de mânia regelui Irod. Pe lângă oamenii prin care diavolul își realizează voia sa în lume, cum a fost cazul regelui Irod, și Dumnezeu își împlinește planul Său tot prin oameni, cum s-a întâmplat cu Fecioara Maria, cu păstorii, cu magii și cu Dreptul Iosif. De aceea, de vreme ce știm că prin faptele noastre putem deveni instrumente ale voii lui Dumnezeu în această lume sau unelte ale Satanei, să nu-L împiedicăm pe Dumnezeu să lucreze prin noi, ci să stăm în ascultare de El, împlinind poruncile Lui, pentru că „lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I Ioan 2,17).

AMIN

Duminica dinaintea botezului Domnului

Evangelhia de la Marcu (1,1-8)

„Începutul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Precum este scris în prooroci: «Iată Eu trimit îngerul Meu înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta. Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui». Ioan boteza în pustie, propovăduind botezul pocăinței întru iertarea păcatelor. Și ieșeau la el tot ținutul Iudeii și toți cei din Ierusalim și se botezau de către el, în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele. Și Ioan era îmbrăcat în haină de păr de cămilă, avea cingătoare de piele împrejurul mijlocului și mânca lăcuste și miere sălbatică. Și propovăduia, zicând: Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg cureaua încălțămintelor. Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfânt”.

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu sărbătorile de iarnă se apropie de sfârșit. Cele două praznice care au trecut, nașterea după trup a Domnului și tăierea împrejur, sunt evenimente care atestă omenitatea lui Iisus Hristos, faptul că El este om adevărat, asemenea nouă. Cu toate acestea, au fost unii rătăciți de la dreapta credință, care au afirmat că Domnul Hristos a avut numai un trup aparent, ori firea dumnezeiască a absorbit sau a asimilat firea Lui umană. Sfânta Scriptură însă ne învață că „Dumnezeu S-a arătat în trup” (I Tim. 3,16), deci Iisus Hristos și-a asumat trup, asemenea nouă. Sfântul Ioan ne atrage atenția: „Mulți amăgitori au ieșit în lume, care nu mărturisesc că Iisus Hristos a venit în trup; unul ca acesta este amăgitorul și antihristul” (II Ioan 1,7). „Iubiților, nu dați crezare oricărui duh, ci cercați duhurile dacă sunt de la Dumnezeu, fiindcă mulți prooroci mincinoși au ieșit în lume. În aceasta să cunoașteți duhul lui Dumnezeu: orice duh care mărturisește că Iisus Hristos a venit în trup, este de la Dumnezeu. Și orice duh, care nu mărturisește pe Iisus Hristos, nu este de la Dumnezeu, ci este duhul lui antihrist” (I Ioan 4,1-3).

Pe de altă parte, alți eretici pretindeau că Iisus Hristos a fost un simplu om, iar nu Fiul lui Dumnezeu. Sfânta Scriptură însă spune foarte clar: „Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3,16). „Întru aceasta s-a arătat dragostea lui Dumnezeu către noi, că pe Fiul Său cel Unul Născut L-a trimis Dumnezeu în lume, ca prin El viață să avem” (I Ioan 4,9). Sfântul Pavel ne atrage și el atenția: „Luați aminte să nu vă fure mințile cineva cu filozofia și cu deșarta înșelăciune din predania omenească, după înțelesurile cele slabe ale lumii și nu după Hristos. Căci întru El locuiește, trupește, toată plinătatea Dumnezeirii” (Col. 2,8-9).

Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat și om adevărat în persoana cea una a Fiului lui Dumnezeu întrupat. Ca Dumnezeu, s-a născut din veci din Tatăl, iar ca om, s-a născut la plinirea vremii, din Sfânta Fecioară Maria.

Tocmai pentru a arăta că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, primele cuvinte ale Sfântului Marcu din Evanghelie sunt acestea: „*Începutul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu*”.

Evanghelistul continuă: „*Precum este scris în prooroci: «Iată Eu trimit îngerul Meu înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta. Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui»*”.

Pentru a evidenția faptul că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Sfânta Biserică a rânduit ca în această perioadă a anului bisericesc să se citească anumite pasaje din Sfintele Evanghelii, care ne prezintă unele proorocii din Vechiul Testament, precum și împlinirea lor în Iisus Hristos, care este Mântuitorul lumii, Mesia cel așteptat, după cum singur le-a mărturisit evreilor: „Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc” (Matei 5,17).

Astfel în duminica dinaintea nașterii după trup a Domnului Hristos, Sfânta Evanghelie ni-l înfățișează pe dreptul Iosif, logodnicul Mariei, care atunci când a constatat că ea este însărcinată, fără să fi fost ei împreună, a vrut să o părăsească. Îngerul Domnului i s-a arătat însă în vis și i-a zis că ea a zămislit de la Duhul Sfânt, fără sămânță

bărbătească, împlinindu-se prin aceasta proorocia lui Isaia: „Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel” (Isaia 7,14).

În prima zi de Crăciun, Evanghelia ni-i prezintă pe cei trei magi de la Răsărit, care, urmând steaua, au ajuns la Ierusalim. Aici ei au întrebat unde este regele care s-a născut, pentru a I se închina. Auzind cuvintele lor, Irod a adunat toți arhieriei și cărturarii poporului și i-a întrebat unde trebuia să Se nască Hristos. Aceștia i-au zis că în Betleemul Iudeii, citând din proorocul Miheia: „Iar tu, Betleeme Efrata, deși ești mic între miile lui Iuda, din tine va ieși Stăpânitor peste Israel, iar obârșia Lui este dintru început, din zilele veșniciei” (Miheia 5,1).

A doua zi de Crăciun, Sfânta Evanghelie ne înfățișează uciderea pruncilor mai mici de doi ani din Betleem și împrejurimi la porunca regelui Irod, care credea că în acest fel îl va elimina pe Pruncul Iisus dintre eventualii pretendenți la tronul său. Prin acest masacru se împlinește proorocia lui Ieremia din Vechiul Testament: „Glas în Rama s-a auzit, plângere, tânguire și jale: Rahela nu vrea să-și înceteze plânsul pentru copiii ei, fiindcă nu mai sunt” (Ieremia 31,15).

Tot a doua zi de Crăciun ne este prezentată fuga în Egipt a Dreptului Iosif cu Fecioara Maria și Pruncul Iisus, la porunca îngerului, pentru a scăpa de mânia lui Irod, care se temea pentru tronul său. Despre reîntoarcerea din Egipt a profețit Osea, care redă cuvintele lui Dumnezeu Tatăl: „Din Egipt am chemat pe Fiul Meu” (Osea 11,1).

De asemenea, în aceeași Sfântă Evanghelie, se spune că după moartea lui Irod, Dreptul Iosif cu Fecioara Maria și Pruncul Iisus s-au întors în Țara Sfântă, dar auzind că în Iudeea domnește Arhelau, fiul lui Irod, s-au temut să meargă acolo și s-au dus în părțile Galileii, „și venind au locuit în orașul numit Nazaret, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că Nazarinean Se va chema” (Matei 2,23).

Sfânta Evanghelie citită în duminica de astăzi, ne prezintă și ea împlinirea a două proorocii din Vechiul Testament, însă acestea nu se referă la Mântuitorul, ci la Sfântul Ioan Botezătorul, Înaintemergătorul Domnului Hristos, despre care Dumnezeu Tatăl a grăit prin proorocul Maleahi: „Iată, Eu trimit pe îngerul Meu și va găti calea înaintea feței

Mele” (Maleahi 3,1), el va fi „glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui” (Isaia 40,3).

Despre Sfântul Ioan Botezătorul, Sfântul Evanghelist Ioan afirmă: „Fost-a om trimis de la Dumnezeu, numele lui era Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toți să creadă prin el. Nu era el Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumină” (Ioan 1,6-8). Sfântul Ioan Botezătorul se bucura de o faimă și un prestigiu atât de mari între evrei, încât „toți se întrebau în cugetele lor: Nu cumva el este Hristosul?” (Luca 3,15). „Și au trimis la el iudeii din Ierusalim preoți și leviți ca să-l întrebe: Cine ești tu? Și el a mărturisit și n-a tăgăduit; și a mărturisit: Nu sunt eu Hristosul” (Ioan 1,19-20).

Domnul Hristos a spus despre evrei: „Inima acestui popor s-a învățat și cu urechile aude greu și ochii lui s-au închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și să audă cu urechile și cu inima să înțeleagă și să se întoarcă, și Eu să-i tămăduiesc pe ei” (Matei 13,15). Tocmai de aceea Sfântul Ioan a fost Botezătorul și Înaintemergătorul Mântuitorului, pentru a mărturisi înaintea evreilor cu marea lui autoritate că Domnul Hristos este Mesia cel așteptat, iar aceștia să creadă și să se mântuiască.

„Ioan boteza în pustie, propovăduind botezul pocăinței întru iertarea păcatelor. Și ieșeau la el tot ținutul Iudeii și toți cei din Ierusalim și se botezau de către el, în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele”.

În Vechiul Testament nu exista botez. Totuși pentru iertarea păcatelor evreilor existau două practici, postul din ziua a zecea a lunii a șaptea și sacrificarea anumitor animale.

Despre postul din ziua mai sus amintită, Dumnezeu îi poruncește lui Moise: „În luna a șaptea, în ziua a zecea a lunii, să postiți și nici o muncă să nu faceți, nici băștinașul, nici străinul care s-a așezat la voi, căci în ziua aceasta vi se face curățire, ca să fiți curați de toate păcatele voastre, înaintea Domnului, și curați veți fi. Aceasta este cea mai mare zi de odihnă pentru voi și să vă smeriți sufletele prin post” (Lev. 16,29-31).

Jertfele de animale aveau caracter individual sau colectiv. Dintre cele cu caracter colectiv amintim alegerea a doi țapi, pentru care se trăgeau sorți, așa încât unul să fie al lui Dumnezeu, iar celălalt al lui Azazel (al diavolului). Țapul pentru Dumnezeu era sacrificat

pentru păcatele poporului, iar cu sângele lui se stropea în templu. Țapul pentru Azazel era adus viu în fața arhiereului, care îi punea mâinile pe cap, mărturisind toate nelegiuirile, nedreptățile și păcatele fiilor lui Israel, după care era dus și i se dădea drumul în pustie, pentru a duce cu sine toate nelegiuirile evreilor în pământ neumblat. De aici s-a păstrat în limba română termenul de „țap ispășitor”, atunci când mai multe persoane greșesc, dar una singură este pedepsită.

Sfântul Ioan Botezătorul îi boteza pe evrei cu botezul pocăinței, acesta fiind doar un simbol sau o prefigurare a botezului creștin. Rolul acestui botez era de fapt atragerea unui număr cât mai mare de evrei de către Sfântul Ioan Botezătorul, pentru a le da mărturie că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii. Acest lucru îl mărturisește Sfântul Ioan însuși: „De aceea am venit eu, botezând cu apă, ca El să fie arătat lui Israel. Și a mărturisit Ioan zicând: Am văzut Duhul coborându-Se, din cer, ca un porumbel și a rămas peste El. Și eu nu-L cunoșteam pe El, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt. Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu” (Ioan 1,31-34).

Mântuitorul a fost cel care a instituit după învierea Sa din morți botezul, când și-a trimis Apostolii să boteze lumea: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (Matei 28,19). „Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi” (Marcu 16,16).

„Și Ioan era îmbrăcat în haină de păr de cămilă, avea cingătoare de piele împrejurul mijlocului și mânca lăcuste și miere sălbatică”.

Marele prestigiu de care se bucura Sfântul Ioan Botezătorul nu se baza numai pe cuvintele sale pline de putere, ci mai ales pe modul auster al viețuirii lui și pe nevoințele sale ascetice. Haina din păr de cămilă este foarte aspră, încât cu greu o poate purta cineva direct pe piele, asemenea Sfântului Ioan, iar hrana lui era foarte săracă. În Țara Sfântă cresc niște arbori al căror rod este ca o pâstaie cu gust dulce, iar semințele din pâstaie se numesc acride. În limba greacă, în care a fost scris Noul Testament, ακρίδα înseamnă și lăcustă. Cu aceste fructe se hrănea Sfântul Ioan și cu miere sălbatică, iar nu cu insecte.

„Și propovăduia Ioan, zicând: Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg cureaua încălțămintelor. Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfânt”.

Prin aceste cuvinte, Sfântul Ioan dă mărturie că el nu face decât să pregătească lumea pentru Cel ce va veni după el, rolul lui fiind acela de Înaintemergător și Botezător al Domnului. Cuvintele smerite ale Sfântului Ioan indică marea diferență dintre Dumnezeu și om, dintre Creator și creatură, dintre Mântuitor și omul mântuit.

Sfântul Ioan le atrage atenția evreilor că botezul practicat de el nu poate fi confundat cu botezul creștin. În Faptele Apostolilor avem un exemplu în acest sens: „Pavel a venit în Efes. Și găsim câțiva ucenici, a zis către ei: Ați primit voi Duhul Sfânt când ați crezut? Iar ei au zis către el: Dar nici n-am auzit dacă este Duh Sfânt. Și el a zis: Deci în ce v-ați botezat? Ei au zis: În botezul lui Ioan. Iar Pavel a zis: Ioan a botezat cu botezul pocăinței, spunând poporului să creadă în Cel ce avea să vină după el, adică în Iisus Hristos. Și auzind ei, s-au botezat în numele Domnului Iisus” (Fapte 19,1,5).

De vreme ce noi ne-am botezat în numele Sfintei Treimi, Dumnezeuul nostru, și credem drept, să ne manifestăm credința în fapte, pentru că numai așa vom putea ajunge în rai, alături de Domnul Hristos, de Sfântul Ioan Botezătorul și de ceilalți sfinți.

AMIN

Duminica după botezul Domnului

(începutul propovăduirii Domnului)

Evangelhia de la Matei (4,12-17)

„În vremea aceea, auzind că Ioan a fost întemnițat, Iisus a plecat în Galileea. Și părăsind Nazaretul, a venit de a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftali, ca să se împlinească ce s-a zis prin Isaia proorocul care zice: «Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor; poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședeau în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit». De atunci a început Iisus să propovăduiască și să spună: Pocăiți-vă, căci s-a apropiat împărăția cerurilor”.

Pericopa evanghelică de astăzi ne înfățișează începuturile propovăduirii Mântuitorului, înainte chiar de a-și alege cei doisprezece Apostoli.

„În vremea aceea, auzind că Ioan a fost întemnițat, Iisus a plecat în Galileea. Și părăsind Nazaretul, a venit de a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftali, ca să se împlinească ce s-a zis prin Isaia proorocul care zice: «Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor; poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședeau în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit»”.

La scurt timp după ce Mântuitorul a fost botezat de Sfântul Ioan Botezătorul în râul Iordan și s-a retras în pustia Carantaniei, unde a ajuns timp de patruzeci de zile și patruzeci de nopți, Înaintemergătorul Domnului a fost întemnițat de regele Irod, căci îl muștrase pentru că trăia cu Irodiada, soția lui Filip, fratele său, și pentru celelalte păcate ale lui.

După ce s-a întors din Egipt, Domnul Hristos a locuit cu Maica Sa și cu dreptul Iosif în Nazaret. La vârsta de treizeci de ani însă, Mântuitorul s-a mutat în Capernaum, cetatea lui Andrei și a lui Petru, pe care avea să-i aleagă de Apostoli. Noi știm că Hristos este „Soarele dreptății” (Maleahi 3,20) și „Lumina lumii” (Ioan 8,12), or de vreme ce profetul Isaia a proorocit că poporului din Zabulon și Neftali

le-a răsărit lumină (Isaia 8,23), iar soarele răsare dimineața, înțelegem că proorocul Isaia face aici referire la începuturile activității publice a Mântuitorului.

„De atunci a început Iisus să propovăduiască și să spună: Pocăiți-vă, căci s-a apropiat împărăția cerurilor”.

Domnul Hristos își începe propovăduirea cu aceleași cuvinte ca și Sfântul Ioan Botezătorul, îndemnându-ne la pocăință (Matei 3,2). Drept consecință a păcatului protopărinților, aceștia au fost alungați din rai și acesta a fost închis, încât sufletele tuturor celor născuți din Adam și Eva s-au dus după moarte în iad. În urma răstignirii și a morții Domnului Hristos pe cruce, Acesta a coborât cu sufletul la iad, de unde a scos pe toți dreptii Vechiului Testament și a intrat cu ei în împărăția lui Dumnezeu, de aceea Mântuitorul le spunea evreilor că s-a apropiat de ei împărăția cerurilor, pentru că cei ce mor după învierea Lui din morți și au săvârșit fapte bune în viață, pocăindu-se pentru păcate, nu mai merg în iad, ci se duc direct în rai.

Toți oamenii săvârșesc păcate mai mici sau mai mari, mai rar sau mai des, de aceea Sfântul Ioan Evanghelistul spune: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi” (I Ioan 1,8). Întrucât toți oamenii păcătuim și avem nevoie de mila lui Dumnezeu, toți avem nevoie de pocăință, iar „dacă ne mărturisim păcatele noastre, Dumnezeu este credincios și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curățească de toată nedreptatea” (I Ioan 1,9).

Cuvântul pocăință vine în românește de la slavonescul *pokajanije*, care înseamnă părere de rău. Noul Testament a fost scris în limba greacă. Termenul folosit în această limbă pentru pocăință este: „μετανοέω”. Acesta înseamnă „schimbarea gândirii”, care din păcătoasă trebuie să devină bună. Păcatul este ca un copac care este mai întâi mic, apoi tot crește. Când ne hotărâm să nu mai păcătuim, tăiem tulpina, dar aceasta va crește din nou, ori de câte ori o tăiem. De aceea noi trebuie să smulgem rădăcinile copacului, care sunt gândurile păcătoase, și numai astfel păcatul va dispărea. La aceasta se referă Mântuitorul când spune: „Ați auzit că s-a zis celor de demult: Să nu săvârșești adulter. Eu însă vă spun vouă: Că oricine se uită la femeie, poftindu-o, a și săvârșit adulter cu ea în inima lui” (Mat. 5,27-28).

Pentru acest motiv ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte păcatele cu gândul, cu cuvântul și cu fapta, căci nu există păcat cu fapta, care să nu fi fost înainte în gândul nostru. Să fim atenți ce gândim, pentru că gândul păcătos atrage păcatul. Să ne ferim de gândurile întinate și să punem în locul lor gânduri bune, pentru că acestea vor aduce fapte bune. Gândul trage după sine fapta. Să gândim numai cele bune și vom face numai fapte bune.

Îndemnul Mântuitorului și al Sfântului Ioan Botezătorul: „Pocăiți-vă”, nu înseamnă să trecem la pocăiți, ci să ne pară rău pentru păcatele pe care le-am săvârșit și să ne dovedim părerea de rău în aceea că nu le mai facem. Dacă noi săvârșim un păcat și ne pare rău, apoi îl facem din nou și ne căim și iar îl repetăm și așa la nesfârșit, să fim conștienți că nu vom scăpa niciodată de acel păcat, pentru că am devenit robii lui. Pocăința pe care o facem nu este sinceră. Aceea este pocăință adevărată, când ne pare rău de un păcat sau mai multe și nu le mai repetăm, sau ne străduim din răspuțeri să evităm nu numai păcatul, ci și ocazia de a păcătui. Și ca să mergem mai departe, nu doar ocazia de a păcătui să o ocolim, dar să ne scoatem din minte și gândurile păcătoase. Sfântul Apostol Petru spune în a doua sa epistolă: „Cei care au scăpat de întinăciunea lumii, prin cunoașterea lui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și se încurcă din nou în păcate, aceștia sunt niște învinși și li s-au făcut cele de pe urmă mai rele decât cele dintâi. Căci mai bine era pentru ei să nu fi cunoscut calea dreptății, decât după ce au cunoscut-o, să se întoarcă de la porunca sfântă, dată lor. Cu ei s-a întâmplat adevărul din zicală: Câinele se întoarce la vărsătura lui și porcul scăldat în noroiul mocirlei lui” (II Petru 2,20-22).

Cel ce a păcătuیت nu va putea scăpa de osândă decât printr-o pocăință corespunzătoare cu greșeala, pentru că săvârșirii păcatului îi urmează în chip sigur sau pocăința, pe măsura păcatului, sau osânda în veacul ce va să fie. Pocăința să nu fie însă mai mică decât păcatele.

Noi nu vom fi pedepsiți și osândiți în viața viitoare pentru că am păcătuیت, odată ce am primit o fire nestatornică și schimbăcioasă. Ci fiindcă, păcătuind, nu ne-am pocăit, nici nu ne-am întors de la calea cea rea spre Domnul. Pocăința este ușa milei lui Dumnezeu, deschisă

celor ce o caută. Prin ușa aceasta intrăm la milă; și dacă nu intrăm prin ea, nu aflăm mila Domnului. Cel ce se osândește sincer pe sine, nu este osândit de Dumnezeu, căci trezește mila Lui, văzând durerea ce o are pentru că a păcătuیت și L-a supărat pe Dumnezeu, iar prin aceasta dă dovadă că revine la iubirea față de El.

Ca model de pocăință și îndreptare avem rugăciunea unui călugăr bătrân: „Doamne învrednicește-mă să Te slujesc cum l-am slujit pe Satana și să Te iubesc cum am iubit păcatul”.

Mântuitorul le-a promis Apostolilor înainte de răstignire și înviere că le va dăruї puterea de a ierta păcatele: „Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer” (Matei 18,18). După înviere însă le dă această putere, zicând: „Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute” (Ioan 20,21-23).

Pocăința sau spovedania este taina în care Dumnezeu iartă creștinilor prin duhovnic păcatele mărturisite înaintea acestuia, de care se căiesc sincer și promit să nu le mai repete. Astfel pocăința este învoiala cu Dumnezeu pentru o a doua viață.

Rânduiala bisericească cere mărturisirea păcatelor în fața preotului, cu glas tare, cu vocea proprie. Domnul nu cere mărturisirea păcatelor pentru că nu le-ar cunoaște, ci pentru că mărturisirea lor este un semn de căință reală și mărește căința, fiind în același timp un semn de încredere în Dumnezeu și în preotul care-L reprezintă.

Diavolul ne atrage prin diverse curse în robia păcatului și se străduiește din răputeri să ne convingă să nu ne căim, pentru a rămâne pe mai departe robii lui. În primul rând, necuratul are obiceiul de a ne convinge să nu ne mărturisim păcatele. Drept aceea, să nu-și tăinuiască cineva gândul, căci bucuria duhurilor celor necurate aceasta este, să-și tăinuiască cineva gândurile, ca să le piardă sufletele. Sfinții Părinți ne îndeamnă: „De te tulbură gânduri necuviincioase, nu le tăinui, ci îndată spune-le duhovnicului tău și le vedește. Căci cu cât își ascunde și își tăinuiește omul gândurile cele rele, cu atât se înmulțesc și mai vârtos se întăresc în inima lui”.

Cel ce nu-și mărturisește gândurile rămâne nevindecă, pentru că păcatul nemărturisit este boală tăinuită în suflet. Cel ce-și tănuiește păcatele nu se va folosi, iar cel ce-și mărturisește păcatele și a trecut peste ele, va dobândi milă de la Dumnezeu. Sfinții Părinți ne învață: „Precum șarpele dacă iese din gaură îndată fuge, așa și gândurile rele descoperindu-se, îndată pier. Și precum cariul strică și mănâncă lemnul, așa și gândurile cele rele și întinate strică și mănâncă inima omului. Cel ce își descoperă și își arată gândurile sale, îndată se tămăduiește, iar cel ce își acoperă și își tănuiește gândurile, acela are mândrie. De nu vrei să-ți descoperi și să-ți arăți gândurile, apoi este semn că nu ai smerenie; că smerenia toate bunătățile le are. Iar de va chema omul din tot sufletul său pe Dumnezeu și atunci va merge și va întreba pe vreun om, cerând sfat pentru gândurile sale, îi va răspunde lui acel om și mai vârtos Dumnezeu, Cel ce a deschis gura asinei lui Valaam, Acela va deschide și gura acelui om, pe care îl vei întreba spre folosul tău, chiar de va fi păcătos omul acela”.

Omul care păcătuiește înaintea lui Dumnezeu, dar se căiește sincer de păcatele sale și le părăsește, încetând să mai păcătuiască și din părere de rău rabdă foame și sete și plânge, veștejindu-și trupul, unul ca acesta nimic nu se folosește de ostenele sale, până când nu-și mărturisește toate păcatele sale părintelui său duhovnicesc, ca să ia de la el dezlegare și iertare de păcate. Dar vrăjmașul nostru diavolul știind că prin mărturisirea păcatelor părintelui duhovnicesc penitentul ia dezlegare, iertare și ușurare de sarcina cea grea a păcatelor sale, se silește foarte mult și se nevoiește ca să smintească și să orbească și nicidecum să nu lase pe om, nici măcar să se gândească la mărturisire. De aceea mulți au ieșit din această lume amăgitoare fără mărturisire, deci fără dezlegarea și iertarea păcatelor săvârșite în această viață. Iar pe cei ce se mărturisesc cu adevărat și se pocăiesc cu multă osârdie și păzesc bine canonul ce li s-a dat de părintele duhovnicesc, în vremea plecării din lumea aceasta amăgitoare, îngerii îi întâmpină cu multă dragoste, mângâindu-i, bucurându-se și veselindu-se de ei ca de niște prieteni doriți și călătoresc împreună cu ei cu multă dragoste la Ierusalimul cel de sus.

O altă ispită foarte frecventă adusă de diavol asupra celor ce vor să se pocăiască este amânarea pocăinței pentru altădată. Să nu amânăm niciodată pocăința, pentru că mulți dintre cei ce au zis că se vor pocăi mâine sau poimâine sunt în iad, întrucât noi nu știm ziua sau ceasul când vom ieși din această viață. Tocmai în acest context s-a afirmat că iadul este pavat cu intenții bune. În Pateric întâlnim o relatare în acest sens: „Un frate l-a întrebat pe avva Pimen: Avvo, au fost doi oameni, unul călugăr și altul mirean. Călugărul s-a gândit seara să lepede dimineața cinul monahal și mireanul a socotit seara ca dimineață să se călugărească, însă amândoi au murit în noaptea aceea. Oare ce li s-a socotit lor? Și a zis bătrânul: călugărul a murit călugăr și mireanul mirean, căci în ce s-au aflat s-au dus, pentru că în ce fapte ne găsește moartea, în acelea suntem judecați”.

Când omul vrea să-și mărturisească păcatele și să-și destăinuie gândurile cele urâte și rele părintelui său duhovnicesc, dracii se tulbură și încep să semene în inima lui gânduri de rușine. De aceea Sfântul Grigore Teologul ne îndeamnă: „Să nu te rușinezi să-ți mărturisești păcatele, căci prin rușinea de aici scapi de rușinea de dincolo. Și de ce să te rușinezi? Ce nebunie! Atunci când ai făcut păcatul nu ți-a fost rușine și la spovedanie îți este? Aceasta este lucrarea celui rău, care îți ia rușinea când păcătuiești și ți-o aduce când te mărturisești”. Dumnezeu nu ți-a dat duhovnic pe un înger sau arhanghel ca să te rușinezi de el, ci un om supus ispitelor ca și tine. Cei ce și-au vădit cele ascunse în fața duhovnicului și au fost iertați de acesta în numele lui Dumnezeu, nu se vor mai rușina de ele la judecata din urmă. Ele au fost desprinse de ei prin mărturisirea lor. Doctorul nu poate vindeca pe cel ce suferă, nerugat mai întâi de el și neajutat prin arătarea rănii lui cu deplină încredere. Cei ce s-au rușinat de doctori și-au pricinuit puroi și adesea mulți au murit.

În privința tăinuirii păcatelor la spovedanie avem o întâmplare foarte grăitoare: „În timp ce o femeie se mărturisea, un văzător cu duhul observa că la fiecare păcat spus ieșea din gura ei un șarpe; la un moment dat se chinuia să iasă un balaur, dar nu a ieșit, s-a tras înapoi. Femeia făcuse un păcat mare pe care nu a cutezat să-l mărturisească. Ba mai mult, și șerpii care ieșiseră s-au întors înapoi”. Mulți sunt cei ce

gândesc: am făcut multe păcate: am furat, am mințit, am clevetit, am desfrânat, poate chiar am ucis și am făcut multe alte lucruri, iar rușinea îi reține de la a intra pe calea pocăinței. Aceștia uită că înaintea lui Dumnezeu toate păcatele lor sunt ca o picătură de apă în mare.

Sfinții Părinți ne atrag luarea aminte: „Vrăjmașul îți aduce în minte că mergând des la părintele tău duhovnicesc devii o povară pentru el sau că este rușinos să îi înfățișezi de multe ori păcatele tale, ca să te determine prin aceasta să rupi legătura cu el sau să îți cauți alt duhovnic, pentru că dacă mergi la duhovnic vei câștiga și mai multă încredere în el și te vei folosi mult din viața și din cuvintele lui. Iar dacă neglijezi să-ți mărturisești des păcatele, cazi în patimi mai mari și iarăși te rușinezi să le mărturisești și te prăvălești în prăpastia deznădejdi”.

Altă ispită la spovedanie este argumentarea păcatelor, prin care dracii ne îndeamnă să dăm vina pe împrejurări sau pe semenii noștri, ca fiind vinovați de păcatul nostru. Noi avem datoria să facem o spovedanie neprihănită, învinuindu-ne pe noi înșine. Omul cuminte se învinovățește pe sine, știind că încercând să-și diminueze păcatele la mărturisire, de fapt se osândește. Cel ce se justifică, nu recunoaște că a păcătuit. El nu vrea să se pocăiască, deci nu folosește puțința de a se îndrepta, de a-și schimba în bine cursul vieții. Aceasta este o formă de mândrie. Cei care se lasă înșelați de diavol și cad în această ispită nu iau nici iertarea păcatelor și își adaugă păcate, pentru că neasumându-și vina păcatelor săvârșite nu se smeresc și aruncând vina asupra altora, îi judecă și cad în mândrie.

Sfinții Părinți îl îndeamnă pe cel ce se mărturisește: „Fiule, tu ai venit aici să-ți spui păcatele tale, spre a lua iertare, iar nu păcatele altora, ca să păcătuiești mai mult, căzând în clevetire. Protopărinții noștri Adam și Eva nu și-au ușurat deloc pedeapsa, învinuind bărbatul pe femeie, iar aceasta pe șarpe. Dezgolește-ți deci rana în fața doctorului și nu te rușina să-i spui: «A mea este rana, părinte. Din nepăsarea mea s-a pricinuit și nu din a altuia. Nimeni altul nu este pricinuitorul ei: nici om, nici duh, nici trup, nici altceva, ci negrija mea!»”. Să ne mărturisim păcatele fără a încerca să ne justificăm și așa vom afla iertare.

Din pericopa evanghelică de astăzi învățăm să ne căim pentru păcatele noastre. Oricât de mari păcate ar avea cineva, iubirea lui Dumnezeu față de om este mai mare decât păcatul, iar Dumnezeu a mărturisit încă din Vechiul Testament, prin gura proorocului Iezechiel: „Precum este adevărat că Eu sunt viu, tot așa este de adevărat că Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu. Întoarceți-vă, întoarceți-vă de la căile voastre cele rele!” (Iezechiel 33,11). Drept aceea, să ne pocăim pentru păcatele săvârșite și ca semn al căinței noastre sincere, să nu mai repetăm păcatul, iar Dumnezeu ne va primi cu multă bucurie în rai, „pentru că mai multă bucurie este în cer pentru un păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de drepti, care n-au nevoie de pocăință” (Luca 15,7).

AMIN

Duminica a treizeci și una după pogorârea Sfântului Duh (a orbului)

Evangelhia de la Luca (18,35-43)

„În vremea aceea, pe când se apropia Iisus de Ierihon, un orb ședea lângă drum, cerșind. Și, auzind el mulțimea care trecea, întreba ce e aceasta. Și i-au spus că trece Iisus Nazarineanul. Și el a strigat, zicând: Iisuse, Fiul lui David, fie-Ți milă de mine! Și cei care mergeau înaintea îl certau ca să tacă, iar el cu mult mai mult striga: Fiule al lui David, fie-Ți milă de mine! Și oprindu-Se, Iisus a poruncit să-l aducă la El; și apropiindu-se, l-a întrebat: Ce voești să-ți fac? Iar el a zis: Doamne, să văd! Și Iisus i-a zis: Vezi! Credința ta te-a mântuit. Și îndată a văzut și mergea după El, slăvind pe Dumnezeu. Și tot poporul, care văzuse, a dat laudă lui Dumnezeu”.

Sfânta Biserică a rânduit ca la fiecare Sfântă Liturghie să se citească o pericopă evanghelică. În aceste pericope ne sunt prezentate viața, minunile și învățătura Domnului Hristos, pentru a ne convinge și întări în credința că El este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, iar noi cunoscând cele ce ne învață Domnul, să împlinim, pentru că numai așa vom putea dobândi viața de veci, alături de Domnul Hristos, de Maica Domnului și de sfinți, în împărăția cerurilor.

Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie ne înfățișează una dintre minunile Mântuitorului, și anume vindecarea unui orb.

Pericopa evanghelică de astăzi începe cu cuvintele: *„În vremea aceea, pe când se apropia Iisus de Ierihon, un orb ședea lângă drum, cerșind”.*

Ierihonul este unul dintre cele mai vechi orașe ale lumii. Istoria lui începe cu opt milenii înainte de Hristos. Iosua Navi, cel care a fost rânduit de Dumnezeu să conducă poporul ales după moartea lui Moise, a cucerit Ierihonul în secolul al XIII-lea î. d. Hr., acesta devenind primul oraș al evreilor din Țara Sfântă. Evreii au fost ajutați în cucerirea Ierihonului tocmai de vechimea zidurilor sale, căci Dumnezeu le-a poruncit să înconjoare cetatea, iar în timp ce preoții sună din trâmbițe, tot poporul să strige cu glas tare către cetate. La porunca lui Iosua Navi, „preoții au trâmbițat din trâmbițe și cum a

auzit poporul glasul de trâmbiță, a strigat tot poporul împreună cu glas tare și puternic și s-au prăbușit toate zidurile împrejurul cetății până în temelie și a intrat tot poporul în cetate, fiecare din partea unde era, și au luat cetatea” (Iosua Navi 6,20). Zidurile Ierihonului au cedat la vacarmul asurzitor produs de evrei datorită vechimii lor considerabile, orașul căzând în acest fel în mâinile oamenilor conduși de Iosua Navi.

Între Ierusalim și Ierihon este o distanță de 27 kilometri, pe care evreii o parcurgeau în vremea Mântuitorului pe jos, așa cum vedem din pilda samarineanului milostiv (Luca 10,30-35). Acum două mii de ani nu existau mijloace de locomoție cum avem noi astăzi, de aceea lumea se deplasa în cea mai mare parte pe jos, numai cei mai înstăriți având cai și căruțe.

Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie ne relatează faptul că Domnul Hristos călătorea spre Ierihon, iar în apropierea acestei cetăți un orb cerșea lângă drum. Prezintă aceeași minune, evanghelistul Marcu spune că orbul se numea Bartimeu (Marcu 10,46).

„Și, auzind el mulțimea care trecea, întreba ce e aceasta. Și i-au spus că trece Iisus Nazarineanul”.

Mântuitorul era însoțit în drumul Său de Sfinții Apostoli și de o mulțime de oameni, așa cum se întâmpla adeseori, unii dintre aceștia dorind să ia tămăduire, iar alții să asculte învățătura Lui cea minunată. Ierihonul era un oraș mic, de aceea prezența unui număr mare de oameni pe calea spre el era un lucru neobișnuit, fapt care i-a trezit curiozitatea bietului nevăzător de pe marginea ei. Întrebând ce se întâmplă, orbului i s-a răspuns că pe cale trece Domnul Hristos.

Auzind aceasta, *„el a strigat, zicând: Iisuse, Fiul lui David, fie-Ți milă de mine!”.*

Acest episod are loc cu puțin timp înainte de intrarea triumfală a Mântuitorului în Ierusalim, deci Domnul Hristos era deja destul de cunoscut între evrei, de aceea Bartimeu nu mai întreabă cine este Iisus Nazarineanul, ci imediat ce aude că El trece pe cale, Îi cere să-l miluiască. Ba mai mult, orbul știa chiar că Mântuitorul este din neamul regelui David, pentru că L-a numit „Fiul lui David”, așa cum

este amintit în cartea neamului din Evanghelia după Matei (Matei 1,1), cum L-a strigat femeia cananeiancă (Matei 15,22) și cum Îl știau mulțimile (Matei 12,23).

„Și cei care mergeau înainte îl certau ca să tacă, iar el cu mult mai mult striga: Fiule al lui David, fie-Ți milă de mine!”

Auzind strigătele orbului, însoțitorii Mântuitorului i-au cerut să tacă, el însă striga și mai tare, pentru a fi auzit de Domnul Hristos și miluit. Numai un nevăzător își cunoaște drama vieții în profunzime. Vederea este numită pe bună dreptate regina simțurilor, fiind cea mai importantă dintre ele. Un om orb este total neajutorat și nu-și poate purta singur de grijă, ci apelează în permanență la iubirea sau compasiunea semenilor. Nevăzătorul își trăiește viața într-o beznă lipsită de licărul speranței că va putea vedea vreodată lumina soarelui, frumusețile creației lui Dumnezeu, fața interlocutorului sau propriul chip, fiind privat de contactul ocular, cea mai frecventă și directă relație a omului cu lumea înconjurătoare. Grea cruce este orbirea trupească, așa cum este din punct de vedere spiritual necredința, tocmai de aceea se spune despre un om fără credință că este orb sufletește.

Fiind conștient de suferința sa și de faptul că Mântuitorul îi putea pune capăt, Bartimeu nu i-a ascultat pe cei ce îi ziceau să tacă. El nu concepea să piardă o astfel de ocazie, unică în viața lui, de a-și redobândi vederea, de aceea a început să strige și mai tare, pentru a fi auzit și miluit de Domnul Hristos.

„Și oprindu-Se, Iisus a poruncit să-l aducă la El; și apropiindu-se, l-a întrebat: Ce vrei să-ți fac? Iar el a zis: Doamne, să văd!”

Strigătele lui Bartimeu l-au atras atenția Mântuitorului, care s-a oprit din drum și le-a poruncit Apostolilor să-l aducă pe cel ce striga la El. Întrucât orbul cerea milă de la Domnul, fără să specifice ce anume dorește, Mântuitorul l-a întrebat ce vrea să-i facă. Nevăzătorul a mărturisit că vrea să vadă. În relatarea aceleiași minuni a Evangheliei după Marcu, la întrebarea Mântuitorului, orbul îi răspunde: „Să văd iarăși” (Marcu 10,51), ceea ce dovedește că Bartimeu nu era orb din naștere, ci își pierduse vederea datorită unui incident nefericit. Dacă orbirea din naștere este grea, cea survenită pe parcursul vieții este cumplită, pentru că numai un om care nu mai

vede știe ce a pierdut. Tocmai din acest motiv Bartimeu striga atât de tare, pentru a fi auzit de Mântuitorul și tămăduit.

Din insistența cu care Bartimeu striga către Mântuitorul să-l miluiască și din faptul că Domnul s-a oprit ca să-l asculte, învățăm să ne rugăm și noi cu multă stăruință lui Dumnezeu, căci rugăciunea stăruitoare Îl înduplecă pe Domnul să ne asculte. Sfântul Pavel ne îndeamnă: „Stăruieți în rugăciune” (Col. 4,2), iar Sfântul Iacov afirmă „că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului” (Iacov 5,16). Apostolul neamurilor ne povățuiește: „Rugați-vă neîncetat” (I Tes. 5,17). „Vreau ca bărbații să se roage în tot locul” (I Tim. 2,8). Pornind de la aceste îndemnuri scripturistice, Sfinții Părinți au alcătuit rugăciunea lui Iisus: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”. Această rugăciune trebuie rostită de călugări, iar dacă este posibil, de către toți creștinii, în permanență. Avva Filimon ne îndeamnă: „Fie că mănânci, fie că bei, fie că ești pe drum, fie că te întâlnești cu cineva, să nu uiți niciodată să rostești rugăciunea lui Iisus cu o cugetare trează și cu mintea nerătăcită. Chiar când te afli în cea mai necesară trebuință, să nu înceteze mintea ta să se roage în ascuns. Ia aminte deci cu tot dinadinsul și păzește-ți inima ca să nu primească gânduri rele sau deșarte și nefolositoare. Ci totdeauna, fie că ești culcat, fie că ești în picioare, fie că mănânci, fie că bei, fie că te întâlnești cu cineva, inima ta să se îndeletnicească pe ascuns cu rugăciunea: «Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul». Iar când rostești această rugăciune cu gura, ia de asemenea aminte să nu zici alte cuvinte cu gura și la altele să-ți rătăcească mintea”.

„Și Iisus i-a zis: Vezi! Credința ta te-a mântuit. Și îndată a văzut și mergea după El, slăvind pe Dumnezeu. Și tot poporul, care văzuse, a dat laudă lui Dumnezeu”.

La rugămintea orbului, Mântuitorul i-a redat vederea, evidențiind faptul că datorită credinței sale și-a recăpătat-o. De această dată nu a fost necesar ca Domnul Hristos să îl întrebe pe Bartimeu dacă are credință, întrucât aceasta era evidentă din atitudinea lui, dar cu toate acestea, Mântuitorul a scos în evidență faptul că prin credință orbul a ajuns să vadă din nou. Afirmatia aceasta a făcut-o Domnul Hristos nu

pentru Bartimeu, ci pentru mulțimile care Îl înconjurau, pentru a sublinia prin aceasta importanța și puterea credinței.

Redobândindu-și vederea, Bartimeu a dat slavă lui Dumnezeu și tot poporul împreună cu el. De aici vedem că Mântuitorul săvârșea toate minunile spre slava lui Dumnezeu, după cum a și mărturisit: „M-am coborât din cer, nu ca să fac voia mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine” (Ioan 6,38).

După ce a fost tămăduit, cel ce fusese orb mergea după Mântuitorul, arătându-și prin aceasta credința în El și recunoștința pentru redobândirea vederii. Evanghelistul Marcu spune că după ce a văzut, Bartimeu „urma lui Iisus” (Marcu 10,52). Asemenea lui, să urmăm și noi lui Dumnezeu, prin împlinirea poruncilor.

Din pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie învățăm să avem credința lui Bartimeu, stăruință în rugăciune asemenea lui și să urmăm lui Hristos. Printr-o credință puternică și o rugăciune stăruitoare, însoțite de împlinirea poruncilor, ne apropiem de Dumnezeu, care nu va întârzia să ne răsplătească cu darurile Sale cele îmbelșugate și ne va găti loc în împărăția Lui cea veșnică.

AMIN

Duminica a treizeci și doua după pogorârea Sfântului Duh

(a lui Zaheu)

Evangelhia de la Luca (19,1-10)

„În vremea aceea, trecea Iisus prin Ierihon. Și iată un bărbat, cu numele Zaheu, și acesta era mai-marele vameșilor și era bogat. Și căuta să vadă cine este Iisus, dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de statură. Și alergând el înainte, s-a suit într-un sicomor, ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă. Și când a sosit la locul acela, Iisus, privind în sus, a zis către el: Zahee, coboară-te degrabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămân. Și a coborât degrabă și L-a primit, bucurându-se. Și văzând, toți murmurau, zicând că a intrat să găzduiască la un om păcătos. Iar Zaheu, stând, a zis către Domnul: Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit. Și a zis către el Iisus: Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut”.

Pericopa evanghelică de astăzi ne prezintă întâlnirea dintre Domnul Hristos și Zaheu, mai marele vameșilor din Ierihon.

„În vremea aceea, trecea Iisus prin Ierihon. Și iată un bărbat, cu numele Zaheu, și acesta era mai-marele vameșilor și era bogat. Și căuta să vadă cine este Iisus, dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de statură”.

Cu câteva zile înainte de patima Sa, Mântuitorul s-a îndreptat împreună cu ucenicii Săi spre Ierihon. Acesta este unul dintre cele mai vechi orașe ale lumii. Începuturile localității coboară în istorie până în mileniul al VIII-lea înainte de Hristos, deci Ierihonul are astăzi aproximativ zece mii de ani de existență. Cetatea Ierihon a fost cucerită de evreii conduși de Iosua Navi în secolul al XIII-lea î. d. Hr., acesta devenind primul oraș al evreilor din Țara Sfântă, după ce au trecut Iordanul, în urma robiei egiptene și a peregrinărilor prin pustie.

După ce l-a vindecat de orbire pe drumul spre această cetate pe Bartimeu, Domnul Hristos a intrat în oraș. Auzind de Mântuitorul, de minunile și de învățătura Lui, mai marele vameșilor, pe nume Zaheu, voia să-L vadă, însă nu putea, pentru că era scund.

Vameșii erau colectori de taxe pentru stăpânitorii romani. Din acest motiv erau disprețuiți de popor, fiind socotiți trădători. Pe lângă taxele către stăpânirea străină, vameșii își făceau și lor parte din banii adunați de la evrei.

„Și alergând el înainte, s-a suit într-un sicomor, ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă”.

Știind sau intuind pe unde va trece Mântuitorul, Zaheu a alergat înaintea Lui și s-a cățarat într-un sicomor, ca să-L vadă. În ciuda funcției pe care o ocupa, riscând să fie luat în râs de locuitorii cetății, mai marele vameșilor s-a suit într-un copac de la marginea drumului, pentru că ținea cu tot dinadinsul să-L vadă pe Domnul Hristos.

„Și când a sosit la locul acela, Iisus, privind în sus, a zis către el: Zahee, coboară-te degrabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămân. Și a coborât degrabă și L-a primit, bucurându-se”.

Ajungând lângă sicomorul în care era mai marele vameșilor, Mântuitorul a privit în sus și cu toate că nu-l mai văzuse niciodată pe Zaheu, deci nu avea de unde să-l cunoască, l-a strigat pe nume și i-a zis că vrea să fie găzduit de el. Zaheu s-a bucurat, și coborând din sicomor, L-a primit pe Domnul în casa lui. Mântuitorul a cunoscut dorința fierbinte a mai marelui vameșilor de a-L vedea și i-a răsplătit pe deplin gestul de a se urca într-un copac, intrând în casa lui.

„Și văzând, toți murmurau, zicând că a intrat să găzduiască la un om păcătos”.

Lumea a început să judece intrarea Mântuitorului în casa lui Zaheu, pe care îl socotea păcătos. Oamenii văd sau aud despre păcatele semenilor, dar nu cunosc remușcările și regretele lor. Pocăința șterge păcatele, de aceea Mântuitorul a afirmat că „în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de drepti, care n-au nevoie de pocăință” (Luca 15,7). Noi nu știm dacă fratele care a păcătuیت s-a pocăit și a bineplăcut lui Dumnezeu prin smerenie și mărturisire, pentru că unii au făcut greșeli mari la arătare, dar lucruri și mai mari în ascuns. Sfântul Ioan Scărarul spune: „Am văzut un om păcătuind pe față și pocăindu-se în ascuns și am aflat pe urmă că pe cel ce eu îl osândeam, Dumnezeu îl socotea neprihănit, pentru că îmblânzise cu

adevărat pe Stăpânul prin întoarcerea sa”. Iar avva Dorotei ne atrage luarea aminte: „Tu cunoști acest păcat, iar Dumnezeu îl miluiește. Tu îl osândești și îți pierzi sufletul. De unde știi și câte lacrimi a vărsat el înaintea lui Dumnezeu pentru păcatul lui? Tu știi păcatul lui, dar nu știi pocăința lui”.

Să nu uităm că toți oamenii, inclusiv cei păcătoși, sunt după chipul lui Dumnezeu. O monedă de aur, oricât ar fi de murdară, după ce este curățită și lustruită își recapătă luciul de la început și strălucește minunat în razele soarelui, fără a se mai cunoaște murdăria și petele de odinioară.

Maria Magdalena a fost o mare curtezană. La ea intrau șapte bărbați într-o noapte pentru a-i satisface poftele păcătoase. Când a întâlnit-o, Mântuitorul a scos din ea nu unul, ci șapte demoni (Marcu 16,9). După această întâlnire ea s-a pocăit și nu a mai repetat păcatele. I-a părut tare rău de păcatele ei și prin pocăință sinceră a ajuns dintr-o păcătoasă, o mare sfântă. După învierea Sa din morți, Mântuitorul Hristos nu s-a arătat întâi Maicii Sale Preacurate, nici Sfântului Apostol Ioan, ucenicul pe care îl iubea mai mult, ci prima dată s-a arătat Mariei Magdalena. Cea care iubise păcatul s-a transformat și iubirea ei pătimasă s-a îndreptat spre Dumnezeu, spre viețuirea în sfințenie. Cu siguranță Maria Magdalena a fost judecată în timp ce era o păcătoasă, pentru că Însuși Mântuitorul a fost judecat că mănâncă cu vameșii și cu păcătoșii (Marcu 2,16). Ce puteau spune însă după întoarcerea Mariei cei ce o ponegreau? S-ar fi minunat, așa cum ne minunăm și noi și ar fi regretat pentru că au vorbit-o de rău, căci schimbarea celor huliți se prefăce în rușine pentru cei care hulesc. Ca semn veșnic al iertării de către Dumnezeu a păcatelor Mariei Magdalena, mâna dreaptă a Sfintei se găsește la mănăstirea Simonopetra din Sfântul Munte Atos și este caldă. După aproape două mii de ani de la mutarea ei la Domnul, mâna ei păstrează temperatura corpului uman în viață.

Vom da două exemple de păcătoși care s-au pocăit și au bineplăcut lui Dumnezeu: Unei fete din Egipt, pe nume Paisia, i-au murit părinții. Aceasta s-a gândit să își facă din casă loc de găzduire pentru călugării din pustie și pentru străinii care erau în trecere pe

acolo. După ce vreme îndelungată a primit pe toți străinii, a rămas fără bani și fiind în mare lipsă, niște călători au convins-o să devină curtezană, iar ea a început să câștige bani din păcat. Călugării din pustie s-au mâhnit auzind acestea și pentru că ea le oferise găzduise adeseori, l-au trimis pe avva Ioan Colov să stea de vorbă cu ea. Monahul s-a dus la fată și a muștrat-o pentru că Îl defaimă pe Domnul Hristos prin păcatul ei. La cuvintele lui, Paisia a fost mișcată, și l-a întrebat dacă Dumnezeu o poate ierta, iar părintele i-a confirmat acest lucru. În acel moment, fără să ia ceva din casă, fata l-a urmat pe călugăr în pustie. Prinzându-i noaptea, părintele a făcut o movilă din nisip, și însemnându-o cu semnul crucii, i-a zis fetei să-și plece acolo capul. Monahul s-a retras puțin mai departe la rugăciune, unde s-a și culcat. Pe la miezul nopții, avva s-a deșteptat din somn și a văzut o cale luminoasă de la cer până la Paisia, pe care îngerii duceau sufletul fetei la Dumnezeu. Călugărul s-a dus și a mișcat trupul fetei, și văzând că a murit, a început să plângă și să se roage lui Dumnezeu, dându-și seama că un ceas de pocăință din partea Paisiei a fost mai primit la Dumnezeu decât pocăința îndelungată a multora, care nu este sinceră și adâncă precum a fost cea a fetei.

O fecioară s-a nevoit în viața călugărească dimpreună cu alte două pustnice timp de nouă ani, după care din lucrarea Satanei și-a stricat fecioria cu un cântăreț, cu care a avut și un copil. După aceea însă s-a căit și a urât foarte mult păcatul, dându-se pe sine cu toată sânguința la înfrânare și la nevoință aspră. Timp de treizeci de ani, cât a mai trăit după acest păcat, se ducea în toată vremea la spitale și la locurile unde se hrăneau săracii și slujea bolnavilor, neputincioșilor și celor buboși. Așa de mult a plăcut lui Dumnezeu fericita, încât Dumnezeu a descoperit unui bătrân cu viață sfântă, zicând: „Mai plăcută îmi este Mie această femeie după ce a păcătuیت, decât când era fecioară”. Vorbind de pocăința sinceră, avva Sarmata spune: „Prefer un om care a păcătuیت și conștient fiind de păcatul lui, se pocăiește, decât un om care nu a păcătuیت și se socotește drept”.

„Iar Zaheu, stând, a zis către Domnul: Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuیت pe cineva cu ceva, întorc împătrit”.

Pe când Mântuitorul se găsea în casa mai marelui vameșilor, acesta a afirmat că jumătate din averea lui o va împărți săracilor, ceea ce nu era puțin, pentru că Scriptura menționează faptul că Zaheu era bogat, iar dacă a nedreptățit pe cineva, îi restituie de patru ori mai mult. Prin aceste cuvinte, mai marele vameșilor dovedește că vrea să facă milostenie cu cei săraci și îi pare rău pentru nedreptățile făcute, pe care vrea să le răscumpere.

Se vede că evreii au murmurat degeaba că Zaheu este om păcătos, pentru că prin pocăință el s-a îndreptat, pe când ei prin judecarea lui au săvârșit un păcat.

„Și a zis către el Iisus: Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut”.

Mântuitorul a afirmat că în ziua aceea Zaheu și-a câștigat mântuirea, deci dacă Domnul ar fi ascultat de evreii care murmurau și nu intra în casa mai marelui vameșilor, acesta nu s-ar fi căit pentru nedreptățile săvârșite, nu ar fi oferit săracilor jumătate din averea sa și ar fi continuat să-și ducă modul de existență de până atunci. Domnul Hristos însă mărturisește că tocmai acesta este scopul venirii Lui în lume, întoarcerea celor rătăciți la calea lui Dumnezeu și mântuirea lor.

Din pericopa evanghelică de astăzi învățăm să ne silim să ne apropiem de Mântuitorul, așa cum s-a străduit Zaheu, care nu s-a rușinat să se urce chiar într-un copac pentru a putea vedea pe Domnul, căci Dumnezeu ne răsplătește eforturile, așa cum a făcut și cu mai marele vameșilor, intrând în casa lui. Să nu judecăm pe nimeni pentru păcate, pentru că noi nu cunoaștem pocăința celor păcătoși. Dacă avem posibilitatea, să facem milostenie cu cei lipsiți, pentru că „mila biruiește în fața judecății” (Iacov 2,13), iar de vreme ce toți săvârșim păcate mai mici sau mai mari, să ne căim sincer de ele, iar Dumnezeu ne va ierta, pentru că Mântuitorul a afirmat: „N-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși la pocăință” (Matei 9,13).

AMIN

Duminica a treizeci și treia după pogorârea Sfântului Duh

(a vameșului și a fariseului)

Evangelhia de la Luca (18,10-14)

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Doi oameni s-au suit la templu, ca să se roage: unul fariseu și celălalt vameș. Fariseul, stând, așa se ruga în sine: Dumnezeu, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, adulteri, sau ca și acest vameș. Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuală din toate câte câștig. Iar vameșul, departe stând, nu cuteza nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeu, fii milostiv mie, păcătosului. Zic vouă că acesta s-a coborât mai îndreptat la casa sa, decât acela. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța”.

Sfânta Evanghelie de astăzi ne prezintă una dintre parabolele Mântuitorului. Este vorba de pilda vameșului și a fariseului.

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Doi oameni s-au suit la templu, ca să se roage: unul fariseu și celălalt vameș”.

Fariseii formau o grupare religioasă, care s-a născut în timpul rășcoalei fraților Macabei (Ioan, Simon, Iuda, Eleazar și Ionatan). La început au fost foarte apreciați de popor, pentru că respectau cu scrupulozitate Legea, fără a accepta vreun compromis. Bunăvoința poporului nu le-a fost însă de bun augur, pentru că au alunecat pe panta mândriei și a formalismului.

Vameșii erau colectori de taxe pentru stăpânitorii romani. Din acest motiv erau disprețuiți de popor, fiind socotiți niște trădători. Pe lângă taxele către stăpânire, vameșii erau atenți să ia ceva și pentru ei. Acest fapt se vede din mărturisirea vameșului Zaheu făcută Mântuitorului: „Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit” (Luca 19,8).

Un fariseu și un vameș s-au dus pentru rugăciune la templu. Domnul Hristos pune în paralel aceste două categorii de oameni, tocmai pentru că fariseii se bucurau de oarecare apreciere în popor, în timp ce vameșii erau disprețuiți, pentru a sublinia în acest fel mai bine învățătura prezentată de această parabolă.

„Fariseul, stând, așa se ruga în sine: Dumnezeu, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, adulteri, sau ca și acest vameș. Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuală din toate câte câștig”.

Mântuitorul ne prezintă întâi rugăciunea fariseului, care îi mulțumește lui Dumnezeu pentru că postește de două ori pe săptămână, dă zeciuală din tot ce câștigă, nu este răpitor, nedrept sau adulter, cum sunt alți oameni, și nu este asemenea vameșului de lângă el.

Din primele cuvinte ale rugăciunii, fariseul își dovedește mândria, socotindu-se mai bun decât ceilalți oameni. În ceea ce privește faptele amintite de el, fariseul avea dreptate, pentru că își împlinea datoria față de Lege și se ferea de anumite păcate, însă uita să atribuie acest lucru lui Dumnezeu. Faptele bune sunt rodul conlucrării dintre noi și Dumnezeu. Dacă faptele bune ni le atribuim numai nouă și uităm de Dumnezeu, cădem în mândrie. Dacă aceste fapte I le atribuim lui Dumnezeu și uităm de rolul nostru în săvârșirea lor, ajungem la smerenie. Omul prin sine însuși este nimic, pentru că din nimic a fost creat de Dumnezeu. Când ajunge la această conștiință, care aparține întru totul realității, omul se smerește cu adevărat. Smerenia însă nu trebuie identificată sau confundată cu minciuna, în sensul că am fapte bune, dar spun că nu le am, mințind și amăgindu-mă pe mine însumi și pe alții. Faptele bune există, eu le recunosc, dar nu uit nici o clipă că nu le-am săvârșit singur, ci ajutat de harul lui Dumnezeu. Astfel aceste fapte nu îmi aparțin numai mie, ci și lui Dumnezeu, dar ținând cont de faptul că eu sunt nimic prin mine însumi, și tot ceea ce sunt, prin harul lui Dumnezeu sunt, recunosc rolul lui Dumnezeu în faptele mele bune, iar accentul se mută de pe mine pe Dumnezeu. „Dacă ai în vedere timpul dinainte de a te fi născut - ne spune Nicodim Aghioritul - vei vedea că în tot acest abis de veșnicie ai fost un nimic și n-ai fi putut face nimic pentru a-ți lua ființă. Existența ta este datorată numai bunătății lui Dumnezeu”.

Diavolul are mai multe strategii de ispitire a omului. El îl îndeamnă să săvârșească păcatul cu fapta sau cu gândul. Dacă omul nu cedează acestei ispite, diavolul îi strecoară în gând mândria că a reușit să se ferească de păcat. Pe cel care săvârșește anumite fapte bune,

diavolul îl ispitește cu mândria pentru faptele săvârșite. Exact așa s-a întâmplat cu vameșul din această pildă, el era mândru că nu căzuse în anumite păcate (furtul, nedreptatea, adulterul) și era de asemenea mândru pentru anumite fapte bune săvârșite (postul și zeciuiala).

Sfinții Părinți ne îndeamnă: „Când dobândești o virtute, să nu ți se înalțe gândul împotriva fratelui, fiindcă tu ai dobândit-o, iar acela nu i-a avut grijă. Acesta este începutul mândriei, iar prin mândrie virtuțile devin vipere care mușcă pe alții, dar înveninează și pe cel ce le are. Mândria este înecarea corabiei la mal, căci după ce au trecut valurile multor ispite și vine încărcată cu multe virtuți, se înecă în port, mândrindu-se pentru ele. Toate virtuțile adunate astfel de om prin osteneală, sunt întinate prin mândrie, ca o căldare de lapte printr-o picătură de petrol”.

Pornind de la textul scripturistic care îndeamnă: „Nu te abate nici la stânga, nici la dreapta, ține piciorul tău departe de rău” (Pilde 4,27), Sfinții Părinți vorbesc despre păcatele de-a stânga și de-a dreapta. Păcatele de-a stânga sunt păcatele propriu-zise, abaterile voite de la legea morală (furtul, minciuna, desfrâul etc.). Păcatele de-a dreapta sunt cele pricinuite de virtuți, adică o persoană care a dobândit o anumită virtute sau cel puțin are această impresie, cade din această cauză în păcatul mândriei. De aceea Sfinții Părinți recomandă calea împărătească, de mijloc, care înseamnă ferirea atât de păcatele de-a stânga, cât și de cele de-a dreapta. Mântuitorul a spus în ceea ce privește faptele bune: „Voi, când veți face toate cele poruncite vouă, să ziceți: Suntem slugi netrebnice, pentru că am făcut ceea ce eram datori să facem” (Luca 17,10), „pentru că suntem zidiți în Hristos Iisus spre fapte bune, pe care Dumnezeu le-a gătit mai înainte, ca să umblăm întru ele” (Efes. 2,10).

Pe lângă faptul că se ruga lui Dumnezeu cu mândrie, fariseul îl și judeca pe vameș.

„Iar vameșul, departe stând, nu cuteza nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului”.

Vameșul stătea undeva în spatele templului, departe de fariseu și nu îndrăznește să-și ridice nici măcar ochii către cer din cauza păcatelor lui, ci bătându-și pieptul, îl ruga pe Dumnezeu să-i fie milostiv.

Mântuitorul nu ne descoperă păcatele vameșului, dar importantă este atitudinea lui, faptul că era conștient de ele, și smerindu-se, le regreta sincer.

Mare este puterea smereniei. Părintele Ilie Cleopa scrie într-una din cărțile sale: „Mulți au căpătat mântuirea sufletului fără să aibă darul proorociei, fără să facă semne și minuni, fără să aibă vedenii și fără să vadă pe îngeri. Dar fără smerenie, nimeni nu poate intra în împărăția cerurilor”.

Mântuitorul își încheie pilda prin cuvintele:

„Zic vouă că vameșul s-a coborât mai îndreptat la casa sa, decât fariseul. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța”.

După ce s-au rugat în templu, vameșul și fariseul s-au întors la casele și la preocupările lor. Mântuitorul nu spune că fariseul a fost osândit la iad pentru că a fost mândru, nici că vameșul a dobândit împărăția cerurilor pentru că a fost smerit, deoarece această pildă nu ne prezintă întreaga viață a celor doi, ci surprinde doar un moment, o secvență din viața lor, dar Domnul Hristos ne descoperă că în urma rugăciunii de la templu, fariseul nu s-a folosit, în timp ce vameșul s-a întors mai îndreptat la casa sa, pentru că „Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har” (Iacov 4,6).

Să învățăm din această pildă rostită de Mântuitorul să avem faptele fariseului, dar smerenia vameșului. Să ne ferim pe cât ne stă în putință de păcat și să săvârșim fapte bune, dar să nu ne mândrim, iar dacă suntem înșelați de diavol și săvârșim anumite păcate, să ne smerim și să ne căim sincer, pentru că „Dumnezeu nu voiește moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la căile sale și să fie viu” (Iezechiel 18,23).

AMIN

Duminica a treizeci și patra după pogorârea Sfântului Duh

(pilda fiului risipitor)

Evangelhia de la Luca (15,11-32)

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om avea doi fii. Și a zis cel mai tânăr dintre ei tatălui său: Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avere. Și el le-a împărțit averea. Și nu după multe zile, adunând toate, fiul cel mai tânăr s-a dus într-o țară depărtată și acolo și-a risipit averea, trăind în desfrânări. Și după ce a cheltuit totul, s-a făcut foamete mare în țara aceea, și el a început să ducă lipsă. Și ducându-se, s-a alipit el de unul din locuitorii acelei țări, și acesta l-a trimis la țarinile sale să păzească porcii. Și dorea să-și sature pântecele din roșcovele pe care le mâncau porcii, însă nimeni nu-i dădea. Dar, venindu-și în sine, a zis: Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame! Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi. Și, sculându-se, a venit la tatăl său. Și încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat. Și i-a zis fiul: Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Și a zis tatăl către slugile sale: Aduceți degrabă haina lui cea dintâi și-l îmbrăcați și dați inel în mână lui și încălțăminte în picioarele lui; și aduceți vițelul cel îngrășat și-l înjunghiați și, mâncând, să ne veselim; căci acest fiu al meu mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat. Și au început să se veselească. Iar fiul cel mare era la țarină. Și când a venit și s-a apropiat de casă, a auzit cântece și jocuri. Și, chemând la sine pe una dintre slugi, a întrebat ce înseamnă acestea. Iar ea i-a răspuns: Fratele tău a venit, și tatăl tău a înjunghiat vițelul cel îngrășat, pentru că l-a primit sănătos. Și el s-a mâniat și nu voia să intre; dar tatăl lui, ieșind, îl ruga. Însă el, răspunzând, a zis tatălui său: Iată, atâția ani îți slujesc și niciodată n-am călcat porunca ta. Și mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei. Dar când a venit acest fiu al tău, care ți-a mâncat averea cu desfrânatele, ai înjunghiat pentru el vițelul cel îngrășat. Tatăl însă i-a zis: Fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale

mele ale tale sunt. Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat”.

Astăzi s-a citit la Sfânta Liturghie pilda fiului risipitor. Mesajul parabolei este un îndemn la pocăință, pentru că oricât am fi de păcătoși, dacă ne căim, Dumnezeu ne iartă.

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om avea doi fii. Și a zis cel mai tânăr dintre ei tatălui său: Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avere. Și el le-a împărțit averea”.

Dintre cei doi fii ai unui tată, cel mic i-a cerut acestuia să-i dea partea care i se cuvenea din avere, iar tatăl l-a ascultat. Oare de ce mezinul a cerut împărțirea averii, iar nu băiatul cel mare? Fiul cel tânăr voia să fie independent, să trăiască pe cont propriu, socotind că este destul de copt la minte pentru a-și administra singur partea de avere, deci se putea desprinde de ai săi, pentru a trăi după bunul plac.

De obicei în orice familie, copilul cel mai mic este mai răsfățat, mai alintat. Părinții au o slăbiciune deosebită pentru meziniilor lor și copiii simt aceasta, de aceea profită de multe ori de acest fapt. Tatăl din parabolă știa că nu este bine să-i dea moștenirea fiului, pentru că acesta era imatur, dar îl iubea și iubirea a biruit rațiunea.

„Și nu după multe zile, adunând toate, fiul cel mai tânăr s-a dus într-o țară depărtată și acolo și-a risipit averea, trăind în desfrânări”.

Adunând tot ce avea, tânărul a plecat în altă țară, unde și-a risipit averea în dezmierdări. Irosirea averii și viețuirea în păcat dovedesc lipsa de maturitate a fiului celui mic, care avea nevoie de sfaturile și de purtarea de grijă a unei persoane coapte la minte.

„Și după ce a cheltuit totul, s-a făcut foamete mare în țara aceea, și el a început să ducă lipsă. Și ducându-se, s-a alipit el de unul din locuitorii acelei țări, și acesta l-a trimis la țarinile sale să păzească porcii. Și dorea să-și sature pânțelele din roșcovele pe care le mâncau porcii, însă nimeni nu-i dădea”.

După ce tânărul și-a risipit toți banii, țara a fost cuprinsă de o foamete mare, încât era în lipsă. Dacă foametea ar fi început pe când tânărul mai avea bani, cu siguranță acesta și-ar fi dat seama că modul lui de viață nu este bun și s-ar fi îndreptat, și-ar fi administrat cu

chibzuință banii rămași și ar fi depășit perioada de criză, dar foamea a venit când el nu mai avea nimic.

În această situație, tânărul s-a angajat porcar, la un om înstărit. Evreii nu consumau carne de porc, acesta fiind socotit animal necurat, de aceea noua situație a tânărului era foarte umilitoare.

Și ca porcar tânărul suferea de foame, pentru că ar fi vrut să mănânce roșcove, hrana porcilor, însă nimeni nu-i dădea. El, care trăise în lux și risipă, a ajuns să îngrijească porcii și să fie invidios pe animale, pentru că în timp ce el răbda foame, acestea aveau de mâncare. Tânărul a ajuns să trăiască mai rău decât animalele.

Să fim conștienți de faptul că Dumnezeu a așezat în lume o lege a compensației. Poporul român a sintetizat aceasta în maxima: „Bine faci, bine găsești”. Cel care săvârșește fapte bune sau rele, va primi după faptele sale. Nu este vorba despre răsplata din veșnicie, ci de un efect de bumerang al faptelor noastre în această viață. Mai devreme sau mai târziu faptele noastre ni se întorc înapoi. Așa s-a întâmplat și cu tânărul din Evanghelie, care a trăit irațional, iar acum suporta consecințele.

„Dar, venindu-și în sine, a zis: Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame! Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi”.

Conștientizând postura în care se afla, tânărul și-a adus aminte de casa părintească și de statutul argaților de acolo și s-a hotărât să se întoarcă acasă. Dându-și seama că a greșit, tânărul voia să fie acceptat de tatăl său nu ca fiu, ci ca argat.

Din punct de vedere economic tânărul degradase, dar spiritual și-a revenit. De aici constatăm că progresul economic nu merge întotdeauna mână-n mână cu cel spiritual. De fapt Mântuitorul a afirmat în acest sens: „Mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu” (Matei 19,24). De aceea ne-a îndemnat: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură” (Matei 6,19-20).

Tânărului i-a părut rău pentru că și-a luat partea de avere și a plecat de acasă. Îi era rușine pentru că își cheltuisese toți banii, iar modul irosirii lor îl frământa. S-a căit însă, și a hotărât să se întoarcă acasă.

„Și, sculându-se, a venit la tatăl său. Și încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat. Și i-a zis fiul: Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Și a zis tatăl către slugile sale: Aduceți degrabă haina lui cea dintâi și-l îmbrăcați și dați inel în mâna lui și încălțăminte în picioarele lui; și aduceți vițelul cel îngrășat și-l înjunghiați și, mâncând, să ne veselim; căci acest fiu al meu mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat”.

Revenind acasă, tatăl l-a văzut de departe, pentru că îl aștepta să se întoarcă. Inima de părinte îi spunea că acest lucru se va întâmpla. Alergând în întâmpinarea fiului, tatăl l-a îmbrățișat și l-a sărutat.

Spășit, fiul i-a mărturisit tatălui că a greșit la cer și înaintea lui și nu este vrednic să mai fie considerat fiu. Prin cuvintele: „am greșit la cer”, tânărul înțelegea desfrânarea, prin care supărase pe Dumnezeu, iar prin cuvintele: „am greșit înaintea ta”, fiul făcea referire la irosirea irațională a averii.

Tatăl a chemat slugile și le-a poruncit să aducă haina cea dintâi a fiului³, să-i pună inel pe deget, să junghie vițelul cel îngrășat și să se veselească, pentru că fiul cel mic fusese mort, dar a înviat, fusese pierdut, dar s-a aflat. Prin cuvintele sale, tatăl înțelegea că fiul fusese mort din punct de vedere spiritual, dar și-a revenit, fusese pierdut, adică răătăcit de la calea cea bună, dar și-a venit în fire.

³ În textul original grecesc, termenul pentru „haina cea dintâi” este: „πρῶτην στολήν”, pe care Î. P. S. Bartolomeu al Clujului îl traduce în Sfânta Scriptură, ediția jubiliară a Sfântului Sinod, prin: „haina cea mai scumpă”. În limba engleză acest termen este tradus prin „the best robe” - „haina cea mai bună”, în franceză prin: „la plus belle robe” - „haina cea mai frumoasă”, în italiană prin: „la veste migliore” - „haina cea mai bună”, în spaniolă: „la túnica más rica” - „haina cea mai scumpă”, în germană: „das beste Gewand” - „haina cea mai bună”. Deci tatăl nu le poruncește argaților să aducă o haină pe care fiul cel mic o purtase cândva și o lăsase acasă, ci haina de cea mai bună calitate din casă, de bucurie că fiul s-a întors acasă.

Tatăl l-a primit pe fiul risipitor ca pe un fiu, nu ca pe un argat. Vedem de aici că orice păcate am săvârși, oricât ne-am îndepărta de Dumnezeu, dacă ne pocăim, Dumnezeu ne iartă și ne primește cu brațele deschise, ca tatăl din parabolă, pentru că El „nu voiește moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu” (Iezechiel 33,11).

„Și au început să se veselească. Iar fiul cel mare era la țarină. Și când a venit și s-a apropiat de casă, a auzit cântece și jocuri. Și, chemând la sine pe una dintre slugi, a întrebat ce înseamnă acestea. Iar ea i-a răspuns: Fratele tău a venit, și tatăl tău a înjunghiat vițelul cel îngrășat, pentru că l-a primit sănătos. Și el s-a mâniat și nu voia să intre. Dar tatăl lui, ieșind, îl ruga. Însă el, răspunzând, a zis tatălui său: Iată, atâția ani îți slujesc și niciodată n-am călcat porunca ta. Și mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei. Dar când a venit acest fiu al tău, care ți-a mâncat averea cu desfrânatele, ai înjunghiat pentru el vițelul cel îngrășat. Tatăl însă i-a zis: Fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt. Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat”.

Cei ai casei au început să se veselească. Fiul cel mare, care era la țarină, când s-a întors acasă, aflând motivul bucuriei și al jocurilor, în loc să se bucure și el, s-a umplut de mânie și nu voia să intre în casă. Tatăl a ieșit la el și-l ruga să intre în casă, însă el refuza, reproșându-i tatălui că deși îi slujește de mulți ani, fără să-i fi călcat vreodată porunca, nu a primit un ied pentru a se veseli cu prietenii, în timp ce pentru fiul cel mic, care și-a cheltuit partea lui de avere în dezmierdări, a junghiat vițelul cel îngrășat. Tatăl i-a răspuns că el și fiul cel mare sunt totdeauna împreună, iar de toate ale tatălui beneficiază și el, însă trebuia să se bucure pentru fiul cel mic, care căzuse în păcate mari, dar și-a revenit, rătăcise calea cea bună, dar a aflat-o.

Invidia este unul dintre păcatele care îi paște pe cei care se consideră buni. Cu fratele cel mare s-a întâmplat ca în pilda cu lucrătorii viei, în care cei care au muncit de dimineață erau invidioși pe cei care au venit în ceasul al unsprezecelea și au primit tot un dinar, ca și ei. Stăpânul „i-a zis însă unuia dintre ei: Prietene, nu-ți fac

nedreptate. Oare nu te-ai învoit cu mine un dinar? Ia ce este al tău și pleacă. Voiesc să dau acestuia de pe urmă ca și ție. Au nu mi se cuvine mie să fac ce voiesc cu ale mele? Sau ochiul tău este rău, pentru că eu sunt bun?” (Mat. 20,13-15).

Dacă un om greșește, iar pe urmă regăsește calea cea bună, nu trebuie să fim invidioși pe el, pentru că noi nu cunoaștem remușcările și pocăința lui. În Pateric avem o relatare despre ce înseamnă pocăința: „În Egipt trăia un diacon, care din ispita diavolului a căzut în păcat cu o femeie și toți locuitorii cetății aceleia au aflat de această mare rușine. Diaconul s-a dus apoi cu multă părere de rău la un călugăr bătrân și și-a mărturisit păcatul. Bătrânul l-a ascuns într-o peșteră întunecoasă de lângă chilia lui, unde diaconul mânca doar pâine și apă, pe care bătrânul i le dădea din vreme în vreme. După un timp s-a făcut secetă mare în ținutul acela, încât apa râului a scăzut foarte mult. Toți locuitorii au început să se roage lui Dumnezeu să plouă, dar seceta nu înceta. Atunci Domnul i-a descoperit unui bătrân cu viață sfântă că de nu se va ruga diaconul ascuns de călugăr în peșteră, nu va ploua. Acesta a vestit tuturor ce i-a descoperit lui Domnul și auzind toți, s-au minunat și venind la diacon, l-au silit să se roage lui Dumnezeu și îndată a început să plouă și a crescut apa în râu. Astfel cei ce s-au smintit când diaconul a păcătuیت, mai mult s-au folosit de pocăința lui și au dat slavă lui Dumnezeu”.

În rai locurile nu se termină niciodată. Dacă vom merita, cu siguranță vom ajunge acolo, de aceea să nu fim invidioși pe cei care răătăcesc calea, dar apoi o află din nou, pentru că și noi putem oricând să greșim, devenind niște fii risipitori.

De asemenea, să nu fim supărați pe Dumnezeu, care îi primește cu brațele deschise pe cei care se întorc la El, pentru că „El voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4). Iertarea este o șansă pe care Dumnezeu o oferă tuturor, pentru că toți suntem păcătoși, de aceea Sfântul Ioan a afirmat: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi” (I Ioan 1,8).

Să fim conștienți că fiul cel mic păcătuise, dar s-a pocăit și a fost acceptat ca fiu pentru căința lui, pe când fiul cel mare prin invidie

era mai păcătos decât fratele său și singur refuza să intre în casă. Așa fac toți cei invidioși sau mândri, vor să intre singuri în împărăția lui Dumnezeu, pe când cei păcătoși, prin pocăință intră în rai, de aceea a afirmat Mântuitorul înaintea învățătorilor și a bătrânilor evreilor care se socoteau drepti: „Adevărat grăiesc vouă că vameșii și desfrânatel vor intra înaintea voastră în împărăția lui Dumnezeu” (Mat. 21,31).

Să învățăm din această pildă să avem faptele fiului celui mare, mai puțin invidia, dar să avem smerenia și pocăința fiului celui mic, pentru că „Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har” (Iacob 4,6).

AMIN

Duminica lăsăturii sec de carne

(a înfricoșatei judecăți)

Evangelia de la Matei (25,31-46)

„Zis-a Domnul: Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale. Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga. Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: *Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. Atunci dreptii îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine? Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut. Atunci va zice și celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. Căci flămând am fost și nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu Mi-ați dat să beau; străin am fost și nu M-ați primit; gol, și nu M-ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M-ați cercetat. Atunci vor răspunde și ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit? El însă le va răspunde, zicând: Adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut. Și vor merge aceștia la osândă veșnică, iar dreptii la viață veșnică”.*

Ne apropiem de sfântul și marele post. Astăzi este lăsatură secului de carne, deci ultima zi în care consumăm carne, până la Paști.

Duminica aceasta se numește a înfricoșatei judecăți, pentru că Evangelia care se citește la Sfânta Liturghie ne prezintă judecarea

noastră de către Dumnezeu Judecătorul, la a doua venire a Domnului Hristos.

Dacă omul în rai nu ar fi primit nici o poruncă, nu ar fi putut cădea, pentru că „unde nu este lege, nu este nici călcare de lege” (Rom. 4,15), dar omul a primit o poruncă simplă de la Dumnezeu și a călcat-o. Pentru această încălcare a legii, în baza dreptății lui Dumnezeu, omul trebuie să plătească.

De vreme ce Sfântul Pavel spune că „oamenilor le este rânduit să moară, iar după aceea să fie judecata” (Evrei 9,27), iar Sfânta Evanghelie de astăzi vorbește despre judecarea noastră de la a doua venire a Domnului Hristos, când vom fi judecați, după moartea trupului sau la sfârșitul lumii? Vom fi oare judecați de Dumnezeu de două ori? De ce sunt necesare două judecăți? După moartea trupului, este judecat numai sufletul omului pentru toate faptele vieții sale și ia în funcție de acestea răsplată sau pedeapsă. Aceasta este judecata particulară. Sentința primită aici nu este însă definitivă, ci ea poate fi schimbată prin consecințele faptelor celui răposat, care continuă să se răsfrângă asupra lumii și după moartea trupului, precum și prin rugăciunile și faptele bune făcute de cei de pe pământ în numele celui răposat.

Înainte judecății universale, la glasul trâmbiței arhanghelului, cei morți vor învia, unindu-li-se sufletele cu trupurile, așa cum au viețuit pe pământ, iar cei vii vor fi transformați, ca și cum ar fi trecut prin moarte, trupurile lor devenind nemuritoare și nestricăcioase. Despre aceasta vorbește Sfântul Pavel: „Nu toți vom muri, dar toți ne vom schimba, deodată, într-o clipeală de ochi la trâmbița cea de apoi. Căci trâmbița va suna și morții vor învia nestricăcioși, iar noi ne vom schimba” (I Cor. 15,51-52). La această judecată vor fi judecate faptele oamenilor dimpreună cu toate consecințele lor, iar sufletele dimpreună cu trupurile, cu care s-au unit prin învierea din morți, pentru că de vreme ce împreună au săvârșit cele bune sau cele rele pe pământ, tot împreună se vor duce la odihnă sau pedeapsă veșnică. Hotărârea judecății de apoi va fi definitivă.

Cine îi va judeca pe oameni? Mântuitorul a spus că „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului” (Ioan 5,22). Dar de

ce ne va judeca pe noi Dumnezeu Fiul și nu Tatăl, sau Sfântul Duh? Pentru că Fiul este și om, nu numai Dumnezeu. El îl cunoaște și îl înțelege cel mai bine pe om, deci judecata Lui va fi dreaptă, pentru că „dreptatea și judecata sunt temelia scaunului Său” (Ps. 88,14) și nimeni nu va avea nici o scuză pentru ce a făcut rău, sau pentru ce trebuia să facă bine și nu a împlinit. Mântuitorul a spus în acest sens: „De n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovățire pentru păcatul lor” (Ioan 15,22), „pentru aceea, oricine ai fi, o, omule, ești fără cuvânt de răspuns” (Rom. 2,1), adaugă Sfântul Pavel.

Cum vor fi judecați oamenii, de vreme ce unii nu au auzit de Hristos, alții au auzit de El, dar L-au respins, iar alții au îmbrățișat învățătura Lui?

Cei care au trăit înainte de Domnul Hristos sau după întruparea Lui, dar nu au auzit de El, vor fi judecați după legea firii, precum spune Sfântul Pavel: „Păgânii care nu au lege, din fire fac ale legii, aceștia, neavând lege, își sunt loruși lege, ceea ce arată fapta legii scrisă în inimile lor, prin mărturia conștiinței lor și prin judecățile lor, care îi învinovătesc sau îi apără” (Rom. 2,14-15).

Evreii care au trăit după Moise, până la Mântuitorul, vor fi judecați după legea Vechiului Testament.

Cei care au auzit de Domnul Hristos și de învățătura Lui, dar au respins Legea Noului Testament, vor fi osândiți, conform celor afirmate de Mântuitorul: „Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi” (Marcu 16,16). Aceștia de bunăvoie au refuzat raiul, ori de vreme ce Hristos este „calea, adevărul și viața” (Ioan 14,6), ei nu au cum să ajungă în rai în afara Lui.

Creștinii vor fi judecați după legea dată de Mântuitorul, pentru că „cei ce au păcătuit în lege, prin lege vor fi judecați. Fiindcă nu cei ce aud legea sunt drepiți la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea” (Rom. 2,12-13).

Când va fi judecata universală de care se vorbește în Evanghelia de astăzi? La a doua venire a Domnului Hristos sau la parusie. La întrupare, Fiul lui Dumnezeu a venit în lume smerit, ca Mântuitor, și a dat legea Noului Testament, prin care noi ne putem

mântui. La a doua venire însă, Fiul lui Dumnezeu va fi în slavă, ca Judecător și va aprecia modul în care am împlinit legea dată de El când s-a întrupat.

Pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie începe chiar cu aceste cuvinte:

„Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va șede pe tronul slavei Sale. Și se vor aduna înaintea lui Iisus toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga”.

De ce va veni Domnul Hristos împreună cu sfinții îngeri? În primul rând pentru că îngerii vor rânduie sau organiza judecata universală. Dumnezeu Judecătorul îi „va trimite pe îngerii Săi, cu sunet mare de trâmbiță, și vor aduna pe cei aleși ai Lui din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la celelalte margini” (Matei 24,31) „și vor culege și pe cei ce fac fărădelegea” (Matei 13,41) „și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale” (Matei 16,27).

În al doilea rând, pentru că fiecare om are un înger păzitor, care va da mărturie pentru faptele săvârșite de acesta în viață.

Pe lângă îngerul păzitor al fiecărui om, fiecare popor are un înger păzitor. Poporul ales îl are pe arhanghelul Mihail. La Daniel 10,13 citim despre îngerul păzitor al Persiei, iar la Daniel 10,20 despre îngerul păzitor al Greciei. Să fim conștienți că fiecare popor are de îndeplinit un rol în istorie, așa cum poporul ales a avut menirea de a da naștere Mântuitorului lumii după trup. Judecata se va face fiecărui om în parte, dar în poporul și contextul în care a trăit, de aceea Sfântul Pavel spune că „în Hristos toți vor învia, dar fiecare în rândul cetei sale” (1 Cor. 15,22-23).

Când auzim că Domnul șade pe tronul slavei Sale, să nu înțelegem un tron material, confecționat el chiar din fildeș, safir, diamant sau alt material prețios, ci să știm că este vorba de un tron spiritual, pentru că Dumnezeu este spirit. „Duh este Dumnezeu” (Ioan 4,24) a afirmat Mântuitorul. Când Scriptura amintește de tronul lui Dumnezeu, ea face referire la sfinții îngeri, care pe bună dreptate sunt loc și odihnă a lui Dumnezeu, pentru că prin toată ființa lor îl preamăresc pe Acesta, de

aceea cea mai înaltă treaptă sau ceată a îngerilor este cea a tronurilor. Îngerii Îl preamăresc pururea pe Dumnezeu prin cântarea „Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savaot, plin este tot pământul de slava Lui” (Isaia 6,3). Acesta este tronul slavei lui Dumnezeu: îngerii, în care Dumnezeu se odihnește în mod spiritual.

„Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. Atunci dreptii Îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine? Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut”.

Accesul în rai este condiționat de împlinirea faptelor bune. Mântuirea noastră este determinată de raporturile pe care le avem cu ceilalți oameni. Dacă facem un bine cuiva, este ca și cum I l-am făcut Mântuitorului și Dumnezeu ne va răsplăti. Dacă cineva ne greșește, trebuie să-l iertăm, pentru că numai așa Dumnezeu ne va ierta greșelile noastre, după cum spunem și în rugăciunea „Tatăl nostru”.

„Atunci va zice Dumnezeu Judecătorul și celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. Căci flămând am fost și nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu Mi-ați dat să beau; străin am fost și nu M-ați primit; gol, și nu M-ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M-ați cercetat. Atunci vor răspunde și ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit? El însă le va răspunde, zicând: Adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut. Și vor merge aceștia la osândă veșnică, iar dreptii la viață veșnică”.

Din acest final de Evanghelie constatăm că cei de-a stânga nu au fost osândiți pentru păcate, ci pentru faptele bune pe care trebuiau să le facă și nu le-au împlinit. Deci pentru a ajunge în rai nu este suficient să ne ferim de păcate. Din nefericire sunt destui cei care cred că dacă se feresc de păcat, au mântuirea asigurată. Acest raționament este foarte greșit. Dacă vrem să construim o casă, nu-i facem numai fundația, ci ridicăm și zidurile și o acoperim. Ferirea de păcat este doar fundamentul, baza vieții spirituale, pe lângă aceasta, trebuie să cultivăm și faptele bune, iar „când vom face toate cele poruncite nouă, să zicem: Suntem slugi netrebnice, pentru că am făcut ceea ce eram datori să facem” (Luca 17,10).

Cei păcătoși vor merge în fundul iadului, „în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților” (Mat. 8,12), „unde viermele nu moare și focul nu se stinge” (Marcu 9,44). Iadul este o realitate înfricoșătoare, dar mai grav este că suferința de acolo este veșnică. Nu Dumnezeu ne trimite însă în iad, ci faptele noastre cele rele.

Tocmai pentru că știm că nimeni nu scapă de judecata lui Dumnezeu, suntem conștienți de ceea ce ne așteaptă dincolo de moarte și cunoaștem ce trebuie să facem pentru a ajunge în împărăția cerurilor. De vreme ce alegerea ne aparține, să ne străduim pe cât ne stă în putință să ne ferim de păcate și să cultivăm faptele bune, pentru a ajunge în împărăția lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica lăsatului sec de brânză

(a izgonirii lui Adam din rai)

Evangelhia de la Matei (6,14-21)

„Zis-a Domnul: Dacă veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre. Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție. Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta”.

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu am ajuns la ultima duminică înainte de sfântul și marele post. Pericopa evanghelică de astăzi ne prezintă o parte din predica de pe munte rostită de Mântuitorul.

„Zis-a Domnul: Dacă veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre”.

Mântuirea noastră este condiționată de relațiile pe care le avem cu semenii noștri, pentru că nimeni nu se mântuiește singur, ci împreună cu ceilalți, de aceea Dumnezeu așteaptă ca noi să-i iertăm pe cei ce ne greșesc, pentru ca și El să ne ierte greșelile noastre. Dumnezeu are ce ne ierta nouă, pentru că săvârșim multe păcate, față de cât avem noi de iertat semenilor noștri. Dumnezeu însă este atât de bun și „de oameni iubitor” (Ieșire 34,6), încât așteaptă să iertăm puțin, pentru ca El să ne ierte mult. Tot ce vrea Dumnezeu de la noi este să-I dovedim că avem bunăvoință și deschidere spre aproapele, pentru ca El să ne miluiască cu marea Lui milostivire.

Importanța iertării greșelilor aproapelui este evidențiată de Mântuitorul și în rugăciunea „Tatăl nostru”, unde în una dintre cererile adresate lui Dumnezeu, Îl rugăm: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri” (Matei 6,12).

Multă lume spune atunci când cineva le-a greșit: „Te iert, dar nu te uit”. Această sintagmă însă nu dovedește iertarea, ci din contră, ținerea de minte a răului. Sfinții Părinți ne atrag luarea aminte că „altceva este a nu ne revolta față de necinstiri, de batjocuri, de încercări și necazuri, și altceva a ne arăta mulțumiți de ele și a ne ruga pentru cei ce ne fac acestea. Altceva este a iubi din suflet pe aceștia și altceva a întipări, pe lângă aceasta, în mintea noastră fața fiecăruia dintre ei și a-i îmbrățișa fără patimă, ca pe niște prieteni adevărați, cu lacrimi de iubire sinceră, fără să se afle în acea clipă nici o urmă a vreunei supărări în noi. Iar lucru mai mare decât cele spuse, este ca în timpul însuși al ispitelor să aibă cineva, în chip neschimbat, aceeași bună simțire egală pentru cei ce-l batjocoresc în față, îl calomniază, îl judecă, îl osândesc, îl insultă și-l scuipă în față. Dar neasemănat mai mare lucru decât toate acestea socotesc că este ca cineva să uite cu desăvârșire cele ce le-a suferit și să nu-și aducă aminte de ceva ce i s-a întâmplat, fie că lipsesc, fie că sunt de față cei ce l-au supărat, ci să-i primească și pe aceștia la fel ca pe prieteni, în convorbiri și la masă, fără să cugete măcar la cele întâmplate”. Drept aceea, să-i iertăm din suflet pe cei ce ne greșesc, ca și Dumnezeu să ne poată ierta desăvârșit toate greșelile noastre.

„Când postiți, nu fiți triști ca fătarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție”.

Prin aceste cuvinte, Mântuitorul ne îndeamnă să nu postim de ochii lumii, precum să nu săvârșim nici o altă virtute pentru a fi văzuți de alții, pentru că vederea de către noi și de către ceilalți semeni a virtuților noastre le face să se piardă, căci precum comoara arătată se fură, așa virtutea făcută cunoscută sau publică, se mistuiește. Virtuosul are binele înlăuntru inimii, pe când iubitorul de slavă deșartă îl are în cugetare, crezând că îl posedă, pe când în realitate el nu are nimic.

Postul este înfrânarea benevolă de la mâncare și băutură din motive religios-morale. Înfrânarea aceasta poate fi ajunare sau reținere totală de la orice fel de mâncare și băutură, și post propriu-zis, sau renunțare numai la anumite mâncări și băuturi și gustarea celor permise cu cumpăt.

Renunțările acestea nu se fac din concepția că hrana sau băutura respectivă (carnea, vinul etc.) ar fi necurate și ar spurca pe cei ce le iau din motive religios-morale, ci pentru că prin înfrânarea trupului, sufletul se ridică spre Dumnezeu. În primul rând, postul aduce potolirea poftelor trupesti, înfrângând puterea lor asupra trupului și asupra sufletului. În al doilea rând, el este un exercițiu al voinței, care-și arată dominația asupra instinctului de hrană și asupra poftelor și plăcerilor legate de acest instinct. În al treilea rând, postul este expresia pocăinței pentru păcate. În al patrulea rând, el se aduce ca o jertfă bineplăcută lui Dumnezeu. Și, în sfârșit, postul sprijină rugăciunea; el face ca spiritul, eliberat de tulburarea poftelor trupesti, să se înalțe cu ușurință spre Dumnezeu. La aceasta se adaugă considerația că postul este necesar și indicat și din punct de vedere medical: el purifică trupul de toxine, îl înnoiește și-l ferește de diferite boli. Zilele de post sunt perioade nu numai de înfrânare de la mâncare și băutură, ci și de pocăință, de luptă împotriva patimilor, de exercitarea virtuților (în special a milosteniei) și de intensificare a rugăciunilor. Postul extern este completat cu postul intern, postul de bucate cu postul de păcate și însoțit de rugăciune. De aceea, vremea postului este vreme de pocăință, vreme de purificare și spiritualizare, vreme de comuniune mai vie cu Dumnezeu. El este lepădare de omul cel vechi și îmbrăcare în omul cel nou. De postul extern (de bucate) sunt scutiți copiii până la 7 ani, bătrânii (de la 60 de ani), bolnavii, cei ce prestează munci grele sau sunt în călătorii lungi și obositoare. Scutirea acestora nu este însă obligatorie; dacă vor, pot și ei să postească. De post intern însă nu este scutit nimeni. Acesta este obligatoriu pentru toți creștinii.

Una este a posti și alta a mânca de post. A posti înseamnă să consumi alimente de post fără să te sature, pentru a-ți domoli trupul, dar acest efort ascetic trebuie dublat prin echivalentul lui spiritual, abținerea de la păcate. A mânca de post înseamnă să consumi alimente de post, dar poți face aceasta până la îmbuibare și fără să fi preocupat de latura spirituală a postului. De aceea să postim, nu numai să mâncăm alimente de post.

Postul este dovada noastră că renunțăm la lume și la bucuriile ei, pentru a ne deschide lui Dumnezeu și lumii spirituale. Dacă nu renunțăm la unele mici plăceri ale vieții, cum sunt mâncărurile de dulce, atunci cum vom renunța la lume cu toate plăcerile și tentațiile ei? Cel ce nu postește,

își dovedește lui însuși că nu se desprinde de lume pentru a urma lui Hristos, este asemenea bogatului din Evanghelie, care nu a vrut să-și vândă averile și să urmeze lui Hristos. Nu putem fi și cu lumea și cu Dumnezeu. Trebuie să alegem ori pe Dumnezeu, ori lumea. Mântuitorul a zis clar: „Nici o slugă nu poate să slujească la doi stăpâni. Fiindcă sau pe unul va urî și pe celălalt îl va iubi; sau de unul se va ține și pe celălalt îl va disprețui. Nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona” (Lc. 16,13).

Văzută în mod negativ și de jos, asceza este „războiul nevăzut”, neîncetat, fără odihnă; în mod pozitiv și văzută de sus, este iluminare, dobândire de daruri, stare harismatică. Aspectul negativ al postului este înfrânarea, lupta cu ispitele diavolești de orice fel, aspectul pozitiv este progresul spiritual.

Moise a primit tablele legii în muntele Sinai, postind. Mântuitorul a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți după ce a fost botezat de Sfântul Ioan Botezătorul în râul Iordan. De aceea postul este mijlocitorul Legii Vechi și al celei noi, căci fiecare din acestea ni s-a dat premergând și mijlocind postul. Iar toți cei ce Îi urmează Domnului Hristos, își pun începutul nevoințelor lor pe temelia postului, căci este arma lucrată de Dumnezeu. Dacă Cel ce a dat legea a postit, care dintre cei ce păzesc legea nu trebuie să postească? Și care dintre cei ce nesocotesc postul nu se va osândi?

Când diavolul vede pe vreunul dintre oameni că postește, îndată se înfricoșează și își aduce aminte de înfrângerea lui cea din pustie de către Mântuitorul și puterea lui se frânge și este ars de vederea armei date nouă de către Domnul. Ce armă este mai puternică decât ea? Și ce dă mai multă îndrăzneală inimii în lupta împotriva duhurilor răutății, decât foamea răbdată pentru Hristos?

Nu tuturor oamenilor li se potrivește același regim alimentar, nici măcar unul asemănător, pentru că dacă unii se satură mâncând foarte puțin, alții au nevoie de mai multă hrană pentru a ajunge la sațietate. De aceea există o singură regulă pentru înfrânare: să nu se amâgască nimeni cu săturarea pântecelui și să nu se lase furat de plăcerea gâtlejului, pentru că nu numai mulțimea felurilor, ci și cantitatea mâncărilor face trupul să se aprindă. Astfel, în privința mâncării, să se rânduiască ceea ce i se potrivește fiecăruia.

Noi trebuie să fim ucigători de patimi, nu ucigători de trup. Noi nu postim pentru că ne urâm trupul, ci pentru că îl iubim și vrem să îl vedem mântuit, împreună cu sufletul. „Lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpânilor, împotriva stăpânitorilor acestui veac” (Efes. 6,12). Noi nu luptăm să omorâm trupul, ci pe diavolul care se folosește de simțurile trupului, pentru că „nimeni vreodată nu și-a urât trupul său, ci fiecare îl hrănește și îl încălzește, precum și Hristos Biserica, pentru că suntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui și din oasele Lui” (Efes. 5,29-30). Creștinismul nu este împotriva trupului zidit de Dumnezeu și destinat învierii și vieții veșnice, ci împotriva patimilor care îl umplu de dezordine și a petrecerii sufletului și a trupului într-o existență lipsită de viață adevărată și de lumină. Postul este tocmai în favoarea trupului, nu în defavoarea lui.

Cei care sunt bolnavi cu trupul și nu pot să postească, să se roage, să facă milostenie și alte fapte bune, pentru că Dumnezeu le cunoaște neputința. Rolul postului este de a slăbi și domoli trupul, dar dacă el este bolnav și slab, noi nu trebuie să-l îmbolnăvim și mai mult prin post.

„Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta”.

Mântuitorul ne îndeamnă să nu ne adunăm comori pe pământ, pentru că din diverse motive acestea pot fi degradate și deteriorate sau chiar răpite de hoți, iar noi trebuie să fim tot cu grija lor. În plus, toate bunurile noastre materiale rămân pe pământ, nu le luăm cu noi când vom muri, „pentru că noi n-am adus nimic în lume, tot așa cum nici nu putem să scoatem ceva din ea afară” (I Tim, 6,7). Să ne adunăm în schimb comori în cer, de unde nimeni nu le poate fura. Astfel, să ne îngrijim să facem cât mai multe fapte bune, pentru că prin acestea ne acumulăm comoară în împărăția lui Dumnezeu.

Din Sfânta Evanghelie de astăzi învățăm să iertăm greșelile semenilor noștri, să postim cum se cuvine și să nu ne adunăm averi pe pământ, ci să cultivăm virtuțile, prin care ne gătim comoară în cer.

AMIN

Duminica a doua a sfântului și marelui post

(a Sfântului Grigorie Palama)

Evangelhia de la Marcu (2,1-12)

„În vremea aceea, a intrat iarăși Iisus în Capernaum după câteva zile și s-a auzit că este în casă. Și îndată s-au adunat mulți, încât nu mai era loc, nici înaintea ușii, și le grăia lor cuvântul. Și au venit la El, aducând un slăbănog, pe care-l purtau patru inși. Și neputând ei, din pricina mulțimii, să se apropie de El, au desfăcut acoperișul casei unde era Iisus și, prin spărtură, au lăsat în jos patul în care zăcea slăbănogul. Și văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale! Și erau acolo unii dintre cărturari, care ședeau și cugetau în inimile lor: Pentru ce vorbește Acesta astfel? El hulește. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu? Și îndată cunoscând Iisus, cu duhul Lui, că așa cugetau ei în sine, le-a zis lor: De ce cugetați acestea în inimile voastre? Ce este mai ușor a zice slăbănogului: Iertate îți sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă? Dar, ca să știți că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului: Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta. Și s-a sculat îndată și, luându-și patul, a ieșit înaintea tuturor, încât erau toți uimiți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată”.

Pericopa evanghelică de astăzi ne înfățișează una dintre primele minuni săvârșite de Mântuitorul, este vorba de vindecarea paralticului din Capernaum. Aceeași minune este prezentată și în duminica a șasea după pogorârea Sfântului Duh, dar din Evangelhia după Matei (9,1-8).

„În vremea aceea, a intrat iarăși Iisus în Capernaum după câteva zile și s-a auzit că este în casă. Și îndată s-au adunat mulți, încât nu mai era loc, nici înaintea ușii, și le grăia lor cuvântul. Și au venit la El, aducând un slăbănog, pe care-l purtau patru inși. Și neputând ei, din pricina mulțimii, să se apropie de El, au desfăcut acoperișul casei unde era Iisus și, prin spărtură, au lăsat în jos patul în care zăcea slăbănogul”.

După ce a fost botezat de Sfântul Ioan Botezătorul în Iordan și s-a retras timp de patruzeci de zile în pustie, unde a fost ispitit de diavol, Mântuitorul a ieșit la propovăduire. Și-a ales cei dintâi Apostoli și a săvârșit primele Sale minuni, dintre care amintim: alungarea unui duh necurat dintr-un posedat (Marcu 1,23-27) și vindecarea de friguri a soacrei lui Petru (Marcu 1,29-31), ambele în Capernaum, precum și tămăduirea unui lepros, căruia „i-a zis: Vezi, nimănui să nu spui nimic, ci mergi de te arată preotului și adu, pentru curățirea ta, cele ce a rânduit Moise, spre mărturie lor. Iar el, ieșind, a început să propovăduiască multe și să răspândească cuvântul, încât Iisus nu mai putea să intre pe față în cetate, ci stătea afară, în locuri pustii, și veneau la El de pretutindeni” (Marcu 1,44-45).

Cu toate că vindecările amintite sunt printre primele săvârșite de Mântuitorul, cea dintâi minune a Domnului Hristos a avut loc la nunta din Cana Galileii, despre care Sfântul Ioan Evanghelistul afirmă: „Acest început al minunilor l-a făcut Iisus în Cana Galileii și Și-a arătat slava Sa; și ucenicii Săi au crezut în El” (Ioan 2,11). Mântuitorul își alesese înainte de această nuntă doar o parte dintre Apostoli, și anume: pe Andrei (Ioan 1,40), Petru (Ioan 1,41-42), Filip (Ioan 1,43) și Natanael (Ioan 1,45-49) și cu ei a participat la nuntă. Domnul Hristos nu îi avea încă pe toți cei doisprezece Apostoli nici la tămăduirea paralticului din Capernaum, pentru că imediat după săvârșirea acestei minuni, Mântuitorul îl cheamă la apostolie pe Matei, eveniment relatat de toate Evangheliile sinoptice: „Și plecând Iisus de acolo, a văzut un om care ședea la vamă, cu numele Matei, și i-a zis acestuia: Vino după Mine. Și sculându-se, a mers după El” (Matei 9,9; Marcu 2,14; Luca 5,27-28).

La câteva zile după săvârșirea celor două minuni din Capernaum și vindecarea leprosului, Mântuitorul a intrat din nou în această cetate. Auzind locuitorii ei că se află în orașul lor, s-au adunat ca să-L vadă, încât nu mai era loc nici în fața ușii casei, din care Domnul îi învăța.

Patru persoane au adus la Mântuitorul un paraltic, pentru a lua tămăduire. Din cauza mulțimii, cei patru nu au putut intra cu bolnavul

pe ușa, ci desfăcând o parte din acoperișul casei, prin spărtură au lăsat patul cu cel bolnav în casă.

În Țara Sfântă, precum și în întregul Orient Mijlociu, plouă foarte rar, de aceea casele nu sunt acoperite cu șarpantă, ca pe la noi, ci acoperișurile caselor sunt plane. În vremea Mântuitorului, pe acoperiș se usca inul și se păstrau fuioarele. Cei ai casei urcau seara pe casă, pentru a se răcori și tot de aici priveau serbările în zilele de sărbătoare. Dacă o persoană murea în sabat, zi în care era interzisă orice activitate, trupul defunctului era păstrat pe acoperiș. Evreii mai înstăriți aveau pe acoperiș o mică încăpere. Stăpânul casei purta aici convorbirile mai tainice cu oaspeții săi. Urcatul pe acoperiș se făcea printr-o scară exterioară, din curtea casei.

Cei care îl duceau pe paralytic au întrebuintat scara pentru a urca pe casă, au desfăcut câteva scânduri și cărămizi, și pe acolo au lăsat în jos patul cu cel bolnav, fără să strice acoperișul. Relatând aceeași minune, Sfântul Evanghelist Luca spune că cei patru „s-au suit pe acoperiș și, printre cărămizi, l-au lăsat pe cel bolnav cu patul în mijloc, înaintea lui Iisus” (Luca 5,19).

De asemenea, nici patul bolnavului nu trebuie să ne închipuim că era din lemn masiv și foarte greu, ci trebuie să fi fost un fel de targă.

„Și văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!”

Văzând credința celor patru bărbați, Mântuitorul i-a iertat paralyticului păcatele.

Trebuie menționat aici faptul că Domnul Hristos nu i-a iertat păcatele celui bolnav pentru credința lui, ci pentru credința celor care l-au adus la El.

Există unii care spun că nu trebuie să ne rugăm pentru alții, ci numai pentru noi, pentru că Dumnezeu nu ascultă rugăciunea făcută pentru alții. Sfântul Iacov însă ne îndeamnă: „Rugați-vă unul pentru altul” (Iacov 5,16). Sfântul Pavel le cerea celor cărora le adresa epistolele să se roage pentru el (Efes. 6,19; I Tes. 5,25; II Tes. 3,1; Evrei 13,18), iar Mântuitorul ne îndeamnă să ne rugăm chiar pentru vrăjmași: „Rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc” (Matei 5,44). Când ne rugăm pentru alții, suntem mai aproape de Dumnezeu

decât atunci când ne rugăm pentru noi înșine. Rugăciunea pentru noi are o doză de egoism, pornește din interese personale. Rugăciunea pentru alții este generoasă, pornește din iubire, de aceea Dumnezeu ascultă această rugăciune și Îi place. Sunt unii care se roagă pentru ei înșiși, dar pentru alții nu se roagă. Argumentează că sunt păcătoși și Dumnezeu nu le ascultă rugăciunea. Dacă Dumnezeu nu ascultă rugăciunea pentru vrednicia ta, atunci cu siguranță o va asculta pentru dragostea ta, întrucât tu arăți iubire pentru persoana pomenită în rugăciune și Dumnezeu este iubire.

Rugăciunea pentru alții are mare putere. În acest sens avem nenumărate exemple. Vom prezenta o întâmplare din Pateric, în care vedem importanța rugăciunii chiar pentru cei din iad. Avva Macarie călătorea prin deșert și lângă drum a văzut o țeastă de om. A mișcat-o cu toiagul și a întrebat-o al cui cap este. Tigva i-a răspuns că a fost preot idolatru, iar acum este în iad, dar pe Macarie îl cunoaște, pentru că de câte ori se roagă pentru cei din iad, aceștia au parte de puțină mângâiere. Macarie l-a întrebat ce fel de chinuri rabdă în iad și care îi este mângâierea când el se roagă pentru cei de acolo. Craniul i-a răspuns: „În locul unde sunt eu, stăm de la picioare până la cap într-o flacăra uriașă, iar fața fiecăruia este lipită de spatele celui dinaintea noastră, așa încât niciodată nu ne putem vedea fețele. Când te rogi tu pentru noi, putem privi puțin din lateral fața celui de lângă noi, iar acest fapt ne dă o oarecare mângâiere”.

De asemenea unii spun că nu trebuie să ne rugăm sfinților, pentru că ei nu mijlocesc pe lângă Dumnezeu pentru noi. Dacă Mântuitorul a ascultat de Maica Domnului la nunta din Cana Galileii (Ioan 2,5) și de Apostolii Săi, care au intervenit pentru tămăduirea fiicei femeii cananeience (Matei 15,23), cu siguranță împlinește rugăciunile sfinților făcute pentru noi. De aceea, să ne rugăm Maicii Domnului și sfinților, pentru că mijlocirea lor pentru noi are mare trecere la Dumnezeu.

„Și erau acolo unii dintre cărturari, care ședeau și cugetau în inimile lor: Pentru ce vorbește Acesta astfel? El hulește. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?”

Cărturarii aveau dreptate în sensul că numai Dumnezeu poate ierta păcatele, dar ei nu știau sau nu voiau să știe că Iisus este Fiul lui Dumnezeu.

„Și îndată cunoscând Iisus, cu duhul Lui, că așa cugetau ei în sine, le-a zis lor: De ce cugetați acestea în inimile voastre? Ce este mai ușor a zice slăbănogului: Iertate îți sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă? Dar, ca să știți că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului: Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta. Și s-a sculat îndată și, luându-și patul, a ieșit înaintea tuturor, încât erau toți uimiți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată”.

Domnul Hristos a cunoscut gândurile cărturarilor și i-a întrebat ce consideră că este mai ușor a zice paralticului: „Iertate îți sunt păcatele sau: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă?”. Pentru om ambele lucruri sunt nu doar grele, ci de-a dreptul imposibile. Fără să mai aștepte însă răspunsul cărturarilor, Mântuitorul l-a tămăduit pe paraltic, pentru a le dovedi că are puterea de a ierta păcatele oamenilor și de a le oferi vindecare, deci El le poate însănătoși atât sufletele, cât și trupurile. Faptul că Domnul Hristos i-a iertat întâi păcatele celui bolnav și abia apoi i-a tămăduit trupul, arată că Dumnezeu se îngrijește întâi de sufletul omului, abia apoi de trupul lui. De fapt Mântuitorul a și afirmat: „Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?” (Marcu 8,36-37). Drept aceea, „nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta” (Matei 6,19-21). Sufletul este veșnic, pe când trupul este muritor, de aceea să căutăm întotdeauna să ne împlinim datoriile față de suflet măcar tot atât cât le îndeplinim pe cele față de trup.

AMIN

Duminica a treia a sfântului și marelui post

(a Sfintei Cruci)

Evangelhia de la Marcu (8,34-38; 9,1)

„Zis-a Domnul: Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie. Căci cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul Său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa. Căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său? Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui său cu sfinții îngeri. Și le zicea lor: Adevărat grăiesc vouă că sunt unii, din cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, până ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu, venind întru putere”.

Pericopa evanghelică de astăzi se citește la Sfânta Liturghie și în duminica după înălțarea Sfintei Cruci. Sfântul Evanghelist Marcu ne spune în această Evanghelie că Mântuitorul a chemat la Sine mulțimile, împreună cu ucenicii și le-a zis:

„Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie”.

Cu siguranță Domnul Hristos nu așteaptă de la cei care vor să-I urmeze ca aceștia să ia o cruce de lemn ori de alt material în spate și să umble așa prin lume. Crucea are aici un sens spiritual. Domnul a spus: „Cel care voiește să vină după Mine, să se lepede de sine”. Ce înseamnă de fapt lepădarea de sine? Înseamnă părăsirea de către om a egoismului, a gândurilor rele, a dorințelor păcătoase și a tot ceea ce nu este conform cu voia lui Dumnezeu. Mântuitorul ne-a învățat rugăciunea „Tatăl nostru”. Printre altele, noi îi cerem lui Dumnezeu în această rugăciune: „Facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ”. Deci dacă vrem să ne mântuim, noi trebuie să renunțăm la voia noastră, care de cele mai multe ori pornește din egoism și interese personale și să acceptăm voia lui Dumnezeu, care întotdeauna este altruistă și dorește binele tuturor. Voia noastră de multe ori este păcătoasă, voia lui Dumnezeu niciodată nu este întinată de păcat.

Sfinții Părinți ai Bisericii mărturisesc că în lume există trei voințe: a lui Dumnezeu, a omului și a diavolului. Noi avem libertatea de a alege ce voință vrem, Dumnezeu însă își recunoaște numai voia Lui. De aceea, dacă vrem să fim cu Dumnezeu, trebuie să ne abandonăm în voia Lui. Să fim conștienți că Dumnezeu ne cunoaște mai bine decât ne cunoaștem noi înșine, știe mai bine decât noi de ce avem nevoie în viață și ce cale trebuie să urmăm pentru a ne mântui.

Abandonarea în voia lui Dumnezeu, asumarea crucii personale și urmarea lui Hristos înseamnă ferirea de păcat și cultivarea virtuții. Acestea însă nu sunt deloc ușoare, pentru că precum Domnul Hristos a suferit pe cruce, și cei care Îl urmează trebuie să sufere. Viața în virtute este o viață de privațiuni și sacrificii. În primul rând îi vedem pe alții că își trăiesc viața după bunul lor plac, își satisfac toate plăcerile și par mulțumiți, pe când noi trebuie să renunțăm la prea multe, nu ne împlinim nici o poftă și parcă trăim degeaba în lume. În al doilea rând, pe lângă greutățile renunțării la păcat, ni se adaugă și dificultățile cultivării virtuții. Renunțarea la plăcerile deșarte ale acestei lumi trecătoare însă și cultivarea virtuții, ne procură viața veșnică, pentru că „lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I Ioan 2,17).

Renunțarea de bunăvoie la bucuriile deșarte ale vieții reprezintă crucea noastră, de aceea a afirmat Sfântul Apostol Pavel „că cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (I Cor. 1,18). Un om robit patimilor consideră că ar trebui să fie nebun să renunțe la plăcerile vieții, deoarece el crede că acestea dau sens existenței sale. Însă cei stăpâniți de patimi nu Îl urmează lui Hristos. Ei se împotmolesc în lumea aceasta și nici nu se mai gândesc la viața viitoare. Dar Dumnezeu îi iubește și pe aceștia, căci El vrea „ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (I Tim. 2,4).

Dacă unii nu vor să se lepede de ei înșiși și nu doresc de bunăvoie să urmeze lui Hristos, prin diverse întâmplări, încercări și suferințe, Dumnezeu îi întoarce pe aceștia către El. Acestora Dumnezeu le dă o cruce, prin care îi face să renunțe la lume și să se

apropie de El. În locul crucii de bunăvoie, Dumnezeu le trimite acestora crucea silită.

Încercările trimise de Dumnezeu acestor oameni nu le desființează libertatea, ci sunt niște semnale de alarmă care îi fac să își aducă aminte de Dumnezeu, de suflet și de datoriile față de suflet.

Mulți oameni cât timp sunt sănătoși nu calcă pragul bisericilor, dar când au un necaz, imediat își aduc aminte de Dumnezeu și îi cer ajutorul. Aceștia știu numai să ceară de la Dumnezeu, fără a oferi nimic în schimb. Suferința îl apropie pe om de Dumnezeu, de aceea Dumnezeu îngăduie boala și suferința.

Vom da un exemplu în acest sens: un român a plecat în Occident și a întâlnit acolo un compatriot emigrat de multă vreme, care ajunsese foarte bogat. L-a întrebat: „Crezi în Dumnezeu?” „Da!” i-a răspuns acela. „Te duci la biserică? Te rogi lui Dumnezeu?”. „Nu mă duc la biserică, nici nu mă rog. Nu am nevoie de ajutorul lui Dumnezeu. Dacă vreau să mă simt bine, mă duc la cele mai scumpe localuri. Dacă îmi doresc un autoturism, îl cumpăr pe cel mai bun. Dacă sunt bolnav, sunt consultat de cei mai buni doctori. Nu am de ce să mă rog lui Dumnezeu. Am tot ce-mi doresc și nu-mi lipsește nimic”. Astfel de oameni nu sunt conștienți că sănătatea, inteligența, bogăția, viața însăși, sunt de la Dumnezeu. Aceștia numai când au necazuri își aduc aminte de Dumnezeu, de aceea Dumnezeu prin suferință îi întoarce la Sine, pentru că numai așa poate.

Sunt unii care cred în reîncarnare și consideră că suferă pentru păcatele săvârșite în altă viață. Cu siguranță avem destule păcate în viața aceasta, nu trebuie să mai inventăm alte păcate imaginare. Cei cu reîncarnarea spun: „De ce se nasc unii copii bolnavi, dacă nu pentru păcatele altei vieți?”. Dumnezeu a zis în Vechiul Testament: „Eu, Domnul Dumnezeu, sunt un Dumnezeu zelos, care pedepsesc pe copii pentru vina părinților până la al treilea și al patrulea neam” (Ieș. 20,5). Deci, dacă copiii se nasc cu infirmități, este din cauza păcatelor părinților sau ale înaintașilor lor. Vom da un exemplu cutremurător în acest sens: o femeie s-a dus la un clarvăzător și i se plângea că are doi copii mici, care s-au născut orbi. Clarvăzătorul i-a zis: „Cum să nu fie orbi, dacă i-ai făcut cu fratele tău?”. Când copiii suferă, părinții ar lua suferința acestora

asupra lor. Un părinte suferă mai mult decât copilul său bolnav. Prin suferința copiilor, părinții se întorc la Dumnezeu.

Dar mai există un motiv pentru care unii copii se nasc bolnavi. Dumnezeu știe că dacă s-ar fi născut sănătoși, ar fi putut deveni mari păcătoși. De aceea Dumnezeu le dă o suferință, pentru a-i ține departe de păcat. Din acest motiv mulți oameni se îmbolnăvesc. Boala îi ține departe de păcat și aproape de Dumnezeu.

Suferința este și un mod de ispășire. Suferim la maturitate sau la bătrânețe pentru păcatele săvârșite în tinerețe, dar suferim pe acest pământ și astfel scăpăm de suferința din iad. Suferim câțiva ani aici, dar scăpăm de osânda veșnică.

Unii oameni mor tineri, iar noi gândim că Dumnezeu este nedrept, pentru că seceră zilele omului la tinerețe. Dar acele persoane atunci sunt mai pregătite pentru rai. Dacă ar mai trăi, s-ar îndepărta de Dumnezeu, care este vânător iscusit, și ia la Sine pe om când este cel mai aproape de El.

Alții sunt bătrâni, suferinzi și ne întrebăm de ce nu mai mor odată? De ce îi chinuie Dumnezeu? Pentru aceștia suferința este timp de pocăință. Și să vrea nu mai pot păcătui. Acestora Dumnezeu le dă șansa de a ispăși pe pământ și prin aceasta se duc în rai.

Nouă, toate necazurile ne vin de la păcate, nu de la Dumnezeu. El numai le îngăduie și spală cu ele vinovățiile noastre. Oamenii însă tare greu pricep că îndreptarea prin necazuri dovedește nu părăsirea lui Dumnezeu, ci milostivirea Lui. Ba chiar prin aceea știm că Dumnezeu are grijă de noi, dacă vom avea necazuri, „căci necazul nostru de acum, ușor și trecător, ne aduce nouă, mai presus de orice măsură, slavă veșnică covârșitoare” (II Cor. 4,17).

Evanghelistul Marcu continuă: *„Cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul Său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa”*.

Aceste cuvinte par contradictorii și lasă loc la două interpretări. Pe de o parte, omul care vrea să-și mântuiască sufletul după cum crede de cuviință, fără să țină cont de poruncile lui Dumnezeu, greșește și se osândește. Cel care își dă sufletul pentru credința în Iisus Hristos, suferind moarte martirică, din pricina

învățăturii Lui mântuitoare pe care o îmbrățișează, nu-l pierde, pentru că „sufletul se întoarce la Dumnezeu care l-a dat” (Ecclesiast 12,7).

Pe de altă parte, cel care într-o ispită mare sau chiar în pericol de moarte se leapădă de Hristos pentru a-și salva viața, câștigă viața aceasta, dar pierde viața veșnică, pe când cel care într-o astfel de situație își dă sufletul pentru credința în Hristos, adică moare, acela își mântuiește sufletul. Pierde viața aceasta trecătoare, dar câștigă viața veșnică.

„Căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?”.

Lumea materială, cu toate cele ce sunt în ea, este trecătoare, asemenea unei iluzii care se spulberă mai devreme sau mai târziu, sufletul omului însă, pentru că este spiritual, este veșnic, ori veșnicia nu poate fi pusă în balanță cu cele trecătoare.

Oricâte proprietăți ar avea cineva pe pământ, el nu este posesorul lor, ci cel care se folosește o anumită perioadă de timp de ele, având a da socoteală în fața lui Dumnezeu pentru modul de întrebuințare. Lumea, cu toate cele ce sunt în ea, aparține de fapt lui Dumnezeu, care „a creat cerul și pământul” (Fac. 1,1), de aceea trebuie să ne îmbogățim în fapte bune, iar nu în titluri de proprietate.

Valoarea omului este dată și de faptul că în întreg universul material numai el are rațiune, el singur este conștient că există și se bucură de tot ceea ce îl înconjoară, iar întruparea Fiului lui Dumnezeu pentru mântuirea omului ridică valoarea acestuia la absolut.

Sufletul este neprețuit în raport cu lumea materială, neexistând nici un echivalent material al acestuia.

„Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui său cu sfinții îngeri”.

Mântuitorul face referire aici la cei ce nu vor să îmbrățișeze învățătura Lui mântuitoare pentru că le este rușine sau frică de oameni și preferă să rămână în afara Bisericii, precum și la cei care au îmbrățișat-o, dar în vreme de ispită se dezic de ea, negând credința în Iisus Hristos și apartenența la trupul Lui tainic, care este Biserica. După cum unii se rușinează să-L accepte pe Iisus Hristos ca

Mântuitor, pentru a nu supăra pe semenii lor, iar alții se jenează să-și mărturisească credința în Hristos, pentru a fi pe placul „prietenilor” lor, dovedind prin aceasta „că iubesc slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu” (Ioan 12,43), tot așa și Fiul lui Dumnezeu, care va veni la sfârșitul lumii ca Judecător al oamenilor, înconjurat de sfinții îngeri, îi va îndepărta pe aceștia de la fața Sa, zicându-le: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui” (Matei 25,41).

„Apoi a zis către ei: Adevărat grăiesc vouă că sunt unii, din cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, până ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu, venind întru putere”.

Aceste cuvinte ale Mântuitorului sunt lămurite de versetele care urmează, dar care nu mai sunt redată de pericopa evanghelică citită astăzi la Sfânta Liturghie: „După șase zile a luat Iisus cu Sine pe Petru, pe Iacov și pe Ioan și i-a dus într-un munte înalt, de o parte, pe ei singuri, și s-a schimbat la față înaintea lor. Și veșmintele Lui s-au făcut strălucitoare, albe foarte, ca zăpada, cum nu poate înălbi așa pe pământ înălbitorul. Și li s-a arătat Ilie, împreună cu Moise și vorbeau cu Iisus” (Marcu 9,2-4). Pentru o mai bună înțelegere vom prezenta și textul Evanghelistului Matei, care se referă la același eveniment: „Și după șase zile, Iisus a luat cu Sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui, și i-a dus într-un munte înalt, de o parte. Și S-a schimbat la față, înaintea lor, și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina. Și iată, Moise și Ilie s-au arătat lor, vorbind cu El” (Matei 17,1-3). După ce Mântuitorul a afirmat că unii dintre cei ce erau împreună cu El în acel moment nu vor muri, până ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu venind întru putere, la șase zile își ține promisiunea, schimbându-Se la față înaintea celor trei Apostoli care au urcat cu El pe munte, încât aceștia s-au învrednicit să vadă în această viață lumina împărăției lui Dumnezeu.

Noi să nu pregetăm să împlinim poruncile lui Dumnezeu, pentru a ne mântui sufletele și să nu ne rușinăm să ne mărturisim credința în Iisus Hristos, pentru că numai așa El ne va găti loc în împărăția Lui cea veșnică.

AMIN

Duminica a patra a sfântului și marelui post

(a Sfântului Ioan Scărarul)

Evangelhia de la Marcu (9,17-32)

„În vremea aceea, a venit un om la Iisus și, îngenunchind înaintea Lui, I-a zis: *Învățătorule, am adus la Tine pe fiul meu, care are duh mut. Și oriunde-l apucă, îl aruncă la pământ și face spume la gură și scrâșnește din dinți și înțepenește. Și am zis ucenicilor Tăi să-l alunge, dar ei n-au putut. Iar El, răspunzând lor, a zis: O, neam necredincios, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda pe voi? Aduceți-l la Mine. Și l-au adus la El. Și văzându-L pe Iisus, duhul îndată a zguduit pe copil, și, căzând la pământ, se zvârcolea spumegând. Și l-a întrebat pe tatăl lui: Câtă vreme este de când i-a venit aceasta? Iar el a răspuns: din pruncie. Și de multe ori l-a aruncat și în foc și în apă ca să-l piardă. Dar de poți ceva, ajută-ne, fiindu-ți milă de noi. Iar Iisus i-a zis: De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede. Și îndată strigând tatăl copilului, a zis cu lacrimi: Cred, Doamne! Ajută necredinței mele. Iar Iisus, văzând că mulțimea dă năvală, a certat duhul cel necurat, zicându-i: Duh mut și surd, Eu îți poruncesc: Ieși din el și să nu mai intri în el! Și răcnind și zguduindu-l cu putere, duhul a ieșit; iar copilul a rămas ca mort, încât mulți ziceau că a murit. Dar Iisus, apucându-l de mână, l-a ridicat, și el s-a sculat în picioare. Iar după ce a intrat în casă, ucenicii Lui L-au întrebat, de o parte: Pentru ce noi n-am putut să-l izgonim? El le-a zis: Acest neam de demoni cu nimic nu poate ieși, decât numai cu rugăciune și cu post. Și, ieșind ei de acolo, străbăteau Galileea, dar El nu voia să știe cineva. Căci învăța pe ucenicii Săi și le spunea că Fiul Omului se va da în mâinile oamenilor și-L vor ucide, iar după ce-L vor ucide, a treia zi va învia. Ei însă nu înțelegeau cuvântul și se temeau să-L întrebe”.*

Ne aflăm în duminica a patra a sfântului și marele post. Cu ajutorul Bunului Dumnezeu am trecut de jumătatea postului și mai avem trei săptămâni până la Paști.

Astăzi s-a citit Evangelhia cu alungarea unui duh necurat dintr-un copil, de către Mântuitorul Hristos. Același eveniment este relatat și de

Sfântul evanghelist Matei (17,14-23), iar pericopa evanghelică se citește în duminica a zecea după pogorârea Sfântului Duh.

Să poposim asupra acestei pericope evanghelice.

„În vremea aceea, a venit un om la Iisus și, îngenunchind înaintea Lui, I-a zis: Învățătorule, am adus la Tine pe fiul meu, care are duh mut. Și oriunde-l apucă, îl aruncă la pământ și face spume la gură și scrâșnește din dinți și înțepenește. Și am zis ucenicilor Tăi să-l alunge, dar ei n-au putut. Iar El, răspunzând lor, a zis: O, neam necredincios, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda pe voi?”

Un tată necăjit se adresează lui Iisus să-i scape fiul de un duh necurat care-l poseda. Copilul se manifesta ca un epileptic, dar era ciudat că tot zbcuiumul și agitația le săvârșea în tăcere, nescotând nici un sunet pe gură, de aceea tatăl copilului îi spune Mântuitorului că fiul său este posedat de un duh mut. Cu ani în urmă am avut ocazia să vedem un epileptic în criză, dar nu vom uita niciodată ceea ce am văzut. Epilepticul se manifesta exact ca tânărul din Evanghelie, dar în plus scotea niște urlete inumane. Impresia lăsată a fost tulburătoare. Cel mai mare romancier al lumii, Dostoievski, era epileptic, și în romanul „Idiotul”, descrie cu lux de amănunte simptomele unui epileptic în criză. Vom cita un pasaj din acest roman: „În urletul epilepticului, parcă dispare brusc orice caracteristică omenească și este imposibil, dacă nu imposibil, cel puțin foarte greu, să privească cineva și să se încredințeze că răcnește epilepticul însuși. Are impresia că strigă altcineva, care se găsește în lăuntrul omului”. Bieții epileptici, grea cruce au de dus. Tânărul din Evanghelie însă nu suferea de epilepsie, ci era posedat, subjugat de diavol.

Tatăl copilului apelase la Apostolii Mântuitorului să-i exorcizeze fiul, dar aceștia au fost neputincioși. Auzind Hristos că Apostolii nu l-au putut scăpa pe copil de duhul necurat, le mărturisește cu amărăciune că sunt necredincioși. Deși trăiau în preajma lui Iisus, Apostolii nu aveau suficientă credință și au dovedit-o aceasta de nenumărate ori. La potolirea furtunii pe mare, la umblarea pe apă, când Petru a mers pe mare la Domnul și în multe alte ocazii.

Mântuitorul le spune Apostolilor:

„Aduceți copilul la Mine. Și l-au adus la El. Și văzându-l pe Iisus, duhul îndată a zguduit pe copil, și căzând la pământ, se zvârcolea spumegând”.

La vederea Fiului lui Dumnezeu, fiii întunericului nu rezistă, de aceea diavolul a început să-l chinuie pe copil, din cauza urii.

Diavoli au fost la început îngerii, care s-au pervertit în sinea lor și din invidie față de Dumnezeu, au vrut să fie asemenea Lui, în afară de El, devenind prin aceasta diavoli. „Dumnezeu n-a cruțat pe îngerii care au păcătuit, ci, legându-i cu legăturile întunericului în iad, i-a dat să fie păziți spre judecată” (II Petru 2,4), fapt pentru care ei s-au umplut de ură împotriva lui Dumnezeu. Ei nu pot lupta direct cu Ziditorul, nu pot leza măreția Lui, de aceea îi ispitesc și îi chinuie pe oameni, pentru a aduce în acest fel atingere Creatorului.

„Și l-a întrebat Iisus pe tatăl copilului: Câtă vreme este de când i-a venit aceasta? Iar el a răspuns: din pruncie. Și de multe ori l-a aruncat și în foc și în apă ca să-l piardă. Dar de poți ceva, ajută-ne, fiindu-Ți milă de noi. Iar Iisus i-a zis: De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede. Și îndată strigând tatăl copilului, a zis cu lacrimi: Cred, Doamne! Ajută necredinței mele”.

După ce Mântuitorul află că tânărul este posedat din pruncie, cum se manifestă diavolul din el și este rugat din nou de tatăl copilului să-l exorcizeze, îi spune acestuia să aibă credință, pentru că toate sunt cu putință celui ce crede. Domnul Hristos a repetat acum ceea ce a spus de nenumărate ori: să avem credință. Nu este vorba numai de evenimentul relatat în Evanghelia de astăzi, ci de o virtute care trebuie să fie nelipsită oricărui creștin. Dacă avem credință, Dumnezeu ne ajută întotdeauna. Ca să facem o comparație, credința este asemenea unui canal pornit de la noi, prin care ajungem până la Dumnezeu. Dacă acest canal există și este deschis, Dumnezeu își coboară iubirea și mila Sa către noi. Dar dacă noi nu avem credință, Dumnezeu nu are pe unde să Se coboare la noi, nu există canalul de comunicare între noi.

La îndemnul Mântuitorului de a avea credință, tatăl copilului exclamă memorabilele cuvinte: „Cred, Doamne! Ajută necredinței mele”. Tatăl credea, dar nu suficient, de aceea îl roagă pe Domnul

Hristos, cât nu crede el, să suplinească Mântuitorul prin puterea și iubirea Lui.

„Iar Iisus, văzând că mulțimea dă năvală, a certat duhul cel necurat, zicându-i: Duh mut și surd, Eu îți poruncesc: Ieși din el și să nu mai intri în el! Și răcnind și zguduindu-l cu putere, duhul a ieșit; iar copilul a rămas ca mort, încât mulți ziceau că a murit. Dar Iisus, apucându-l de mână, l-a ridicat, și el s-a sculat în picioare”.

Domnul Hristos l-a numit pe diavolul din copil „duh mut și surd”, dar noi știm că duhurile nu au gură și limbă ca să vorbească, nici urechi ca să audă, pentru că spiritele nu au trup. De ce l-a numit atunci Hristos pe diavol în acest fel? I-a spus mut, pentru că nu voia să vorbească și nu îl lăsa nici pe copil să o facă. Nici cu Mântuitorul nu a vrut să vorbească, or noi știm din Evanghelii că Mântuitorul a vorbit cu alți demoni care posedau anumite persoane. Când s-a dus de pildă în ținutul Gadarenilor, a întâlnit doi demonizați, iar demonii din acei oameni l-au zis: „Ce ai cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești?” (Mat. 8,29). Duhul din copil a și dovedit că nu era mut, pentru că în momentul în care a părăsit trupul copilului la porunca lui Iisus, a răcnit de supărare că nu-l mai poate chinui.

Mântuitorul l-a numit surd pe diavol, pentru că deși Apostolii se străduiseră să-l alunge din copil, acesta nu a ascultat de ei, parcă nu i-ar fi auzit. Dar a dovedit că nu era surd, pentru că de porunca Domnului a ascultat și a ieșit din copil.

După ce a fost alungat demonul din copil, acesta a căzut la pământ de epuizare, încât mulți ziceau că a murit. Domnul Hristos însă l-a apucat de mână și l-a ridicat.

„Iar după ce a intrat Iisus în casă, ucenicii Lui L-au întrebat, de o parte: Pentru ce noi n-am putut să-l izgonim? El le-a zis: Acest neam de demoni cu nimic nu poate ieși, decât numai cu rugăciune și cu post”

Inițial, Domnul Hristos le-a spus Apostolilor că nu au avut suficientă credință, de aceea nu au putut să alunge duhul necurat din copil, dar acum le mai spune că pe lângă credință, au nevoie și de rugăciune și de post. Vedem prin aceasta care sunt armele cele mai

puternice în lupta noastră cu diavolul: credința, rugăciunea și postul. Dacă diavolul fuge de ele, înseamnă că Dumnezeu le iubește, de aceea să ne sporim credința, să ne rugăm mai mult și să postim, pentru că în acest fel ne îndepărtăm de vrăjmașul și ne apropiem de Dumnezeu. Sfântul Pavel spune care sunt armele creștinului în lupta cu diavolul: „Îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh. Luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotrivă în ziua cea rea, și, toate biruindu-le, să rămâneți în picioare. Stați deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății, și încălțați picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luați pază credinței, cu care veți putea să stingeți toate săgețile cele arzătoare ale vicleanului. Luați și coiful mântuirii și sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu. Faceți în toată vremea, în Duhul, tot felul de rugăciuni și de cereri, și întru aceasta priveghind cu toată stăruința și rugăciunea pentru toți sfinții” (Efes. 6,11-18).

„Și, ieșind ei de acolo, străbăteau Galileea, dar El nu voia să știe cineva. Căci învăța pe ucenicii Săi și le spunea că Fiul Omului se va da în mâinile oamenilor și-L vor ucide, iar după ce-L vor ucide, a treia zi va învia. Ei însă nu înțelegeau cuvântul și se temeau să-L întrebe”.

Ieșind din casă, Domnul Hristos a trecut cu ucenicii prin Galileea, dar nu voia ca mulțimile să afle acest lucru, pentru a-i putea învăța în tihnă pe ucenici. Acum Mântuitorul își anunță pentru a doua oară patimile și învierea. Ucenicii însă nu erau capabili să înțeleagă acest lucru.

Să învățăm din această pericopă evanghelică să avem credință, să ne rugăm și să postim, deci să cultivăm faptele bune, îndepărtând în același timp păcatul din viața noastră, pentru că numai așa vom putea ajunge în împărăția lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a cincea a sfântului și marelui post

(a Cuvioasei Maria Egipteanca)

Evangelhia de la Marcu (10,32-45)

„În vremea aceea, luând pe cei doisprezece ucenici ai Săi, Iisus a început să le spună cele ce aveau să I se întâmple, zicând: Iată, ne suim la Ierusalim și Fiul Omului va fi predat arhierilor și cărturarilor; și-L vor osândi la moarte și-L vor da în mâna păgânilor. Și-L vor batjocori și-L vor scuipa și-L vor biciui și-L vor omori, dar după trei zile va învia. Și au venit la El Iacov și Ioan, fiii lui Zevedeu, zicându-I: Învățătorule, voim să ne faci ceea ce vom cere de la Tine. Iar El le-a zis: Ce voiți să vă fac? Iar ei I-au zis: Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta Ta, și altul de-a stânga Ta, întru slava Ta. Dar Iisus le-a răspuns: Nu știți ce cereți! Puteți să beți paharul pe care îl beau Eu sau să vă botezați cu botezul cu care Mă botez Eu? Iar ei I-au zis: Putem. Și Iisus le-a zis: Paharul pe care Eu îl beau îl veți bea, și cu botezul cu care Eu mă botez vă veți boteza. Dar a ședea de-a dreapta Mea, sau de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit. Și auzind cei zece, au început a se mânia pe Iacov și pe Ioan. Și Iisus, chemându-i la Sine, le-a zis: Știți că cei ce se socotesc cârmuitori ai neamurilor domnesc peste ele și cei mai mari ai lor le stăpânesc. Dar între voi nu trebuie să fie așa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru. Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă. Că și Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți”.

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu ne găsim în cea de-a cincea duminică a sfântului și marelui post. În pericopa evanghelică de astăzi, Domnul Hristos își vestește din nou patimile și învierea înaintea sfinților Săi Apostoli și poartă o discuție cu ei.

„În vremea aceea, luând pe cei doisprezece ucenici ai Săi, Iisus a început să le spună cele ce aveau să I se întâmple, zicând: Iată, ne suim la Ierusalim și Fiul Omului va fi predat arhierilor și cărturarilor; și-L vor osândi la moarte și-L vor da în mâna păgânilor.

Și-L vor batjocori și-L vor scuipa și-L vor biciui și-L vor omori, dar după trei zile va învia”.

Mântuitorul își vestește înaintea Apostolilor patimile, pe de o parte cu gândul de a-i pregăti pentru ceea ce urmează, cunoscându-le lipsa de credință. Despre necredința lor vom da un exemplu din Sfânta Scriptură. Un părinte necăjit, al cărui fiu era posedat de un duh necurat, i-a rugat pe Apostoli să-i exorcizeze fiul, dar ei nu au putut. Văzând aceasta, Mântuitorul le-a spus: „O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi pe voi?” (Matei 17,17). Pe de altă parte, Domnul Hristos își anunță patimile, pentru ca Apostolii să-și amintească după înviere că Domnul știa de cele ce aveau să I se întâmple, deci a acceptat de bunăvoie patimile și moartea.

Mântuitorul însă nu le vestește Apostolilor numai patimile Sale, ci și învierea, deci biruirea morții și a Satanei, pentru că El nu a fost învins de diavol și de oamenii păcătoși, ci a fost biruitor. Domnul Însuși le-a spus Apostolilor în acest sens: „În lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea” (Ioan 16,33).

Despre patimile Mântuitorului există profeții în Vechiul Testament. Proorocul Isaia este numit chiar „Evanghelistul Vechiului Testament”, pentru că vorbește despre patimile cele de bunăvoie ale Mântuitorului și despre faptul că El a pățimit pentru păcatele noastre, iar prin patima Lui, noi ne-am vindecat: „Nu avea nici chip, nici frumusețe, ca să ne uităm la El, și nici o înfățișare, ca să ne fie drag. Disprețuit era și cel din urmă dintre oameni; om al durerilor și cunoscător al suferinței, unul înaintea căruia să-ți acoperi fața; disprețuit și nebăgat în seamă. Dar El a luat asupra-Și durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat. Și noi Îl socoteam pedepsit, bătut și chinuit de Dumnezeu, dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănila Lui noi toți ne-am vindecat. Toți umblam rătăciți ca niște oi, fiecare pe calea noastră, și Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre ale tuturor. Chinuit a fost, dar S-a supus și nu și-a deschis gura Sa; ca un miel spre junghiere s-a adus și ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, așa nu Și-a deschis gura Sa. Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat și neamul Lui cine

Îl va spune? Că s-a luat de pe pământ viața Lui! Pentru fărădelegile poporului Meu a fost adus spre moarte. Mormântul Lui a fost pus lângă cei fără de lege și cu cei făcători de rele, după moartea Lui, cu toate că nu săvârșise nici o nedreptate și nici înșelăciune nu fusese în gura Lui” (Isaia 53,2-9).

„Și au venit la El Iacov și Ioan, fiii lui Zevedeu, zicându-I: Învățătorule, voim să ne faci ceea ce vom cere de la Tine. Iar El le-a zis: Ce voiți să vă fac? Iar ei I-au zis: Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta Ta, și altul de-a stânga Ta, întru slava Ta. Dar Iisus le-a răspuns: Nu știți ce cereți! Puteți să beți paharul pe care îl beau Eu sau să vă botezați cu botezul cu care Mă botez Eu? Iar ei I-au zis: Putem. Și Iisus le-a zis: Paharul pe care Eu îl beau îl veți bea, și cu botezul cu care Eu mă botez vă veți boteza. Dar a șede de-a dreapta Mea, sau de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit”.

Fiii lui Zevedeu, Iacov și Ioan, auzind că Mântuitorul va învia, îi cer să șadă unul de-a dreapta, iar celălalt de-a stânga, în slava Sa. Iacov și Ioan făceau parte, alături de Petru, din grupul restrâns al Apostolilor apropiați Mântuitorului, cu care a intrat în casa lui Iair și i-a înviat fiica (Marcu 5,37), și în fața cărora S-a schimbat la față în Muntele Taborului (Matei 17,1-10), motiv pentru care se considerau îndreptățiți la anumite favoruri din partea Domnului.

Mântuitorul le spune celor doi frați că nu știu ce cer și îi întreabă dacă pot bea paharul Lui și se pot boteza cu botezul Lui, iar ei Îi răspund afirmativ. Paharul și botezul de care vorbește Domnul Hristos sunt patimile, pentru că Mântuitorul Însuși, înainte de a fi arestat, se ruga lui Dumnezeu Tatăl în grădina Ghetsimani: „Părinte, de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta!” (Matei 26,39), pentru că și Lui îi era greu să accepte suferința și moartea, dar cu toate acestea, se supune Tatălui, pentru că adaugă: „Însă, nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiești” (Matei 26,39). Auzind răspunsul lui Iacov și Ioan, Mântuitorul le spune că și ei vor avea de pățimit pentru credința în Hristos, ceea ce s-a și întâmplat cu Apostolii, pentru că în afară de Sfântul Ioan Evanghelistul, ucenicul iubit, toți ceilalți au suferit moarte martirică. Apostolii însă nu au avut tăria să propovăduiască

cuvântul Evangheliei și să meargă până la moarte pentru credința lor în Hristos, decât după pogorârea Sfântului Duh, când s-au îmbrăcat cu putere de sus.

Sfântul Pavel mărturisește câte a avut de pățimit ca Apostol: „Mi se pare că Dumnezeu, pe noi, Apostolii, ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe niște osândiți la moarte, fiindcă ne-am făcut priveliște lumii și îngerilor și oamenilor. Noi suntem nebuni pentru Hristos; voi însă înțelepți întru Hristos. Noi suntem slabi; voi însă sunteți tari. Voi sunteți întru slavă, iar noi suntem întru necinste! Până în ceasul de acum flămânzim și însetăm; suntem goi și suntem palmuiți și pribegim, și ne ostenim, lucrând cu mâinile noastre. Ocărăți fiind, binecuvântăm. Prigoniți fiind, răbdăm. Huliți fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până astăzi” (I Cor. 4,9-13). „Ci în toate ne înfățișăm pe noi înșine ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în neazuri, în nevoi, în strâmătorări, în bătaii, în temniță, în tulburări și în osteneli” (II Cor. 6,4-5).

Cu toate că Iacov și Ioan erau Apostolii Mântuitorului, făcând parte din grupul apropiaților Lui, Domnul Hristos le spune că nu poate să-i ia de-a dreapta și de-a stânga Sa, în slava Lui, pentru că acolo vor sta cei pentru care s-a pregătit. Cu altă ocazie, Mântuitorul a afirmat înaintea Apostolilor: „În casa Tatălui Meu multe locașuri sunt. Mă duc să vă gătesc vouă loc. Și dacă Mă voi duce și vă voi găti loc, iarăși voi veni și vă voi lua la Mine, ca să fiți și voi unde sunt Eu” (Ioan 14,2-3). Ce înseamnă acestea? Oare este o contradicție în cele afirmate de Domnul Hristos? Pe de o parte, Mântuitorul le spune Apostolilor că se duce să le pregătească loc în împărăția lui Dumnezeu, dar atunci când Apostolii Iacov și Ioan Îi cer să stea imediat lângă El în rai, le spune că nu poate face așa ceva, pentru că locurile acelea sunt pregătite pentru altcineva? Apostolii Iacov și Ioan au cerut locuri privilegiate în rai, fără să țină seamă de cele spuse de Mântuitorul: „Nu oricine îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Mat. 7,21). Deci pentru a ajunge în împărăția lui Dumnezeu, nu este suficient să ceri din buze, ci trebuie să dovedești prin fapte că meriți să ajungi acolo, urmând poruncile lui Dumnezeu. Numai

celor care împlinesc voia lui Dumnezeu exprimată în porunci li se pregătește loc în rai, datorită faptelor lor bune.

„Și auzind cei zece, au început a se mânia pe Iacov și pe Ioan. Și Iisus, chemându-i la Sine, le-a zis: Știți că cei ce se socotesc cârmuitori ai neamurilor domnesc peste ele și cei mai mari ai lor le stăpânesc. Dar între voi nu trebuie să fie așa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru. Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă. Că și Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți”.

Ceilalți Apostoli s-au supărat pe Iacov și pe Ioan când au auzit cererea lor. Mântuitorul le-a spus celor doisprezece că mai marii popoarelor domnesc peste ele, între Apostoli însă nu trebuie să fie așa, ci cel care vrea să fie mai mare între ei, acela să fie slujitorul tuturor, pentru că și El a venit în lume nu pentru ca să I se slujească, ci ca El să slujească și să moară pentru a răscumpăra pe cei ce vor crede în El. Stăpânirea peste alții poate fi prilej de slavă deșartă. În plus, demnitatea de rege sau conducător se limitează la un popor, iar această stăpânire este trecătoare, pe când Apostolii și urmașii lor sunt slujitorii lui Dumnezeu, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit.

Mântuitorul le-a dat Apostolilor nenumărate exemple de slujire în decursul activității Sale pământești. La cina cea de taină, „după ce le-a spălat picioarele și Și-a luat hainele, S-a așezat iar la masă și le-a zis: Înțelegeți ce v-am făcut Eu? Voi Mă numiți pe Mine: Învățătorul și Domnul, și bine ziceți, căci sunt. Deci dacă Eu, Domnul și Învățătorul, v-am spălat vouă picioarele, și voi sunteți datori să ca să spălați picioarele unii altora; că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi. Adevărat, zic vouă: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său, nici solul mai mare decât cel ce l-a trimis pe el. Când știți acestea, fericiți sunteți dacă le veți face” (Ioan 13,12-17).

Prin cuvintele și prin exemplul Lui, Mântuitorul i-a îndemnat pe Apostoli să fie smeriți și să se ferească de slava deșartă.

În Sfânta Evanghelie de astăzi vedem că Mântuitorul știa că va avea de pățimit, dar din iubire față de om, a acceptat de bunăvoie patima. Cei care Îi urmează Domnului Hristos, au de multe ori de

suferit în această viață, dar prin necazurile de aici, își gătesc loc în împărăția lui Dumnezeu. Pentru a dobândi raiul, nu este suficient să-I cerem lui Dumnezeu acest lucru, ci trebuie să ne străduim prin fapte bune să-l câștigăm. Dumnezeu nu iubește slava deșartă și dorința de stăpânire, ci smerenia, pentru că „Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har” (Iacov 4,6).

Cunoscând toate acestea, să ne ferim de păcat, mai ales de mândrie și să împlinim cât mai multe fapte bune, printre care smerenia să fie la loc de cinste, pentru că numai așa vom putea ajunge alături de Domnul Hristos, de Maica Domnului și de sfinți, în împărăția lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a șasea a sfântului și marelui post

(a floriilor)

Evangelhia de la Ioan (12,1-18)

„Înainte de Paști cu șase zile, a venit Iisus în Betania, unde era Lazăr, pe care îl înviase din morți. Și I-au făcut acolo cină și Marta slujea. Iar Lazăr era unul dintre cei ce ședeau cu El la masă. Deci Maria, luând o litră cu mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus și le-a șters cu părul capului ei, iar casa s-a umplut de mirosul mirului. Iar Iuda Iscarioteanul, unul dintre ucenicii Lui, care avea să-L vândă, a zis: Pentru ce nu s-a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor? Dar el a zis aceasta, nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era fur și, având punga, lua din ce se punea în ea. A zis deci Iisus: Las-o, că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat. Că pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna. Deci mulțime mare de iudei au aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Iisus, ci să vadă și pe Lazăr pe care-l înviase din morți. Și s-au sfătuit arhieriei ca și pe Lazăr să-l omoare. Căci, din cauza lui mulți dintre iudei mergeau și credeau în Iisus. A doua zi, mulțime multă, care venise la sărbătoare, auzind că Iisus vine în Ierusalim, au luat ramuri de finic și au ieșit întru întâmpinarea Lui și strigau: Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel! Și Iisus, găsimd un asin tânăr, a șezut pe el, precum este scris: «Nu te teme, fiica Sionului! Iată Împăratul tău vine, șezând pe mânzul asinei». Acestea nu le-au înțeles ucenicii Lui la început, dar când S-a preaslăvit Iisus, atunci și-au adus aminte că acestea I le-au făcut Lui. Deci da mărturie mulțimea care era cu El, când l-a strigat pe Lazăr din mormânt și l-a înviat din morți. De aceea L-a și întâmpinat mulțimea, pentru că auzise că El a făcut minunea aceasta”.

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu ne găsim în ziua floriilor, ultima duminică înainte de Sfintele Paști, singurul moment în care lumea L-a slăvit pe Mântuitorul, întâmpinându-L la intrarea în Ierusalim, ca pe un împărat.

„Înainte de Paști cu șase zile, a venit Iisus în Betania, unde era Lazăr, pe care îl înviase din morți. Și I-au făcut acolo cină și Marta slujea. Iar Lazăr era unul dintre cei ce ședeau cu El la masă”.

La scurt timp după ce l-a înviat pe prietenul Său Lazăr din morți, Mântuitorul a revenit în Betania și a fost invitat la cină, „în casa lui Simon Leprosul” (Matei 26,6). Probabil că Simon fusese tămăduit de Domnul Hristos de lepră, și în semn de recunoștință, a oferit această cină Domnului și Apostolilor Lui.

Evangelhistul Ioan menționează faptul că Marta, sora lui Lazăr, slujea la masă. Marta era o femeie foarte harnică. Acest lucru îl constatăm cu altă ocazie, când Mântuitorul cu Apostolii au poposit în casa ei: „Și pe când mergeau ei, El a intrat într-un sat, iar o femeie, cu numele Marta, L-a primit în casa ei. Și ea avea o soră ce se numea Maria, care, așezându-se la picioarele Domnului, asculta cuvântul Lui. Iar Marta se silea cu multă slujire și, apropiindu-se, a zis: Doamne, au nu socotești că sora mea m-a lăsat singură să slujesc? Spune-i deci să-mi ajute. Și, răspunzând, Domnul i-a zis: Marto, Marto, te îngrijești și pentru multe te silești; dar un lucru trebuie: căci Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea” (Luca 10,38-42). Marta se aștepta la alt răspuns din partea Mântuitorului, crezând că Domnul o va îndemna pe Maria să-i ajute. Mântuitorul a apreciat însă firea contemplativă a Mariei și faptul că ea era preocupată de cele spirituale mai mult decât de cele lumești. Domnul Hristos le spusese Apostolilor: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă” (Matei 6,33), pentru că prioritatea în viață trebuie să fie dobândirea vieții de veci în împărăția lui Dumnezeu. Mântuitorul nu exclude prin cuvintele Sale lucrarea Martei, dar evidențiază faptul că Maria și-a ales partea cea bună din viață. Lucrarea Martei și a Mariei sunt complementare, pentru că nimeni nu poate doar să se roage, fără să muncească, pentru a-și câștiga pâinea cea de toate zilele, de aceea Sfântul Pavel a afirmat: „Dacă cineva nu vrea să lucreze, acela nici să nu mănânce” (II Tes. 3,10), iar Sfântul Vasile cel Mare a rostit îndemnul: „Roagă-te și muncește”. În ceea ce privește rugăciunea și munca, avem o întâmplare în Patericul Sinaitic: „La bătrânul avvă Siluan din Muntele Sinai a venit un călugăr de la altă mănăstire pentru

sfat și văzându-i pe frați că muncesc, i-a zis bătrânului: «Nu lucrați pentru mâncarea cea pieritoare, căci Maria partea cea bună și-a ales!». Auzind aceste cuvinte, avva a chemat un ucenic și i-a zis: «Zaharie, dă-i părintelui o carte de rugăciuni și pune-l într-o chilie goală». Seara, la vremea cinei, văzând că nu-l cheamă nimeni la masă, călugărul s-a dus la bătrân și i-a zis: «Avvo, astăzi frații nu mănâncă?». «Ba da» i-a răspuns bătrânul. Călugărul l-a întrebat: «Dar pe mine de ce nu m-ați chemat la masă?». Bătrânul i-a răspuns: «Pentru că tu ești om duhovnicesc și nu ai trebuință de hrană trupească, noi însă trupești fiind, vrem să mâncăm, și de aceea muncim. Dar tu partea cea bună ți-ai ales, rugându-te toată ziua, și nu mai vrei să mănânci hrană trupească». Auzind cuvintele bătrânului, fratele i-a făcut metanie, zicând: «Iartă-mă avvo!». Bătrânul i-a zis: «Negreșit și Maria are nevoie de Marta, căci datorită muncii ei, Maria se poate ruga».

Marta probabil că slujea la cina din casa lui Simon Leprosul în semn de recunoștință, pentru că Mântuitorul îi înviase fratele.

„Deci Maria, luând o litră cu mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus și le-a șters cu părul capului ei, iar casa s-a umplut de mirosul mirului”.

Maria, cealaltă soră a lui Lazăr, era și ea în casa lui Simon Leprosul, și probabil tot în semn de recunoștință pentru că Mântuitorul îi înviase fratele, a adus o litră cu mir de nard curat, de mare preț, și ungând picioarele lui Iisus, le ștergea cu părul capului ei. Spălarea picioarelor cu mir de nard dovedește marea prețuire pe care Maria l-o purta Domnului Hristos, iar ștergerea picioarelor Lui cu părul capului, adeverește marea smerenie a acestei femei.

„Iar Iuda Iscarioteanul, unul dintre ucenicii Lui, care avea să-L vândă, a zis: Pentru ce nu s-a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor? Dar el a zis aceasta, nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era fur și, având punga, lua din ce se punea în ea”.

Văzând gestul Mariei, Iuda Iscarioteanul a afirmat că era mai bine ca mirul de nard să se fi vândut cu trei sute de dinari, ceea ce reprezenta o sumă apreciabilă pentru vremea aceea, iar banii obținuți

să fi fost împărțiți săracilor. Iuda însă nu era sincer în afirmația lui. Gândul nu îi era la săraci, ci la banii care s-ar fi obținut din vânzarea mirului, din care ar fi vrut să sustragă o parte, pentru că el avea punga și fura din ea. Pe de altă parte, mirul nu fusese dăruit Domnului sau Apostolilor, ci era al Mariei, care făcea ce voia cu el.

„A zis deci Iisus: Las-o, că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat. Că pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna”.

Mântuitorul i-a spus lui Iuda că acest mir este pentru ziua îngropării Lui, știind că I se apropie patima. În prezentarea aceleiași discuții de către Sfântul Evanghelist Marcu, Domnul Hristos îi spune lui Iuda: „Ea a făcut ceea ce avea de făcut: mai dinainte a uns trupul Meu, spre înmormântare” (Marcu 14,8).

La evrei era obiceiul ca trupurile moarte să fie unse cu miresme, înfășurate într-un giulgiu și apoi înmormântate. Domnul Hristos a fost condamnat la moarte de Ponțiu Pilat vineri dimineața, „iar când L-au răstignit, era ceasul al treilea” (Marcu 15,25), care corespunde orei nouă dimineața. În ceasul al nouălea (ora trei după amiaza) Domnul și-a dat duhul pe cruce. Cei condamnați la moarte prin răstignire erau lăsați să agonizeze zile întregi pe cruce, până mureau, de aceea pedeapsa răstignirii era socotită cea mai cumplită și era rezervată celor mai mari criminali. La răstignirea Domnului însă, având în vedere că se apropia sabatul (la evrei sabatul începe vineri seara și se încheie sâmbăta seara) și Paștele evreilor, aceștia nu voiau ca trupurile să rămâne pe cruce, de aceea au cerut voie lui Pilat să le zdrobească fluierile picioarelor celor răstigniți, pentru a le grăbi moartea. „Deci iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămână trupurile sâmbăta pe cruce, căci era mare ziua sâmbetei aceleia, au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierile picioarelor și să-i ridice. Deci au venit ostașii și au zdrobit fluierile celui dintâi și ale celuiilalt, care era răstignit împreună cu el. Dar venind la Iisus, dacă au văzut că deja murise, nu l-au zdrobit fluierile. Ci unul din ostași cu sulita a împuns coasta Lui și îndată a ieșit sânge și apă” (Ioan 19,31-34). „Și venind Iosif cel din Arimateea, sfetnic ales, care aștepta și el împărăția lui Dumnezeu, și, îndrăznind, a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Iisus. Iar

Pilat s-a mirat că a și murit și, chemând pe sutaș, l-a întrebat dacă a murit de mult. Și aflând de la sutaș, a dăruit lui Iosif trupul. Și Iosif, cumpărând giulgiu și coborându-L de pe cruce, L-a înfășurat în giulgiu și L-a pus într-un mormânt care era săpat în stâncă, și a prăvălit o piatră la ușa mormântului. Iar Maria Magdalena și Maria, mama lui Iosi, priveau unde L-au pus” (Marcu 15,42-47).

Pentru a nu-i prinde sabatul, când nu aveau voie să desfășoare nici o activitate, Iosif din Arimateea și femeile mironosițe au înfășurat trupul lui Iisus în grabă într-un giulgiu, fără să-l ungă cu miresme și l-au îngropat. Sfântul Ioan Evanghelistul mărturisește și el: „Au luat deci trupul lui Iisus și l-au înfășurat în giulgiu cu miresme, precum este obiceiul de înmormântare la iudei” (Ioan 19,40). După ce au coborât trupul Mântuitorului de pe cruce, Iosif și femeile mironosițe l-au așezat pe piatra ungerii de lângă Golgota, dar nu au avut timp să-l ungă cu miresme, după rânduială, ci au înmuiat numai giulgiul în miresme și au înfășurat apoi trupul Domnului cu el, de aceea femeile s-au dus să vadă unde este mormântul, pentru a ști unde să se ducă duminică dimineața să ungă trupul. „Și după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, și Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă. Și dis-de-dimineață, în prima zi a săptămânii (Duminică), pe când răsărea soarele, au venit la mormânt” (Marcu 16,1-2). Domnul Hristos cunoscând dinainte tot ce avea să I se întâmple, a afirmat că Maria I-a uns trupul cu mir pentru ziua încredințării Lui.

De supărare că nu se vânduse mirul pe trei sute de dinari, pentru a fura din acești bani, „Iuda s-a dus la arhierei ca să li-L dea pe Iisus. Și, auzind ei, s-au bucurat și au făgăduit să-i dea bani. Și el căuta cum să-L dea lor, la timp potrivit” (Marcu 14,10-11).

Prin cuvintele: „Pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna”, Mântuitorul evidențiază faptul că Maria a făcut un gest frumos față de El, atâta vreme cât mai este pe pământ căci, în ceea ce privește săracii, va avea timp să se ocupe de ei toată viața.

„Deci mulțime mare de iudei au aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Iisus, ci să vadă și pe Lazăr pe care-l înviase din

morți. Și s-au sfătuit arhieriei ca și pe Lazăr să-l omoare. Căci, din cauza lui mulți dintre iudei mergeau și credeau în Iisus”.

Aflând evreii că Mântuitorul este în Betania, au venit în număr mare să-L vadă pe El, dar și pe Lazăr, cel înviat a patra zi din morți.

Arhieriei, care Îl condamnaseră la moarte pe Mântuitorul fără să-L judece, au hotărât să-l omoare și pe Lazăr, căci mulți evrei credeau în Hristos din cauza lui.

„A doua zi, mulțime multă, care venise la sărbătoare, auzind că Iisus vine în Ierusalim, au luat ramuri de finic și au ieșit întru întâmpinarea Lui și strigau: Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel!”.

A doua zi după cina din Betania, Mântuitorul s-a îndreptat cu Apostolii spre Ierusalim. Auzind mulțimile că vine în cetatea sfântă, L-au întâmpinat ca pe un împărat, cu ramuri de finic, „și cei mai mulți din mulțime își așterneau hainele pe cale, iar alții tăiau ramuri din copaci și le așterneau pe cale” (Matei 21,8), strigând: „Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel!”.

„Și Iisus, găsimd un asin tânăr, a șezut pe el, precum este scris: «Nu te teme, fiica Sionului! Iată Împăratul tău vine, șezând pe mânzul asinei»”.

Prin intrarea Sa triumfală în Ierusalim, Mântuitorul împlinește profeția din Vechiul Testament: „Bucură-te foarte, fiica Sionului, veselește-te, fiica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine drept și biruitor; smerit și călare pe asin, pe mânzul asinei” (Zaharia 9,9).

Domnul Hristos a intrat triumfător în Orașul Sfânt pe poarta de aur, pe unde o tradiție susține că va intra în slavă și ca Judecător, la sfârșitul lumii. Auzind ce spune tradiția, musulmanii au zidit această poartă, pentru ca Domnul Hristos să nu mai poată intra prin ea. Poarta de aur duce la moscheea lui Omar, loc sacru pentru musulmani și este zidită și în ziua de astăzi.

„Acestea nu le-au înțeles ucenicii Lui la început, dar când S-a preaslăvit Iisus, atunci și-au adus aminte că acestea I le-au făcut Lui”.

Apostolii nu și-au dat seama de ce mulțimile Îl întâmpină și Îl aclamă pe Mântuitorul ca pe un împărat, dar după învierea Lui din morți au înțeles că poporul arăta prin acestea că Iisus este într-adevăr Împărat, ceea ce dovedea că El merge de bunăvoie spre patimă.

Domnul Hristos este „Stăpânul cerului și al pământului, Ziditorul apelor, Împăratul întregii făpturi” (Iudita 9,12), dar împărăția Lui „nu este din lumea aceasta” (Ioan 18,36), după cum a afirmat înaintea lui Ponțiu Pilat, pentru că El nu este un Împărat lumesc, iar slava Lui nu este trecătoare. Glasul mulțimilor grăia adevărul, așa cum s-a întâmplat cu arhiereul Caiafa, care a spus în fața sinedrului despre Mântuitorul: „Nici nu gândiți că ne este mai de folos să moară un om pentru popor, decât să piară tot neamul. Dar aceasta n-a zis-o de la sine, ci, fiind arhiereu al anului acelaia, a proorocit că Iisus avea să moară pentru neam” (Ioan 11,50-51).

„Deci da mărturie mulțimea care era cu El, când l-a strigat pe Lazăr din mormânt și l-a înviat din morți. De aceea L-a și întâmpinat mulțimea, pentru că auzea că El a făcut minunea aceasta”.

Sfântul Evanghelist Ioan ne descoperă motivul pentru care mulțimea Îl aclama pe Mântuitorul: învierea lui Lazăr din morți, pe care cei ce o văzuseră, o relatau și celorlalți.

Cu toate că Domnul Hristos a săvârșit foarte multe minuni înaintea evreilor, încât aceștia au afirmat: „Niciodată nu s-a arătat așa ceva în Israel” (Matei 9,33), iar despre învățătura Lui au mărturisit: „Niciodată n-a vorbit un om așa cum vorbește Acest Om” (Ioan 7,46), totuși evreii nu au crezut că El este Mesia cel așteptat. Ca dovadă avem faptul că Iisus a fost omorât de evrei. Apostolii Săi au fost prizonieri de iudei, și până astăzi evreii Îl așteaptă pe Mesia cel promis lor de Dumnezeu. În ciuda acestui fapt, un lucru trebuie să le dea de gândit evreilor. După Mântuitorul nu s-a mai ridicat profet în sânul poporului ales. Pentru noi, creștinii, acest fapt este firesc. Rolul proorocilor a fost de a pregăti poporul ales pentru venirea lui Mesia, după care ei nu mai au rost. Ei au avut doar un rol pregătitor. Pentru evrei însă este un mister, de ce Iisus din Nazaret a fost ultimul prooroc din neamul lor. Întrucât Mesia cel așteptat de evrei nu dă nici un semn că vrea să vină, iar prooroci nu mai sunt, rabinii vorbesc în ultima vreme de un mesianism al poporului ales și de rolul important pe care acest popor îl joacă în istoria lumii.

Din pericopa evanghelică de astăzi învățăm să fim recunoscători lui Dumnezeu pentru binefacerile Sale revărsate asupra noastră, așa cum au fost Simon Leprosul și cele două surori ale lui Lazăr, dar să fim și smeriți, asemenea Mariei. Să nu ne asemănăm lui Iuda, care L-a vândut pe Mântuitorul, dar nici arhierilor, care căutau să-L omoare, pentru că El îi muștra spre îndreptare. Cum se poate asemana cineva lui Iuda? Cel care cunoaște învățătura Domnului Hristos și îi întoarce spatele, săvârșind păcatul, este un trădător al lui Hristos, care își leapădă credința pentru niște păcate urâte și josnice. Arhierilor Vechiului Testament ne putem asemana prin săvârșirea păcatului și persistarea în el, chiar atunci când slujitorii Bisericii ne atrag atenția că nu suntem pe calea cea bună. De asemenea, trebuie să fim consecvenți în ceea ce privește viața spirituală, să nu fim asemenea mulțimii, care la intrarea triumfală a Mântuitorului în Ierusalim a strigat: „Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel!”, iar peste câteva zile va striga înaintea lui Pilat: „Răstignește-L! Răstignește-L!” (Luca 23,21).

AMIN

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	3
Duminica a doua după Paști (a Sfântului Apostol Toma).....	9
Duminica a treia după Paști (a mironosițelor).....	15
Duminica a patra după Paști (a slăbănogului).....	21
Duminica a cincea după Paști (a samarinencii).....	26
Duminica a șasea după Paști (a orbului din naștere).....	36
Duminica a șaptea după Paști (a Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic).....	45
Duminica întâia după pogorârea Sfântului Duh (a tuturor sfinților)...	53
Duminica a doua după pogorârea Sfântului Duh (a sfinților români).60	
Duminica a treia după pogorârea Sfântului Duh (despre grijile vieții).....	65
Duminica a patra după pogorârea Sfântului Duh (vindecarea slugii sutașului).....	71
Duminica a cincea după pogorârea Sfântului Duh (vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarei).....	76
Duminica a șasea după pogorârea Sfântului Duh (vindecarea slăbănogului din Capernaum)	81
Duminica a șaptea după pogorârea Sfântului Duh (vindecarea a doi orbi și a unui mut în Capernaum).....	86
Duminica a opta după pogorârea Sfântului Duh (înmulțirea pâinilor în pustie).....	91
Duminica a noua după pogorârea Sfântului Duh (umblarea pe mare; potolirea furtunii).....	95
Duminica a zecea după pogorârea Sfântului Duh (vindecarea unui lunatic).....	101
Duminica a unsprezecea după pogorârea Sfântului Duh (pilda datornicului nemilostiv).....	106
Duminica înaintea înălțării Sfintei Cruci.....	111
Duminica după înălțarea Sfintei Cruci.....	116

Duminica a douăsprezecea după pogorârea Sfântului Duh (a tânărului bogat).....	122
Duminica a treisprezecea după pogorârea Sfântului Duh (pilda lucrătorilor celor răi).....	128
Duminica a paisprezecea după pogorârea Sfântului Duh (pilda nunții fiului de împărat).....	133
Duminica a cincisprezecea după pogorârea Sfântului Duh (cea mai mare poruncă din Lege).....	138
Duminica a șaisprezecea după pogorârea Sfântului Duh (pilda talanților).....	144
Duminica a șaptesprezecea după pogorârea Sfântului Duh (a cananeiencei).....	149
Duminica a optsprezecea după pogorârea Sfântului Duh (pescuirea minunată).....	153
Duminica a nouăsprezecea după pogorârea Sfântului Duh (predica de pe munte – iubirea vrăjmașilor).....	158
Duminica a douăzecea după pogorârea Sfântului Duh (învierea fiului văduvei din Nain).....	163
Duminica a douăzeci și una după pogorârea Sfântului Duh (pilda semănătorului).....	169
Duminica a douăzeci și doua după pogorârea Sfântului Duh (pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr).....	174
Duminica a douăzeci și treia după pogorârea Sfântului Duh (vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor).....	180
Duminica a douăzeci și patra după pogorârea Sfântului Duh (tămăduirea femeii celei bolnave și învierea fiicei lui Iair).....	185
Duminica a douăzeci și cincea după pogorârea Sfântului Duh (pilda samarineanului milostiv).....	190
Duminica a douăzeci și șasea după pogorârea Sfântului Duh (pilda bogatului căruia i-a rodit țarina).....	196
Duminica a douăzeci și șaptea după pogorârea Sfântului Duh (tămăduirea femeii gârbove).....	202
Duminica a douăzeci și opta după pogorârea Sfântului Duh (pilda celor poftiți la cină).....	207

Duminica a douăzeci și noua după pogorârea Sfântului Duh (a celor zece leproși).....	213
Duminica a treizecea după pogorârea Sfântului Duh (dregătorul bogat - păzirea poruncilor).....	218
Duminica dinaintea nașterii Domnului (genealogia Mântuitorului).....	224
Duminica după nașterea Domnului (fuga în Egipt).....	230
Duminica dinaintea botezului Domnului.....	235
Duminica după botezul Domnului (începutul propovăduirii Domnului).....	241
Duminica a treizeci și una după pogorârea Sfântului Duh (a orbului).....	249
Duminica a treizeci și doua după pogorârea Sfântului Duh (a lui Zaheu).....	254
Duminica a treizeci și treia după pogorârea Sfântului Duh (a vameșului și a fariseului).....	259
Duminica a treizeci și patra după pogorârea Sfântului Duh (pilda fiului risipitor).....	263
Duminica lăsatului sec de carne (a înfricoșatei judecăți).....	270
Duminica lăsatului sec de brânză (a izgonirii lui Adam din rai).....	276
Duminica a doua a sfântului și marelui post (a Sfântului Grigorie Palama).....	282
Duminica a treia a sfântului și marelui post (a Sfintei Cruci).....	286
Duminica a patra a sfântului și marelui post (a Sfântului Ioan Scărarul).....	292
Duminica a cincea a sfântului și marelui post (a Cuvioasei Maria Egipteanca).....	297
Duminica a șasea a sfântului și marelui post (a floriilor).....	303
Cuprins.....	311